

***STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
DLA POWIATU OLKUSKIEGO
NA LATA 2015-2020***

Spis treści

1.	WSTĘP	4
2.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU OLSKUSKIEGO	7
3.	STRUKTURA DEMOGRAFICZNA	15
4.	SYSTEM EDUKACJI	41
5.	KULTURA W POWIECIE	50
6.	BEZROBOCIE I RYNEK PRACY	58
7.	WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ	75
8.	ZJAWISKA I PROBLEMY W POMOCY SPOŁECZNEJ	87
8.	1. OPIS PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	89
8.	2. SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNA CHARAKTERYSTYKA WNIOSKODAWCÓW OBJĘTYCH ŚWIADCZENIEM Z POMOCY SPOŁECZNEJ.	102
9.	PRZEMOC W RODZINIE	105
10.	UZALEŻNIENIE OD ALKOHOLU.	109
11.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PROBLEMATYKI ZDROWOTNEJ	117
12.	SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	122
12.	3. PRZESTRZENNA DYSTRYBUCJA KLIENTÓW POWIATOWEGO ZESPOŁU DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI WEDŁUG ZAMIESZKANIA W 2014 ROKU	135
13.	3. PRZESTRZENNA DYSTRYBUCJA KLIENTÓW POWIATOWEGO ZESPOŁU DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI, WEDŁUG PRZYCZYŃ PRZYZNANIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI I MIEJSCA ZAMIESZKANIA W 2014 ROKU.	137
13.	4. DZIAŁANIA POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY W RODZINIE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ZAKRESIE LIKWIDACJI BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH, KOMUNIKOWANIU SIĘ, ZAOPATRZENIA W PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE I INNE ORAZ DOFINANSOWANIA DO TURNUSÓW REHABILITACYJNYCH.	145
14.	ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	147
15.	PLANOWANIE SPOŁECZNE W POWIATOWEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	154
16.	METODA TWORZENIA POWIATOWEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	155
17.	IDENTYFIKACJA CELU GENERALNEGO I PRIORYTETÓW PSRPS DLA POWIATU OLSKUSKIEGO	157
18.	SPIS TABEL	166
18.	SPIS MAP	170
19.	SPIS WYKRESÓW	172

I CZĘŚĆ

1. Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest istotnym etapem procesu planowania społecznego. Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z obowiązku prawnego nałożonego na samorząd powiatowy na mocy Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. W art. 19 w/w ustawy zapisano: „*do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.*”

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym stanowi, że powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponad gminnym w podanych poniżej zakresach dotyczących zakresu polityki społecznej: edukacji, promocji i ochrony zdrowia, pomocy społecznej, polityki prorodzinnej, wspierania osób niepełnosprawnych, kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, kultury fizycznej i turystyki, porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy, współpracy z organizacjami pozarządowymi. Wymienione zadania stanowią poważny argument za koniecznością dokonania diagnozy problemów społecznych i opracowania oraz wdrożenia strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla powiatu olkuskiego, wytycza zatem cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych oraz zajmuje się tworzeniem mechanizmów wzmacniających efektywność dokonywanych zmian. Wskazuje również na sposób realizacji podejmowanych przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii, określa ramy finansowe oraz wskaźniki realizacji działań. Działania te będą pomocne w dostosowywaniu celów i zadań przewidzianych do wykonania w kolejnych etapach realizacji w zależności od zmieniających się potrzeb społecznych.

Do akt prawnych mających istotny wpływ na konstrukcję niniejszego dokumentu jak i monitoring przyszłych działań należą:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 182) – określająca zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania, organizację pomocy społecznej oraz zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.
2. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r. poz. 674)-określająca zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 135) określająca zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków, zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.
4. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721) regulująca status prawny oraz prawa i uprawnienia osób niepełnosprawnych.
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2010 Nr 234, poz. 1536) regulująca m.in. zasady prowadzenia działalności pożytku

publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych oraz współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania organizacji pożytku publicznego oraz warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń.

6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887) określająca zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
7. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 1356) –określająca m.in. zasady działania i kompetencje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, zasady sprzedaży napojów alkoholowych oraz postępowanie w stosunku do osób nadużywających alkoholu
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 124) –określająca m.in. zasady i tryb postępowania w zakresie przeciwdziałania narkomanii, zadania i uprawnienia organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów w zakresie przeciwdziałania naruszeniom prawa dotyczącego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerozu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii oraz kary za nieprzestrzeganie przepisów ustawy i określonych rozporządzeniem

CZĘŚĆ II

DIAGNOZA ZJAWISK I PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE OLKUSKIM

2. Ogólna charakterystyka powiatu olkuskiego

Powiat olkuski znajduje się w północno-zachodniej części województwa małopolskiego. Graniczy z powiatami: chrzanowskim, krakowskim i miechowskim oraz z gminami województwa śląskiego. Współczesny powiat olkuski utworzony został w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej. Jego kształt zmodyfikowało w 2002 roku wyłączenie z województwa małopolskiego i powiatu olkuskiego miasta Sławkowa, które zostało włączone do województwa śląskiego i powiatu będzińskiego.

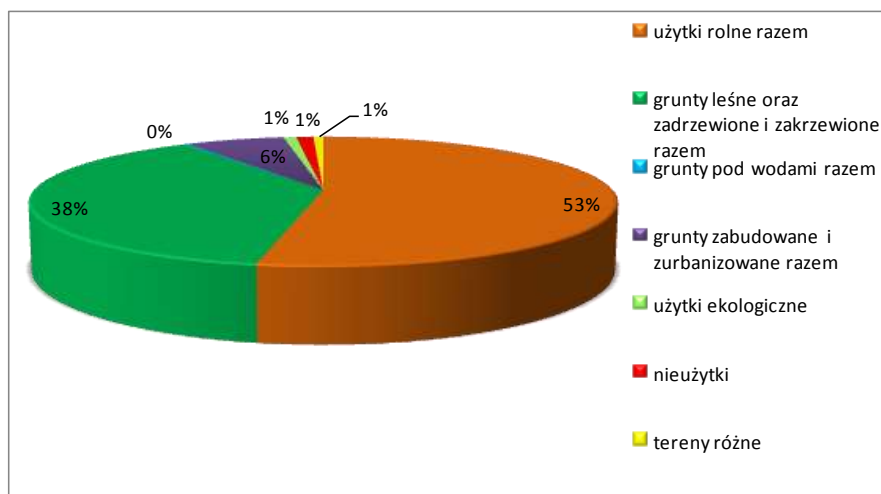
Stolicą powiatu jest Miasto Olkusz. W skład powiatu wchodzi obecnie następujące gminy: Bolesław, Bukowno, Klucze, Olkusz, Wolbrom i Trzyciąż. Niewątpliwym atutem powiatu olkuskiego jest położenie przy ważnych szlakach i węzłach komunikacyjnych.

Tereny powiatu olkuskiego od zawsze słynęły z mineralnych bogactw. Zasoby rud ołowiu, srebra i cynku znajdują się na terenach gmin: Olkusz, Bolesław i Bukowno. Ponadto, wapienie wykorzystywane są w przemyśle wapienniczym. Na terenie Gminy Bukowno pozyskuje się piasek podsadzkowy w kopalniach odkrywkowych.

Pod względem przyrodniczym, powiat leży w przeważającej części na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej, a zachodnie tereny powiatu na terenie Wyżyny Śląskiej. Na obszarze powiatu znajduje się Pustynia Błędowska, Dolina Sztoly i górny bieg Białej Przemszy. W okolicach Trzyciąża istnieje Dłubiński Park Krajobrazowy. Spośród 63 pomników przyrody w powiecie większość z nich to skały wapienne i głązy narzutowe. Charakterystycznym elementem są ostańce skalne o różnych kształtach oraz jaskinie. Na terenie powiatu znajduje się jedna z najdłuższych jaskiń w Polsce- Jaskinia Wierchowska oraz najgłębszych – Jaskinia Januszkowa Szczelina. Ponad 35% powiatu olkuskiego zajmują lasy, głównie iglaste. ²

Powierzchnia geodezyjna powiatu wg kierunków jej wykorzystania w 2014 roku przedstawia się następująco: powierzchnia ogółem powiatu olkuskiego wynosi 618,1 km². Użytki rolne to 328,0 km², stanowiące łącznie 53,1% powierzchni powiatu, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione to 232,4 km², stanowiące 37,6% powierzchni powiatu, grunty zurbanizowane i zabudowane łącznie to powierzchnia 39,9 km², stanowiące 6,5% powierzchni powiatu, nieużytki to 6,8 km² stanowiące 1,1% powierzchni powiatu. Pozostałe grunty to użytki ekologiczne 0,8%, tereny różne 0,6% i grunty pod wodami 0,3%.

Wykres 1. Powierzchnia geodezyjna powiatu wg kierunków jej wykorzystania w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

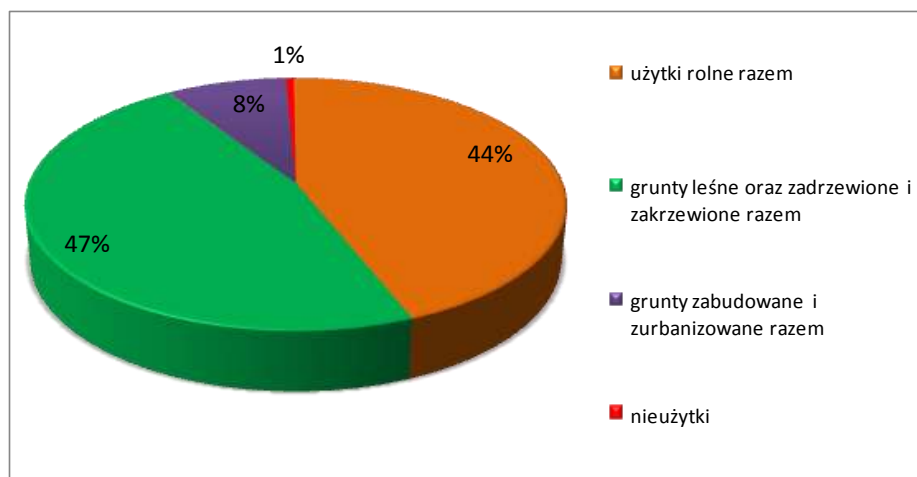
Miasto i Gmina Olkusz

Gmina Olkusz to gmina miejsko-wiejska. W jej skład wchodzi następujące miejscowości (gminy wiejskie): Bogucin Mały, Braciejówka, Gorenice, Kogutek, Kosmolów, Niesułowice, Olewin, Pazurek, Podlesie Rabsztyńskie, Osiek, Rabsztyn, Sieniczno, Troks, Wiśliczka, Witeradów, Zawada, Zederman, Zimnodół, Żurada oraz Miasto Olkusz. Miasto Olkusz podzielone zostało na 10 osiedli: Śródmieście, Centrum, Os.1000-lecia (Pakuska), Czarna Góra, Pomorzany, Glinianki, Os. Młodych, Wschód, Słowiki, Skalskie.

Olkusz posiada doskonałe położenie komunikacyjne, kolejowe i drogowe: zlokalizowany jest pomiędzy dwoma wielkimi ośrodkami gospodarczymi, naukowymi i kulturalnymi tj. aglomeracją krakowską i katowicką, przez miasto i gminę przebiega trasa Nr 94, droga na szlaku Olszyna - Przemyśl, w rejonie krzyżujących się szlaków komunikacji dróg krajowych północ-południe i wschód-zachód, w odległości 20 km od miasta przebiega odcinek autostrady A-4 łączącej Katowice z Krakowem, dobrze rozwinięta linia kolejowa kierunku wschód-zachód z bezpośrednim połączeniem międzynarodowym relacji Zgorzelec- Medyka, przez miasto przebiega linia kolejowa hutniczo-siarkowa stanowiąca szerokotorowy układ transportowy w relacji Olkusz - Hrubieszów - Moskwa – Magnitogorsk. Infrastruktura techniczna miasta i gminy jest stale rozbudowywana i modernizowana w celu zaspokojenia rosnących potrzeb mieszkańców i dostosowania ich stanu do wymogów współczesności. Trwa rozbudowa i modernizacja sieci gazowych, kanalizacyjnych i wodociągowych.

Powierzchnia geodezyjna Miasta i Gminy Olkusz wynosiła w 2014 roku łącznie 150,8 km², co stanowiło 24,4% powierzchni powiatu. Wg kierunków wykorzystania powierzchni, największy udział posiadały grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione stanowiące 46,8% powierzchni gminy, a także użytki rolne stanowiące 44,0% powierzchni gminy.

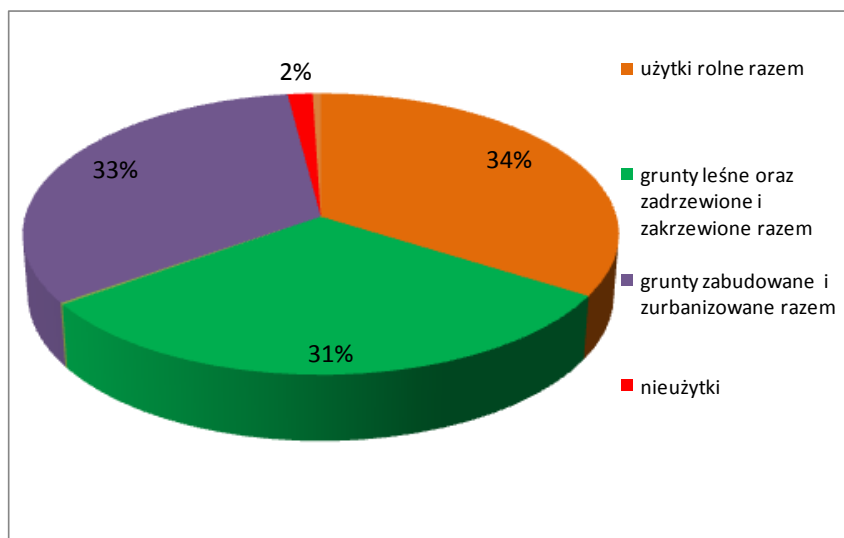
Wykres 2. Powierzchnia geodezyjna Gminy Olkusz wg kierunków jej wykorzystania (2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

W samym mieście największy obszar zajmują tereny użytków rolnych 34,0% powierzchni miasta, a na drugim miejscu grunty zabudowane i zurbanizowane, stanowiące 32,8% powierzchni miasta. Na trzecim miejscu z udziałem procentowym 31,0% tereny leśne oraz zadrzewione i zakrzewione.

Wykres 3. Powierzchnia geodezyjna Miasta Olkusz wg kierunków jej wykorzystania w 2014 roku

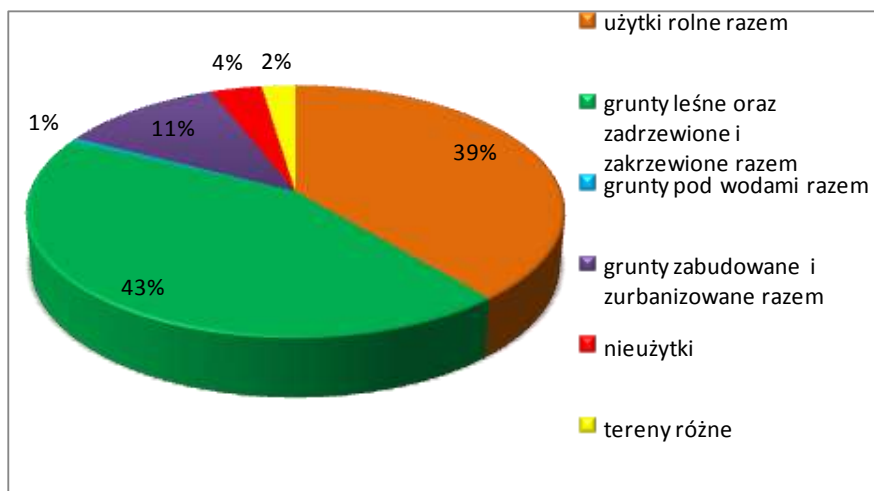

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Gmina Bolesław

Gmina Bolesław położona jest na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej, w pobliżu Pustyni Błędowskiej, przy drodze krajowej nr 94. Znaczna część jej powierzchni to tereny Krajobrazowego Parku Jurajskiego. Gmina Bolesław ma charakter wiejski i obejmuje 12 sołectw: Bolesław, Hutki, Krążek, Krzykawę, Krzykawkę, Krze, Laski, Małobądz, Międzygórze, Podlipie, Ujków Nowy, Ujków Nowy Kolonię. Ze względu na występujące w tym rejonie bogactwa naturalne jest jednym z najstarszych ośrodków górnictwa i hutnictwa rud cynku i ołowiu w naszym kraju. Powierzchnia geodezyjna gminy wynosi 40,7 km², stanowiąc 6,6% powierzchni powiatu. Ze względu na charakter zagospodarowania, największą powierzchnię stanowią grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione 43,4% powierzchni gminy oraz użytki rolne 38,9% powierzchni gminy. Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią w gminie 11,4% powierzchni. Nieużytki to 3,6%, a tereny różne to 2,4% powierzchni.

Wykres 4. Powierzchnia geodezyjna Gminy Bolesław wg kierunków jej wykorzystania (2014)

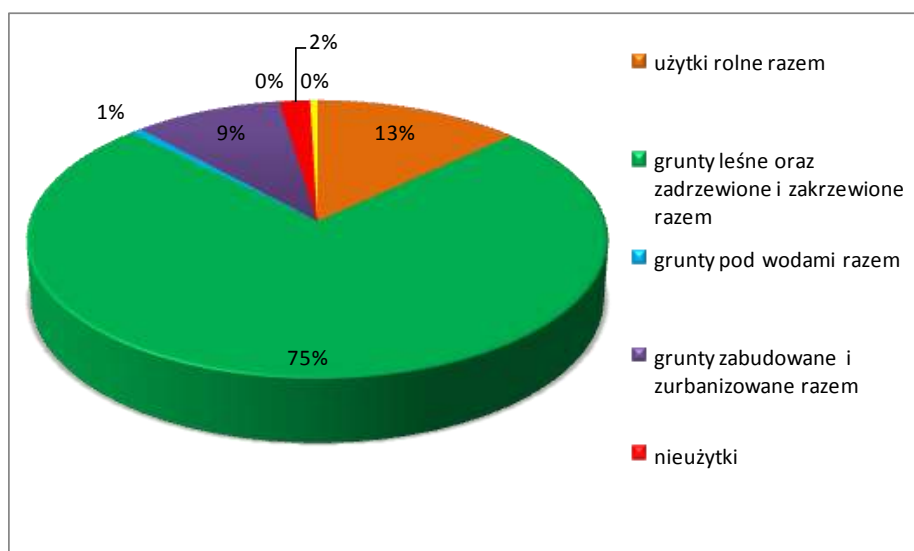

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Gmina Bukowno

Bukowno to gmina miejska, położona w południowo - zachodniej części powiatu. Przez miasto przebiegają dwutorowe linie kolejowe PKP, ze stacją osobowo-towarową Bukowno i przystankiem Bukowno Przymiarki. Miasto to jest ważnym w tej części regionu węzłem kolejowym (zaraz po stacji Łazy). W Bukownie wciąż istnieje tor szeroki, tj. LHS – Linia Hutnicza Szerokotorowa. Jest ona zbudowana według norm rosyjskich, z mijanką w zachodniej części miasta. Na terenie Bukowna jest 60,2 km dróg, w tym 27,2 km dróg wojewódzkich (zarządzanych przez Wojewódzką Dyрекję Dróg Miejskich w Katowicach) i 33 km dróg lokalnych miejskich (zarządzanych przez Urząd Miasta). Na północ od Bukowna, w odległości 5 km przebiega droga krajowa nr 94. W południowo-wschodniej części miasta znajduje się sztucznie zarybiony zalew, a okoliczne lasy to teren znakomity dla grzybiarzy. Powierzchnia geodezyjna miasta wynosi 64,6 km² i stanowi 10,4% powierzchni powiatu. Największą część powierzchni miasta stanowią lasy, co jest głównym atutem tej gminy. Powierzchnie leśne oraz zadrzewione i zakrzewione stanowią 74,5% powierzchni miasta, kolejno użytki rolne to 13,1% powierzchni miasta, a tereny zurbanizowane i zabudowane to 9,4% powierzchni miasta.

Wykres 5. Powierzchnia geodezyjna Gminy Bukowno wg kierunków jej wykorzystania (2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

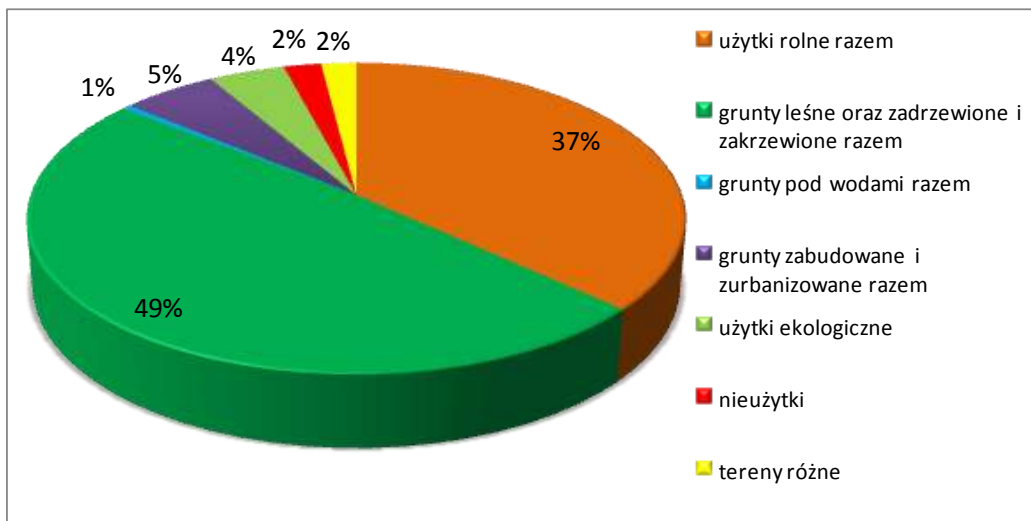
Gmina Klucze

Gmina Klucze to gmina wiejska, składająca się z 15 sołectw: Bogucin Duży, Bydlin, Chechło, Cieślin, Golczowice, Hucisko, Jaroszowiec, Kolbark, Krzywopłaty, Kwaśniów Dolny, Kwaśniów Górny, Klucze, Rodaki, Ryczówek, Zalesie Golczowskie. Gmina znajduje się w północnej części powiatu olkuskiego, granicząc od wschodu z Gminą Wolbrom a od zachodu z Gminą Bolesław, od południa z Gminą i Miastem Olkusz. Od północy i zachodu graniczy z gminami województwa śląskiego. Na terenie gminy znajduje się Pustynia Błędowska.

O atrakcyjności Gminy Klucze decyduje między innymi jej położenie – gmina leży na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej, a więc w bardzo ciekawym i ładnym krajobrazowo obszarze Polski południowej. Stąd występujące w tutejszym krajobrazie typowe elementy pejzażu Jury, jakim są skały wapienne, zwane ostańcami. Przebiega tędy m.in. Szlak Orlich Gniazd – gratka dla miłośników turystyki pieszej i rowerowej. Prócz tego przez gminę wiedzie kilka innych lokalnych szlaków turystycznych. Gmina ma korzystne usytuowanie komunikacyjne oraz rozwiniętą sieć połączeń drogowych.

Powierzchnia geodezyjna gminy to 119,5 km², co stanowi 19,3% powiatu olkuskiego. Największą powierzchnię w gminie zajmują lasy, tereny zadrzewione i zakrzewione 48,9%. Użytki rolne to 36,8% powierzchni gminy, tereny zurbanizowane to 5,4% powierzchni gminy. Natomiast duży procent powierzchni (największy w powiecie) zajmują użytki ekologiczne stanowiące 4,3% powierzchni gminy.

Wykres 6. Powierzchnia geodezyjna Gminy Klucze wg kierunków jej wykorzystania (2014)

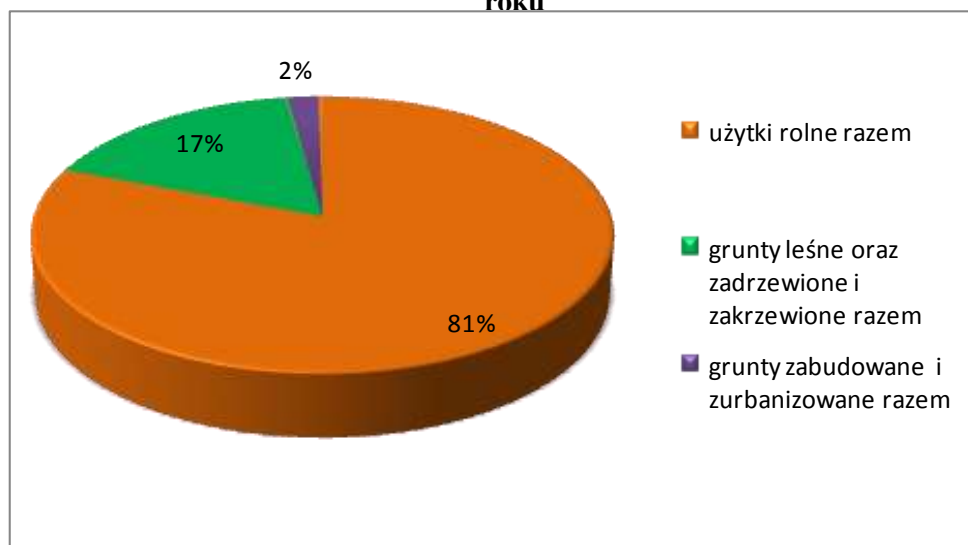

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Gmina Trzyciąż

Gmina leży we wschodniej części powiatu olkuskiego, na granicy dwóch wielkich aglomeracji: śląskiej i krakowskiej, co jest dużym atutem dla gminy, zwłaszcza dla rolników, gdyż stwarza im łatwiejsze możliwości zbytu swych produktów rolnych. Gmina Trzyciąż leży na terenie Wyżyny Krakowsko – Częstochowskiej, a wschodnia część gminy łączy się z Wyżyną Miechowską i obfituje w zapadliska, padoły oraz głębokie doliny rzeczne, które są pocięte na szereg garbów i pagórków. Zachodnia część gminy zaliczana jest do Wyżyny Olkuskiej i jest wyższa od Wyżyny Miechowskiej, o cechach płaskowyżu rozciętego głębokimi jarami o stromych, skalistych zboczach. Takie ukształtowanie terenu było czynnikiem decydującym przy ustaleniu celów strategicznych tzn. zwiększenie atrakcyjności gminy przez wykorzystanie naturalnych walorów krajobrazowo – przyrodniczych. Położenie gminy na terenie Jury Krakowsko – Częstochowskiej oraz objęcie jej Dłubniańskim Parkiem Krajobrazowym jest niewątpliwie atutem jej turystycznej atrakcyjności. Ważnym elementem „otoczenia” wpływającymi na rozwój gminy jest niewątpliwie sąsiedztwo z aglomeracją krakowską i katowicką, ich rynkiem pracy i zbytu, a także przebieg przez teren całej gminy drogi wojewódzkiej nr 794 relacji Kraków – Skała – Wolbrom.

Gmina Trzyciąż to gmina wiejska, składająca się z 14 sołectw: Glanów, Imbramowice, Jangrot, Małszyce, Michałówka, Miltonki, Podchybie, Porąbka, Sucha, Ściborzyce, Tarnawa, Trzyciąż, Zadroże, Zagórowa. Jej powierzchnia geodezyjna wynosi 95,7 km², stanowiąc 15,5% powierzchni powiatu. Największą powierzchnię stanowią w gminie użytki rolne 80,8% powierzchni gminy (najwięcej w całym powiecie olkuskim). Tereny leśne oraz zadrzewione i zakrzewione to 16,9% powierzchni gminy, a tereny zabudowane i zurbanizowane stanowią niewielką część, tylko 2,0% powierzchni gminy.

Wykres 7. Powierzchnia geodezyjna Gminy Trzyciąż wg kierunków jej wykorzystania w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Gmina Wolbrom

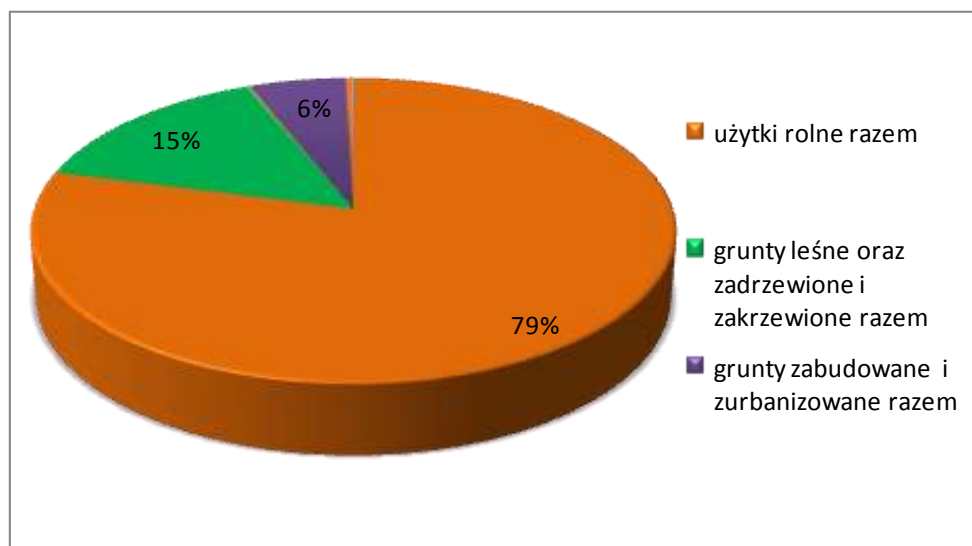
Wolbrom to gmina miejsko-wiejska położona na Wyżynie Krakowsko - Częstochowskiej, w najwęższym odcinku Bramy Wolbromskiej. Jest to obniżenie o przebiegu wschód - zachód rozgraniczające Wyżynę Olkuską i Wyżynę Częstochowską. Wolbrom jest położony na cyplu wapiennym na wysokości 375 - 380 m n.p.m. Mimo, iż Gmina Wolbrom znajduje się w strefie wpływów Śląska, odznacza się bardzo niskim poziomem zanieczyszczeń, zarówno atmosferycznych, jak i wodnych czy glebowych. Gmina stanowi źródłkowy obszar rzeki Biała Przemsza, która po połączeniu z Czarną Przemszą uchodzi do Wisły pod Oświęcimiem. Biała Przemsza bierze swój początek z torfowiska w Wolbromiu. W skład gminy wchodzi Miasto Wolbrom oraz 26 wsi: Boża Wola, Budzyń, Brzozówka, Chełm, Chrzastowice, Domaniewice, Dłużec, Gołaczewy, Jeżówka, Kaliś, Kąpiele Wielkie, Kąpiołki, Lgota Wielka, Lgota Wolbromska, Łobzów, Miechówka, Podlesice II, Poręba Dzierżna, Poręba Górna, Strzegowa, Sulisławice, Wierzchowisko, Zabagnie, Zarzecze, Załęże i Zasepiec.

Miasto i gmina są lokalnym ośrodkiem rolniczym, handlowym i przemysłowym. Swoimi wpływami obejmują także sąsiednie gminy. Przez miasto biegnie zelektryfikowana linia kolejowa z trzema przystankami na terenie gminy, a także Linia Hutniczo - Szerokotorowa, łącząca aglomerację śląską z Hrubieszowem. Biegąca ze wschodu na zachód linia kolejowa dzieli miasto na dwie części: północną i południową. Po stronie północnej znajduje się rdzenna część miasta z rynkiem, kościołem i strażnicą OSP. W części tej powstały nowe osiedla mieszkaniowe i osiedle domków jednorodzinnych Wąwóz- Kapkazy. Po drugiej stronie linii kolejowej, zbudowanej jeszcze za czasów carskich, rozciąga się południowa część miasta, w której znajdują się zakłady branży gumowej, zespół basenów kąpielowych, Centrum Kultury, Promocji i Informacji, Miejsko - Gminne Centrum Medyczne WOL-MED, osiedla mieszkaniowe i domy prywatne.

Gmina posiada szereg atutów, które sprzyjają rozwojowi wypoczynku i turystyki. Do najistotniejszych z nich należą: wysokiej rangi zasoby i walory środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu, co sprawia, iż część gminy włączona jest w Zespół Jurajskich Parków Krajobrazowych. Przez gminę przechodzą najatrakcyjniejsze szlaki turystyczne Jury - Szlak Orlich Gniazd i Szlak Warowni Jurajskich.

Powierzchnia geodezyjna gminy wynosi 146,7 km² i stanowi 23,7% powierzchni powiatu. Gmina jest typowo rolnicza, użytki rolne stanowią tu 79,1% powierzchni gminy, tereny leśne, zadrzewione i zakrzewione stanowią 14,7% powierzchni, a tereny zabudowane i zurbanizowane tylko 5,5%.

Wykres 8. Powierzchnia geodezyjna Gminy Wolbrom wg kierunków jej wykorzystania w 2014 roku

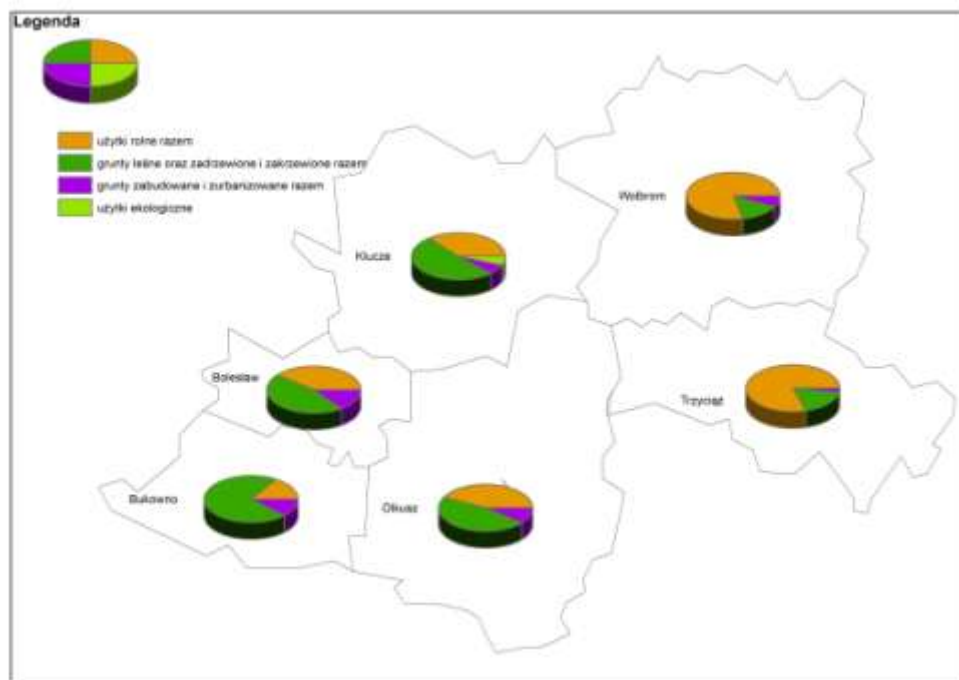
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Dokonując charakterystyki poszczególnych gmin powiatu olkuskiego, można zauważyć dużą różnorodność pod względem przyrodniczym i użytkowania terenu. Z jednej strony Miasto Olkusz, jako centrum turystyczne i handlowe, a z drugiej strony gminy typowo rolnicze jak Wolbrom, Trzyciąż, co sprzyja rozwojowi zakładów rolnych i produkcji ogrodniczej oraz leśne jak Bukowno, sprzyjające atrakcyjności turystycznej powiatu.

Pod względem gospodarczym powiat olkuski można podzielić na trzy obszary. Pierwszy o charakterze typowo przemysłowym tworzy zachodnią część powiatu: gminy Bolesław, Bukowno oraz miasta Olkusz i Wolbrom. Drugi obszar – rolniczy – obejmuje wschodnią część powiatu: Gmina Trzyciąż, tereny wiejskie Gminy Wolbrom oraz tereny wiejskie Gminy Olkusz. Trzecim, uzupełniającym obszarem jest Gmina Klucze, która dzięki niebagatelnym walorom środowiska przyrodniczego i promowaniu ekologicznych rozwiązań w przemyśle, pretenduje do objęcia funkcji terenu turystyczno-rekreacyjnego. Do funkcji pełnionych przez trzeci obszar coraz częściej aspirują również tereny wiejskie Gminy Olkusz i Trzyciąż.

Do największych atutów powiatu, z gospodarczego punktu widzenia, należą: korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne pomiędzy Śląskiem a Małopolską, duża ilość działających podmiotów gospodarczych – szczególnie małych i średnich przedsiębiorstw, bliskość dużych rynków zbytu produktów rolnych i przemysłowych, stosunkowo duża produkcja rolna skupiona na niewielkim obszarze przy jednoczesnym, niskim stopniu chemizacji rolnictwa, sprzyjające warunki przyrodnicze i krajobrazowe dla rozwoju specyficznych produktów turystycznych, cenne zabytki architektoniczne i historyczne. Rolnictwo powiatu cechuje znaczne rozdrobnienie, przeciętna wielkość gospodarstwa wynosi 2,8 ha. Większe znaczenie towarowe produkcja rolna odgrywa na terenach wiejskich Gminy Wolbrom i w Gminie Trzyciąż.

Mapa 1. Powierzchnia geodezyjna powiatu olkuskiego wg kierunków jej wykorzystania w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Na terenie powiatu olkuskiego funkcjonuje kilka dużych zakładów przemysłowych, najważniejsze z nich to: Zakłady Górniczo-Hutnicze „Bolesław” SA GK, TRI (Poland) sp. z o.o., Schneider Electric Industries Polska sp. z o.o., Glaspol sp. z o.o., Velvet Care (do niedawna Kimberly-Clark SA), Takt Kwiatkowski i Miądzel s.j., FTT Stomil Wolbrom SA, Boloil SA.

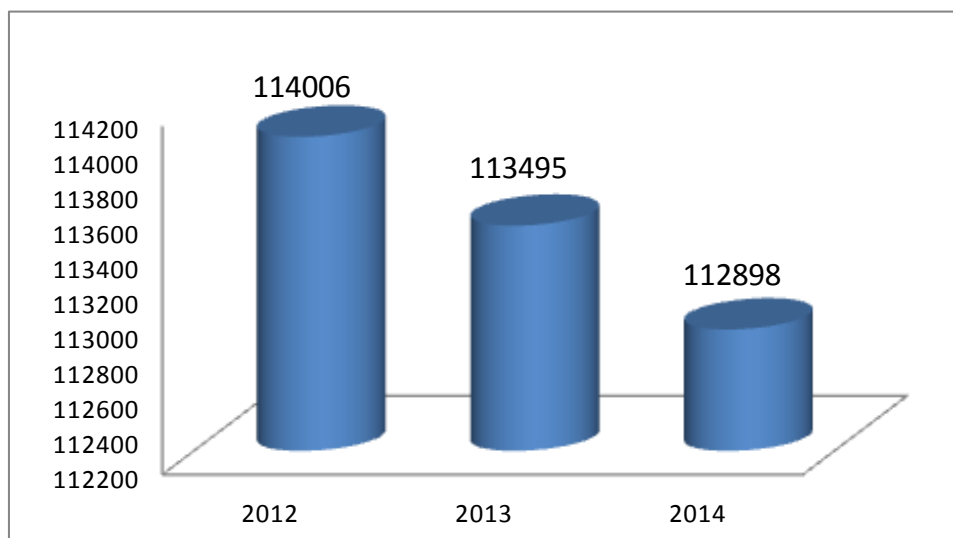
3. Struktura demograficzna

Diagnoza sytuacji demograficznej jest podstawą do diagnozowania zjawisk społecznych w powiecie. Wiedza o mieszkańcach powiatu (poszczególnych gmin) i jej szczegółowa charakterystyka w podziale na płeć, wiek, wykształcenie, czy inne kategorie osób, jest wyznacznikiem przyszłych dokumentów polityki społecznej, jakie muszą powstać na wymienionym obszarze. Tylko profesjonalna diagnoza zasobów ludzkich pozwala określić rozwój kapitału ludzkiego i społecznego, a w przyszłości pomoże osiągnąć wyższy stopień zorganizowania społeczeństwa obywatelskiego.

W pierwszej części diagnozy dotyczącej struktury ludności powiatu olkuskiego, zostanie przedstawiona ogólna charakterystyka mieszkańców, pod kątem liczby ludności, liczby urodzeń, zgonów, zawartych małżeństw oraz zostanie przedstawiony przyrost naturalny.

Wg danych nadesłanych z poszczególnych urzędów gmin (USC), łączna liczba mieszkańców powiatu olkuskiego w 2012 roku wynosiła 114 006, w 2013 roku zmniejszyła się do 113 495, a w 2014 roku wynosiła 112 898.

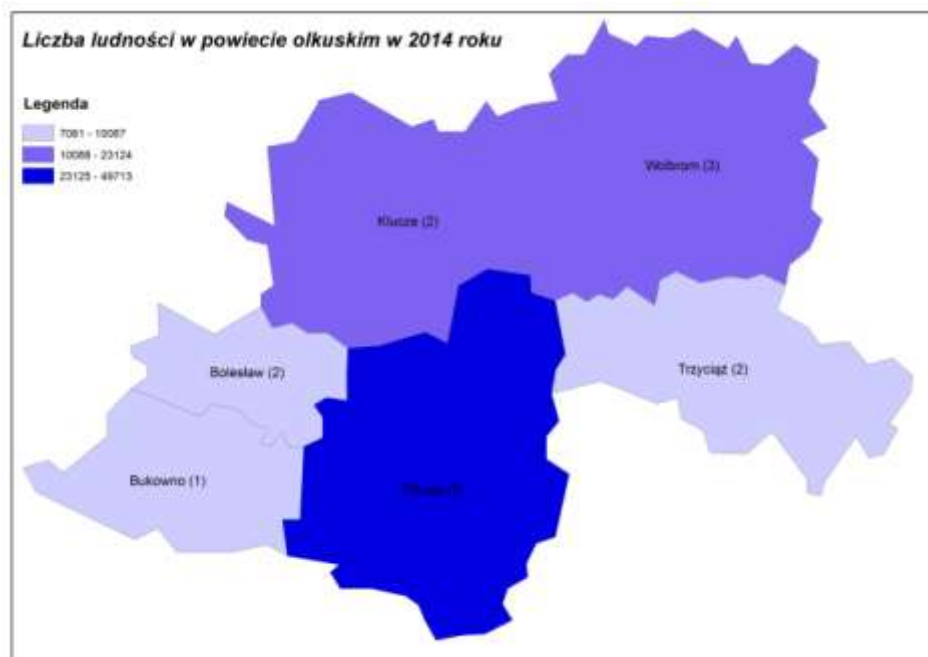
Wykres 9. Liczba mieszkańców powiatu olkuskiego w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Mapa 2. Liczba mieszkańców powiatu olkuskiego w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Mapa 3. Liczba mieszkańców powiatu olkuskiego w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Największą pod względem liczby ludności jest Gmina Olkusz, posiadająca w 2012 roku 50 383 mieszkańców, co stanowiło 44,2% ogółu mieszkańców powiatu. Liczba ludności w tej gminie w 2013 roku zmniejszyła się do 50 040 mieszkańców (44,1%), a w 2014 roku do 49 713 mieszkańców (44,0%). Drugą gminą pod względem liczby ludności jest Gmina Wolbrom, której liczba mieszkańców w 2012 roku wynosiła 23 321 stanowiąc 20,5% ogółu mieszkańców powiatu. W 2013 roku omawiana liczba zmniejszyła się do 23 231 (również 20,5%), a w 2014 roku do 23 124

(20,5%). Na trzecim miejscu znalazła się Gmina Klucze. W tej gminie obserwowany jest niewielki wzrost liczby mieszkańców z 15 009 w 2012 roku, co dało udział 13,2% w skali powiatu, do 15 056 w 2013 roku i 15 054 w 2014 roku (13,3%). Na czwartym miejscu zakwalifikowano Gminę Bukowno, gdzie udział mieszkańców w ogólnej liczbie ludności powiatu wynosił 9,0%. W 2012 roku omawianą gminę zamieszkiwało 10 263 osoby, w 2013 roku 10 193, a w 2014 roku 10 087. Na piątym miejscu znalazła się Gmina Trzyciąż. Jej liczba w 2012 roku wynosiła 7 128, w 2013 roku 7 099, a w 2014 roku 7 081. Liczba osób w gminie spadła, lecz udział procentowy w skali powiatu utrzymywał się w badanych latach na jednym poziomie 6,3%. Najmniejsza pod względem liczby ludności w powiecie jest Gmina Bolesław. W gminie zamieszkiwało w 2012 roku 7 902 osoby, w 2013 roku liczba mieszkańców zmniejszyła się do 7 876, a w 2014 roku zmniejszyła się do 7 839 osób, stanowiąc 6,9% ogółu mieszkańców powiatu.

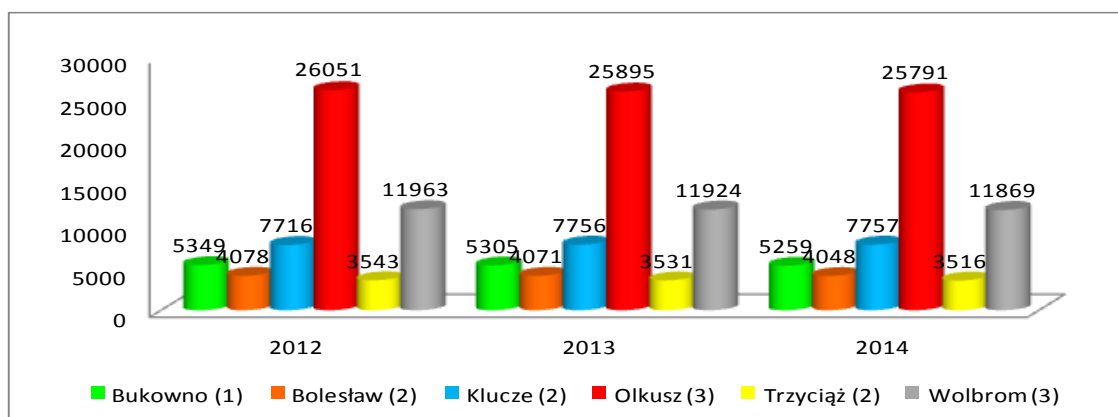
Tabela 1. Udział procentowy ludności powiatu w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Bukowno	9,0	9,0	8,9
Bolesław	6,9	6,9	6,9
Klucze	13,9	14,0	14,1
Olkusz	46,8	46,6	46,6
Trzyciąż	6,6	6,6	6,6
Wolbrom	21,7	21,6	21,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Ze względu na płeć mieszkańców, w niemal całym powiecie przeważają kobiety, a udział ich w ogólnej liczbie mieszkańców wynosił w 2014 roku 51,5%. W Gminie Bukowno, udział kobiet był największy i wynosił ponad 52%. W pozostałych gminach udział kobiet w badanych latach wynosił nieco ponad 51%. Wyjątek stanowiła Gmina Trzyciąż, gdzie mieszkało więcej mężczyzn niż kobiet – ponad 49% kobiet.

Wykres 10. Liczba kobiet w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

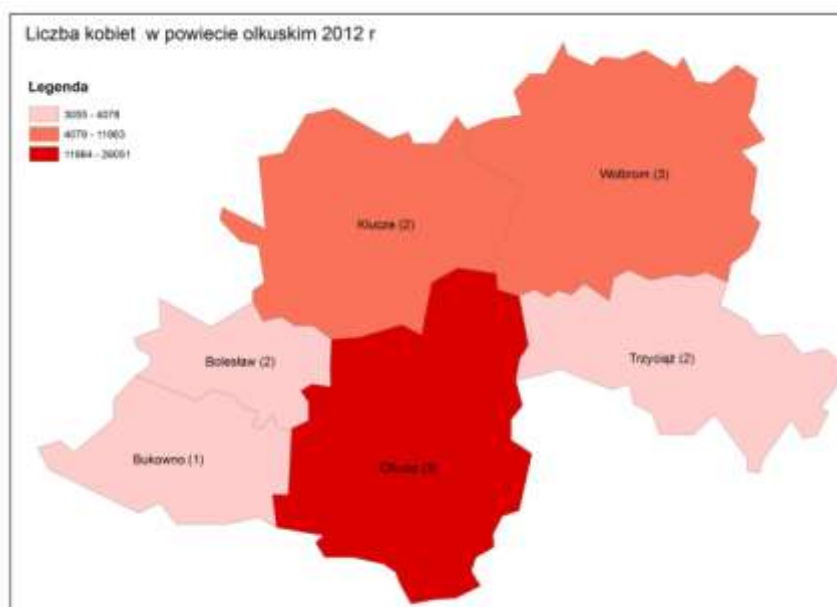
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Tabela 2. Udział procentowy kobiet w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Bukowno	52,1	52,0	52,1
Bolesław	51,6	51,7	51,6
Klucze	51,4	51,5	51,5
Olkusz	51,7	51,7	51,9
Trzyciąż	49,7	49,7	49,7
Wolbrom	51,3	51,3	51,3

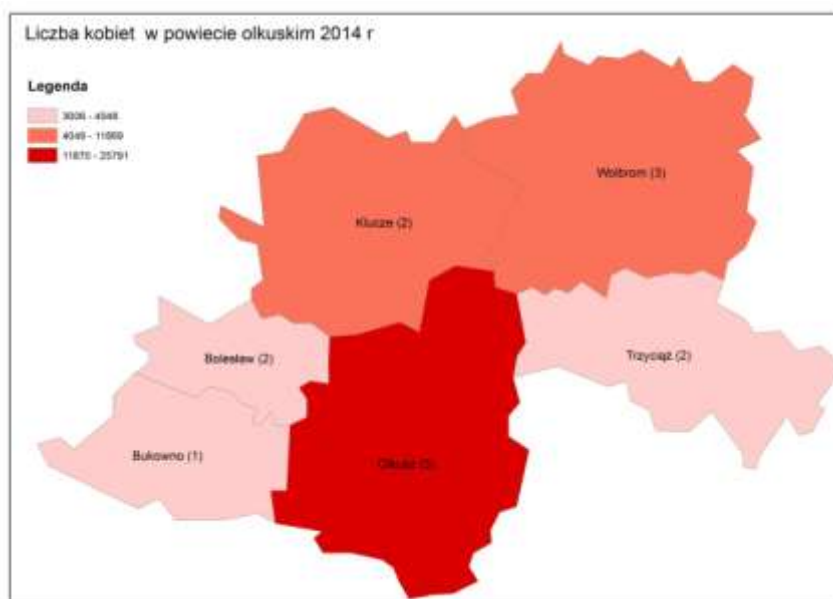
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Mapa 4. Liczba kobiet w powiecie olkuskim w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

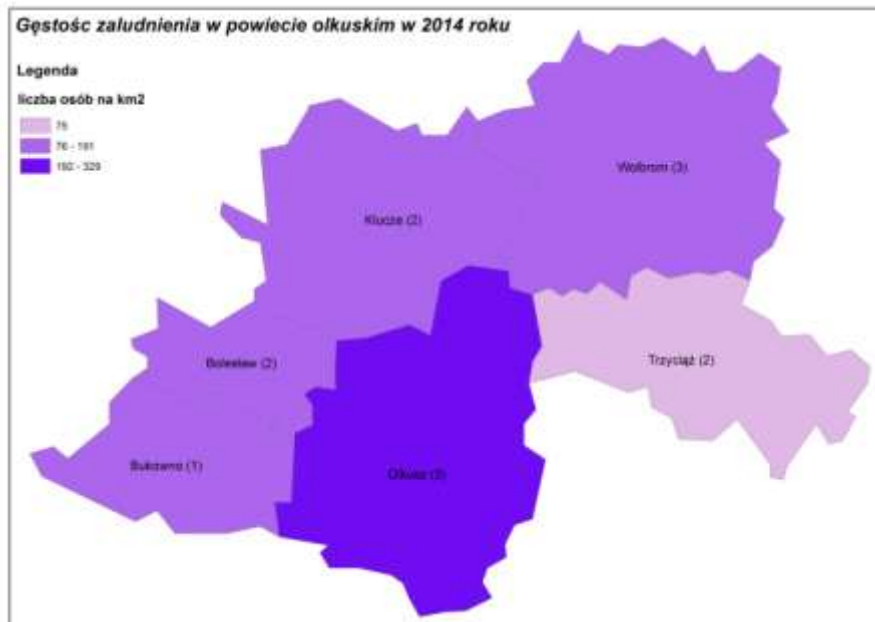
Mapa 5. Liczba kobiet w powiecie olkuskim w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Gęstość zaludnienia w powiecie olkuskim w 2014 roku wynosiła 183 os/km². Największą gęstość zaludnienia posiadały gminy: Olkusz 329 os/km², Bolesław 191 os/km², Wolbrom 157 os/km², Bukowno 155 os/km² i Klucze 126 os/km², a najmniejszą zaś Gmina Trzyciąż 74 os/km².

Mapa 6. Gęstość zaludnienia w powiecie olkuskim w 2014 roku

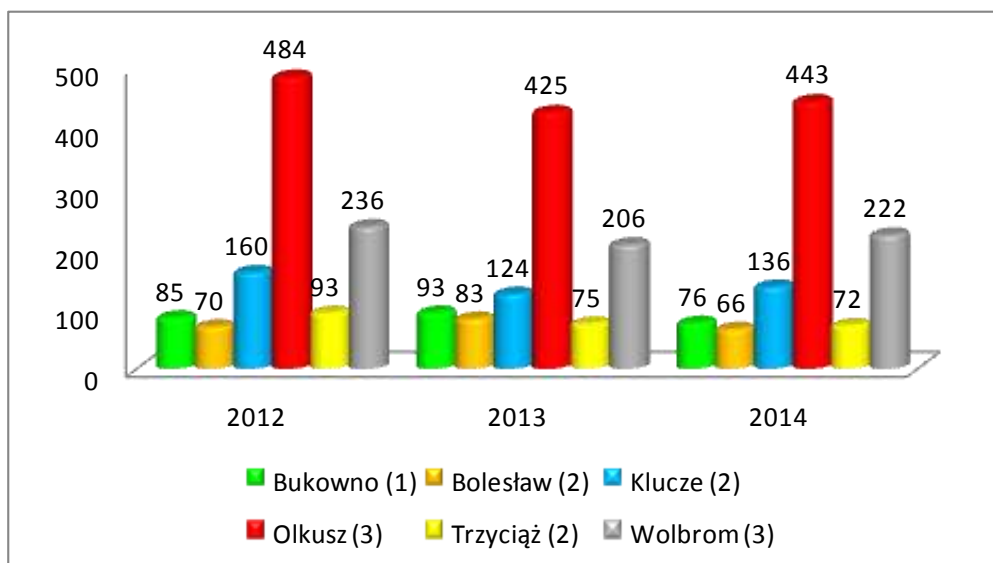

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

W 2012 roku w całym powiecie urodziło się 1 128 dzieci, w 2013 roku urodziło się 1 006 dzieci, a w 2014 roku 1 015. Tak więc liczba urodzeń w powiecie w czasookresie 2012-2014 zmniejszyła się o 113.

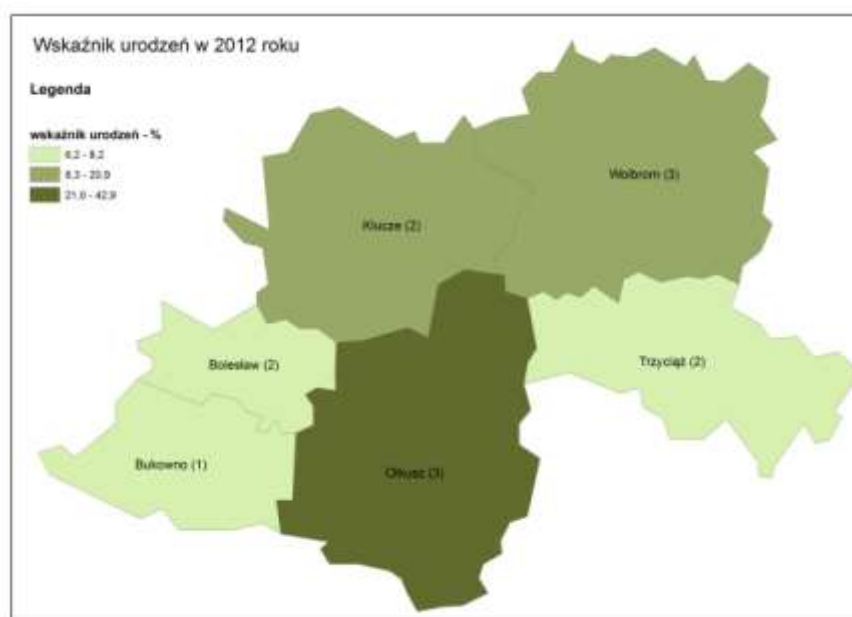
Najwięcej urodzeń zanotowano w Gminie Olkusz – w 2012 roku 484, w 2013 roku 425, a w 2014 roku 443, tak więc liczba urodzeń utrzymywała się na podobnym poziomie i stanowiła od 42,9% do 43,6% ogółu urodzeń w powiecie. W Gminie Wolbrom liczba urodzeń wynosiła w 2012 roku 236, a w 2014 roku 222, co stanowiło ponad 20% ogólnej liczby urodzeń w powiecie. W Gminie Klucze urodziło się w 2012 roku 160 dzieci i zdecydowanie mniej w 2014 roku, bo 136 dzieci, stanowiąc od 14,2% do 13,4% udziału urodzeń w powiecie. Kolejną gminą pod względem liczby urodzeń jest Trzyciąż- tu w 2012 roku urodziło się 93 dzieci, a ich liczba w 2014 roku spadła do 72, co stanowiło udział 7,1% ogółu urodzeń w powiecie w 2014 roku. W Bukownie w 2012 roku urodziło się 85 dzieci, w 2013 roku ich liczba była większa wynosząc 93 dzieci, a w 2014 roku ponownie zmniejszyła się do 76 urodzeń. Udział procentowy urodzeń w stosunku do urodzeń w powiecie wynosił 7,5% (w 2013 roku ze względu na większą liczbę urodzeń wynosił 9,2%). Najmniej dzieci urodziło się w analizowanych latach w Gminie Bolesław : 70 urodzeń, stanowiąc 6,2% w 2012 roku. W 2013 roku nastąpił wzrost do 83 urodzeń, a w 2014 roku liczba urodzeń zmniejszyła się do 66, stanowiąc 6,5% urodzeń w powiecie.

Wykres 11. Liczba urodzeń w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

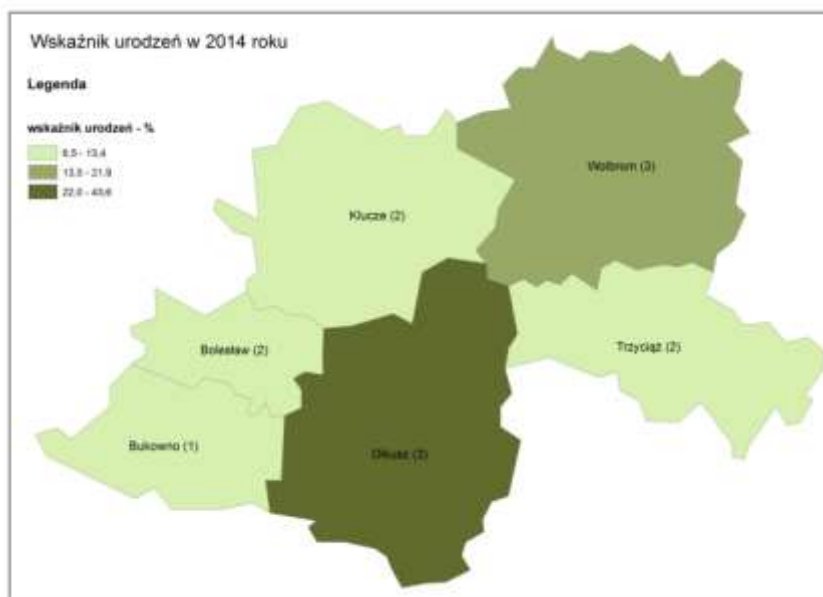
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Mapa 7. Wskaźnik urodzeń (liczba urodzeń na 1000 mieszkańców) w powiecie olkuskim w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Mapa 8. Wskaźnik urodzeń (liczba urodzeń na 1000 mieszkańców) w powiecie olkuskim w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

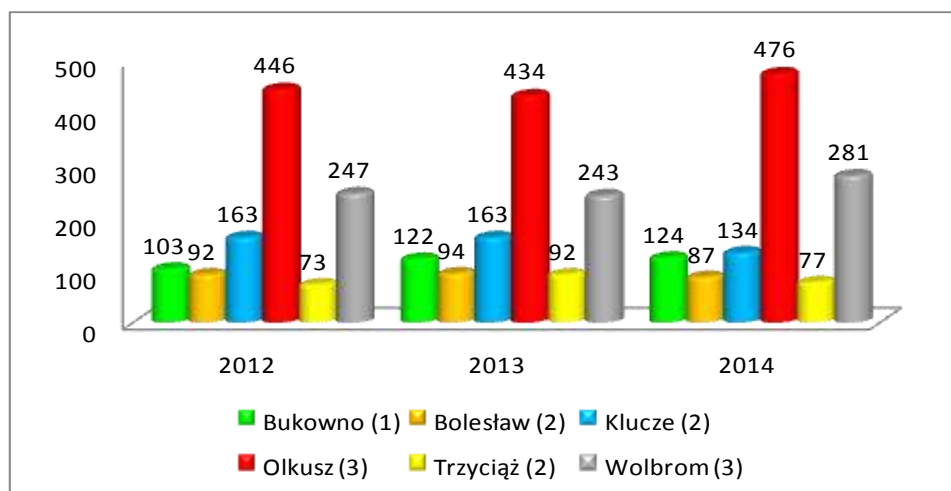
Tabela 3. Urodzenia (udział procentowy %) w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Bukowno	7,5	9,2	7,5
Bolesław	6,2	8,3	6,5
Klucze	14,2	12,3	13,4
Olkusz	42,9	42,2	43,6
Trzyciąż	8,2	7,5	7,1
Wolbrom	20,9	20,5	21,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

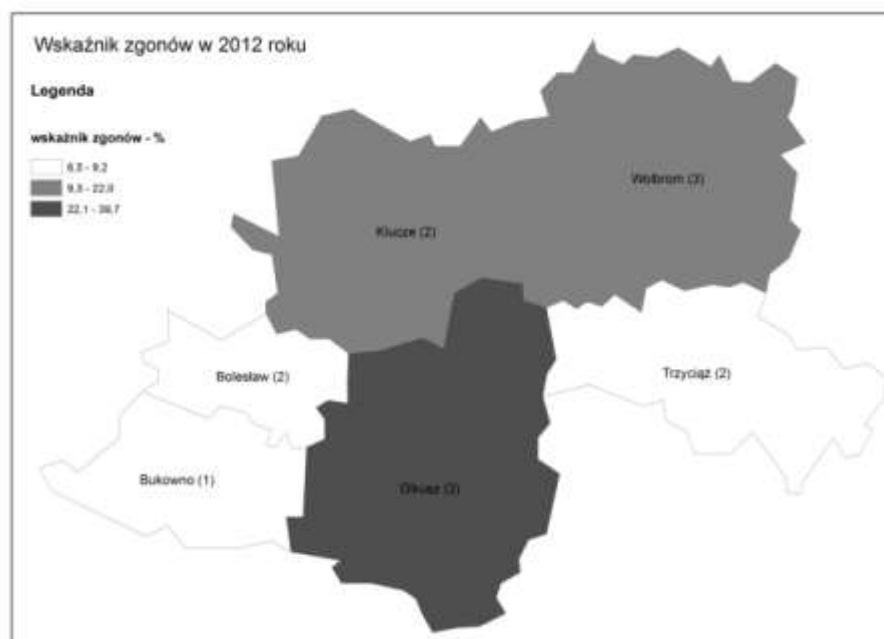
Kolejnym omawianym wskaźnikiem będzie liczba zgonów w powiecie olkuskim. W 2012 roku liczba zgonów wynosiła łącznie 1 124 i do 2014 roku wzrosła do 1 179. Największą liczbę zgonów posiadała Gmina Olkusz: w 2012 roku zmarło 446 osób, a w 2014 roku 476 osób, co stanowiło nieco ponad 40% ogółu zgonów w powiecie w 2014 roku. W Gminie Wolbrom w 2012 roku zmarło 247 osób, a w 2014 roku 281 osób. Udział zgonów w gminie w ogólnej liczbie zgonów w powiecie wynosił w 2014 roku 23,8%. Kolejną gminą, w której zwiększyła się liczba zgonów było Bukowno – w 2012 roku zmarło 103 mieszkańców, w 2014 roku 124 mieszkańców. Udział procentowy wyniósł w 2014 roku 10,5%. W Gminie Trzyciąż w 2012 roku zmarło 73 osoby, a w 2014 roku 77 osób, stanowiąc 6,5% ogółu zgonów w powiecie. W Gminach Bolesław i Klucze, liczba zgonów w przeciągu omawianych lat zmniejszyła się z 92 do 87 w Bolesławiu (8,2% do 7,4%) i z 163 do 134 w Kluczach (14,5% - 11,4%).

Wykres 12. Liczba zgonów w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

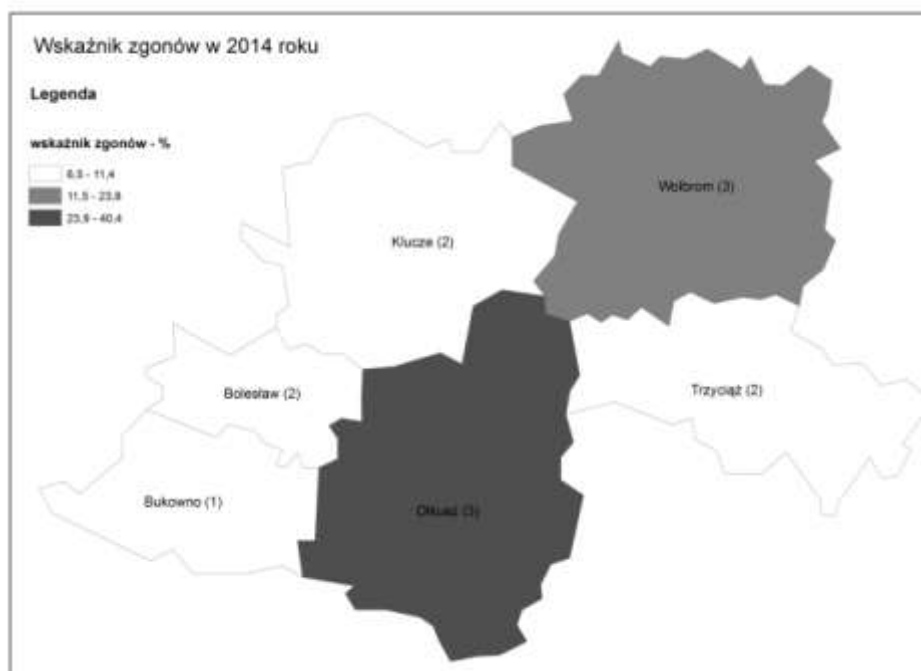

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Mapa 9. Wskaźnik zgonów (liczba zgonów na 1000 mieszkańców) w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Mapa 10. Wskaźnik zgonów (liczba zgonów na 1000 mieszkańców) w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

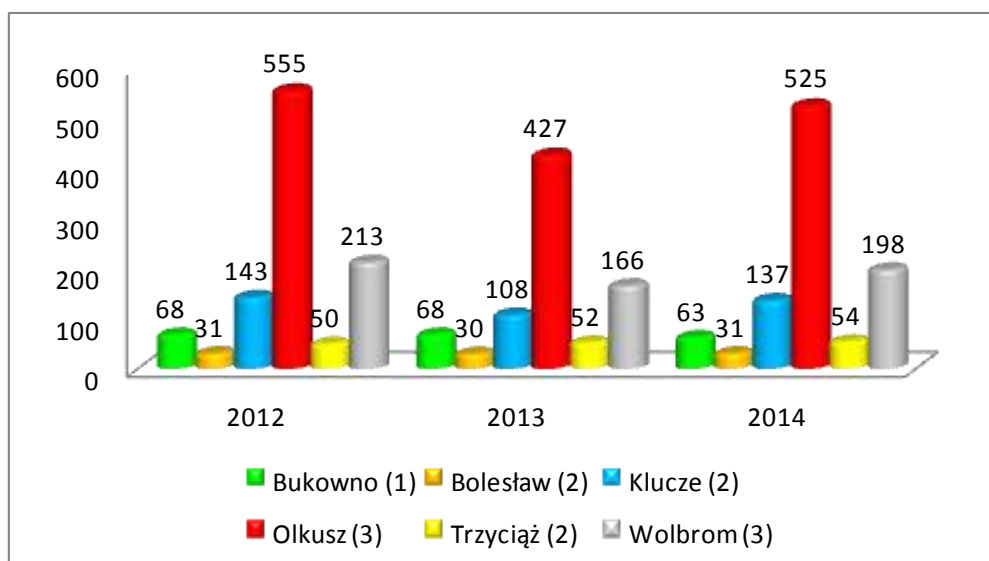
Tabela 4. Udział procentowy zgonów w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Bukowno	9,2	10,6	10,5
Bolesław	8,2	8,2	7,4
Klucze	14,5	14,2	11,4
Olkusz	39,7	37,8	40,4
Trzyciąż	6,5	8,0	6,5
Wolbrom	22,0	21,2	23,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

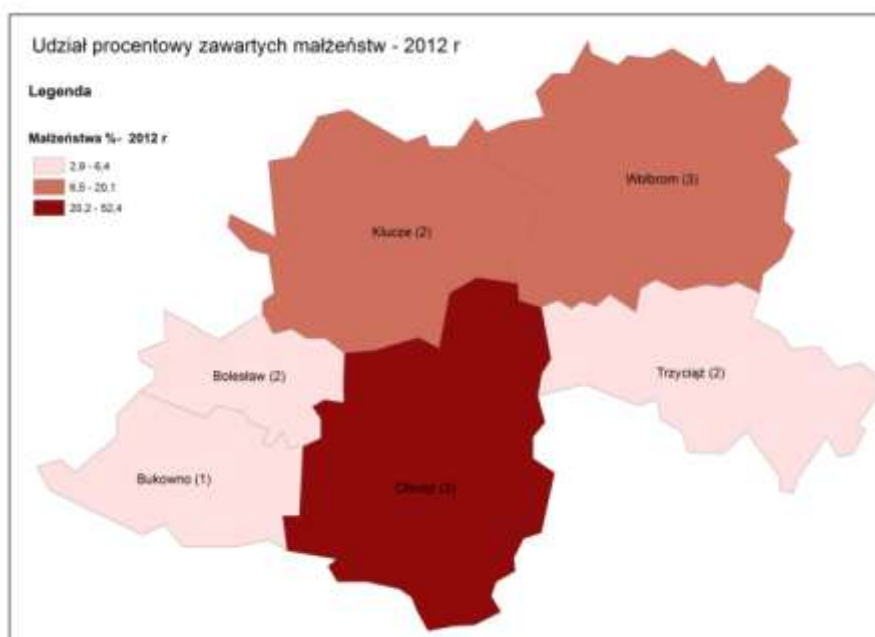
Ogólna liczba zawartych małżeństw w 2012 roku w powiecie wynosiła 1 060, w 2013 roku tylko 851 małżeństw, a w 2014 roku liczba ich wyniosła 1 008. Najwięcej małżeństw zawarto w Gminie Olkusz - w 2012 roku 555 małżeństw i 525 w 2014 roku – co stanowiło ponad 50% wszystkich zawartych małżeństw w powiecie oraz w Gminie Wolbrom: 213 małżeństw w 2012 roku i 198 w 2014 roku, co stanowiło blisko 20% zawartych małżeństw w powiecie. Kolejne gminy to: Klucze – ponad 13%, Bukowno od 6% do 8%, Trzyciąż od 4% do 6%, oraz Bolesław blisko 3%.

Wykres 13. Liczba zawartych małżeństw w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

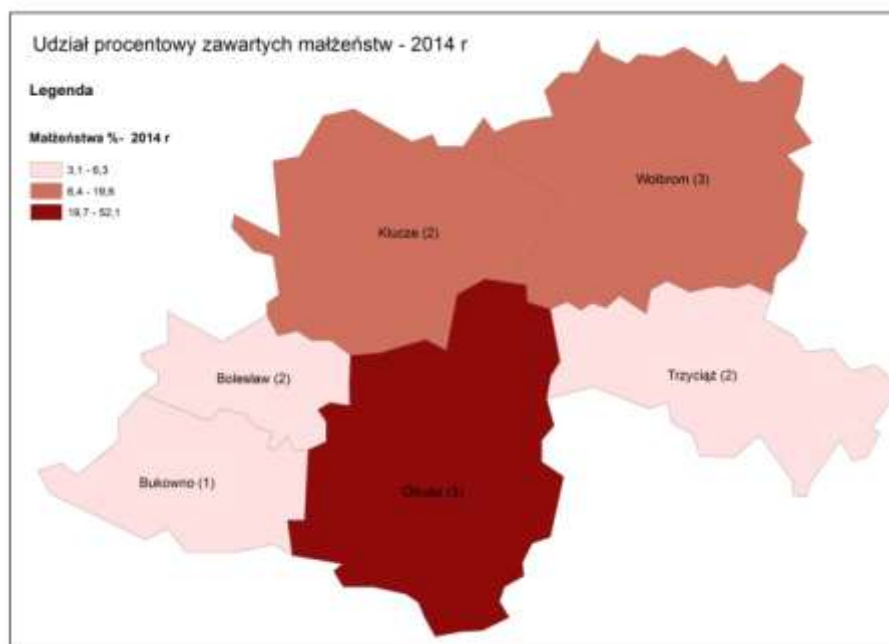

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Mapa 11. Udział procentowy zawartych małżeństw w powiecie olkuskim w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Mapa 12. Udział procentowy zawartych małżeństw w powiecie olkuskim w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Tabela 5. Udział procentowy (%) zawartych małżeństw w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Bukowno	6,4	8,0	6,3
Bolesław	2,9	3,5	3,1
Klucze	13,5	12,7	13,6
Olkusz	52,4	50,2	52,1
Trzyciąż	4,7	6,1	5,4
Wolbrom	20,1	19,5	19,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Ważnym zagadnieniem dotyczącym diagnozy mieszkańców powiatu olkuskiego, jest określenie przyrostu naturalnego dla poszczególnych gmin oraz jego dynamika w latach 2012-2014. Przyrost naturalny to różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie. Wartość dodatnia oznacza liczbę urodzeń przewyższającą liczbę zgonów, ujemna – odwrotnie.

Wg danych statystycznych dla powiatu olkuskiego, wskaźnik przyrostu naturalnego w 2012 posiadał wartość dodatnią 4, w 2013 roku jego wartość wynosiła (-142), a w 2014 roku (-164). W porównaniu z danymi dla województwa małopolskiego, wartość przyrostu naturalnego wynosiła w 2014 roku 4408.

Tabela 6. Przyrost naturalny w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Bukowno	-18	-29	-48
Bolesław	-22	-11	-21
Klucze	-3	-39	2
Olkusz	38	-9	-33
Trzyciąż	20	-17	-5
Wolbrom	-11	-37	-59
Powiat	4	-142	-164

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Najwyższa wartość PN w 2014 roku została osiągnięta w Kluczach, najniższa zaś w Wolbromiu.

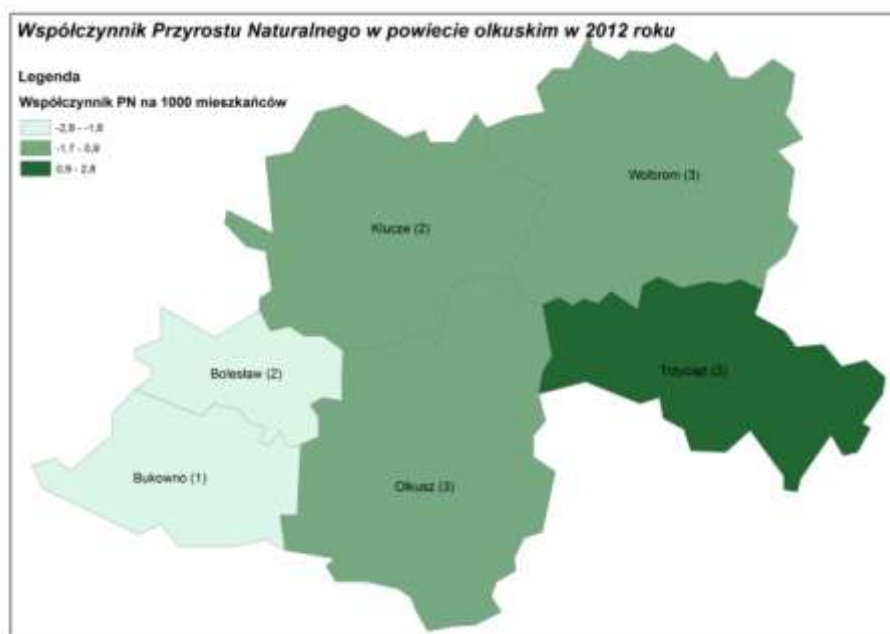
Aby porównać przyrost naturalny w wybranych regionach, przelicza się go na tysiąc mieszkańców i określa tzw. współczynnik przyrostu naturalnego. Wyraża się go w promilach tj. na 1000 ludności. W województwie małopolskim współczynnik ten wynosił 1,3, a w porównaniu do 2013 roku wzrósł o 0,1.

W powiecie olkuskim omawiany wskaźnik w 2012 roku wynosił 0,0. W kolejnych badanych latach widoczna jest tendencja malejąca tzn. w 2013 roku wskaźnik osiągnął wartość (-1,3), a w 2014 roku (-1,5). W 2012 roku najwyższy wskaźnik został osiągnięty w Gminie Trzyciąż tj. 2,8 a najniższy w Gminie Bolesław (-2,8). W 2014 roku wartości zwiększyły się o 0,1 w przypadku Gminy Bolesław (-2,7) i Gminy Klucze tj. z (-0,2) do 0,1. W pozostałych gminach wartości omawianego wskaźnika obniżyły się.

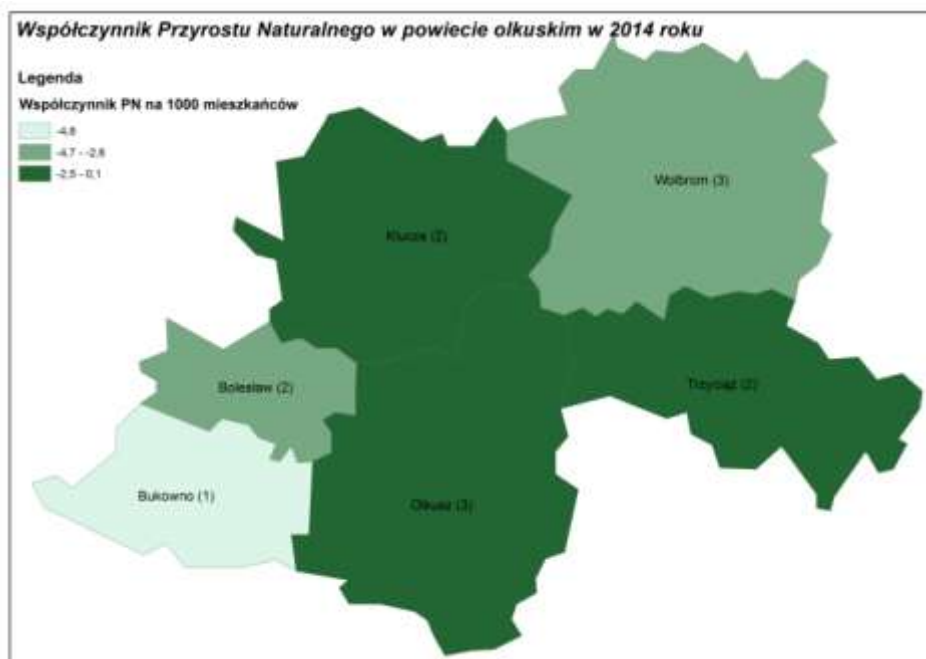
Tabela 7. Współczynnik przyrostu naturalnego w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Bukowno	-1,8	-2,8	-4,8
Bolesław	-2,8	-1,4	-2,7
Klucze	-0,2	-2,6	0,1
Olkusz	0,8	-0,2	-0,7
Trzyciąż	2,8	-2,4	-0,7
Wolbrom	-0,5	-1,6	-2,6
Powiat	0,0	-1,3	-1,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Mapa 13. Współczynnik przyrostu naturalnego w powiecie olskim w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Mapa 14. Współczynnik przyrostu naturalnego w powiecie olskim w 2014 roku

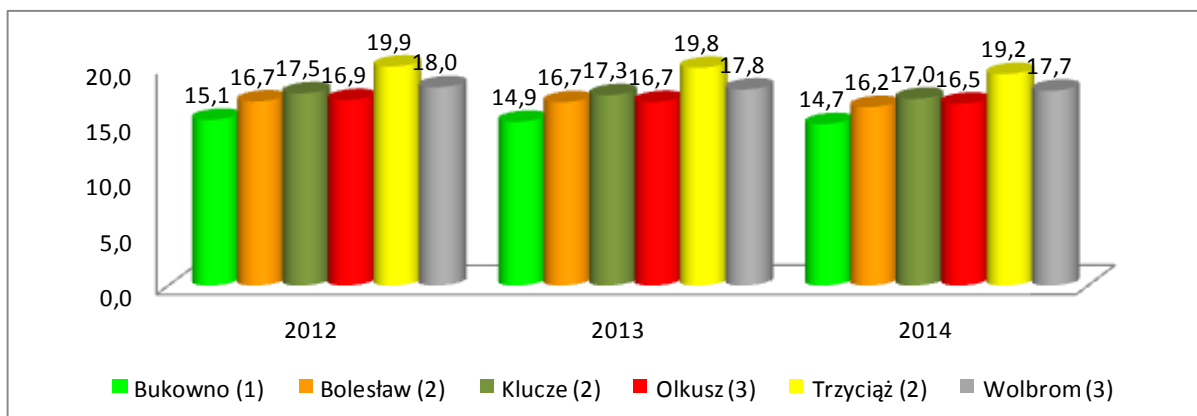
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

W dalszej części prezentacji, analiza będzie polegała na diagnozie mieszkańców powiatu olskiego w podziale na ekonomiczne grupy wiekowe tj. wiek przedprodukcyjny, czyli osoby młode do 17 roku życia, wiek produkcyjny, czyli kobiety od 18 do 60 roku życia oraz mężczyźni od 18 do 65 roku życia i wiek poprodukcyjny, w przypadku kobiet powyżej 60 roku życia i mężczyzn powyżej 65 roku życia.

Z danych statystycznych GUS wynika, iż największy udział osób w wieku przedprodukcyjnym posiadała Gmina Trzyciąż – niemal 20% ogółu mieszkańców gminy. Drugą gminą, o dużym udziale

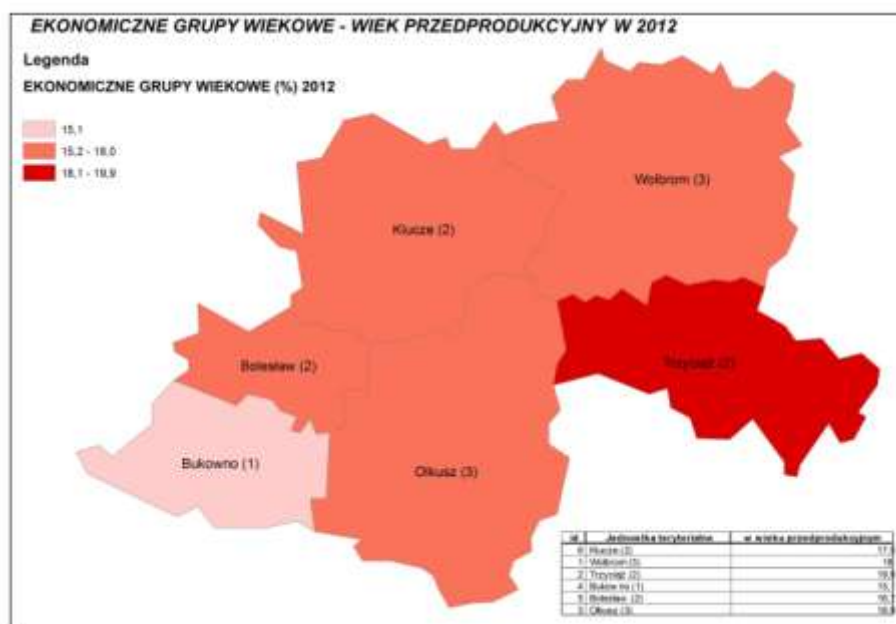
młodych mieszkańców była Gmina Wolbrom tj. 18,0%. W kolejnych latach sytuacja zasadniczo nie zmieniła się. Najniższe wartości wskaźnika osiągnięte zostały w 2012 roku w Gminie Bukowno - wartość wskaźnika wynosiła 15,1% i w kolejnych latach obniżała się aż do 14,7%. W gminach Bolesław i Olkusz wartości były bliskie 16% i miały tendencje obniżającą się.

Wykres 14. Udział procentowy (%) ludności w wieku produkcyjnym w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

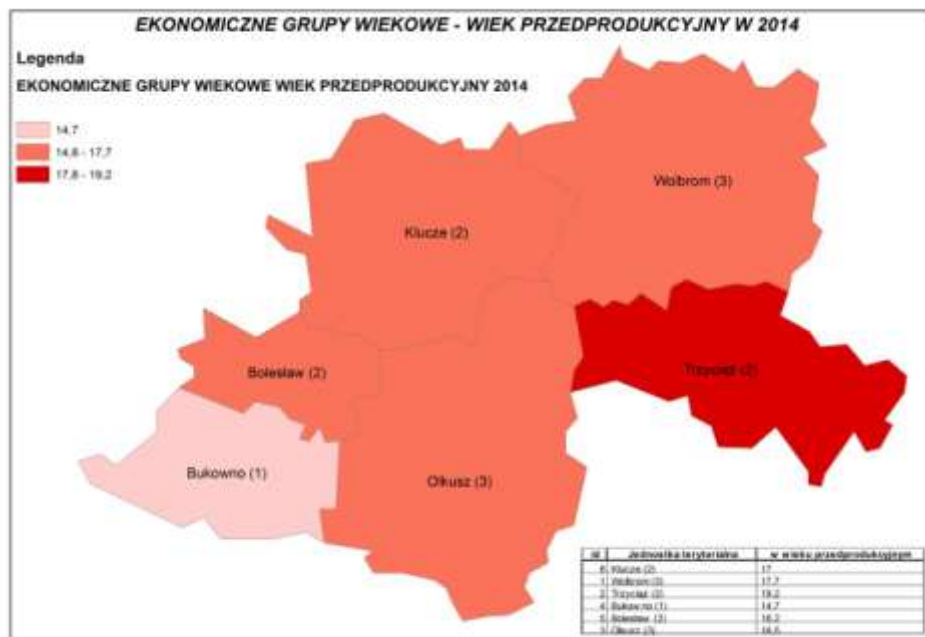
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Mapa 15. Udział procentowy (%) ludności w wieku produkcyjnym w powiecie olkuskim w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

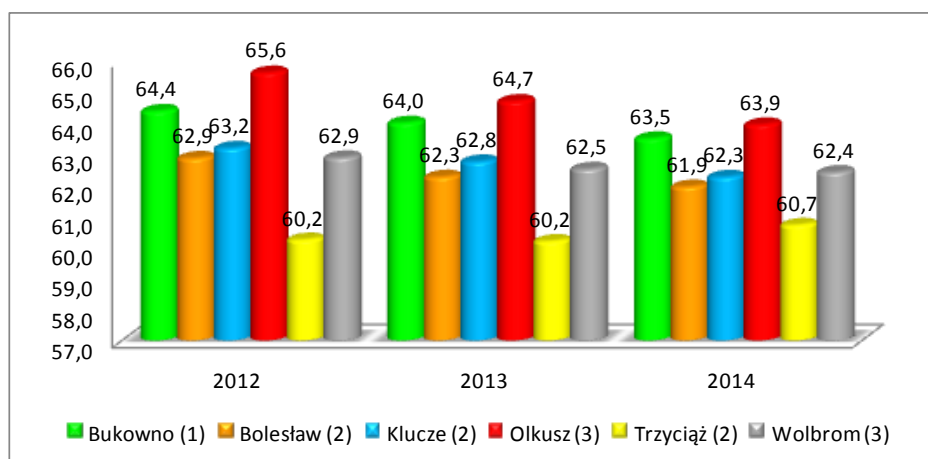
Mapa 16. Udział procentowy (%) ludności w wieku produkcyjnym w powiecie olskim w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

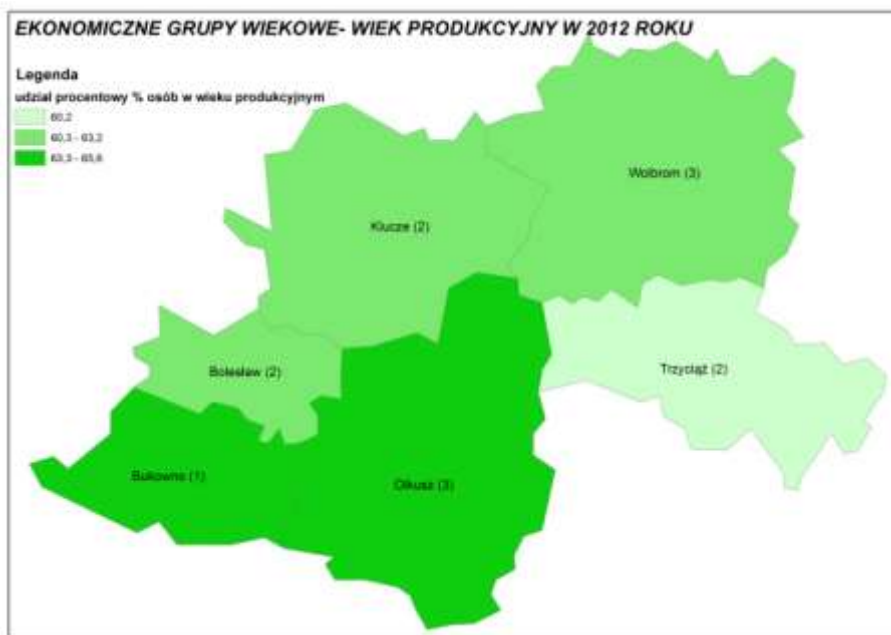
Udział osób w wieku produkcyjnym najwyższy był w Gminie Olkusz – w 2012 roku osiągnięta została wartość 65,6%, a w kolejnych latach zmniejszyła się do 64,7 i 63,9% w 2014 roku. Najniższe wartości wskaźnika zostały osiągnięte w Gminie Trzyciąż – w 2012 roku 60,2% i uległy wzrostowi do 60,7% w 2014 roku.

Wykres 15. Udział osób w wieku produkcyjnym w powiecie olskim w latach 2012-2014

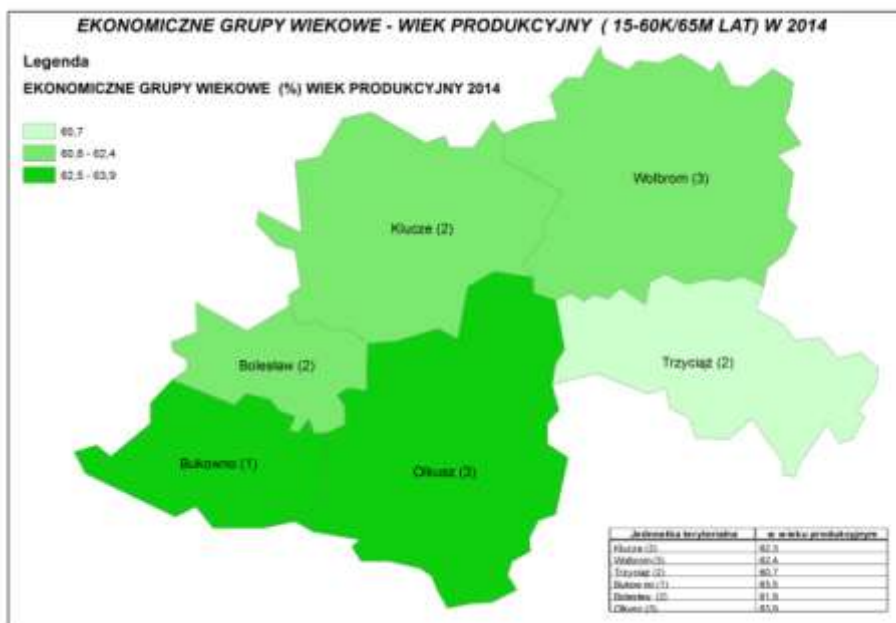
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Mapa 17. Udział osób w wieku produkcyjnym powiecie olkuskim w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Mapa 18. Udział osób w wieku produkcyjnym powiecie olkuskim w 2014 roku

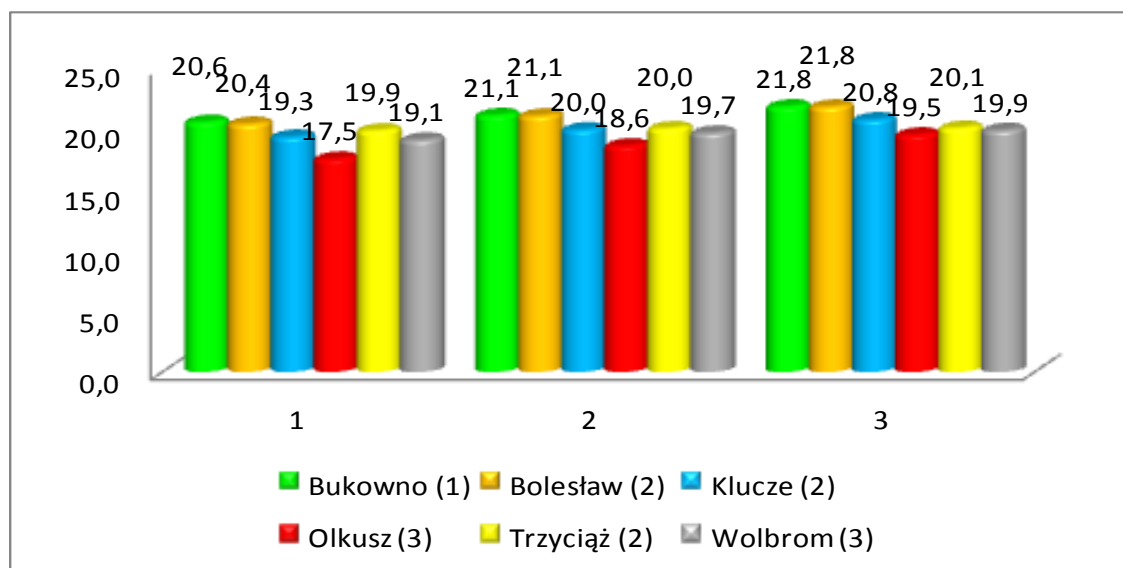

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Udział osób w wieku poprodukcyjnym w 2012 roku był najwyższy w Gminie Bukowno i wynosił 20,6% oraz w Gminie Bolesław tj. 20,4%. W 2014 roku wartości wskaźników we wszystkich gminach wzrosły: do 21,8% w Gminie Bukowno i Bolesław, z 19,3% do 20,8% w Gminie Klucze, z 17,5% do 19,5% w Gminie Olkusz, z 19,9% do 20,1% w Gminie Trzyciąż i z 19,1% do 19,9% w Gminie Wolbrom.

Z analizy danych wynika, iż najszybsze tempo wzrostu tego wskaźnika posiadały gminy: Olkusz – o 2 punkty procentowe, Klucze – o 1,4 punkty procentowe, Bukowno i Bolesław- o 1,3 punktów procentowych w przeciągu 3 lat.

Wykres 16. Udział osób w wieku poprodukcyjnym powiecie olkuskim w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Tabela 8. Liczba ludności powiatu olkuskiego wg ekonomicznych grup wiekowych w 2012 i 2014 roku

	2012		2014	
	Liczba	%	Liczba	%
Wiek przedprodukcyjny	19674	17,2	19099	16,8
Wiek produkcyjny	73361	64,1	71628	63,0
Wiek produkcyjny mobilny	44607	39,0	43992	38,7
Wiek produkcyjny niemobilny	28754	25,1	27636	24,3
Wiek poprodukcyjny	21423	18,7	22923	20,2

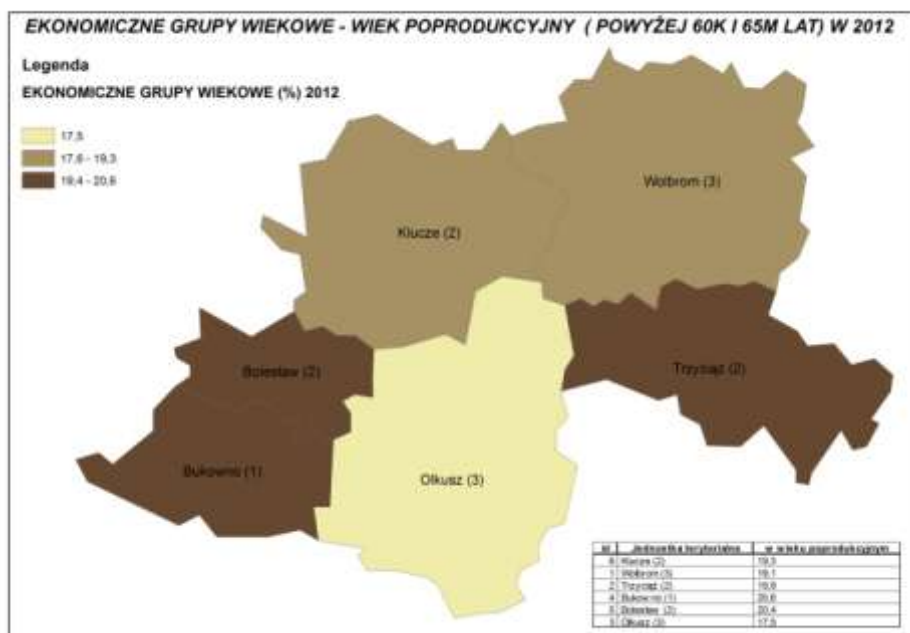
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Tabela 9. Liczba ludności w gminach powiatu olkuskiego wg ekonomicznych grup wiekowych w latach 2012 i 2014

Gmina Olkusz	2012		2014	
	Liczba	%	Liczba	%
Wiek przedprodukcyjny	8465	16,9	8232	16,5
Wiek produkcyjny	32960	65,6	31845	63,9
Wiek produkcyjny mobilny	19797	39,4	19524	39,2
Wiek produkcyjny niemobilny	13163	26,2	12321	24,7
Wiek poprodukcyjny	8808	17,5	9723	19,5
Gmina Bukowno	2012		2014	
	Liczba	%	Liczba	%
Wiek przedprodukcyjny	1579	15,1	1516	14,7
Wiek produkcyjny	6752	64,4	6563	63,5
Wiek produkcyjny mobilny	3912	37,3	3776	36,5
Wiek produkcyjny niemobilny	2840	27,1	2787	27,0
Wiek poprodukcyjny	2157	20,6	2257	21,8
Gmina Bolesław	2012		2014	
	Liczba	%	Liczba	%
Wiek przedprodukcyjny	1311	16,7	1267	16,2
Wiek produkcyjny	4928	62,9	4838	61,9
Wiek produkcyjny mobilny	2953	37,7	2972	38,1
Wiek produkcyjny niemobilny	1975	25,2	1866	23,9
Wiek poprodukcyjny	1600	20,4	1705	21,8
Gmina Trzyciąż	2012		2014	
	Liczba	%	Liczba	%
Wiek przedprodukcyjny	1416	19,9	1357	19,2
Wiek produkcyjny	4286	60,2	4287	60,7
Wiek produkcyjny mobilny	2751	38,7	2728	38,6
Wiek produkcyjny niemobilny	1535	21,6	1559	22,1
Wiek poprodukcyjny	1413	19,9	1417	20,1
Gmina Wolbrom	2012	2014	2012	2014
	Liczba	%	Liczba	%
Wiek przedprodukcyjny	4230	18,0	4134	17,7
Wiek produkcyjny	14763	62,9	14581	62,4
Wiek produkcyjny mobilny	9275	39,5	9134	39,1
Wiek produkcyjny niemobilny	5488	23,4	5447	23,3
Wiek poprodukcyjny	4484	19,1	4647	19,9
Gmina Klucze	2012	2014	2012	2014
	Liczba	%	Liczba	%
Wiek przedprodukcyjny	2673	17,5	2593	17,0
Wiek produkcyjny	9672	63,2	9514	62,3
Wiek produkcyjny mobilny	5919	38,7	5858	38,3
Wiek produkcyjny niemobilny	3753	24,5	3656	23,9
Wiek poprodukcyjny	2961	19,3	3174	20,8

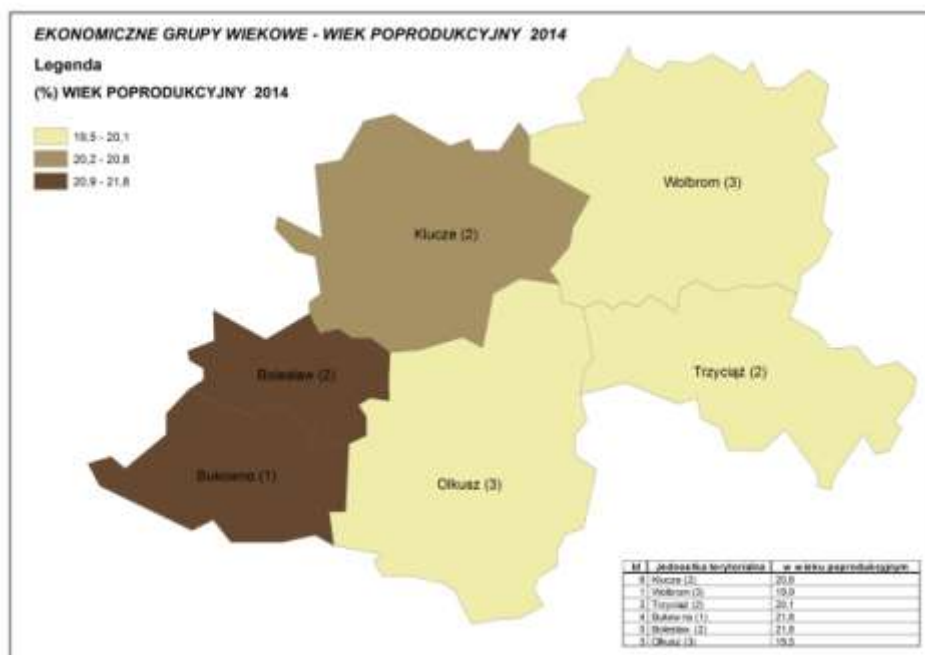
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Mapa 19. Udział osób w wieku poprodukcyjnym powiecie olskim w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Mapa 20. Udział osób w wieku poprodukcyjnym powiecie olskim w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Ważnym zagadnieniem poruszonym w niniejszej diagnozie społeczeństwa powiatu olskiego są współczynniki obciążeń demograficznych. Wiedza na temat kształtowania się liczby osób w wieku poprodukcyjnym, pozwala przewidywać obciążenie systemu zabezpieczenia społecznego wypłatą świadczeń emerytalnych i rentowych natomiast wiedza o liczbie osób w wieku produkcyjnym oznacza posiadane przez dany kraj zasoby czynnika pracy oraz wpływa bezpośrednio na stopę bezrobocia. Wiedza na temat liczby osób w wieku przedprodukcyjnym pozwala kształtować

odpowiednio na przykład zasoby szkół, żłobków i przedszkoli. Dlatego tak ważnym problemem stają się relacje pomiędzy ludnością nieprodukcyjną a produkcyjną.

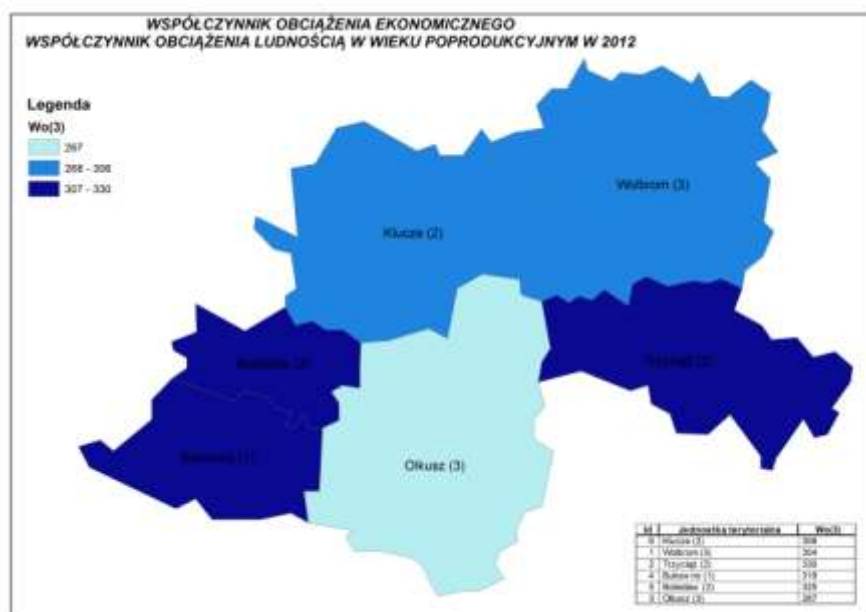
Współczynnik obciążenia ludnością w wieku poprodukcyjnym w powiecie olkuskim wskazywał różnice między poszczególnymi gminami i wahał się od 267 do 330. Największa wartość wskaźnika w 2012 roku wystąpiła w Trzyciążu 330, w Bolesławiu 325 i Bukownie 319. Najniższa zaś w Olkuszu 267. W 2013 roku wartości nieco zmieniły się. Najwyższą wartość wskaźnika osiągnęła Gmina Bolesław 339 oraz Gmina Trzyciąż 333. Najniższą wartość posiadała Gmina Olkusz 288. W 2014 roku również jak poprzednio w Gminie Bolesław osiągnięta zastała najwyższa wartość 352, a najniższa w Gminie Olkusz 305.

Tabela 10. Współczynnik obciążenia demograficznego w powiecie olkuskim i w gminach powiatu olkuskiego w latach 2012-2014

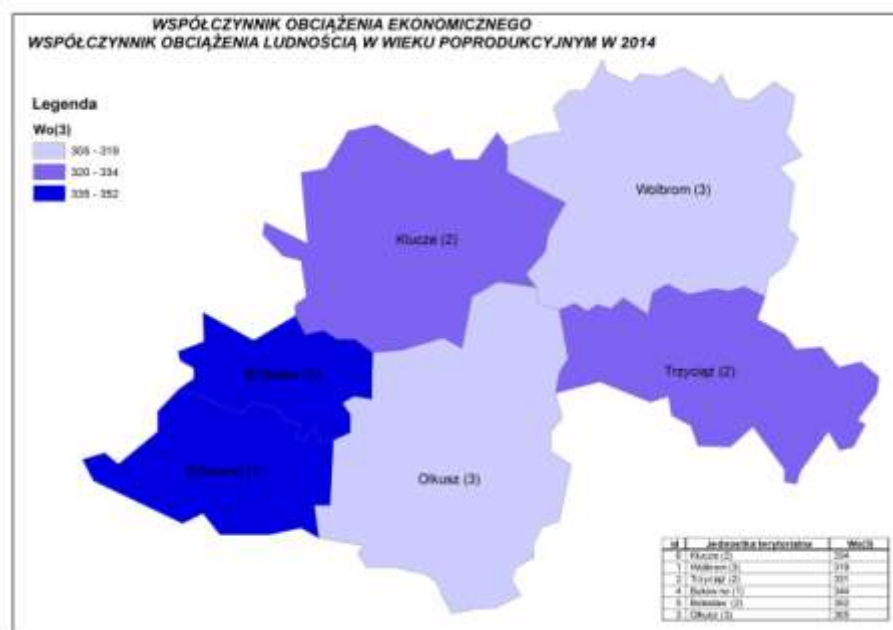
Jednostka terytorialna	2012	2013	2014
Bukowno	319	330	344
Bolesław	325	339	352
Klucze	306	318	334
Olkusz	267	288	305
Trzyciąż	330	333	331
Wolbrom	304	315	319
Powiat	292	307	320

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Mapa 21. Współczynnik obciążenia demograficznego w powiecie olkuskim w 2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Mapa 22. Współczynnik obciążenia demograficznego w powiecie olkuskim w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

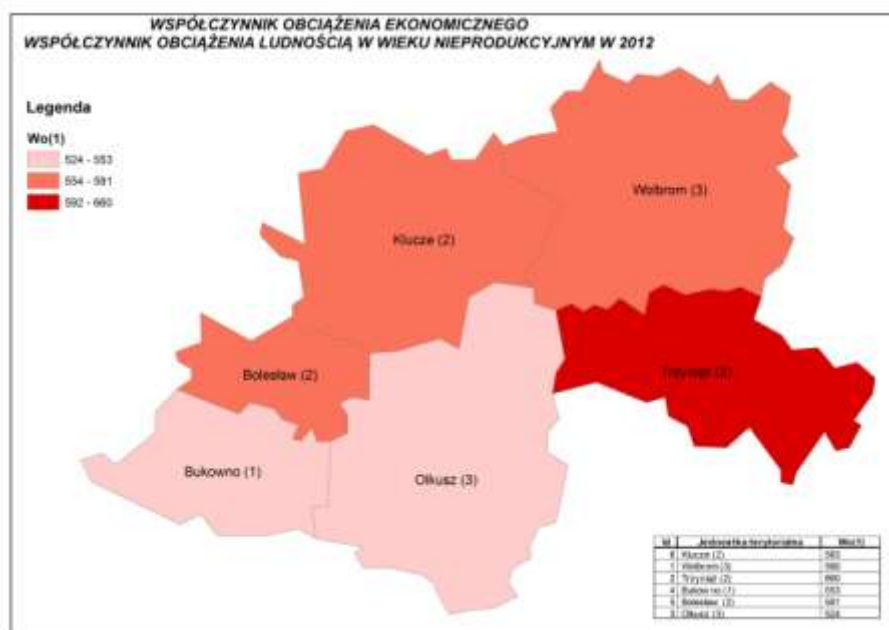
Współczynnik obciążenia ludnością w wieku nieprodukcyjnym wahał się w 2012 roku między 524 a 600 osób w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym. Najwyższa wartość wystąpiła w Gminie Trzyciąż 660, a najniższa w Gminie Olkusz 524. W 2014 roku wskaźnik obciążenia w Gminie Trzyciąż uległ zmniejszeniu do 647, w Gminie Olkusz wartość wzrosła do 564. We wszystkich gminach powiatu olkuskiego wartości uległy zwiększeniu w analizowanym czasookresie.

Tabela 11. Współczynnik obciążenia demograficznego w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

Jednostka terytorialna	2012	2013	2014
Bukowno	553	563	575
Bolesław	591	606	614
Klucze	583	594	606
Olkusz	524	546	564
Trzyciąż	660	661	647
Wolbrom	590	600	602
Powiat	560	575	587

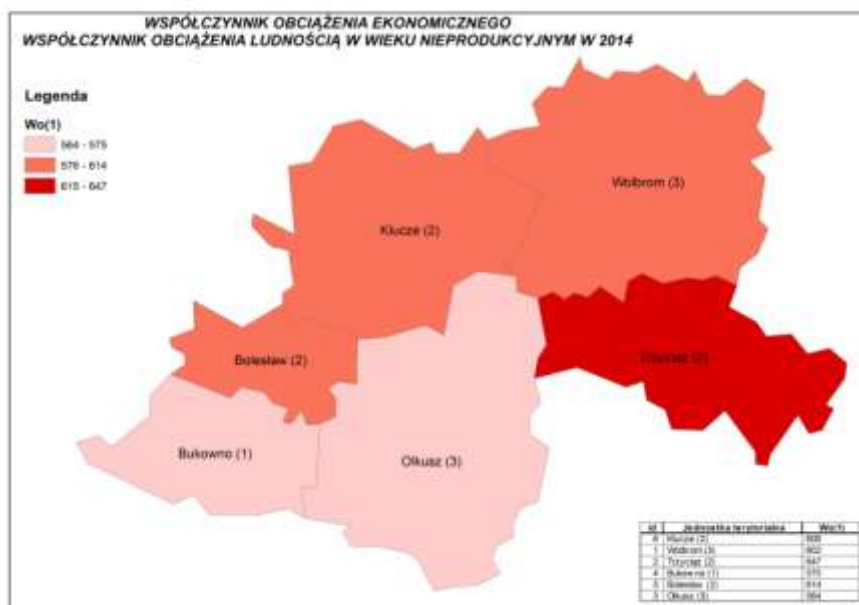
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Mapa 23. Współczynnik obciążenia demograficznego w powiecie olkuskim w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Mapa 24. Współczynnik obciążenia demograficznego w powiecie olkuskim w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

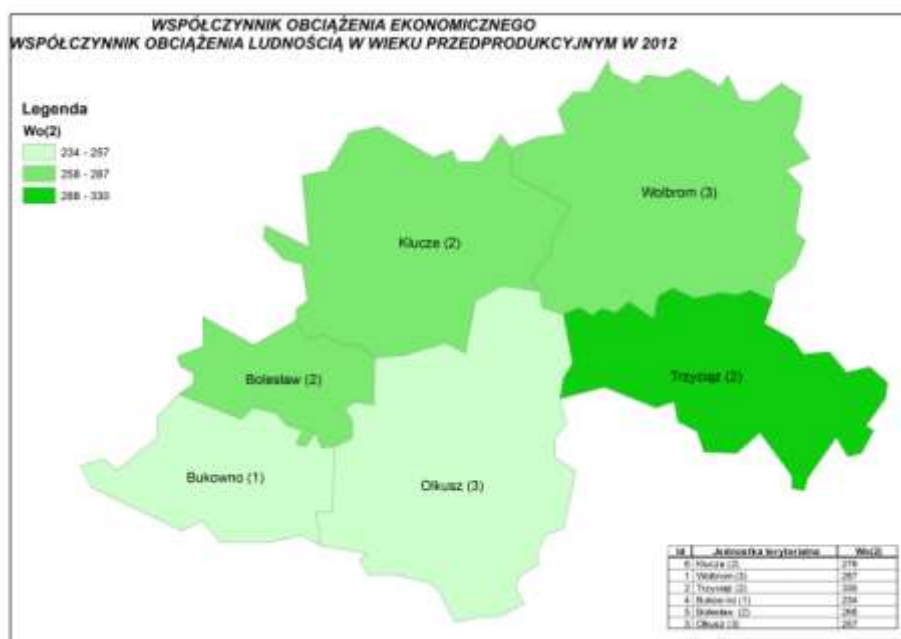
Współczynnik obciążenia ludnością w wieku przedprodukcyjnym jest istotny z punktu widzenia zapotrzebowania na odpowiednią infrastrukturę społeczną (żłobki, przedszkola, szkoły, internaty). W latach 2012-2014 najwyższa wartość wskaźnik została osiągnięta w gminach: Trzyciąż od 330 do 317 i Wolbrom od 287 do 284, a najniższa w gminach: Bukowno od 234 do 231 i Olkusz od 257 do 259.

Tabela 12. Współczynnik obciążenia demograficznego w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

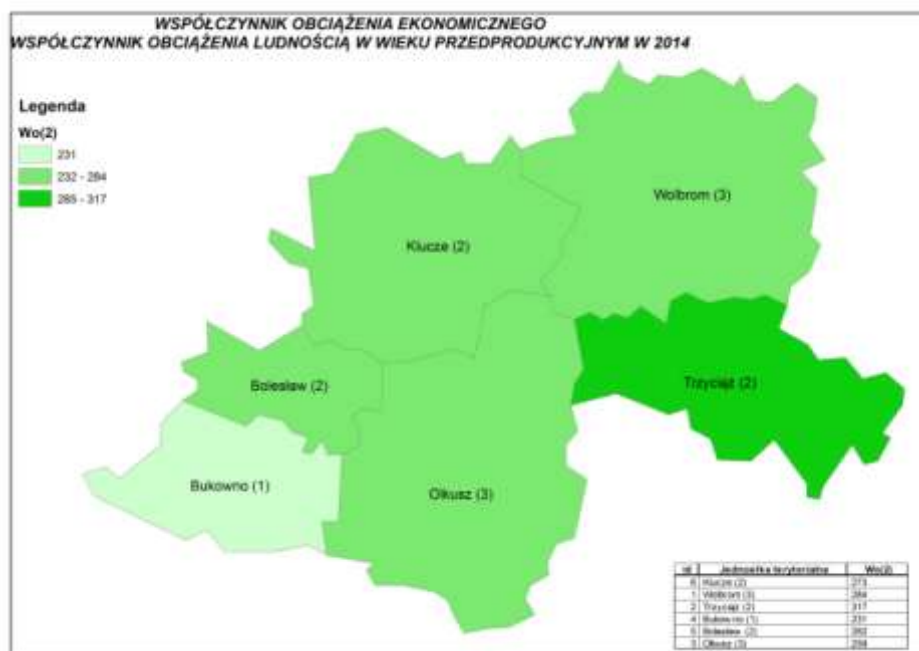
Jednostka terytorialna	2012	2013	2014
Bukowno	234	232	231
Bolesław	266	268	262
Kłucze	276	276	273
Olkusz	257	258	259
Trzyciąż	330	329	317
Wolbrom	287	285	284
Powiat	268	268	267

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Mapa 25. Współczynnik obciążenia demograficznego w powiecie olkuskim w 2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Mapa 26. Współczynnik obciążenia demograficznego w powiecie olkuskim w 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

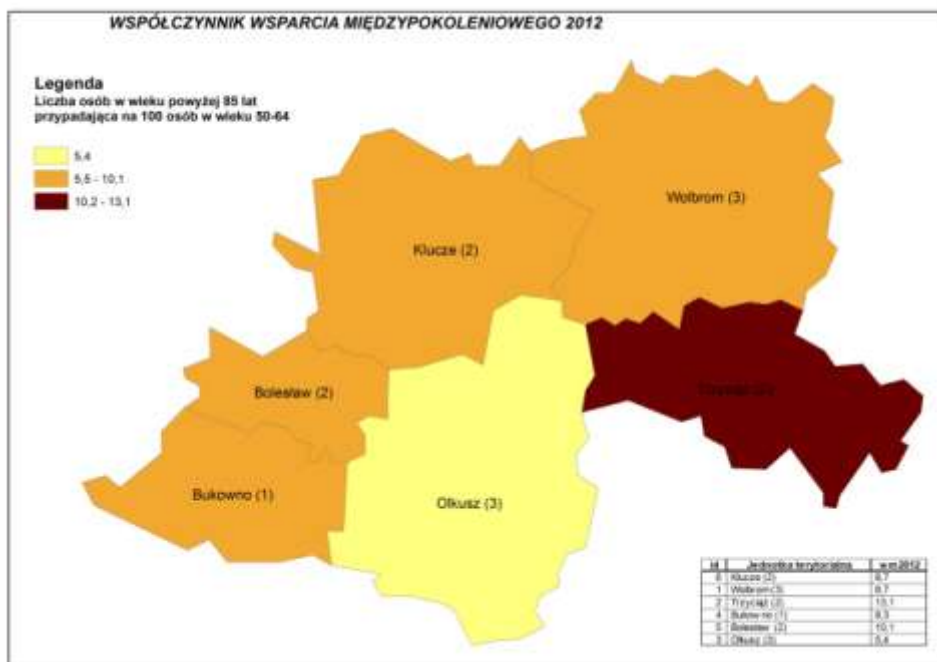
Do prezentacji relacji międzypokoleniowych pomiędzy osobami najstarszymi a ich dziećmi, służy współczynnik wsparcia międzypokoleniowego wskazujący, ile osób w wieku powyżej 85 lat przypada na 100 osób w wieku 50-64. W gminach, gdzie zmniejsza się dzietność, wartość tego wskaźnika będzie narastać, co stwarza wyzwania dla polityki społecznej, przy zapewnianiu opieki i świadczeń dla osób w wieku najstarszym. W 2012 roku wartości wskaźnika wahały się między 5,4 a 13,1. Najwyższą wartość osiągnięto w Gminie Trzyciąż a najniższą w Gminie Olkusz.

Tabela 13. Współczynnik wsparcia międzypokoleniowego w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

Jednostka terytorialna	2012	2013	2014
Bukowno	8,3	8,7	9,2
Bolesław	10,1	10,3	10,4
Klucze	8,7	8,7	9,4
Olkusz	5,4	6,3	6,7
Trzyciąż	13,1	12,6	13,6
Wolbrom	8,7	9,1	9,9
Powiat	7,4	8,0	8,5

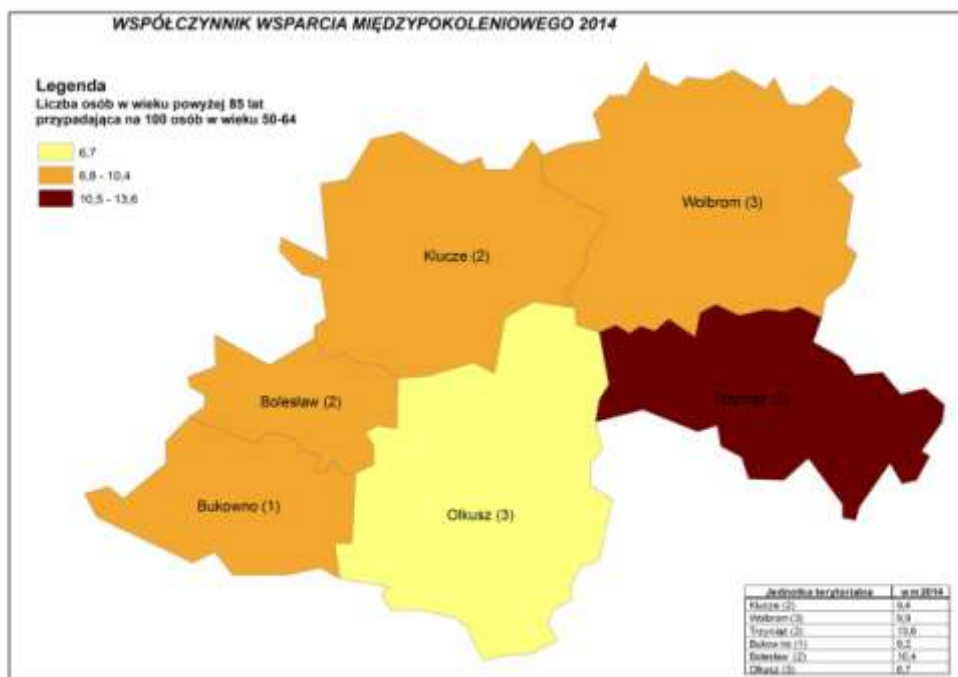
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Mapa 27. Współczynnik wsparcia międzypokoleniowego w powiecie olkuskim w 2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Mapa 28. Współczynnik wsparcia międzypokoleniowego w powiecie olkuskim w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Podsumowanie:

Badania diagnostyczne zrealizowane na terenie powiatu olkuskiego przyniosły wiele informacji na temat struktury jego mieszkańców. Można zatem zauważyć, iż w powiecie olkuskim zmniejsza się liczba mieszkańców, co również spowodowane jest zmniejszającą się liczbą urodzeń, maleje współczynnik przyrostu naturalnego, wzrasta liczba seniorów oraz rośnie wartość współczynnika wsparcia międzypokoleniowego. Na obszarze działania dla osób starszych, powinny zostać wdrożone działania wykorzystujące potencjał seniorów w działaniach społecznych i edukacyjnych, ale także należy zwiększyć ofertę opiekuńczo-zdrowotną dla osób mających problemy zdrowotne oraz dla osób niepełnosprawnych, (np. działania na rzecz wprowadzenia asystenta dla osób starszych). Powiat jak i również poszczególne gminy powinny inicjować kompleksowe oraz wspólne działania zmierzające do rozwiązywania problemów społecznych i gospodarczych w celu realizacji dobrze przygotowanych programów, zwłaszcza dla seniorów czy osób niepełnosprawnych (np. z funduszy unijnych). Konsekwentne wdrażanie i realizacja przyjętych celów i zadań w niniejszej strategii, jest niezbędne do tworzenia podstaw trwałego rozwoju gospodarczego powiatu.

4. System edukacji

Edukacja, rozumiana jako wykształcenie wychowanie, nauka oraz zdobywanie wiedzy i umiejętności, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jest procesem trwającym od młodości, sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego.

Dane dotyczące systemu edukacji w powiecie olkuskim, przygotowane zostały przez poszczególne wydziały oświatowe jednostek gminnych.

W powiecie olkuskim działa dobrze zorganizowana sieć szkół i przedszkoli. Łączna liczba przedszkoli (oraz punktów przedszkolnych) w powiecie wyniosła 18, a liczba oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych wyniosła 37.

Tabela 14. Liczba przedszkoli/punktów przedszkolnych oraz oddziałów przedszkolnych wraz z udziałem procentowych w ogólnej liczbie w powiecie olkuskim w roku szkolnym 2013/2014

	Gmina Bolesław	Gmina Bukowno	Gmina Klucze	Gmina Olkusz	Gmina Trzyciąż	Gmina Wolbrom	Powiat Olkusz
Liczba przedszkoli/p. przedszkolnych	4	2	6	1	0	5	18
udział % w ogólnej liczbie przedszkoli/p. przedszkolnych w powiecie	22,2	11,1	33,3	5,6	0,0	27,8	100%
Liczba oddziałów przedszkolnych	11	0	1	7	9	9	37
udział % w ogólnej liczbie oddz. przedszkolnych w powiecie	29,7	0,0	2,7	18,9	24,3	24,3	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Najwięcej przedszkoli znajduje się w Gminie Klucze. Gmina prowadzi 6 przedszkoli oraz 1 oddział przedszkolny przy szkole podstawowej. W placówkach jest 20 oddziałów. W Gminie Wolbrom znajduje się 5 przedszkoli w tym 3 przedszkola publiczne i 2 przedszkola niepubliczne oraz 9 oddziałów przedszkolnych. W Gminie Bolesław znajduje się najwięcej w powiecie, bo 11 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych oraz 4 przedszkola. W Gminie Bukowno znajdują się 2 przedszkola, w tym 1 prowadzone przez miasto, w którym funkcjonuje 11 oddziałów i 1 prowadzone przez Siostry Prezentki, w którym funkcjonują 3 oddziały. Gmina nie prowadzi oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych oraz punktów przedszkolnych. Gmina Olkusz nie prowadzi przedszkoli, znajdują się tu zatem oddziały przedszkolne, w tym 1 prowadzony przez osobę fizyczną oraz 1 Niepubliczny Punkt Przedszkolny. Drugą gminą pod względem liczby oddziałów przedszkolnych jest Gmina Trzyciąż, w której znajduje się 9 takich placówek.

Ogólna liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli w powiecie olkuskim w 2014 roku wyniosła 2 027, w tym 269 trzylatków, 464 czterolatków, 643 pięcioletków, 538 sześciolatków i 113 siedmiolatków. Najwięcej dzieci 3 letnich uczęszczało do przedszkoli w Gminie Klucze tj. 113 dzieci, co stanowiło 42% trzylatków uczęszczających do przedszkoli w powiecie. Również w Gminie Bukowno oraz Gminie Bolesław, stosunkowo dużo trzylatków uczęszczało do przedszkoli,

tj. po 20% trzylatków z powiatu. W Gminie Bukowno liczba trzylatków wyniosła 56, a w Gminie Bolesław 54.

Najwięcej dzieci czteroletnich uczęszczało do przedszkoli w gminach Klucze i Wolbrom, odpowiednio 133 dzieci (28,7%) i 126 dzieci (27,2%). Liczba dzieci pięcioletnich była najwyższa w przedszkolach Gminy Wolbrom – tj. 182 dzieci, stanowiąc 28,3% ogółu. Również w Gminie Klucze liczba dzieci pięcioletnich była wysoka tj. 152 (23,6%). Najwięcej dzieci sześcioletnich uczęszczało do przedszkoli w Gminie Wolbrom, stanowiąc 38,7% wszystkich sześcioletnich przedszkolaków z powiatu.

Tabela 15. Udział procentowy dzieci w przedszkolach w podziale na wiek, w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku

	Gmina Bolesław	Gmina Bukowno	Gmina Klucze	Gmina Olkusz	Gmina Trzyciąż	Gmina Wolbrom
dzieci 3 letnie	20,1	20,8	42,0	7,1	0,0	10,0
dzieci 4 letnie	14,4	15,9	28,7	8,8	5,0	27,2
dzieci 5 letnie	12,4	16,3	23,6	7,6	11,7	28,3
dzieci 6 letnie	8,9	13,6	17,3	13,2	8,4	38,7
dzieci 7 letnie	0,0	3,5	0,0	0,0	1,8	94,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Łączna liczba szkół podstawowych w powiecie olkuskim wynosiła 49, a liczba szkół w poszczególnych gminach powiatu oraz udział procentowy w ogólnej liczbie szkół podstawowych w powiecie zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 16. Liczba szkół podstawowych oraz ich udział procentowy w ogólnej liczbie szkół podstawowych w powiecie olkuskim w roku szkolnym 2013/2014

	Gmina Bolesław	Gmina Bukowno	Gmina Klucze	Gmina Olkusz	Gmina Trzyciąż	Gmina Wolbrom	Powiat Olkusz
Liczba szkół podstawowych	4	2	7	17	7	12	49
Udział % w ogólnej liczbie szkół podstawowych w powiecie	8,2	4,1	14,3	34,7	14,3	24,5	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Najwięcej szkół podstawowych znajduje się w Gminie Olkusz : 17, w tym 2 szkoły prowadzone przez osoby fizyczne oraz w Gminie Wolbrom: 12, w tym 2 niepubliczne szkoły podstawowe.

Ogólna liczba uczniów w szkołach podstawowych (łącznie 49 szkół) w powiecie olkuskim wynosiła w 2014 roku 5 823 osoby.

Najwięcej uczniów uczyło się w szkołach podstawowych Gminy Olkusz: 2 765 osób. Na drugim miejscu znajdowała się Gmina Wolbrom, gdzie łącznie do szkół podstawowych uczęszczało 1297 dzieci. Na poniższym wykresie przedstawiono liczbę dzieci w szkołach, w podziale na poszczególne gminy, z wyjątkiem Gminy Trzyciąż, w której brak danych spowodowany jest brakiem informacji szczegółowej w podziale na liczbę uczniów szkół podstawowych i gimnazjum, podano łącznie 621 uczniów.

Liczba szkół gimnazjalnych w powiecie olkuskim wynosiła 21, w tym 6 w Gminie Wolbrom, 5 w Gminie Olkusz, po 3 w Gminach Trzyciąż i Bolesław, po 2 w Gminach Bukowno i Klucze.

Największa liczba uczniów uczęszczała do gimnazjów w Olkuszu: 1299 osoby oraz w Wolbromiu : 752 osoby.

Istotnym elementem w realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych jest świetlica szkolna. Podstawą funkcjonowania świetlicy szkolnej jest ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. 2004 Nr 256, poz. 2572 ze zm.). W ustawie (art.67), wymienione są statutowe zadania szkoły, z których wynika, że szkoła publiczna powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania ze świetlicy.

Świetlica szkolna jest integralną częścią szkoły przeznaczoną dla uczniów nie tylko klas młodszych, ale przede wszystkim dla uczniów pozbawionych opieki rodziców w czasie ich pracy zawodowej. Prowadzi zorganizowaną działalność opiekuńczo - wychowawczą w celu racjonalnego wykorzystania czasu wolnego wychowanków. Świetlica organizuje dzieciom pozostającym pod opieką szkoły czas po lub przed lekcjami, zastępując im na długie godziny własny dom.

W powiecie olkuskim działają łącznie 33 świetlice zlokalizowane na terenie każdej gminy. Razem uczęszcza do nich około 260 uczniów.

W Gminie Olkusz znajduje się 10 świetlic, z których korzystało łącznie około 1260 uczniów. W Gminie Wolbrom znajduje się 9 świetlic, z których korzystało około 470 uczniów. Na trzecim miejscu w analizowanym roku szkolnym znajdowała się Gmina Klucze, w której funkcjonowało 6 świetlic, a liczba uczęszczających do nich dzieci wynosiła około 250. Dużym zainteresowaniem cieszyły się świetlice w szkołach w Gminie Bolesław, gdzie są 2 tego typu placówki, a łączna liczba dzieci biorących udział w zajęciach świetlicowych wynosiła 226.

Rola aktywności ruchowej w życiu codziennym szczególnie młodych mieszkańców gmin stale wzrasta, dlatego też zasadnym jest zapewnienie niezbędnych warunków dla realizacji różnych form aktywności ruchowej. Baza sportowo-rekreacyjna w powiecie jest rozbudowana. Na terenie całego powiatu do dyspozycji uczniów jest 49 sal gimnastycznych, 52 boiska sportowe (wliczono tu małe i duże boiska różnego typu oraz tzw. „Orliki”), 55 placów zabaw przy przedszkolach i szkołach podstawowych oraz 2 pływalnie. Najlepiej pod kątem sportowo- rekreacyjnym rozbudowana jest Gmina Olkusz. Znajduje się tu najwięcej tego typu obiektów. Poza wymienionymi obiektami, w niektórych szkołach znajdują się także m.in. sale do ćwiczeń rekreacyjnych, do gimnastyki korekcyjnej, sala tenisowa.

W niektórych szkołach boiska podzielone są na boiska do piłki ręcznej, nożnej, siatkowej, koszykówki lub są to boiska wielofunkcyjne. Przy Zespole Szkolno - Przedszkolnym nr 1 w Olkuszu znajduje się „Orlik” oraz bieżnie i kryta pływalnia. Pływalnia szkolna znajduje się także przy Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Kluczach. „Orlik 2012” znajduje się także na terenie Gminy Wolbrom, przy Szkole Podstawowej nr 1. Plac zabaw znajdują się przy niemal każdym przedszkolu. Najwięcej placów zabaw zlokalizowanych jest przy szkołach i przedszkolach Gminy Olkusz : 20 i Gminie Wolbrom: 17 a najmniej w Gminie Bukowno: 1 i w Gminie Bolesław: 4.

We wszystkich szkołach w powiecie olkuskim realizowane są liczne programy i projekty edukacyjne i profilaktyczne dla dzieci, młodzieży a także dla rodziców oraz nauczycieli. Poniżej przedstawiono programy realizowane w poszczególnych gminach (szkołach razem).

Jednym z programów, do których włączyły się niektóre szkoły z gmin: Bolesław, Bukowno, Klucze, Olkusz i Wolbrom jest program: „Nie pal przy mnie proszę”. Przeznaczony jest dla uczniów klas I-III szkół podstawowych i ma charakter profilaktyczny. Jego celem jest wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy. Kolejnym programem, do którego włączyły się szkoły z gmin: Bolesław, Klucze i Olkusz jest : „No

promil – no problem”, dotyczący zwiększenia świadomości w społeczeństwie o trzeźwości za kierownicą i wpływu alkoholu na organizm człowieka.

Szczegóły programów, w jakich uczestniczyły szkoły w poszczególnych gminach zostały zaprezentowane w poniższych tabelach, jednakże warto wymienić jeszcze kilka, do których włączyły się większość gmin z powiatu olkuskiego: „Owoce i warzywa w szkole” – program, którego celem jest utrwalanie dobrych nawyków żywieniowych wśród dzieci i zdobywanie wiedzy o zdrowym żywieniu poprzez działania edukacyjne realizowane w czasie programu, małopolski projekt nauki pływania „Już pływam” – do którego włączyły się szkoły z gmin: Bolesław, Trzyciąż i Wolbrom, mający na celu naukę i doskonalenie technik pływania i zapoznanie się z warunkami bezpiecznego korzystania z kąpielisk, program profilaktyczny „Cukierki”, dotyczący przeciwdziałaniu uzależnieniom od nałogów (gminy: Bolesław, Bukowno, Olkusz), „Klub Bezpiecznego Puchatka”, w którym uczestniczyły szkoły z gmin Bolesław, Bukowno, Klucze i Olkusz, to program mający na celu poznanie wiedzy o zasadach ruchu drogowego, program profilaktyczny „Znajdź właściwe rozwiązanie”, czyli cykl zajęć warsztatowych, w których położono nacisk na uczenie rozpoznawania sytuacji usposabiających do podjęcia palenia, a celem programu było zapobieganie palenia tytoniu wśród młodzieży szkolnej i zwiększenie wiedzy o szkodliwości dymu tytoniowego (szkoły z gmin: Bolesław, Bukowno, Klucze, Olkusz).

Szkoły w gminie realizują wiele programów dotyczących zdrowego stylu życia, realizują programy profilaktyczne dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom. Wiele szkół prowadzi akcje na rzecz chorych, biednych, niepełnosprawnych osób bądź włącza się w ogólnopolskie akcje Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy czy „Z Kujawskim –pomagamy pszczołom”.

Szkoły z gmin: Bolesław, Trzyciąż, Bukowno, Olkusz wzięły udział w projekcie : „Wsparcie rozwoju szkół z powiatu olkuskiego – wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Ogólna liczba programów, projektów i akcji realizowanych w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjalnych na terenie gmin powiatu olkuskiego wynosiła: w Gminie Bolesław 70, w Gminie Bukowno 34, w Gminie klucze 73, w Gminie Olkusz 114, w Gminie Trzyciąż 15, w Gminie Wolbrom 61 (Aneks nr 1)

W powiecie znajdują się także liczne szkoły ponadgimnazjalne, zlokalizowane w poszczególnych gminach. W Olkuszu znajdują się 3 licea ogólnokształcące: I Liceum Ogólnokształcące im. K. K. Wielkiego, II Liceum Ogólnokształcące im. Ziemi Olkuskiej, IV Liceum Ogólnokształcące im. K. K. Baczyńskiego, 3 Zespoły Szkół: nr 1, nr 3 i nr 4 oraz Zespół Szkół Specjalnych. Do innych zespołów szkół na terenie powiatu należy Zespół Szkół w Wolbromiu. Zespół szkół w Kluczach oraz Zespół Szkół w Bukownie w 2015 roku został zlikwidowany. Wszystkie niżej opisane dane dotyczą roku szkolnego 2014/2015.

Wg danych nadesłanych na potrzeby niniejszej strategii, liczba uczniów I LO w Olkuszu wyniosła 623, a liczba oddziałów 19. Szkoła posiada dwie sale gimnastyczne i boisko sportowe , które jest wyłączone z użytku ze względów BHP. Szkoła posiada klasy o różnych profilach kształcenia: matematyczno-fizyczna z rozszerzonym j. angielskim - klasy pod patronatem instytutu fizyki UJ, matematyczno-geograficzna z rozszerzoną wiedzą o społeczeństwie, biologiczno-chemiczna z rozszerzonym j. angielskim lub biologiczno-chemiczna z rozszerzoną matematyką, matematyczno-fizyczna, matematyczno-geograficzna, matematyczno-informatyczna, matematyczno - językowa , matematyczno-fizyczna , matematyczno-geograficzna, humanistyczno-europejska. Szkoła realizowała projekty edukacyjne ze środków zewnętrznych jak spotkania z parlamentem europejskim, "Moja firma w mojej gminie" - realizowany przez fundację Viribus Unitis - był w całości finansowany ze środków unii europejskiej w ramach europejskiego funduszu społecznego i realizowany był we współpracy z wykładowcami akademii ekonomicznej w Katowicach, projekt z

klasą – I LO laureatem III, IV I V edycji ogólnopolskiego konkursu na projekt edukacyjny. Organizatorem konkursu na projekty edukacyjne było wydawnictwo Nowa Era Z Warszawy, a szkoła zdobyła tytuł "najlepiej zaprojektowanej szkoły 2014" w Polsce, projekt zakładu ubezpieczeń społecznych „lekcje z ZUS”. Szkoła nie realizuje żadnych projektów finansowanych z własnych środków.

Ponadto szkoła podejmowała działania w zakresie przygotowania absolwentów do uczestnictwa w rynku pracy takie jak: Proces boloński - Perspektywy studiów i zatrudnienia w kraju i zagranicą- konferencja zorganizowana z inicjatywy fundacji rozwoju systemu edukacji w ramach programu unijnego "uczenie się przez całe życie, nauka i praca w Unii Europejskiej” – coroczne prelekcje dla klas maturalnych połączone z prezentacją multimedialną w ramach orientacji zawodowej, rozmowy kwalifikacyjne przeprowadzone corocznie we wszystkich klasach pierwszych w ramach zajęć z podstaw przedsiębiorczości, opracowanie biznesplanu własnej działalności gospodarczej wraz symulacją otwarcia powyższej działalności i uzupełnienie wniosku CEIDG, przez wszystkich uczniów klas pierwszych. Szkoła nawiązała współpracę opartą o ideę patronatu z Wydziałem Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, z Instytutem Fizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego W Krakowie.

W II LO uczy się 294 uczniów, w 10 oddziałach. Szkoła posiada 1 salę gimnastyczną, 1 boisko sportowe, 1 salę do gimnastyki korekcyjnej. Szkoła posiada klasy o profilach: informatycznym, językowym, humanistycznym, medyczno-sportowym, obronności i bezpieczeństwa. Szkoła bierze udział w licznych projektach współfinansowanych ze środków zewnętrznych np.: „Przyroda w Liceum. Opracowanie i wdrożenie programu nauczania oraz przygotowanie kompletu materiałów do nauczania przyrody”, projekt ten był współfinansowany ze środków unii europejskiej w ramach europejskiego funduszu społecznego, a uczestniczyło w nim 16 osób, „Pinap” – innowacyjne nauczanie przyrody w szkołach ponadgimnazjalnych, projekt współfinansowany ze środków europejskiego funduszu społecznego w ramach programu operacyjnego kapitał ludzki, w którym wzięło udział 29 osób, projekt pn. Aktywni obywatele= młodzi spółdzielcy, realizowany w ramach programu dla organizacji pozarządowych obywatele dla demokracji z funduszy europejskiego obszaru gospodarczego. Szkoła podejmowała działania w zakresie przygotowania absolwentów do uczestnictwa w rynku pracy takie jak: pilotażowe warsztaty dla klas II i III, zorganizowane przez uczelnię Dietla w Krakowie, dotyczące barometru zawodów, typów studiów oraz nakreślające ścieżki rozwoju, zajęcia o tematyce usług bankowych dla przyszłych studentów i pracowników przeprowadzone przez pracownika sektora bankowości, zajęcia dla uczniów klas pierwszych w ramach przedmiotu podstawy przedsiębiorczości, udział uczniów klas iii w dniu otwartym Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, udział uczniów w cyklu wykładów „Energetyka, ekologia, nauki o ziemi” na AGH w Krakowie w ramach spotkań „AGH to dobry wybór” ,udział w warsztatach zorganizowanych przez Szkołę Wyższą Psychologii Społecznej, udział uczniów w serii wykładów prowadzonych przez studentów historii UJ, dotyczących kultur innych narodów i wyznań, wykłady przedstawicieli WSB w Dąbrowie Górniczej w ramach Festiwalu Nauki.

Wg danych otrzymanych na potrzeby niniejszego dokumentu, w IV LO uczyło się 543 uczniów w 17 oddziałach. Liceum posiada 1 sale gimnastyczną. Omawiana placówka została wyposażona w nowoczesny sprzęt umożliwiający współpracę zdalną i przeprowadzenie wideokonferencji, tablicę multimedialną, zestaw mobilny, wideofon w ramach małopolskiej chmury edukacyjnej- projekt pomiędzy samorządem województwa małopolskiego, krakowskimi uczelniami oraz 15 organami prowadzącymi szkoły ponadgimnazjalne. Uczniowie uczestniczą w wirtualnych zajęciach, wykładach i laboratoriach prowadzonych przez wykładowców krakowskich uczelni. Ponadto szkoła realizowała również inne projekty: „Żołnierze niezłomni” Ziemi Olkuskiej- historia i

pamięć realizowany we współpracy z instytutem historii UP w Krakowie w ramach programu „Uniwersytet młodych wynalazców”. Szkoła również realizuje program finansowany ze środków własnych tj. Program zajęć dziennikarsko-medioznawczych dla klas humanistycznych realizowany z instytutem dziennikarstwa, mediów i komunikacji społecznej uj. W ramach działań podejmowanych przez szkołę w zakresie przygotowania absolwentów do uczestnictwa w rynku pracy, szkoła uczestniczy w warsztatach decyzyjnych prowadzonych przez specjalistów z PPP, odbywane są wizyty uczniów w PUP, spotkania z pracownikami uczelni wyższych oraz wizyty w zakładach pracy.

Poza liceami ogólnokształcącymi, młodzi absolwenci gimnazjów mogą zacząć edukację w zespołach szkół znajdujących się na terenie powiatu olkuskiego.

W zespole szkół nr 1 w Olkuszu, znajdują się 23 oddziały Technikum, w którym łącznie uczyło się 573 uczniów, 3 oddziały Zasadniczej Szkoły Zawodowej, w której uczyło się łącznie 111 uczniów, 3 oddziały Szkoły Policealnej, w której uczyło się 42 uczniów oraz Kwalifikacyjny Kurs Zawodowy, w którym wzięło udział 168 słuchaczy. Szkoła posiada 1 salę gimnastyczną oraz 1 boisko sportowe (zniszczona asfaltowana nawierzchnia). Szkoła brała udział w projekcie systemowym pn; „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce”, którego celem było podniesienie jakości kształcenia zawodowego i skuteczniejsze powiązanie jego oferty z potrzebami na rynku pracy. W ramach środków własnych szkoła realizowała następujące projekty: „Stres pod kontrolą”, „Profilaktyka raka szyjki macicy”, „Mam haka na raka”, „Profilaktyka raka piersi”, „Higiena w życiu codziennym i profilaktyka raka prostaty”, „Miejsce bez dymku Smok free”, „Różowa wstążeczka”, „ARS – jak dbać o miłość”, „No promil – no problem”, „Zastosowanie platformy e-learningowej moodle w zespole szkół nr 1 w Olkuszu”, „Akademia młodego technika”. W ramach działań podejmowanych przez szkołę w zakresie przygotowania absolwentów do wejścia na rynek pracy zespół szkół współpracuje z pup oraz licznymi przedsiębiorstwami. Przeprowadzane są kwalifikacyjne kursy zawodowe oraz kursy w ramach modernizacji kształcenia zawodowego umożliwiające podniesienie umiejętności i kompetencji zawodowych. Zespół współpracuje z pracodawcami powiatu olkuskiego na płaszczyźnie kształcenia zawodowego, które w sposób bezpośredni jest powiązane z rynkiem pracy, a współpraca polega na wspólnym tworzeniu programów praktyk zawodowych oraz wspieraniu szkoły w zakresie dostarczania materiałów, narzędzi i przyrządów potrzebnych do ćwiczeń w ramach praktyk zawodowych, umożliwienie uczniom realizacji praktyk w zakładach pracy. Poprzez współpracę, szkoła wypłaca stypendia dla najlepszych uczniów oraz umożliwią odbywanie staży i zatrudnienia po jej skończeniu. Szkoła kształci w następujących profilach w technikum: technik architektury krajobrazu, technik geodeta, technik pojazdów samochodowych, technik elektryk, technik elektronik, technik mechatronik, technik mechanik, technik logistyk. W zasadniczej szkole zawodowej można uzyskać zawody: mechanik pojazdów samochodowych oraz ślusarz a w szkole policealnej można nabyć tytuł: opiekuna medycznego, technika usług kosmetycznych oraz technika masażyści. Ponadto szkoła organizuje kursy w zakresie: eksploatacji złóż podziemnych, organizacja i prowadzenie eksploatacji złóż podziemnych, użytkowanie obrabiarek skrawających, diagnozowanie i naprawa elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodach, projektowanie lokalnych sieci komputerowych i administrowanie sieciami.

Poza Gminą Olkusz, zlokalizowany jest Zespół Szkół w Bukowni, w którym uczyło się 51 uczniów w 2 oddziałach. Szkoła w 2015 roku zostanie zlikwidowana. Uczniowie nabyli zawody: technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik organizacji usług gastronomicznych, technik żywienia i usług gastronomicznych. Szkoła posiadała 1 salę gimnastyczną, 1 siłownię i boisko asfaltowe. Szkoła uczestniczyła w licznych projektach finansowanych ze środków zewnętrznych. Pierwszy z nich to „modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce” - projekt systemowy

województwa małopolskiego, którego celem jest podniesienie jakości kształcenia zawodowego i skuteczniejsze powiązanie jego oferty z potrzebami rynku pracy. W ramach tego projektu doposażono pracownie, uczniowie korzystają z kursów, szkoleń, zdobywają certyfikaty, zaświadczenia; biorą udział w konkursach, pokazach zawodowych, seminariach, wyjazdach zawodoznawczych, w wakacyjnych stażach zawodowych. Drugim projektem jest „aktywni obywatele = młodzi spółdzielcy”, w ramach programu obywatele dla demokracji, finansowany z funduszy eog. Projekt realizuje stowarzyszenie na rzecz zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego „Klucz”. W ramach środków własnych szkoła realizowała dwa projekty: „Projekt absolwent”, w ramach którego uczniowie spotykają się z absolwentami w ramach pokazów, wycieczek przedmiotowych (zawodowych), aby w ten sposób poznać możliwości rozwoju zawodowego, awansu, wykorzystania doświadczenia zawodowego, wiadomości i umiejętności. Dodatkowo absolwenci w ramach projektu przygotowywali uczniów do konkursów zawodowych. Drugi projekt to „szkoły partnerskie” – współpraca z czeską szkołą Hotelová škola, Frenštát pod radhoštěm, gdzie w ramach projektu dokonano wymiany uczniów, odbyły się wyjazdy młodzieży polskiej do Czech, przyjazdy czeskich uczniów do polski, wspólne lekcje, wycieczki, konkursy oraz projekty zawodowe, obywatelskie. Szkoła kształciła uczniów w następujących kierunkach: technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik organizacji usług gastronomicznych. Zespół Szkół w Bukownie - na podstawie uchwały Rady Powiatu w Olkuszu – z dn. 31.08.2015 r. Zostaje zlikwidowany. Uczniowie klasy IV kontynuować będą naukę w ZS w Olkuszu.

W Zespole Szkół w Wolbromiu naukę podjęło: 102 uczniów w Zasadniczej Szkole zawodowej, 89 uczniów w Technikum, 244 uczniów w LO, 55 w LO dla dorosłych. Szkoła prowadzi łącznie 18 oddziałów. Szkoła posiada 2 sale gimnastyczne, 5 boisk, w tym 4 asfaltowe i 1 trawiaste. Szkoła bierze udział w projektach współfinansowanych ze środków zewnętrznych: „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce – podniesienie atrakcyjności i jakości kształcenia zawodowego” oraz „Moja firma w mojej gminie” obejmujący realizację następujących zadań: rynek nie lubi pustki - znajdź nisze rynkowe, The best idea – wybór najlepszego pomysłu na działalność gospodarczą poprzez badania marketingowe, poprzez trudy do gwiazd-stworzenie planu marketingowego. Ponadto szkoła realizowała projekty i programy finansowane ze środków własnych jak: „Współistnienie czy współdziałanie? Mądra integracja” zwiększenie zainteresowania społecznego problemem niepełnosprawności i niwelowanie skutków negatywnych przekonań, szerzenie wartości tolerancji i integracji społecznej. Szkoła prowadzi szkolny klub wolontariatu „Serce dla innych” oraz bierze udział w programie „szlachetna paczka” i nawiązuje współpracę z fundacją Rosa Vita. W szkole odbywają się szkolenia rolnicze dotyczące pozyskiwania środków na dopłaty bezpośrednie i pozyskiwanie środków unijnych oraz dni przedsiębiorczości – udział w projekcie przygotowującym młodzież do świadomego wyboru drogi zawodowej i ścieżki edukacyjnej. Nawiązana jest współpraca z pracodawcami zrzeszonymi w cechu rzemiosł różnych oraz małej i średniej przedsiębiorczości w zakresie praktyk odbywanych przez uczniów klas zasadniczej szkoły zawodowej oraz z fabryką taśm transporterowych w zakresie praktyk odbywanych przez uczniów technikum w zawodzie – technik informatyk. Szkoła współpracuje także z uczelniami krakowskimi w zakresie prelekcji wykładowców oraz uczestnictwa w zajęciach laboratoryjnych uczniów. Zespół szkół obejmuje: zasadniczą szkołę zawodową, która kształci w zawodach: fryzjer, sprzedawca, blacharz samochodowy, mechanik pojazdów samochodowych, elektryk, cukiernik, stolarz, murarz tynkarz, kucharz, ślusarz, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, elektromechanik, elektromechanik pojazdów samochodowych, wędliniarz oraz techniku kształcące w zawodach: technik agrobiznesu, technik informatyk, technik turystyki wiejskiej, technik inżynierii środowiska i melioracji.

Poza wyżej wymienionymi szkołami w powiecie znajduje się Zespół Szkół Specjalnych, posiadający w swojej strukturze: Zasadniczą Szkołę Zawodową, posiadającą 2 oddziały i kształcąca w zawodzie kucharz i pracownik pomocniczy obsługi hotelowej. Szkoła kształci obecnie 20 uczniów. Szkoła nie posiada bazy sportowo-rekreacyjnej. Wg danych w szkole realizowane są projekty i programy takie jak: „Modernizacja kształcenia zawodowego”, w którym uczniowie nabyli umiejętności na kursach takich jak: kurs ogrodniczy, kelnerski, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z j. angielskiego, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z biologii, kurs balistyczny, kurs grillowania, kurs florystyczny. Szkoła współpracuje z pup oraz spółdzielnia socjalną a także bierze udział w programie „junior”. Zespół szkół kształci uczniów w zawodach: kucharz , pracownik pomocniczy obsługi hotelowej.

W powiecie olkuskim mieszczą się także placówki niepubliczne oraz prywatne do których należą: w Gminie Olkusz: Językowe Przedszkole Niepubliczne, Niepubliczne Przedszkole Artystyczno-Sportowe Mądre Urwisy, Niepubliczne Przedszkole Delfin, Niepubliczne Przedszkole Tęczowa Kraina, Niepubliczny Punkt Przedszkolny Klub Przedszkolaka, Niepubliczne Gimnazjum dla Młodzieży, Prywatne Liceum Ogólnokształcące Dla Dorosłych Twoja-Szkoła, Niepubliczne Policealne Studium Medyczne, Prywatna Szkoła Policealna Dla Dorosłych Twoja-Szkoła, Impuls S.C. Centrum Języków Obcych, Centrum Edukacji Vademecum, Niepubliczna Placówka Kształcenia Ustawicznego SKWP, Niepubliczna Zasadnicza Szkoła Zawodowa W Olkusz Z Zakładu Doskonalenia Zawodowego W Katowicach, Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące w Olkusz Z Zakładu Doskonalenia Zawodowego W Katowicach, Niepubliczne Policealne Studium Zawodowe w Olkusz Z Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Katowicach. W Gminie Bukowno można wymienić: Niepubliczna Placówka Oświatowa Supra, w Gminie Trzyciąż: Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II, w Gminie Wolbrom: Niepubliczne Przedszkole Integracyjne Mistrzowie Zabawy, Niepubliczne Centrum Kształcenia Ustawicznego Es System k sp. Z o.o. w Wolbromiu.¹

W powiecie olkuskim zlokalizowane są także inne placówki takie jak: Zakład Doskonalenia Zawodowego, Centrum Kształcenia Zawodowego w Olkusz, Bursa Szkolna, Ośrodek Doksztalcenia i Doskonalenia Zawodowego, Szkolne Schronisko Młodzieżowe "Jura", Centrum Kształcenia Praktycznego, Centrum Kształcenia Ustawicznego, Szkoła Przystosowująca Do Pracy, Ośrodek Rehabilitacyjno - Edukacyjno – Wychowawczy w Wolbromiu (PSOUU Koło w Wolbromiu).

Ośrodek Rehabilitacyjno - Edukacyjno – Wychowawczy w Wolbromiu w skrócie: OREW, obejmuje swoim działaniem obszar powiatu olkuskiego oraz gmin powiatów ościennych (miechowskiego, zawierciańskiego, krakowskiego). Organem założycielskim i prowadzącym placówkę jest Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Wolbromiu reprezentowane przez Zarząd Koła. OREW przeznaczony jest dla dzieci niepełnosprawnych (z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, znacznym i umiarkowanym ze sprzężonymi kalectwami) lub zagrożonych niepełnosprawnością, a także dla dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego.

Dzieci są przyjmowane na podstawie orzeczenia do kształcenia specjalnego lub do zajęć rewalidacyjno-wychowawczych z publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz na pisemną prośbę rodziców, w miarę możliwych wolnych miejsc.

Celem placówki jest działanie na rzecz lepszego psychoruchowego i społecznego rozwoju dzieci, zapobieganie pogłębianiu się ich niepełnosprawności, umożliwianie realizacji wychowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego, przysposobienia do pracy oraz stanowienie wsparcia dla rodziny, w której funkcjonuje dziecko. Podopiecznymi Ośrodka są dzieci w wieku od 3 lat do czasu

¹ na podstawie: Spis szkół i placówek w Małopolsce - dane wg SIO z 30 września 2014 r. : <http://www.kuratorium.krakow.pl>

objęcia obowiązkiem szkolnym oraz dzieci i młodzież realizująca obowiązek szkolny w wieku do lat 24, a w przypadku dzieci i młodzieży objętej zajęciami rewalidacyjno – wychowawczymi do 25 roku życia.

OREW jest placówką kształcenia specjalnego, działającą na podstawie „Ustawy o systemie oświaty”. W strukturze OREW funkcjonuje również wyodrębnione przedsiębiorstwo lecznicze działające na podstawie ustawy o działalności leczniczej.

W OREW prowadzone są również zajęcia w ramach Wczesnego Wspomagania Rozwoju. W Ośrodku funkcjonuje 30 oddziałów i zespołów: 5 oddziałów przedszkolnych, 11 zespołów rewalidacyjnych, 11 oddziałów edukacyjnych, 3 oddziały przysposobienia do pracy. Łączna liczba wychowanków w 2015 roku wynosiła 138.

5. Kultura w powiecie

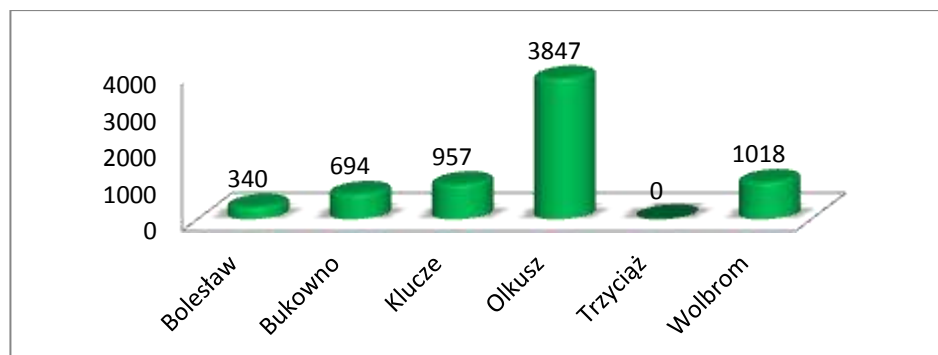
Kultura jest jednym z podstawowych czynników rozwoju regionu w odniesieniu do rozwoju ekonomicznego, wyrównywania szans, kapitału intelektualnego, oraz szczególnie w aspekcie zwiększenia atrakcyjności jednostek terytorialnych. Kultura należy również do podstawowych punktów odniesienia w określeniu funkcji i znaczenia miast i wsi w układach przestrzennych, społecznych i ekonomicznych. Działalność i rozwój ośrodków kultury powinny być początkowym ogniwem w rozwoju społeczno – gospodarczym danego regionu. Dostęp do kultury wszystkich mieszkańców regionu, stanowi jeden z ważniejszych mierników szans oraz możliwości rozwoju społecznego i kulturowego mieszkańców.

Działalność kulturalna w powiecie olkuskim oparta jest przede wszystkim o współpracę z miejskimi i gminnymi ośrodkami kultury. Na terenie powiatu działają: Miejski Ośrodek Kultury w Olkuszu, Centrum Kultury w Bolesławiu, Miejski Dom Kultury w Bukownie, Gminny Ośrodek Kultury w Kluczach, Dom Kultury w Wolbromiu, Biblioteka i Ośrodek Animacji Kultury w Trzyciążu a także Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Olkuszu.

Analiza sprawozdań z działalności poszczególnych instytucji kultury wykazała ogromną różnorodność podejmowanych działań w zakresie kultury na terenie całego powiatu. Ośrodki kultury organizują szereg imprez o charakterze lokalnym, gminnym, powiatowym, wojewódzkim, ogólnopolskim a także międzynarodowym. W każdej niemal gminie organizowane są liczne wystawy, konkursy, występy zespołów amatorskich jak i występy artystów i zespołów zawodowych, imprezy plenerowe dla społeczności lokalnych oraz imprezy o zasięgu gminnym czy powiatowym, imprezy o charakterze sportowym i turystycznym, organizowane są częste spotkania, prelekcje, szkolenia. W ośrodkach kultury organizowane są sekcje i koła zainteresowań.

Z danych Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie, z Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych można uzyskać m.in. informacje na temat dostępnych wskaźników dla powiatów i gmin, dotyczących kultury. Należy do nich: wskaźnik dostępności domów i ośrodków kultury oraz klubów, świetlic i kół, który oznacza liczbę osób przypadającą na jedną placówkę kultury². Najwyższy wskaźnik został osiągnięty w Gminie Olkusz, a najniższy zaś w Gminie Bolesław. Poniższy wykres przedstawia omawiany wskaźnik w gminach powiatu olkuskiego³.

Wykres 17. Wskaźnik dostępności domów i ośrodków kultury w gminach powiatu olkuskiego w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z:
<http://obserwator.rops.krakow.pl/differenceanalysis>

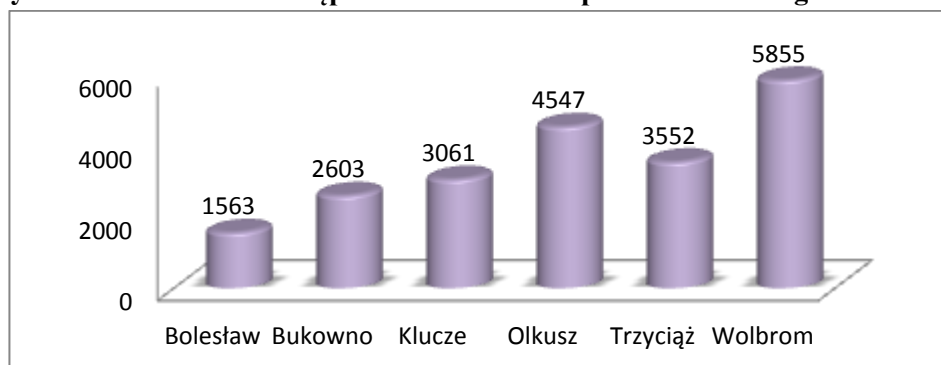
² definicja pochodzi z: <http://www.obserwator.rops.krakow.pl/differenceanalysis/67>

³ w Gminie Trzyciąż brak danych

Na terenie powiatu zlokalizowanych jest 6 bibliotek: Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Olkuszu (wraz z filiami nr 2,3,5, w Braciejówce, Kosmolowie, Gorenicach), Miejska Biblioteka Publiczna w Wolbromiu, Miejska Biblioteka Publiczna w Bukowniu, Gminna Biblioteka Publiczna w Bolesławiu, Gminna Biblioteka Publiczna w Kluczach, Gminna Biblioteka Publiczna w Trzyciążu.

Wskaźnik dostępności bibliotek według ROPS, oznacza liczbę ludności przydająca na jedną placówkę biblioteczną. W Gminie Wolbrom na jedną placówkę biblioteczną przypadało 5855 osób, a w Gminie Bolesław 1563 osoby.

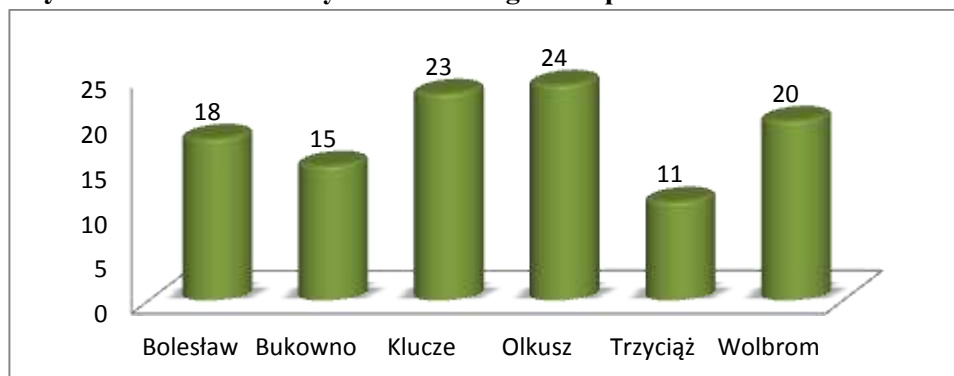
Wykres 18. Wskaźnik dostępności bibliotek dla powiatu olkuskiego w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <http://obserwator.rops.krakow.pl/differenceanalysis>

Wskaźnik czytelnictwa, to ilość wypożyczeń z księgozbioru przez jednego czytelnika w ciągu roku. Przez księgozbiór rozumie się zbiór obejmujący książki i broszury oraz gazety i czasopisma. W Gminie Olkusz średnio jeden mieszkaniec wypożycza 24 pozycje, podobnie w Gminie Klucze: 23 pozycje. Najmniejszy wskaźnik odnotowano w Gminie Trzyciąż.

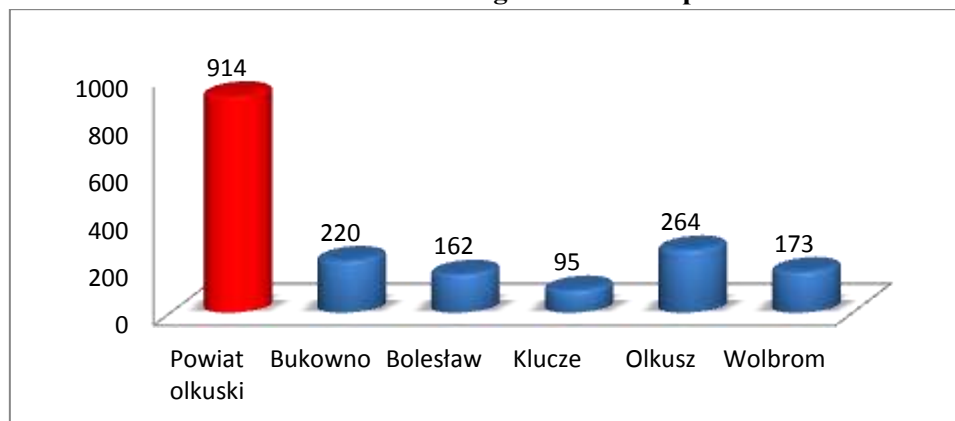
Wykres 19. Wskaźnik czytelnictwa dla gmin w powiecie olkuskim w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z: <http://obserwator.rops.krakow.pl/differenceanalysis>

Pozyskano również dane z Głównego Urzędu Statystycznego, dotyczące działalności Domów Kultury, Ośrodków Kultury, Klubów i Świetlic. Wg tych danych liczba imprez zorganizowanych przez wymienione instytucje wynosiła w 2014 roku łącznie 914, a najwięcej imprez odbyło się w Gminie Olkusz – 264.

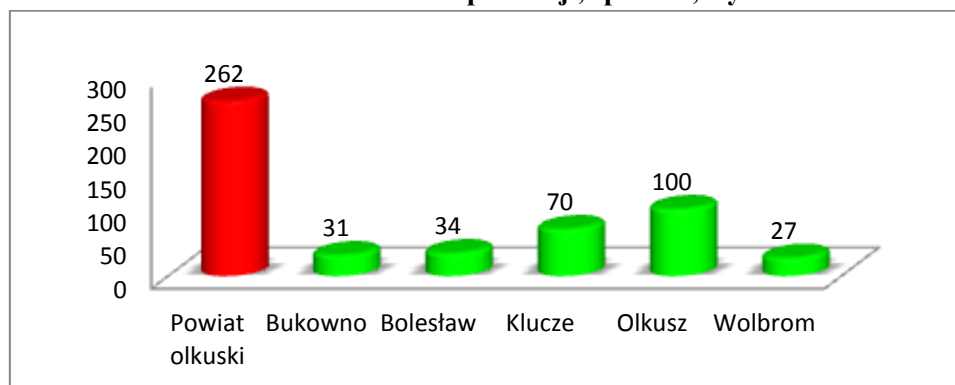
Wykres 20. Działalność Domów Kultury, Ośrodków Kultury, Klubów i Świetlic w powiecie olkuskim w 2014 roku. Ogólna liczba imprez.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Wg danych, w całym powiecie w 2014 roku odbyło się łącznie 65 wystaw, w których wzięło udział blisko 10 000 osób, 173 występy zespołów amatorskich oraz 124 występy artystów i zespołów zawodowych (najwięcej w Olkuszu i Wolbromiu). Odbyły się 262 spotkania, prelekcje wykłady, w których wzięło udział ponad 27 000 osób.

Wykres 21. Działalność Domów Kultury, Ośrodków Kultury, Klubów i Świetlic w powiecie olkuskim w 2014 roku. Liczba prelekcji, spotkań, wykładów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Na zakończenie powyższego rozdziału zostanie przedstawiona charakterystyka działalności poszczególnych instytucji kulturalnych (wg nadesłanych sprawozdań) w gminach powiatu olkuskiego.

Gmina Bolesław

W gminie prowadzone jest Centrum Kultury im. Marii Płonowskiej. Działalność kulturalną prowadzi w następujących obiektach: Dwór w Bolesławiu, Dworek w Krzykawce, Dom Wiejski w Ujkowie Nowym, Dom Wiejski w Małobądz, Świetlica w Hutkach. Centrum Kultury jest organizatorem wydarzeń, o zasięgu gminnym, powiatowym jak i również ogólnopolskim i międzynarodowym.

W 2014 roku w Dworze w Bolesławiu odbyły się spotkania poetyckie, w tym 2 ogólnopolskie i 2 powiatowe, w których udział wzięło 30-50 uczestników. Odbyły się również liczne wystawy, takie jak np. „Mali artyści i Ada”, Malarstwo i metaloplastyka, czy wystawy

fotografii. W Dworze w Bolesławiu wystawy miały zasięg przede wszystkim powiatowy (8 wystaw), a w Dworku w Krzykawce miały zasięg gminny, 1 miał zasięg ogólnopolski, a 1 międzynarodowy. Liczba uczestników wystaw sięgała około 340 osób, zaś wystawy w Dworku w Krzykawce odwiedziło łącznie około 1600 osób.

Centrum Kultury jest organizatorem licznych imprez dla dzieci, imprez okolicznościowych i imprez plenerowych. Należy tu wymienić np. zabawy choinkowe, ferie zimowe dla dzieci, zabawy karnawałowe, sylwestrowe, półkolonie, Święta Gminne, Święto Rodziny połączone z piknikiem, Dzień Dziecka, „Znów minął rok”, jesienne spotkania ze sztuką, liczne festyny, dożynki parafialno-gminne czy imprezy sportowe. Łącznie we wszystkich miejscowościach w gminie, zorganizowano około 60 imprez okolicznościowych i plenerowych o zasięgu gminnym, powiatowym i również ogólnopolskim. Najwięcej wydarzeń zorganizowano w Bolesławiu oraz w Krzykawce.

W Centrum Kultury organizowane są także konkursy. W 2014 roku zorganizowano V Dyktando o pióro Wójta Gminy Bolesław o zasięgu ogólnopolskim, a także 2 konkursy o zasięgu powiatowym: wystawę prac konkursowych i konkurs kolęd i pastorałek. Ponadto zorganizowano 4 konkursy o zasięgu gminnym.

Prócz wyżej wymienionych licznych imprez kulturalnych, w Centrum Kultury odbywają się imprezy takie jak sesje, zebrania, spotkania, szkolenia, śluby. Centrum prowadzi działalność wydawniczą wydając pismo społeczno-kulturalne „Korzenie” oraz informacyjny miesięcznik samorządowy „Bolesławskie Prezentacje”.

Dla dzieci i dorosłych w Centrum prowadzone są liczne koła oraz sekcje zainteresowań. Prowadzone są takie zajęcia jak: nauka gry na instrumentach muzycznych, zajęcia dla dzieci i dorosłych ze sztuki witrażu, zajęcia plastyczne dla dzieci, młodzieży oraz mam z dziećmi, zajęcia z języka angielskiego, zajęcia wokalne, Klub Pracy Twórczej, świetlica internetowa, próby Młodzieżowego Zespołu Muzycznego „LEVEL UP”, zajęcia taneczne oraz rytmiczne, chór dla dorosłych oraz maluszkowe zabawy z muzyką. W Domu Wiejskim w Ujkowie, w Domu Wiejskim w Małobądzu prowadzone są zajęcia świetlicowe oraz tenis stołowy. W staropolskim Dworku w Krzykawce prowadzone są zajęcia z ceramiki dla grup zorganizowanych oraz indywidualnie, zajęcia edukacyjne o tematyce regionalnej dla szkół a także zajęcia w pracowni papieru czerpanego.

Gmina Bukowno

W Gminie Bukowno działa Miejski Ośrodek Kultury wraz z filiami: Podlesie, Bór, Wodąca. Poczynając od imprez kulturalnych odbywających się na początku roku kalendarzowego, MOK był organizatorem lub współorganizatorem takich imprez jak: I Marsz Trzech Króli, III Symboliczny Bieg Uliczny, 22 Finał WOŚP, „Jasełka”, „Comber Babski”, XXII Sejmik Poetycki „Pod Diabłą Górą”, Dzień Teatru, I Konferencja Naukowa „Profilaktyka i promocja zdrowia”, I Przemarsz z Palmą, Noc z Janem Pawłem II – poezja czytana, Uroczystość przy Obelisku, Uroczystości miejskie w Podlesiu, Piknik z Piłsudzkim, Noc Muzeów, „Parafiada: plastyka i wokale”, „Całe Bukowno czyta dzieciom”, Dni Środowiska 2014, Dni Bukowna, Międzynarodowe spotkanie młodzieży z Niemiec, Ukrainy i Polski, I spotkanie Klubu Regionalistów, IV Marsz Nordic Walking, Bezpieczna Droga "Cytrynka - Cukierek", Spotkania Klubu Małego Odkrywcę, I Gra Miejska „My z niego wszyscy”, „Kultura na start” - Inauguracja Roku Kulturalnego 2014/2015, „Maraton Trzeźwości”, „Noc Poetów”, IV Wigilia dla mieszkańców Bukowna, „Sylwester pod chmurką”, festyny np. Mamo, tato – baw się z nami”.

W Bukownie odbyły się liczne koncerty, do których należą np. „A w sercu ciągle maj”, Koncert Retro, Koncert Papięski pt. "Na imieninach u Karola", „Koncert Piosenki Polskiej lat 80”, „Muzyczne barwy jesieni”. Dla chętnych szkoła MARENGO zorganizowała Kurs Tańca. Zorganizowano konkursy takie jak np.: 19 Konkurs Piosenki „Wygraj Sukces”, Święty

uśmiechnięty” oraz festiwale np. VIII Powiatowy Festiwal Kultury Dziecięcej. Zorganizowano liczne wykłady i spotkania oraz konferencje np. Konferencja Naukowa „Dwory i dworki w kulturze regionu”. MOK jest corocznie organizatorem ferii zimowych oraz wakacji dla dzieci. W ramach zajęć odbywają się liczne imprezy, konkursy, turnieje, pokazy, warsztaty np. teatralne oraz bal karnawałowy w ramach ferii zimowych. W MOK działa także kino.

W MOK Bukowno swoją działalność prowadzi Uniwersytet Otwarty pod honorowym patronatem Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie. W roku akademickim 2014/2015 w miesiącach od października do grudnia uczęszczało 68 słuchaczy. W ramach spotkań odbyły się liczne wykłady o przeróżnej tematyce np. „Bezpieczeństwo Seniorów w Mieście Bukowno”, „Wielkie nadzieje Karola Dickensa-powieść i jej adaptacje naukowe”, „Program ochrony powietrza w Małopolsce ze szczególnym uwzględnieniem Powiatu Olkuskiego”, „Komunikacja w rodzinie” oraz „Codzienne życie w rodzinie” , „Rola rodziny w powrocie do zdrowia” oraz „Motywowanie do aktywności i radzenie sobie z kryzysem chorego”, „Przemoc domowa w dawnej Polsce”, „Współcześni dziadkowie i ich rola w rozwoju rodziny” i warsztaty np. zajęcia komputerowe, zajęcia ruchowe, laboratorium sztuki, Kącik Kobiety, basen, taniec. W ramach Uniwersytetu organizowane są wycieczki do ogrodów, teatru, muzeów np. wycieczka do Muzeum Górnictwa Rud, koncerty, wystawy, marsz Nordic Walking, Maratony Fitness, kabarety, wieczory kinomana, spotkania integracyjne i świąteczne.

W ośrodku kultury działają sekcje i kluby dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych takie jak: sekcja szachowa dla dorosłych oraz sekcja „małe szachy” dla dzieci, sekcja brydżowa, sekcja wokalna, sekcja rytmiczno-taneczna, sekcja szydełkowania, sekcja „Kółko-kreska”, sekcja filmu, Szkoła Tańca Marengo, ZUMBA, Chór ANIMATO, Kapela Bukowiacy, Flicaczki - Stworaczki, Decoupage, Klub Seniora, Klub literacki, Klub Twórców Plastyków, Klub Regionalistów, Klub Małych Odkrywców, Eko-fani, MPA.

Gmina Klucze

Gminny Ośrodek Kultury organizuje i sprawuje nadzór nad podległymi mu placówkami: Domem Kultury „Papiernik” w Kluczach, Domem Kultury „Hutnik” w Jaroszowcu, Świetlicami : w Kwaśniowie, Zalesiu i Kolbarku, Ośrodkiem Rekreacyjnym w Jaroszowcu. Gminny Ośrodek Kultury prowadzi działalność w zakresie upowszechniania kultury i rekreacji, tworzenia warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, kultywowania tradycji folklorystycznych, rozbudzania i zaspakajania potrzeb kulturalnych oraz zainteresowań mieszkańców gminy. Realizacja potrzeb kulturalnych odbywa się poprzez sekcje zainteresowań dla dzieci i młodzieży: muzyczno-wokalną, teatralną, taneczną, ceramiczną i plastyczną oraz poprzez kultywowanie tradycji folklorystycznych, edukację kulturalną (spektakle, koncerty, wystawy), promocję twórczości amatorskiej.

Kluczewski Ośrodek Kultury jest organizatorem i współorganizatorem wielu imprez kulturalnych, festiwali i przeglądów. Dzieci oraz młodzież z sekcji artystycznych dwóch domów kultury biorą udział w imprezach gminnych i powiatowych oraz w festiwalach, konkursach i przeglądach powiatowych, wojewódzkich, ogólnopolskich oraz międzynarodowych, reprezentując gminę Klucze, a przy tym zdobywając wiele znaczących nagród oraz wyróżnień. W 2014 roku odbyły się między innymi takie imprezy kulturalne jak: 22 Finał WOŚP , w którym wzięło udział łącznie 298 osób, Koncert "Kolęda na cały rok"(150 osób), III Gminny Przegląd Teatrów Ludowych i Kabaretów (150 osób), Koncert z okazji Dnia Kobiet, formy muzyczne XXIV Powiatowego Festiwalu Kultury (96 osób), Koncert na trawie "Piosenka sercu bliska" (100 osób), XXVIII Rajd Pieszy Szlakami Walk Oddziału Hardego (300 osób), Uroczystość 100 - lecia Bitwy pod

Krzywopłotami (500 osób – zasięg wojewódzki), XXV Międzynarodowy Bieg Uliczny Szlakami Walk Legionistów (300 osób – Bydlin – zasięg ogólnopolski).

W ramach działalności statutowej Gminnego Ośrodka Kultury od października 2006 roku funkcjonuje Kluczewski Uniwersytet Trzeciego Wieku, nad którym patronat naukowy objęła Akademia Ekonomiczna w Krakowie. Od roku akademickiego 2014/ 2015 patronat naukowy nad UTW w Kluczach sprawuje Społeczna Akademia Nauk - Wydział w Olkuszu. Zadaniem Kluczewskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku jest zachowanie i zwiększenie intelektualnej, psychicznej i fizycznej sprawności członków uniwersytetu, prowadzenie edukacji z różnych dziedzin nauki, propagowanie zasad kulturalnego współżycia społecznego, aktywizacja społeczna osób starszych, integracja osób niepełnosprawnych.⁴

Gmina Olkusz

Działalność Miejskiego Ośrodka Kultury w Olkuszu jest bardzo szeroka. MOK jest organizatorem licznych imprez, w których w 2014 roku wzięło udział łącznie ponad 2300 osób. Należą do nich: Wyprawa pomoc, Ferie i wakacje w muzeum, Spotkanie autorskie z Jackiem Majcherkiewiczem, Dzień Dziecka – piknik na Rynku, Spotkanie z Kopenhaską Młodzieżową Orkiestrą Symfoniczną „Dusika, Happening AVALON wyspa szczęścia, Spotkanie ze szwedzką orkiestrą Akademii Music Corpset Bleckhornen, Wieczór poezji Krystyny Dziurzyńskiej, promocja tomiku pt. „Widok z okna”, Konferencja „1914 r. - Wielka wojna na ziemi olkuskiej”, Wieczornica – koncert, Spotkanie autorskie z Barbarą Litarską promujące debiutancki tomik pt. „Szepty, Lekcje muzealne i warsztaty.

Ponadto do imprez o charakterze cyklicznym zaliczyć można na przykład: Koncert Bożonarodzeniowy, XXI Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, Benefis Olkuskiej Nagrody Artystycznej, Jarmark Wielkanocny, Festiwal Orkiestr Dętych, Dni Olkusza, Letni festiwal Organowy, XXI Gwiazdkowy Turniej Szachowy Dzieci i Młodzieży, Gala Szkoły Tańca „WENA”, 71 TOUR DE POLOGNE, Diecezjalne Dni Młodzieży. Wymienione imprezy miały charakter lokalny, wojewódzki jak również ogólnopolski. Łączna liczba uczestników tych imprez to ponad 6400 osób.

MOK był organizatorem koncertów, zarówno zespołów i artystów amatorów jak i profesjonalistów, do których należały np. Koncert fortepianowy Szymona Kowalskiego, Koncertu zespołów „Too Black Project”, „Xposure”, „Nudeknee”, „Wisielec”, „Crashed Riff”, „Vaamp, Raggafaya”, „Folk For Freaks”, „Beam Quartet”, koncert karnawałowy „Najpiękniejsze arie operowe i operetkowe”, Koncerty kolęd, Koncert Młodzieżowej Orkiestry Regionu Kopenhagi DUSIKA, Koncert Olkuskiej Reprezentacyjnej Orkiestry Dętej, Koncert szwedzkiej orkiestry Amc Bleckhornen z Uniwersytetu w Lund. Łączny udział osób biorących udział w koncertach wynosił ponad 4000 osób. Również zorganizowano kabarety takie jak: „Zwariowany Komisariat”, Kabaret „Łowcy.B”, „Single i Remiksy”, „Kochanie Na Kredyt”.

W MOKU działa kino, a łączna liczba osób, które uczestniczyły w seansach filmowych wynosiła 20 620 osób. Natomiast w teatrach takich jak np. - „Spóźniona miłość czyli wyznanie starego belfra” czy „Choinka Niedźwiadka Tolka”, Dopusłdnieowe teatry edukacyjne dla szkół oraz spektakle teatralne dla dzieci i młodzieży uczestniczyło łącznie 9 280 osób.

W MOK organizowane są wystawy, jubileusze oraz wykłady w ramach Olkuskiego Uniwersytetu Trzeciego, Wieku a łączna liczba uczestników wynosiła 6 400 osób. W 2014 roku w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 – 2020,

⁴ <http://www.gokklucze.pl/>

współfinansowanego ze środków Ministra Pracy i Polityki Społecznej odbył się I Turniej Tańca Uniwersytetów Trzeciego Wieku, w którym uczestniczyło 120 osób.

Gmina Trzyciąż

Głównym ośrodkiem kulturalnym w Gminie Trzyciąż jest Biblioteka i Ośrodek Animacji Kultury. BiOAK powstał w wyniku połączenia Biblioteki Publicznej Gminy Trzyciąż oraz Gminnego Ośrodka Kultury w jedną instytucję kultury. W ramach BiOAK działają: Biblioteka Publiczna w Trzyciążu, Filia BP w Imbramowicach oraz Ośrodek Animacji Kultury, trzy Orkiestry Dęte: Zodiak– Zadroże, Włoscijańska Orkiestra Dęta - Zagórowa, Orkiestra Dęta – Ściborzyce, Koła Gospodyń Wiejskich: Jangrot, Głanów, Michałówka, Sucha, Tarnawa, Porąbka, Zadroże, Zagórowa, Kluby Aktywnych Kobiet: Imbramowice, Trzyciąż.

W 2014 roku Ośrodek Animacji Kultury był organizatorem różnorodnych imprez: Należały do nich imprezy plenerowe jak np. XI Małopolski Przegląd Orkiestr Dętych OSP np. 70 rocznica Pacyfikacji Wsi Trzyciąż o zasięgu gminnym (ok. 200 osób), VIII święto ziemniaka w Gminie Trzyciąż oraz Zasmakuj w Małopolsce – promocja małopolskich produktów regionalnych mająca zasięg wojewódzki a łączna liczba uczestników to ok. 700 osób. BiOAK był organizatorem konkursów cyklicznych o zasięgu gminnym: Konkurs Gminny Mistrz Ortografii 2014, Najładniejszy ogród letni w Gminie Trzyciąż, Konkurs na najcięższą bulwę ziemniaczaną "Ziemniak Rekordzista", oraz wojewódzkim tj. Ogólnopolski Turniej Wiedzy Pożarniczej. Również organizowano liczne wycieczki głównie dla dzieci i młodzieży. Do imprez sportowo – rekreacyjnych należały: VI Rajd Pieszy "Dłubnia u źródeł" połączony z konkursem „Moja Mała Ojczyzna” (około 150 uczestników) o zasięgu wojewódzkim oraz VII Gminny bieg w ramach akcji "Polska biega" pn. „Śladami Cmentarzy Wielkiej Wojny” (110 uczestników) również o zasięgu wojewódzkim. Prócz tego zostały zorganizowane inne imprezy takie jak np. Jubileusz 30-lecia KGW w Michałówce., Warsztaty „Aktywnie dla siebie”, Warsztaty „Pisanki Magiczny dar serca”, Warsztaty decoupage, Konkursy Pasyjne w tym „Pieśni i Poezji Pasyjnej”, „Powrót do tradycji w Noc Świętojańską” – uroczystość zakończenia prac przy rozbudowie Zespołu Szkół im. św. Królowej Jadwigi w Suchej, 70 rocznica Pacyfikacji Wsi Trzyciąż, „Sport łączy pokolenia”- międzypokoleniowy piknik integracyjny - uroczyste zakończenie Budowy Sali przy ZS w Zadrożu. W 2014 roku zorganizowano wystawy okolicznościowe, takie jak: 100 rocznica Wielkiej Wojny 1914-2014 na terenie Gminy Trzyciąż, 70 rocznica Pacyfikacji wsi Trzyciąż.

W 2014 roku BiOAK aplikowała o środki finansowe do Projektu pn. „Konserwator-program aktywizacji zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia” realizowanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie. W ramach tego projektu zatrudniono jedną osobę bezrobotną na stanowisku: Instruktor ds. organizacji i promocji działalności kulturalnej

W 2014 roku BiOAK pozyskał wsparcie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach działania: Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju objętego PROW na lata 2007-2013 w zakresie małych projektów: „Powrót do tradycji” - organizacja warsztatów dla mieszkańców obszaru LGD oraz zakup strojów regionalnych oraz „Odnowienie i poprawa infrastruktury trasy rowerowej „Dłubnia u źródeł”⁵

Gmina Wolbrom

W Domu Kultury w Wolbromiu w 2014 roku zorganizowano liczne imprezy o zasięgu regionalnym, powiatowym i wojewódzkim. Do imprez o zasięgu gminnym należą np. przegląd

⁵ opracowane na podstawie sprawozdania oraz <http://www.bioaktrzyciaz.outline.pl>

Szkolnej Twórczości Artystycznej promujący działalność szkół w dziedzinie edukacji kulturalnej, cykl warsztatów w ramach projektu z zakresu twórczości lokalnej oraz wydarzeń aktywizujących mieszkańców, Miejsko-Gminny Przegląd Grup Jasełkowych, projekt: Kultura na życzenie, dofinansowany ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Dom Kultury + Inicjatywy lokalne, cykl imprez w ramach Akcji Zima i Lato, festyn z okazji Dnia Dziecka połączony z tygodniem czytania dzieciom w ramach cyklu „Cała Polska czyta dzieciom”, Babskie wieczory, Bale Seniora, wykłady i prelekcje w ramach działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Do imprez o charakterze regionalnym, powiatowym oraz wojewódzkim należy zaliczyć przede wszystkim Powiatowy Festiwal Kultury- formy taneczne, Festiwal Teatrów dzieci i młodzieży „Bajdurek”, Ogólnopolskie Turnieje Komputerowe: PES 2014, FIFA 14, Dożynki Gminne- Małopolskie Święto Chleba, Dni Wolbromia oraz III Małopolski Przegląd Zespołów i Kapel Weselnych „O Kryształową Gitarę”.

Przy DK działa „Kino Radość”. Wg danych ze sprawozdania, w 750 seansach kinowych uczestniczyło 17 000 widzów. Dużą popularnością cieszyły się poranki dla dzieci. W 2014 roku z oferty DK skorzystało ponad 70 000 osób, w tym znaczna ilość z województw ościennych.

W 2014 roku działały sekcje i koła zainteresowań, w których tygodniowo uczestniczyło ponad 450 osób. Należały do nich: ZPiT „Wolbromiaczy” – grupy dziecięca i młodzieżowa, łącznie ponad 100 uczestników, Teatr Tańca „Actus Animi” (20 osób), ognisko muzyczne (38 osób), rytmika dla dzieci (40 osób), formacja tańca nowoczesnego 7th Step (40 osób), Studio Piosenki (15 osób), sekcja teatralna, Mała Akademia Muzyki, Klub Małego Odkrywcy, pracownia rysunku i malarstwa, koło plastyczne, Chór Uniwersytetu Trzeciego Wieku, (18 osób) oraz zajęcia UTW.

W 2014 roku Dom Kultury zmodernizował oświetlenie w sali kinowej, zmodernizował kort tenisowy oraz zrealizował pierwszy etap zakupu foteli do sali kinowej.

Dom Kultury w Wolbromiu ze swoim projektem „Kultura na życzenie” jest jednym z pięciu małopolskich beneficjentów programu Narodowego Centrum Kultury – Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne 2014. Projekt ma na celu inicjowanie działań służących wzmocnieniu zaangażowania domów kultury w życie społeczności lokalnej, odkrywaniu i rozwijaniu potencjału kulturowego jej członków oraz kulturotwórczych zasobów społeczności.

Projekt „Zakup sprzętu nagłośnieniowego dla Domu Kultury w Wolbromiu” to projekt zrealizowany w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju objętego PROW na lata 2007-2013” w zakresie małych projektów. W ramach realizacji projektu zakupiono nowoczesny sprzęt nagłośnieniowy na salę widowiskową Domu Kultury w Wolbromiu. Dzięki tej inwestycji w Domu Kultury w Wolbromiu na szerszą skalę odbywają się imprezy muzyczne, koncerty, przeglądy taneczne, muzyczne oraz teatralne.

Modernizacja kortu tenisowego w Wolbromiu. Projekt zrealizowano w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju objętego PROW na lata 2007-2014” w zakresie małych projektów. Kort cieszy się dużym zainteresowaniem, ponieważ stwarza możliwość czynnego wypoczynku dla osób w różnym wieku, tym samym pozwalając na integrację ludności. Dzięki modernizacji kortu możliwe jest przeprowadzanie między innymi konkursów, zawodów i turniejów tenisowych.

Projekt „Ludowe działania międzypokoleniowe” - projekt współfinansowany ze środków EFRROW w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego PROW na lata 2007-2013”.⁶

⁶ na podstawie sprawozdania oraz <http://dk.wolbrom.pl/>

6. Bezrobocie i rynek pracy

Bezrobocie nie tylko samo jest problemem społecznym, ale leży także u podstaw wielu innych kwestii społecznych. Długotrwałe bezrobocie związane jest z obniżeniem standardu materialnego życia nie tylko samego bezrobotnego, ale i całej jego rodziny. Stąd bardzo często obszary długotrwałego bezrobocia pokrywają się w danym społeczeństwie z obszarami ubóstwa. To z kolei może powodować rozprzestrzenianie się rozmaitych patologii społecznych, rozpad rodziny, obniżenie zdrowotności społeczeństwa. Nawet krótkotrwały okres bezrobocia nie pozostaje bez wpływu na kondycję psychiczną osób dotkniętych tym problemem.

Zgodnie z Ustawą o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu - bezrobotny to osoba niezatrudniona i nie wykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującego w danym zawodzie lub służbie, nie ucząca się w szkole w systemie dziennym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania rejonowym urzędzie pracy.

W literaturze problemu najczęściej można spotkać następujące rodzaje bezrobocia:

- a. Bezrobocie cykliczne (keynesowskie) - występuje podczas kryzysów ekonomicznych, wywołane jest spadkiem koniunktury;
- b. Bezrobocie utajone – bezrobocie nie objęte statystyką;
- c. Bezrobocie przejściowe (frykcyjne) – jest spowodowane zmianą miejsca pracy lub zmianą kwalifikacji zawodowych;
- d. Bezrobocie strukturalne – spowodowane niedostosowaniem struktury podaży pracy do struktury popytu na pracę, brak kapitału do stworzenia nowych miejsc pracy.;
- e. Bezrobocie sezonowe – spowodowane okresową zmianą warunków klimatycznych i cykliów produkcyjnych w niektórych rodzajach działalności gospodarczej, zwłaszcza w rolnictwie;
- f. Bezrobocie przymusowe – występuje, gdy siła robocza chce przyjąć pracę za obowiązującą na rynku płacę, ale nie może jej znaleźć.
- g. Bezrobocie lokalne – spowodowane szczególnym nasileniem braku wolnych miejsc pracy w pewnych miejscowościach lub regionach;
- h. Bezrobocie klasyczne – występuje, gdy płaca jest utrzymana powyżej poziomu równowagi;
- i. Bezrobocie dobrowolne – spowodowane tym, że siła robocza nie chce podjąć pracy za płacę równowagi.

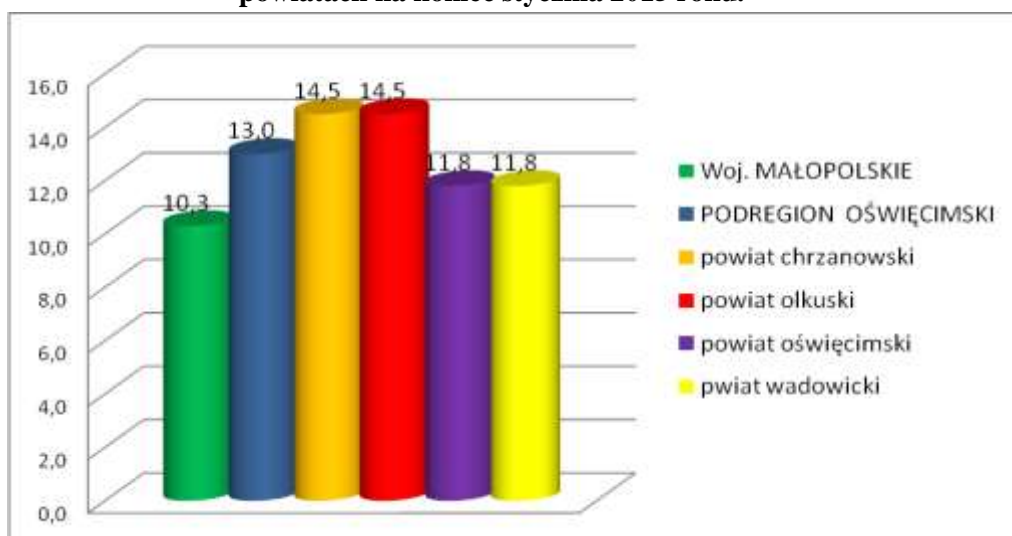
Stopa bezrobocia to stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby osób aktywnych zawodowo (suma osób pracujących i poszukujących pracy, wyrażony w %). Warto pamiętać, iż wskaźnik ten nie oddaje dokładnie rozmiarów bezrobocia. Istnieje bowiem grupa ludzi, którzy nie rejestrują się w urzędzie pracy i szukają zatrudnienia na własną rękę. Stopa bezrobocia wpływa przede wszystkim na stan gospodarki i hamuje jej rozwój. Prowadzi to do wzrostu poziomu inflacji, czyli spadku wartości pieniądza. Stopa bezrobocia łączy się więc nierozdzielnie ze wzrostem gospodarczym. Wzrost gospodarczy jest w pewien sposób uzależniony od poziomu bezrobocia, a z kolei poziom bezrobocia zależy także od sytuacji gospodarczej kraju i przedsiębiorców zatrudniających pracowników.

Wg Głównego Urzędu Statystycznego, stopa bezrobocia na koniec stycznia 2015 roku wynosiła w województwie małopolskim 10,3%. W podregionie oświęcimskim⁷, do którego należą powiaty: chrzanowski, olkuski, oświęcimski i wadowicki, była większa niż w województwie, wynosząc 13%.

⁷ Od dnia 01.01.2015 r. obowiązuje nowy podział w Nomenklaturze Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) (wprowadzony Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2014 r. poz. 1992) zwiększający liczbę 66 podregionów na 72 podregiony.

Największą wartość omawianego wskaźnika osiągnięto w powiatach chrzanowskim i olkuskim – po 14,5%.

Wykres 22. Stopa bezrobocia w województwie małopolskim, podregionie oświęcimskim i jego powiatach na koniec stycznia 2015 roku.

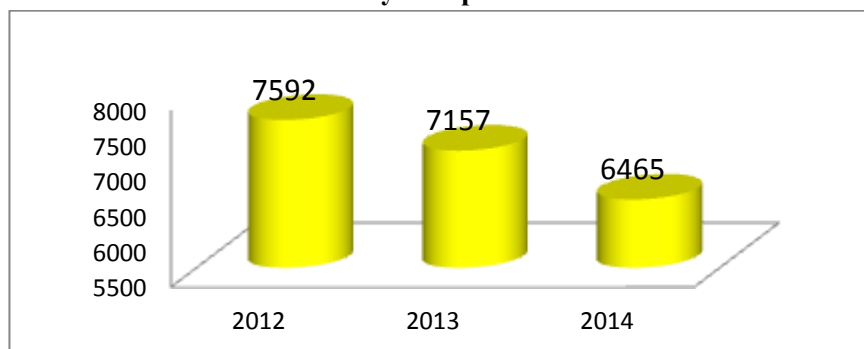

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Znaczącym zagadnieniem poniższej diagnozy jest prezentacja osób pozostających bez zatrudnienia, w podziale ze względu na płeć, grupy wiekowe, wykształcenie, czas pozostawania bez pracy, a także będzie dotyczyła osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych w związku z podjęciem zatrudnienia, w latach 2012-2014 oraz ze względu na miejsce zamieszkania (gminę).

Według danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Olkuszu w 2012 roku liczba osób pozostających bez pracy i zarejestrowanych w PUP wynosiła łącznie 7 592, co stanowiło 6,7% ludności powiatu. W 2013 roku liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się do 7 157, co stanowiło 6,3% ogółu mieszkańców, a w 2014 roku liczba bezrobotnych spadła do 6 465, a udział wyniósł 5,7% łącznej liczby mieszkańców powiatu.

Wykres 23. Liczba osób bezrobotnych w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

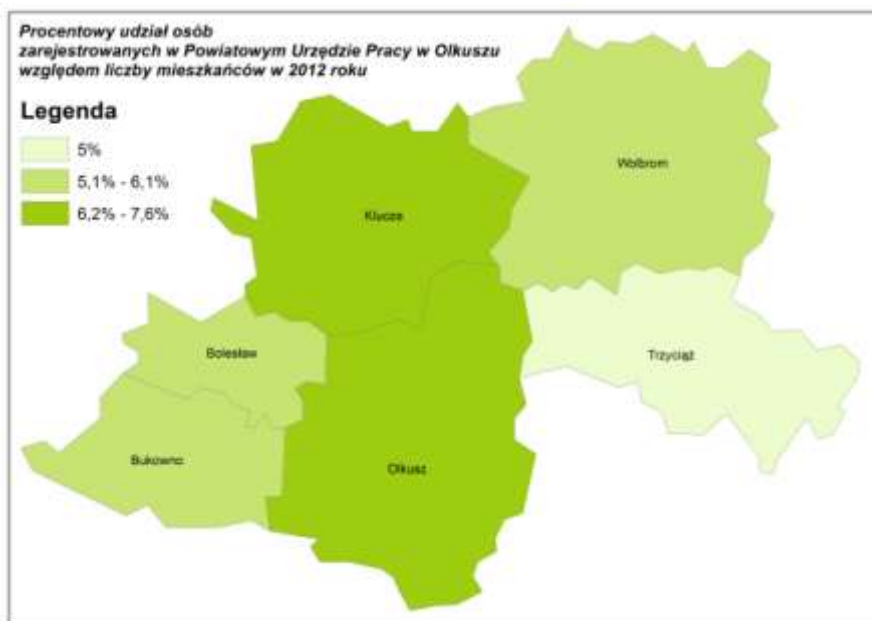
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

W dokonanej analizie gmin powiatu olkuskiego, można jednoznacznie stwierdzić, iż w 2012 roku udział osób bezrobotnych w stosunku do mieszkańców danej gminy był najwyższy w Gminie Klucze: 7,2% oraz w Gminie Olkusz: 7,2%. Najniższy wskaźnik został osiągnięty w Gminie Trzyciąż: 5,0%. W 2013 roku sytuacja kształtowała się podobnie do roku poprzedniego z tym, że wskaźnik w Gminie Klucze obniżył się do 7,2%, a w Gminie Olkusz do 6,8%. W 2014 roku

wskaźnik udział procentowy osób zarejestrowanych w PUP z Gminy Klucze wynosił 6,4%, a z Gminy Olkusz do 6,3%. Najniższy wskaźnik został osiągnięty również w Gminie Trzyciąż: 4,0% ogółu mieszkańców.

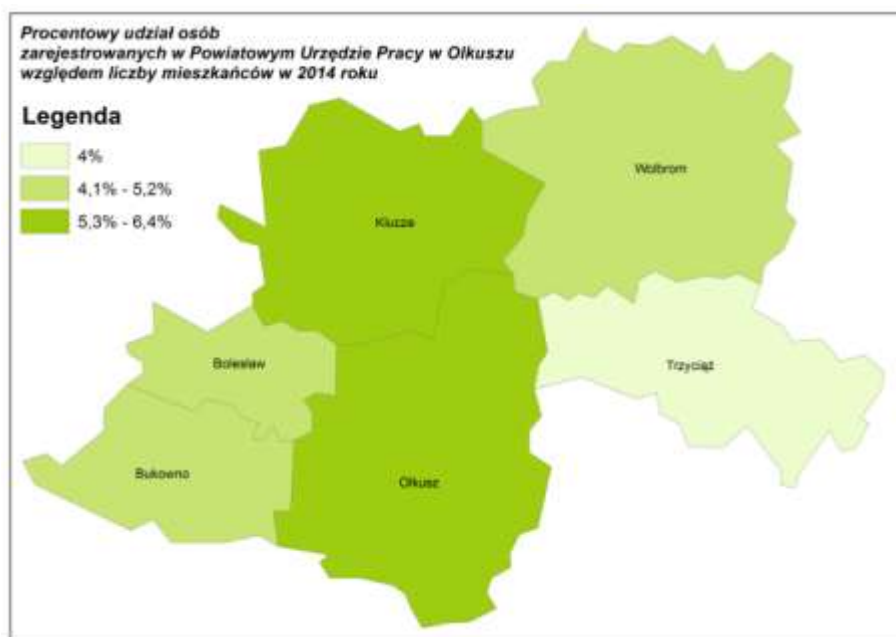
Poniżej przedstawiono mapy, prezentujące geograficzne rozmieszczenie w/w struktury mieszkańców.

Mapa 29. Udział osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu względem liczby mieszkańców w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP Olkusz

Mapa 30. Udział osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu względem liczby mieszkańców w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP Olkusz

W podziale osób bezrobotnych na płeć, większą liczbę stanowiły w latach 2012 - 2014 bezrobotne kobiety. Udział kobiet w 2012 roku w powiecie olkuskim wynosił 53,7%, w 2013 roku 53,3% a w 2014 roku 53,6%. W podziale na poszczególne gminy, największy udział kobiet wystąpił w Gminie Bolesław 61,3% w 2012 i 2013 roku oraz 63,7% w 2014 roku. Z kolei najniższy udział w 2012 roku wystąpił w Gminie Trzyciąż 50,7%, w 2013 roku w Gminie Wolbrom 50,3%, a w 2014 roku w Gminie Trzyciąż przewagę objęli mężczyźni, których udział wyniósł 52,1% (kobiety 47,9%).

Tabela 17. Procentowy udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Olkusz, ze względu na miejsce zamieszkania oraz płeć w latach 2012-2014

Gmina	udział kobiet			udział mężczyzn		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Bukowno	53,1	53,0	51,7	46,9	47,0	48,3
Bolesław	61,3	61,3	63,7	38,7	38,7	36,3
Klucze	54,6	52,0	53,4	45,4	48,0	46,6
Olkusz	53,9	53,7	54,5	46,1	46,3	45,5
Trzyciąż	50,7	54,9	47,9	49,3	45,1	52,1
Wolbrom	51,1	50,3	50,3	48,9	49,7	49,7
Powiat	53,7	53,3	53,6	46,3	46,7	46,4

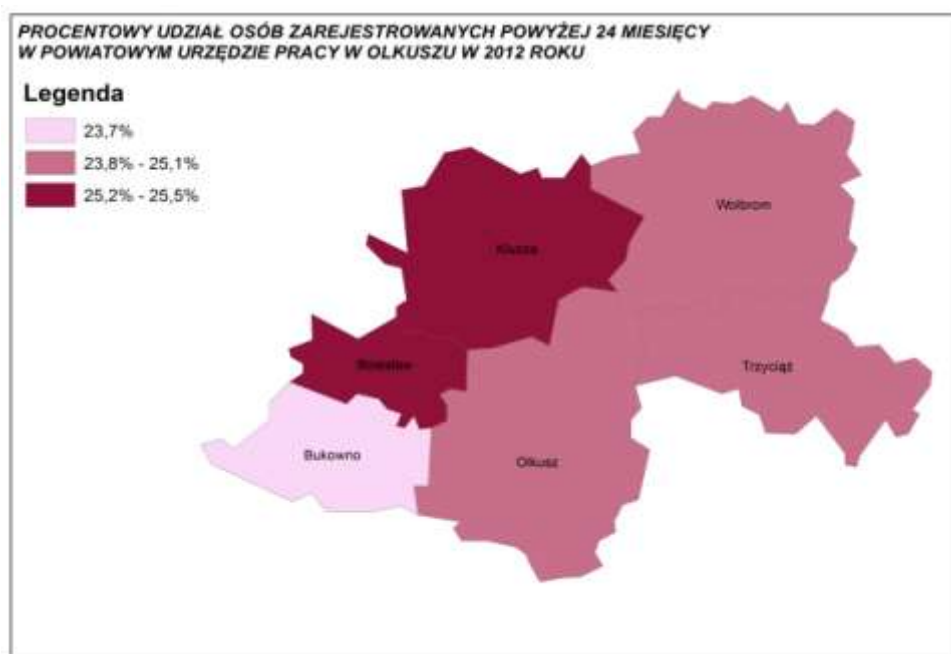
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP Olkusz

Kolejnym zagadnieniem poruszonym w niniejszym opracowaniu jest podział bezrobotnych ze względu na czas pozostawania bez pracy. Wg danych nadesłanych przez PUP, analiza dotyczy takich kategorii pozostawania bez pracy jak: do 1 miesiąca, od 1 do 3 miesięcy, od 3 do 6 miesięcy, od 12 do 24 miesięcy i długotrwale bezrobotni powyżej 24 miesięcy. Największą liczbę, w latach 2012-2014 roku stanowiły osoby zarejestrowane w PUP przez okres powyżej 24 miesięcy. Są to zatem mieszkańcy długotrwale bezrobotni, stanowiący w 2012 roku 25,0% ogółu tj. 1895 osób, w 2013 roku 28,7% tj. 2052 osoby, a w 2014 roku 29,4% zarejestrowanych w PUP tj. 1902 osób. Jak wiadomo, długie okresy pozostawania bez pracy mają negatywny wpływ na zdrowie, samopoczucie i niskie poczucie własnej wartości, a także wstrzymują rozwój zawodowy i niosą ryzyko dezaktualizacji umiejętności. Bezrobocie długotrwale generuje ogromne koszty socjoekonomiczne, jeśli chodzi o wydatki na bierny rynek pracy oraz wydatki związane z ubezpieczeniem społecznym. Do gmin, o największym udziale osób długotrwale bezrobotnych należy zaliczyć: Klucze 25,5% oraz Bolesław 25,4%. W 2013 roku również te dwie gminy miały najwyższy wskaźnik wynoszący 29,0% udziału wśród ogółu bezrobotnych. Dodatkowo Gmina Wolbrom także charakteryzowała się udziałem 29,0% procentowym. W 2014 roku w Gminie Wolbrom udział wyniósł 30,8% i był największy spośród wszystkich gmin w powiecie. Najmniejszy udział odnotowano w Gminie Trzyciąż – 27,5%.

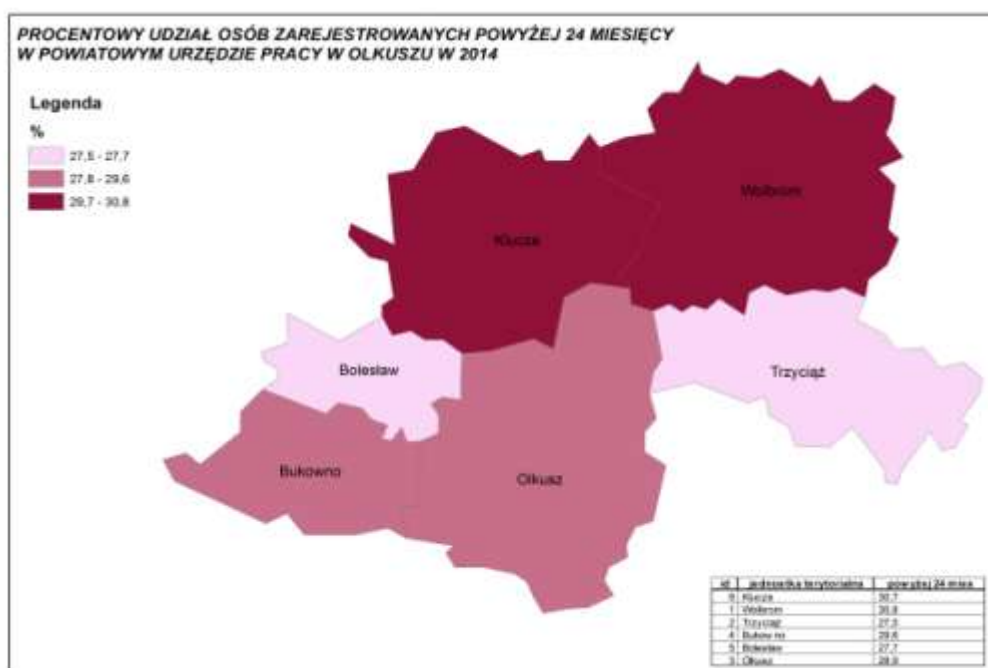
Tabela 18. Udział bezrobotnych mieszkańców powiatu olkuskiego, w podziale na czasookres pozostawania bez pracy oraz miejsce zamieszkania (gminę), w latach 2012-2014.

Gmina	Zarejestrowani w PUP do 1 miesiąca			Zarejestrowani w PUP przez okres 1-3 miesięcy			Zarejestrowani w PUP przez okres 3-6 miesięcy			Zarejestrowani w PUP przez okres 6-12 miesięcy			Zarejestrowani w PUP przez okres 12-24 miesięcy			Zarejestrowani w PUP powyżej 24 miesięcy		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Bukowno	6,6	8,8	8,2	15,8	17,3	17,3	15,9	15,1	15,0	19,0	15,8	15,8	18,8	15,6	14,0	23,7	27,0	29,6
Bolesław	4,8	7,4	8,3	14,7	15,0	16,3	16,4	17,1	17,0	18,6	15,7	12,9	20,4	16,8	17,5	25,4	29,0	27,7
Klucze	7,7	9,6	7,4	16,7	15,9	13,9	13,4	15,2	15,8	16,7	15,9	14,2	20,9	15,1	18,6	25,5	29,0	30,7
Olkusz	7,5	7,6	7,0	14,4	15,8	15,0	15,6	14,8	14,7	17,3	16,3	17,3	19,7	16,2	17,0	25,1	28,9	28,9
Trzyciąż	6,2	5,4	9,6	12,7	15,9	17,1	18,3	14,3	13,6	18,0	20,0	13,9	20,0	18,7	18,2	25,1	25,7	27,5
Wolbrom	6,3	7,3	8,5	14,6	15,8	15,5	16,9	15,0	12,8	15,6	16,1	14,7	22,2	17,0	17,6	24,7	29,0	30,8
Powiat	7,0	7,9	7,6	14,8	15,9	15,3	15,7	15,0	14,6	17,1	16,3	15,8	20,3	16,3	17,2	25,0	28,7	29,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP Olkusz

Mapa 31. Udział osób zarejestrowanych powyżej 24 miesięcy w Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP Olkusz

Mapa 32. Udział osób zarejestrowanych powyżej 24 miesięcy w Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP Olkusz

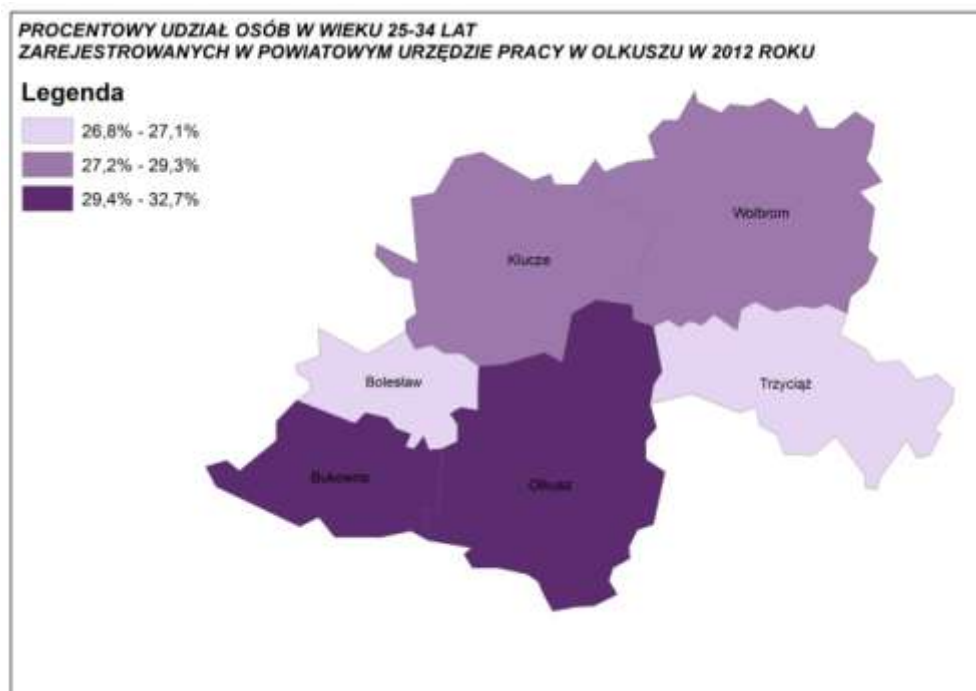
Spośród grup wiekowych, zarejestrowanych w tutejszym PUP, najczęściej rejestrują się osoby w przedziale wiekowym 25-34 lat. Średnia udziału procentowego dla gmin wynosiła 29,1%. Największy udział w tej grupie wiekowej wystąpił w Gminie Olkusz - 30,9% w 2012 roku, a w 2014 roku udział wzrósł do 31,8%. Z kolei udział wynoszący 29,6% wystąpił w Gminie Bukowno (w 2014 roku) i również zwiększył się do 32,7% w 2014 roku. Inna sytuacja nastąpiła w Gminie Trzyciąż, bowiem największy udział procentowy osiągnęła w 2012 roku grupa wiekowa 18-24 lat: 31,1%, a w 2014 roku nastąpił ogromny wzrost jej udziału – do 42,5%. Z kolei w tejże gminie, również wysokie udziały osiągnięto w grupie 25-34 lata, bowiem w 2012 roku wynosiły 30,0% a w 2014 roku nastąpił spadek udziału do 26,8% (pewnie na korzyść grupy 18-24 lata). Nieco niższe udziały wynoszące blisko 25% osiągnięto w grupie bezrobotnych w wieku 35-44 lata, największe w Gminie Bolesław 25,1% w 2012 roku i 24,1% w 2014 roku.

Tabela 19. Udział bezrobotnych mieszkańców powiatu olkuskiego, w podziale na wiek oraz miejsce zamieszkania (gminę), w latach 2012 i 2014

jednostka terytorialna/rok	18-24 lat		25-34 lat		35-44 lat		45-54 lat		55-59 lat		60-64 lat	
	2012	2014	2012	2014	2012	2014	2012	2014	2012	2014	2012	2014
Bukowno	12,7	20,1	29,6	32,7	22,6	15,9	17,7	18,5	12,1	10,6	4,3	1,9
Bolesław	16,8	20,1	28,7	27,1	25,1	24,1	17,5	18,2	7,1	9,6	3,4	0,9
Klucze	16,2	23,2	27,4	29,3	22,1	17,7	18,7	19,1	10,8	9,5	4,7	1,9
Olkusz	13,8	18,5	30,9	31,8	22,3	20,1	18,6	17,8	11,3	9,2	3,8	2,4
Trzyciąż	31,1	42,5	30,0	26,8	15,7	13,0	14,3	11,8	7,5	5,4	1,4	0,8
Wolbrom	25,0	28,6	27,8	29,1	17,2	16,9	15,4	16,2	10,0	7,6	3,8	1,8

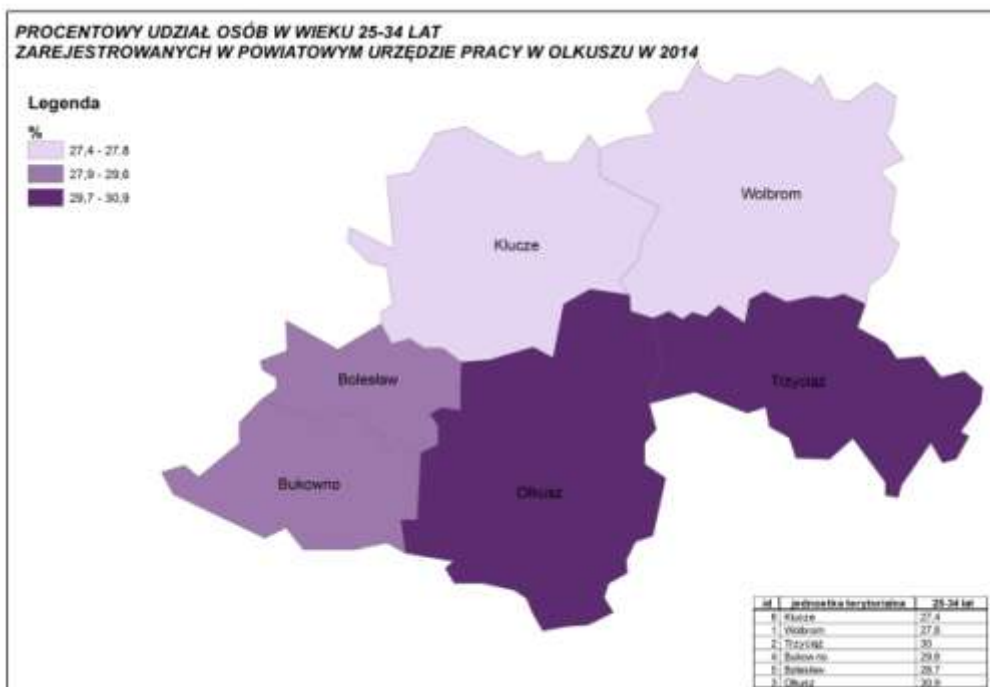
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP Olkusz

Mapa 33. Udział bezrobotnych w wieku 25-34 lat, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP Olkusz

Mapa 34. Udział bezrobotnych w wieku 25-34 lat, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP Olkusz

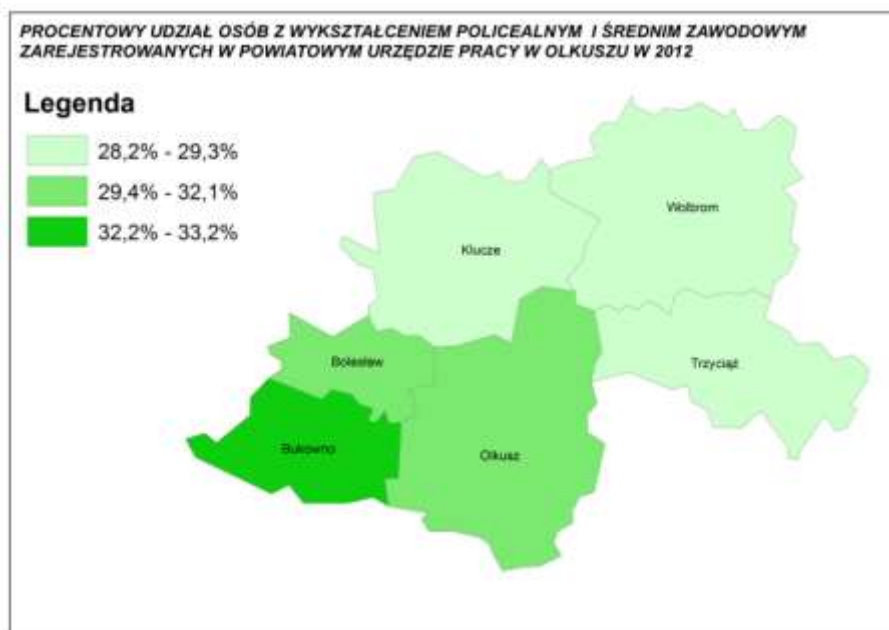
Istotną cechą na rynku pracy określającą możliwość uzyskania zatrudnienia jest poziom wykształcenia. W grupie osób bezrobotnych, zarejestrowanych w PUP i zamieszkałych na terenie powiatu, najliczniej występowały osoby z wykształceniem średnim zawodowym i policealnym oraz zasadniczym zawodowym. Są to grupy w większości bliskie udziałom 25% do ponad 30%. Urząd Pracy, ze względu na tak segregowane dane, przekazał informację, na temat liczby osób w 2 grupach: średnie zawodowe i policealne oraz zasadnicze zawodowe. Z tych grup najliczniejsze w 2012 roku były w gminach: Bukowno 31,2% (zwiększone do 33,2% w 2014 roku), Bolesław 30,9% (zwiększone do 33,7% w 2014 roku) oraz Olkusz 30,6% (zwiększone do 32,1% w 2014 roku). Tylko w Gminie Trzyciąż, udział procentowy osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym był większy tj. 30,7%, od osób z grupie osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym 25,4% (w 2012 roku). W 2014 roku w tej gminie udziały w dwóch omawianych grupach były bliskie 30%.

Tabela 20. Udział bezrobotnych mieszkańców powiatu olkuskiego, w podziale na wykształcenie oraz miejsce zamieszkania (gminę), w latach 2012 i 2014

jednostka terytorialna/rok	gimnazjalne i niższe		zasadnicze zawodowe		średnie ogólnokształcące		policealne i średnie zawodowe		Wyższe	
	2012	2014	2012	2014	2012	2014	2012	2014	2012	2014
Bukowno	18,7	20,0	25,0	22,2	7,8	10,5	31,2	33,2	17,3	14,0
Bolesław	23,1	23,6	21,9	24,5	10,7	9,6	30,9	31,7	13,1	10,7
Klucze	22,8	23,5	24,5	24,2	10,3	13,2	29,5	28,2	13,5	11,8
Olkusz	19,6	18,8	25,0	23,6	9,7	10,6	30,6	32,1	14,9	14,6
Trzyciąż	20,0	16,6	30,7	29,9	12,5	13,0	25,4	29,3	11,4	11,5
Wolbrom	20,1	18,2	24,4	24,2	14,5	16,2	26,6	28,7	14,3	12,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP Olkusz

Mapa 35. Udział bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP Olkusz

Mapa 36. Udział bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP Olkusz

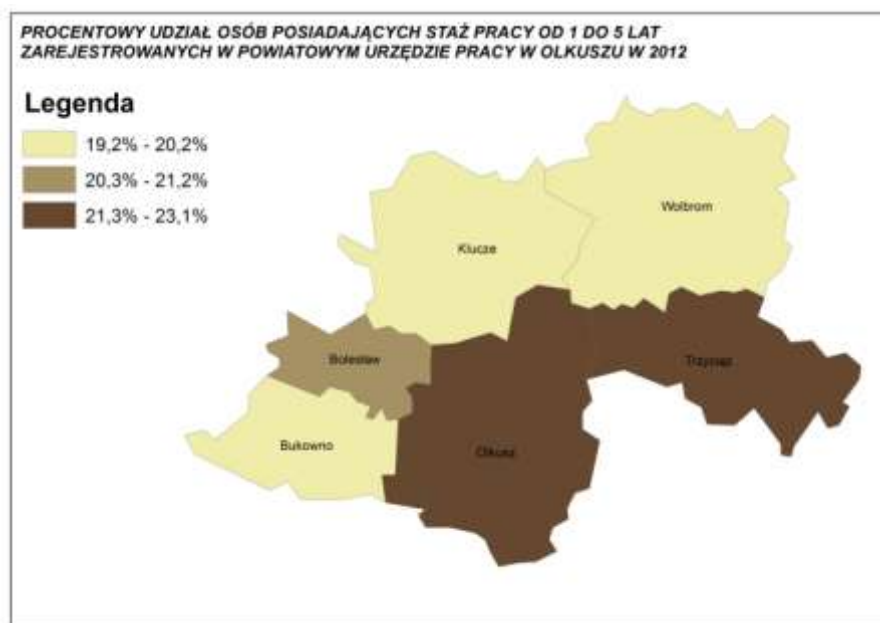
Ważnym zagadnieniem, łącznie z wykształceniem bezrobotnego jest staż jego pracy. Osoby bezrobotne w powiecie olkuskim najczęściej posiadały staż pracy od 1 do 5 lat bądź też były bez stażu pracy. Największy udział osób bez stażu pracy przypadł w 2012 roku na Gminę Trzyciąż, gdzie udział tych osób wynosił niemal 40,0% zarejestrowanych w PUP. Niemal 30% osób bez stażu było w Gminie Wolbrom. W 2014 roku sytuacja nieco uległa zmianie, gdyż udział procentowy osób bez stażu pracy w Gminie Trzyciąż zmniejszył się do 33,9% a w Gminie Wolbrom do 23,4%.

Tabela 21. Udział bezrobotnych mieszkańców powiatu olkuskiego, w podziale na staż pracy oraz miejsce zamieszkania (gminę), w latach 2012 i 2014

jednostka terytorialna	do 1 roku		od 1 do 5 lat		od 5 do 10 lat		od 10 do 20 lat		od 20 - do 30 lat		30 lat i więcej		bez stażu	
	2012	2014	2012	2014	2012	2014	2012	2014	2012	2014	2012	2014	2012	2014
Bukowno	16,6	17,3	19,2	20,7	11,3	12,9	14,0	15,2	11,1	12,1	4,3	5,5	23,3	16,4
Bolesław	11,8	15,1	21,2	21,2	14,7	15,3	18,6	14,8	11,2	12,4	2,2	2,2	20,6	18,7
Klucze	14,9	15,3	20,2	19,7	12,9	15,3	13,6	15,4	10,8	11,6	3,3	3,3	25,2	20,1
Olkusz	14,0	14,5	22,2	21,0	13,5	14,4	14,4	15,6	10,8	12,5	2,9	3,9	21,7	17,9
Trzyciąż	12,7	14,6	23,1	18,2	9,9	15,0	8,7	9,3	3,7	7,5	2,8	1,4	39,4	33,9
Wolbrom	14,2	16,1	19,9	21,3	12,9	13,6	11,3	12,1	9,0	10,5	2,9	3,0	29,9	23,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP Olkusz

Mapa 37. Udział bezrobotnych ze stażem pracy 1-5 lat, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP Olkusz

Mapa 38. Udział bezrobotnych ze stażem pracy 1-5 lat, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP Olkusz

Powiatowy Urząd Pracy w Olkuszu, na potrzeby niniejszej strategii przekazał także informację dotyczącą liczby osób, które zostały wyłączone z ewidencji bezrobotnych w związku z podjęciem pracy. Dane wskazują, iż w 2012 i 2013 roku niemal połowa bezrobotnych w całym powiecie znajdowała pracę. Najgorsza sytuacja wyglądała w Gminie Trzyciąż, gdzie tylko 36,1% zarejestrowanych bezrobotnych znalazło pracę oraz w Gminie Wolbrom, gdzie ta sytuacja dotyczyła

38,7% osób. Najlepsza sytuacja wystąpiła w Gminie Bolesław – dotyczyła niemal 60% osób. W 2013 roku sytuacja niewiele zmieniła się, jedynie w Gminach Trzyciąż i Wolbrom uległa zmianie, gdyż udziały procentowe osób podejmujących zatrudnienie wynosiły ponad 50% tak jak w pozostałych gminach. W 2014 roku na uwagę zasługuje Gmina Bukowno, gdzie udział osób podejmujących zatrudnienie wzrósł do 77,6%. Również w Gminie Klucze udział był wysoki wynosząc 65,3% osób.

Tabela 22. Udział bezrobotnych mieszkańców powiatu olkuskiego, w podziale na liczbę osób podejmujących zatrudnienie oraz miejsce zamieszkania (gminę), w latach 2012 i 2014

jednostka terytorialna/rok	liczba osób podejmujących zatrudnienie	udział %	liczba osób podejmujących zatrudnienie	udział %	liczba osób podejmujących zatrudnienie	udział %
	2012		2013		2014	
Bukowno	334	53,8	299	50,8	398	77,6
Bolesław	270	59,1	256	59,0	249	60,6
Klucze	574	50,4	579	53,2	633	65,3
Olkusz	1673	46,2	1896	55,7	1941	61,8
Trzyciąż	128	36,1	186	59,0	151	53,9
Wolbrom	541	38,7	679	51,3	662	57,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP Olkusz

Warto również przedstawić zestawienie najczęściej występujących cech bezrobotnych, ze względu na miejsce zamieszkania w powiecie. Oznacza to, iż poniżej zostały wyłonione dominujące cechy bezrobotnego mieszkającego w danej gminie. Wnioski z takiej analizy będą mogły posłużyć do wytworzenia programów pomocowych dla konkretnych odbiorców PUP. Poniższe dane dotyczą 2014 roku.

W Gminie Bukowno:

- a. rejestrują się głównie kobiety – 51,7%
- b. bezrobotni są zarejestrowani najczęściej na okres powyżej 2 lat – długotrwałe bezrobocie – 29,6%
- c. najczęściej są to osoby młode w wieku 25-34 lata – 29,6%
- d. najczęściej są to osoby z wykształceniem średnim zawodowym i policealnym – 31,2%
- e. najczęściej są to osoby ze stażem pracy 1-5 lat – 20,7%

W Gminie Bolesław:

- a. rejestrują się głównie kobiety – 63,7%
- b. bezrobotni są zarejestrowani najczęściej na okres powyżej 2 lat – długotrwałe bezrobocie – 27,7%
- c. najczęściej są to osoby młode w wieku 25-34 lata – 28,7%
- d. najczęściej są to osoby z wykształceniem średnim zawodowym i policealnym – 30,9%
- e. najczęściej są to osoby ze stażem pracy 1-5 lat – 21,2%

W Gminie Klucze:

- a. rejestrują się głównie kobiety – 53,4%
- b. bezrobotni są zarejestrowani najczęściej na okres powyżej 2 lat – długotrwałe bezrobocie – 30,7%
- c. najczęściej są to osoby młode w wieku 25-34 lata – 27,4%
- d. najczęściej są to osoby z wykształceniem średnim zawodowym i policealnym – 29,5%
- e. najczęściej są to osoby bez stażu pracy 20,1%

W Gminie Olkusz:

- a. rejestrują się głównie kobiety – 54,5%
- b. bezrobotni są zarejestrowani najczęściej na okres powyżej 2 lat – długotrwałe bezrobocie – 28,9%
- c. najczęściej są to osoby młode w wieku 25-34 lata – 30,9%
- d. najczęściej są to osoby z wykształceniem średnim zawodowym i policealnym – 30,6%
- e. najczęściej są to osoby ze stażem pracy 1-5 lat – 21,0%

W Gminie Trzciąż:

- a. rejestrują się głównie mężczyźni – 52,1%
- b. bezrobotni są zarejestrowani najczęściej na okres powyżej 2 lat – długotrwałe bezrobocie – 27,5%
- c. najczęściej są to osoby młode w wieku 18-24 lata – 31,1%
- d. najczęściej są to osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 30,7%
- e. najczęściej są to osoby bez stażu pracy – 33,9%

W Gminie Wolbrom:

- a. rejestrują się głównie kobiety – 50,3%
- b. bezrobotni są zarejestrowani najczęściej na okres powyżej 2 lat – długotrwałe bezrobocie – 30,8%
- c. najczęściej są to osoby młode w wieku 25-34 lata – 27,8%
- d. najczęściej są to osoby z wykształceniem średnim zawodowym i policealnym – 26,6%
- e. najczęściej są to osoby bez stażu pracy – 23,4%.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy, realizowane jest poradnictwo zawodowe, które ma cechy dostępności usług, dobrowolności korzystania, równości w korzystaniu, swobody, bezpłatności oraz poufności i ochrony danych osobowych. W tutejszym urzędzie realizowane jest poradnictwo zawodowe w różnych formach: indywidualnie, grupowo, w formie informacji zawodowej oraz szkoleń.

Poradnictwo zawodowe realizowane jest w formie: porad indywidualnych, porad grupowych, informacji zawodowej indywidualnej oraz grupowej a także szkoleń z zakresu pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy.

W ramach poradnictwa grupowego doradca zawodowy oferuje spotkania grupowe w formie warsztatów, mające na celu naukę praktycznych umiejętności niezbędnych przy poszukiwaniu pracy. Dzięki zajęciom uczestnicy podnoszą wiarę w siebie, w swoje możliwości, zdobywają nowe

umiejętności, co w efekcie prowadzi do pobudzenia ich aktywności i zwiększa szanse na rynku pracy.

W ramach poradnictwa indywidualnego, osoba uzyskuje pomoc w określeniu zainteresowań, uzdolnień, preferencji i oczekiwań zawodowych, w wyborze najkorzystniejszej ścieżki edukacyjnej, w dokonaniu analizy rynku pracy w odniesieniu do preferencji zawodowych, w poznaniu technik autoprezentacji, w przygotowaniu się do rozmowy z pracodawcą, w poznaniu oczekiwań pracodawców, w zdobyciu informacji o zawodach, rynku pracy, możliwościach szkolenia i kształcenia, w rozwiązywaniu zaistniałego problemu w trakcie poszukiwania pracy, w sporządzeniu profesjonalnych dokumentów aplikacyjnych (życiorys zawodowy, list motywacyjny), w określeniu zainteresowań i predyspozycji zawodowych (doradca zawodowy dysponuje testami zainteresowań zawodowych, osobowości), w wyborze kierunku szkolenia lub przekwalifikowania zawodowego.

W ramach informacji zawodowej indywidualnej można uzyskać informacje o zawodach, rynku pracy oraz możliwościach kształcenia a także przy pomocy doradcy zawodowego z zasobów informacji zawodowej dostępnej w urzędzie.

W I kwartale 2015 roku w tutejszym urzędzie odbyły się takie porady grupowe jak: „Kompendium poszukiwania pracy”, „Aktywny na rynku pracy”, „Jak efektywnie poszukiwać pracy – aktywne formy pomocy”. Do grupowych informacji zawodowych należy informacja pn: „Jak podnieść kwalifikacje i zdobyć doświadczenie zawodowe z pomocą PUP Olkusz”, która odbyła się 8 razy w różnych terminach. Z kolei na zajęciach aktywizacyjnych w Klubie Pracy, można zapoznać się z takimi tematami jak: „Moja profesjonalna aplikacja”, „Pozytywne myślenie”, „Pozytywne myślenie – nowe strategie poszukiwania pracy”, „Podstawowe usługi i formy pomocy Powiatowego Urzędu Pracy w Olkuszu”, „Podstawowe usługi i formy pomocy Powiatowego Urzędu Pracy w Olkuszu oraz sporządzanie dokumentów aplikacyjnych”, „Jak efektywnie poszukiwać pracy – aktywne formy pomocy”, „Jak efektywnie poszukiwać pracy”, „Dokumenty aplikacyjne”, „Autoprezentacja”, „Aktywny na rynku pracy”, „Jak efektywnie poszukiwać pracy – bariery na drodze do zatrudnienia”, „Jak stworzyć profesjonalne CV i list motywacyjny”, „Bariery na drodze do zatrudnienia”.⁸

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu przeprowadza się szkolenia z różnych zakresów, w zależności od potrzeb zmieniającego się rynku pracy.

W 2014 roku na szkolenia indywidualne i grupowe skierowano 144 osoby, z czego wszystkie ukończyły szkolenia. Wśród 144 osób kończących szkolenia wszystkie były osobami bezrobotnymi, 33,0% to kobiety. Największy udział stanowiący 53,0% to osoby w wieku 25-34 lat. Najliczniejszą grupę osób szkolonych stanowiły osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym 35,0%. W przeważającej większości uczestnikami szkoleń są osoby zamieszkujące miasto 53,0%. W trakcie odbywania szkolenia pracę podjęło 7 osób, co stanowi 4,8% wszystkich uczestników szkoleń. W okresie 3 miesięcy po ukończeniu szkolenia pracę podjęło 48 osób co stanowiło 33,3% osób, które ukończyły szkolenia. Podpisano 5 nowych umów o sfinansowanie kosztów studiów podyplomowych, z których 1 je ukończyła, a 4 kontynuują. Jedna osoba podjęła pracę w trakcie trwania studiów podyplomowych. Spośród osób którym sfinansowano koszt studiów podyplomowych w latach poprzednich, a termin ich zakończenia przypadał na 2014 roku (4 osoby), wszystkie te osoby ukończyły studia, a pracę w trakcie ich trwania lub w okresie 3 miesięcy od ich ukończenia podjęły 3 osoby, co stanowiło 75,0 % ogółu.

Od stycznia 2015 roku Powiatowy Urząd Pracy w Olkuszu realizuje projekt współfinansowany z Unii Europejskiej w ramach osi priorytetowej: Osoby młode na rynku pracy. Projekt ten przeznaczony jest dla 478 osób, w tym 184 długotrwale bezrobotnych oraz 7

⁸ opracowano na podstawie: <http://www.pup-olkusz.pl>

niepełnosprawnych. W ramach projektu odbędą się staże oraz przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej dla 100 osób.

Więcej światła na możliwości zatrudnienia w konkretnym powiecie oraz w konkretnej branży rzuca „Barometr zawodów”, przygotowywany przez wszystkie urzędy pracy w Małopolsce. Informacje zgromadzone przez urzędy pracy pochodzą ze statystyk a także z informacji od urzędników otrzymanych choćby podczas spotkań z pracodawcami. Zawody dzieli się na trzy grupy: zawody deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe.

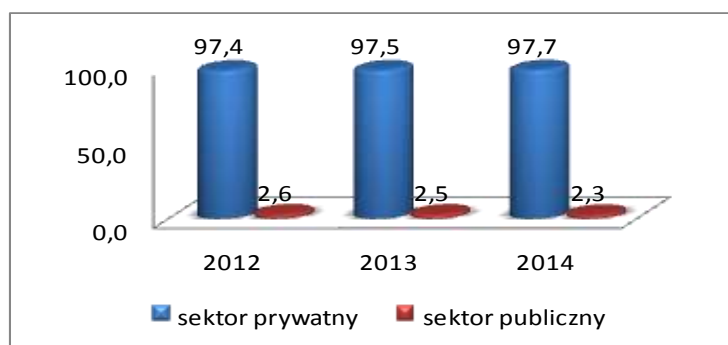
W powiecie olkuskim problem ze znalezieniem pracy (zawody nadwyżkowe) w 2015 roku mieli: architekci krajobrazu, artyści plastycy, betoniarze, biolodzy (i pokrewne), cukiernicy, ekonomiści, farmaceuci, filolodzy, fryzjerzy, geodeci i kartografowie, geologowie, geografowie i geofizycy, inżynierowie: chemicy, inżynierii środowiska i mechanicy, kelnerzy, kucharze i piekarze, magazynierzy, malarze, masarze, mechanicy i monterzy maszyn i urządzeń, murarze, nauczyciele nauczania początkowego i przedmiotów ogólnokształcących oraz pedagodzy, ogrodnicy, operatorzy maszyn i urządzeń, pielęgniarzy, politolodzy, historycy i filozofowie, pomoce kuchenne, portierzy, woźni i dozorczy, recepcjoniści, posadzkarze, pracownicy biur turystycznych, pracownicy fizyczni i produkcyjni, robotnicy budowlani i poligraficzni, socjolodzy i specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych, spawacze, specjaliści do spraw: administracji publicznej, bezpieczeństwa i jakości, finansowych, marketingu, ochrony środowiska, technologii żywienia, sprzedawcy, sprzętaczki i kasjerzy, technicy: budownictwa, elektronicy, informatycy, mechanicy oraz technolodzy robót wykończeniowych i tynkarze.

Z kolei niewielka jest lista zawodów, które zaliczyć można do deficytowych. Z analizy wynika także, iż są to zawody takie jak: blacharze i lakiernicy samochodowi, brukarze, cieśle i stolarze, dekarze, elektromechanicy i elektromonterzy, hydraulicy, inżynierowie budownictwa, kierowcy ciągnika siodłowego, kierowcy samochodów ciężarowych, krawcy, monterzy instalacji budowlanych, operatorzy obrabiarek skrawających, pracownicy ds. finansowo – księgowych oraz samodzielni księgowi, pracownicy rolni, przedstawiciele handlowi, sprzedawcy na targowiskach i bazarach, szefowie kuchni i ślusarze.

Niżej zostanie przedstawiona również charakterystyka podmiotów gospodarczych znajdujących się w powiecie, wg formy prawnej, rodzaju działalności, sekcji PKD, wielkości oraz kapitału zagranicznego.

W 2012 roku w rejestrze REGON w powiecie olkuskim zarejestrowanych było 11 810 podmiotów, w 2013 roku było ich 11 821, a w 2014 roku 11 777. Tak więc od 2012 roku do 2014 roku zmniejszyła się liczba podmiotów gospodarczych o 33. Z pośród wszystkich podmiotów gospodarczych, w 2012 roku 97,4% a w 2014 roku 97,7% podmiotów należało do sektora prywatnego.

Wykres 24. Podmioty gospodarcze wg sektorów w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Głównym obszarem działalności przedsiębiorstw w 2013 roku w powiecie olkuskim był handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych (sekcja G). Taki rodzaj działalności był prowadzony przez 34,8% przedsiębiorstw. Kolejno 11,2% przedsiębiorstw to firmy budowlane (sekcja F), a 11,1% przedsiębiorstw to firmy zajmujące się przetwórstwem przemysłowym (sekcja C). Nieco mniej, bo 7,9% przedsiębiorstw to firmy z sektora H – transport i gospodarka magazynowa, a 6,8% to firmy należące do sektora M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. Tylko 0,1%, tak więc 11 przedsiębiorstw należy do sekcji górnictwo i wydobywanie, a 1,4% przedsiębiorstw zajmuje się rolnictwem, leśnictwem łowiectwem i rybactwem (sekcja A – 165 przedsiębiorstw).

Tabela 23. Podział podmiotów gospodarczych według sekcji PKD, w powiecie olkuskim w 2013 roku

Obszar działalności	sekcja	ilość przedsiębiorstw	%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Sekcja A	165	1,4
Górnictwo i wydobywanie	Sekcja B	11	0,1
Przetwórstwo przemysłowe	Sekcja C	1316	11,1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	Sekcja D	11	0,1
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	Sekcja E	40	0,3
Budownictwo	Sekcja F	1320	11,2
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	Sekcja G	4110	34,8
Transport i gospodarka magazynowa	Sekcja H	935	7,9
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	Sekcja I	324	2,7
Informacja i komunikacja	Sekcja J	207	1,8
Informacja i komunikacja	Sekcja K	341	2,9
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	Sekcja L	261	2,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	Sekcja M	801	6,8
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	Sekcja N	210	1,8
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	Sekcja O	84	0,7
Edukacja	Sekcja P	399	3,4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	Sekcja Q	497	4,2
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	Sekcja R	165	1,4
Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	Sekcje S i T	624	5,3
Organizacje i zespoły eksterytorialne	Sekcja U	0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Najczęściej występującym typem przedsiębiorstwa pod względem jego wielkości w powiecie olkuskim w 2013 roku były mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 pracowników, stanowiące 95,7% wszystkich przedsiębiorstw w powiecie. Tylko 3,9% (425 firm) stanowią małe przedsiębiorstwa zatrudniające od 10 do 49 pracowników. W powiecie znajduje się 1 przedsiębiorstwo zatrudniające ponad 1000 pracowników i 8 firm zatrudniających od 250 do 999 pracowników.

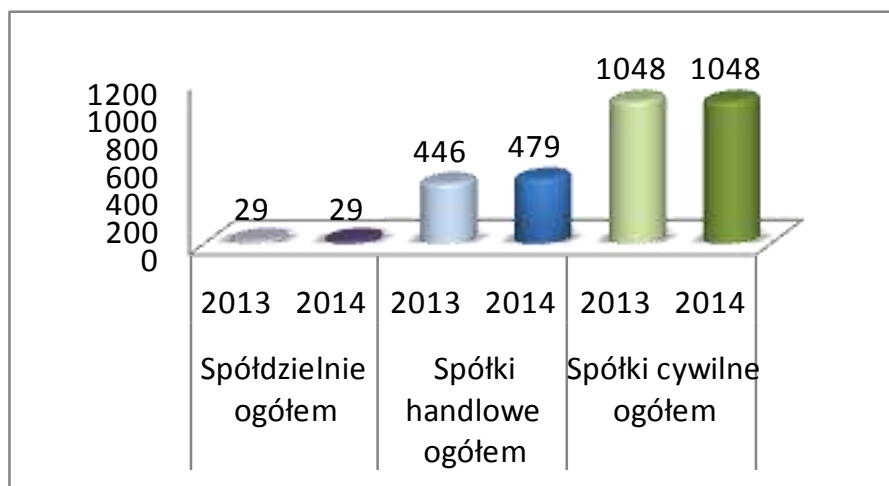
Tabela 24. Podział przedsiębiorstw wg ich wielkości w powiecie olkuskim w 2013 roku

Wielkość przedsiębiorstwa	liczba pracowników	liczba przedsiębiorstw	%
Mikroprzedsiębiorstwa	0-9 pracowników	11313	95,703
Małe przedsiębiorstwa	10-49 pracowników	425	3,6
Średnie przedsiębiorstwa	50-249 pracowników	74	0,6
Duże przedsiębiorstwa	250-999 pracowników	8	0,1
	1000 i więcej pracowników	1	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Klasyfikując podmioty gospodarcze można jeszcze dokonać ich podziału wg formy prawnej. W powiecie olkuskim w 2013 i 2014 roku zarejestrowanych było 29 spółdzielni, 446 w 2013 roku i 479 w 2014 roku spółek handlowych oraz 1048 spółek cywilnych (2013-2014).

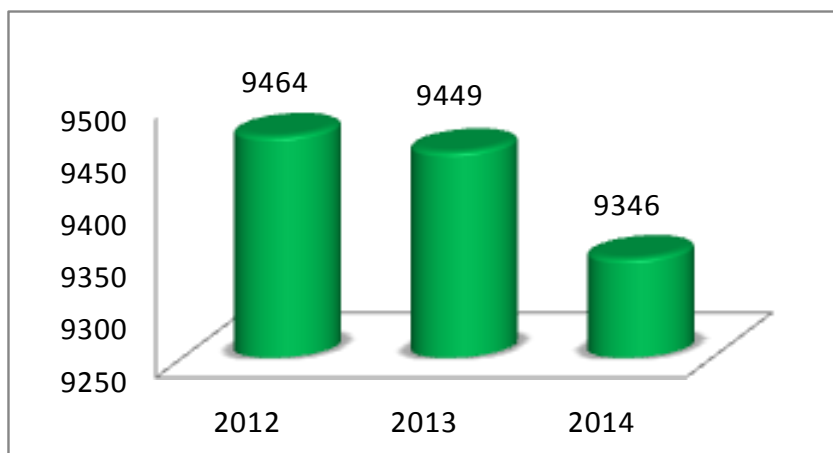
Wykres 25. Podział przedsiębiorstw wg formy prawnej w powiecie olkuskim w latach 2013-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą w powiecie w 2012 roku wynosiła 9 464, w 2013 roku ich liczba zmniejszyła się do 9 449, a w 2014 roku również spadła do 9 346. Tak więc liczba takich osób zmniejszyła się w ciągu dwóch lat o 118.

Wykres 26. Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

7. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

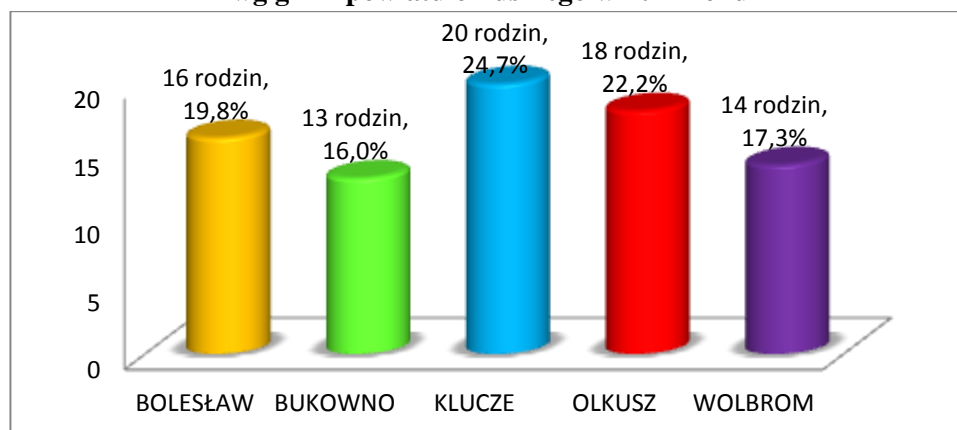
Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podzieliła kompetencje między samorząd gminny i powiatowy. Praca z rodziną biologiczną należy do zadań własnych gmin, a pieczę zastępczą organizuje powiat. Dlatego też dane na temat wspierania rodziny pochodzą z poszczególnych gmin, natomiast dane dotyczące pieczy zastępczej, pochodzą całościowo z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. W 2011 roku został utworzony Zespół ds. Pieczy Zastępczej, w którego skład wchodzi Kierownik Zespołu, dwóch Starszych Specjalistów Pracy z Rodziną oraz trzech Koordynatorów Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Ważne jest, aby położyć szczególny nacisk na pracę z rodziną biologiczną, przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze, bowiem umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno być ostatecznością. Gminy powinny wykorzystać wszystkie możliwe formy wsparcia dla rodzin biologicznych, nieradzących sobie opiekuńczo-wychowawczo. Rodzina jest podstawową komórką społeczną, w której zaspokajane są potrzeby biologiczne i psychologiczne. Czynnikiem chroniącym dzieci przed agresją czy zażywaniem środków uzależniających jest silna więź z rodzicami. Na rodzicach ciąży obowiązek stworzenia warunków do prawidłowego rozwoju i wychowania dzieci. W przypadku kiedy rodzice nie wypełniają prawidłowo swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych, dochodzi do zaniedbań, a rolą państwa jest pomoc rodzinie i stworzenie warunków do prawidłowego rozwoju dziecka. Taka pomoc, może odbywać się w formie pracy z rodziną lub pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Oprócz tego, rodziny wymagające pomocy mogą zostać objęte pomocą asystenta. Asystent prowadzi pracę z rodziną poprzez realizację planu pracy we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, udzielaniem pomocy w poprawie sytuacji życiowej rodziny – zwłaszcza w prowadzeniu gospodarstwa domowego, udzielaniem pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych oraz wspieraniem aktywności społecznej rodziny, udzielaniem pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, motywowaniu do udziału w zajęciach grupowych mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, udzielanie wsparcia dzieciom, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

Wg danych ze sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania przez poszczególne gminy powiatu olkuskiego zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w 2014 roku, liczba asystentów rodzin, które wymagały wsparcia w Gminie Wolbrom wynosiła 2, a w pozostałych gminach była to 1 zatrudniona osoba na takim stanowisku. Liczby rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny były następujące w poszczególnych gminach. Najwięcej rodzin przypadło na asystenta w Gminie Klucze tj. 20 oraz w Gminie Olkusz , również 20 rodzin.⁹

⁹ Gmina Trzyciąż - nie realizuje

Wykres 27. Liczba oraz udział procentowy rodzin, korzystających z usług asystentów rodziny wg gmin powiatu olkuskiego w 2014 roku

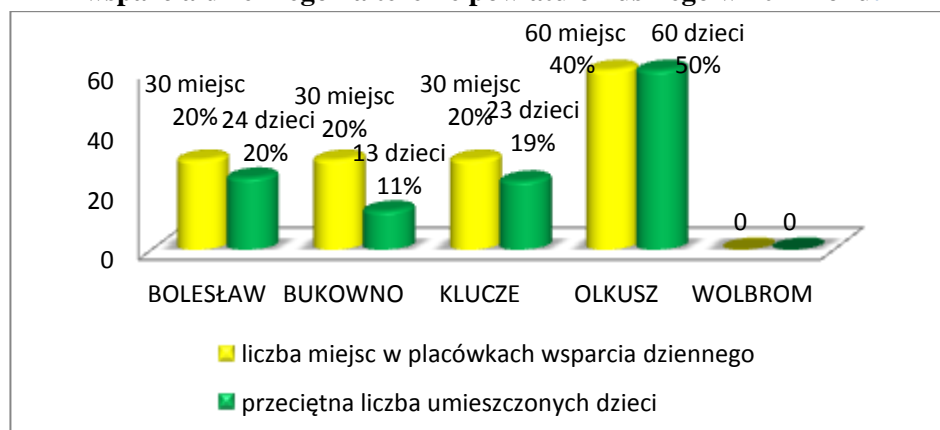
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Wśród rodzin, które wymagały pomocy asystenta, najwięcej było takich, które wymagały wsparcia przez okres od 3 do 12 miesięcy. W sumie w całym powiecie liczba takich rodzin wynosiła 40. Jednak te rodziny oraz czas pozostawania pod opieką asystentów różniły się znacznie w poszczególnych gminach. I tak, w Gminie Bolesław 7 rodzin wymagało wsparcia asystentów powyżej 1 roku, 6 rodzin wymagało wsparcia od 3 do 12 miesięcy. W Gminie Bukowno, 8 rodzin podlegało pod asystentów w czasie powyżej 1 roku. W Gminie Klucze 17 rodzin wymagało wsparcia asystenta w czasie od 3 do 12 miesięcy. W Gminie Olkusz, po 8 rodzin z przedziału czasookresu 3-12 miesięcy i powyżej 1 roku, wymagało wsparcia asystenta. W Gminie Wolbrom, liczba rodzin z opieką asystentów powyżej 1 roku wynosiła 7, a w czasookresie 3-12 miesięcy – 6 rodzin.

W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówki wsparcia dziennego współpracują z rodzicami, opiekunami prawnymi a także placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Pobyt w placówce jest dobrowolny i bezpłatny. Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie opiekuńczej, specjalistycznej lub pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę. Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

W gminach powiatu olkuskiego istnieje łącznie 5 placówek wsparcia dziennego: 2 w Olkuszu i po 1 na terenie Gmin: Bolesław, Bukowno i Klucze. Liczba miejsc w tych placówkach wynosi po 30 w każdej z nich. Przeciętną liczbę umieszczonych dzieci oraz liczbę miejsc przedstawia poniższy wykres.

Wykres 28. Liczba miejsc w oraz przeciętna liczba umieszczonych dzieci w placówkach wsparcia dziennego na terenie powiatu olkuskiego w 2014 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

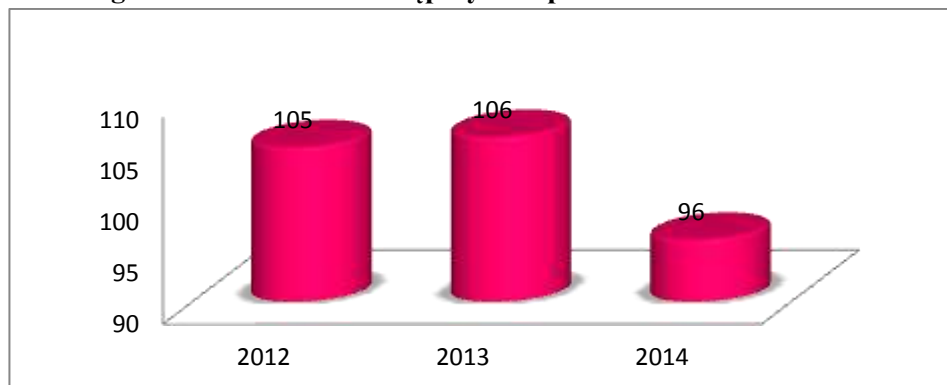
W sytuacji gdy dziecko pozbawione zostało opieki rodzicielskiej, należy mu zapewnić opiekę w rodzinnej formie pieczy zastępczej. Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku, o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz.U. 2011 Nr 149 poz. 887), System Pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. W myśl w/w ustawy, piecza zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej (rodzina zastępcza) i instytucjonalnej (placówki opiekuńczo-wychowawcze). Rodzinna piecza zastępcza jest formą zapewnienia opieki dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu i po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodzina zastępcza:
 - a. spokrewniona
 - b. niezawodowa
 - c. zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna
- 2) rodzinny dom dziecka

W 2012 roku na terenie powiatu olkuskiego funkcjonowało 105 rodzin zastępczych, w 2013 roku było ich 106, a w roku 2014 liczba ich wyniosła 96.

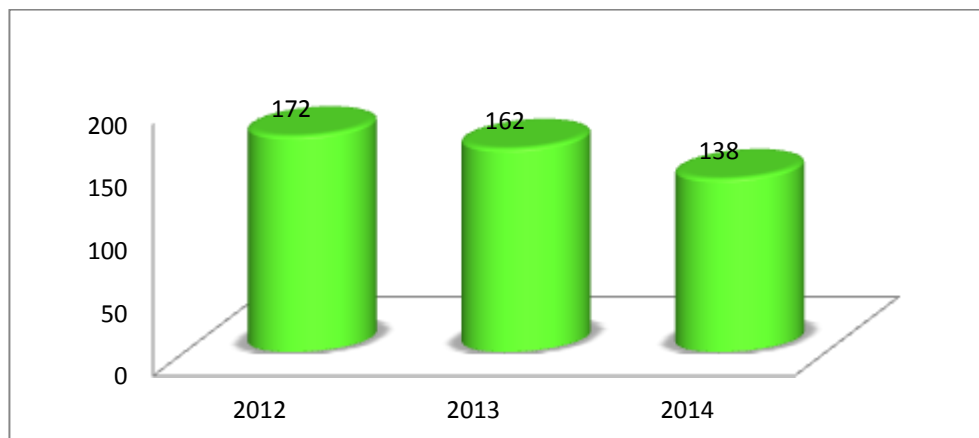
Wykres 29. Ogólna liczba rodzin zastępczych w powiecie olkuskim w latach 2012-2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCP

Łącznie w rodzinach zastępczych w latach 2012-2014 przebywało: 172 dzieci w 2012 roku, 162 dzieci w 2013 roku i 138 dzieci w 2014 roku.

Wykres 30. Ogólna liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w powiecie olkuskim w latach 2012-2014.

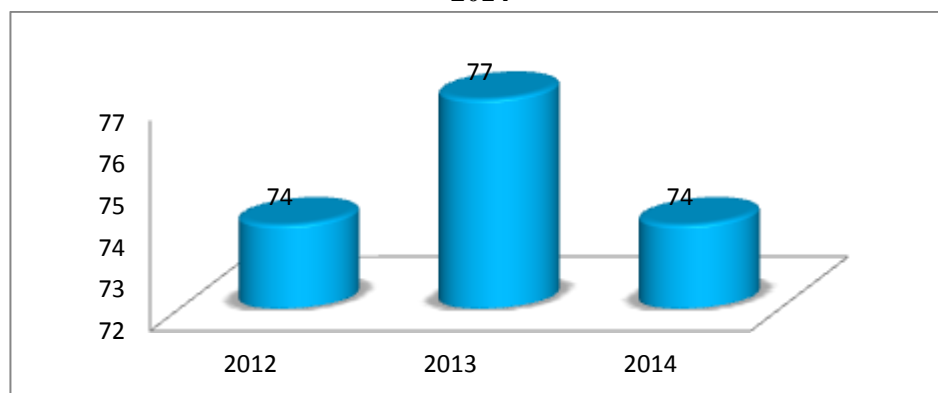

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

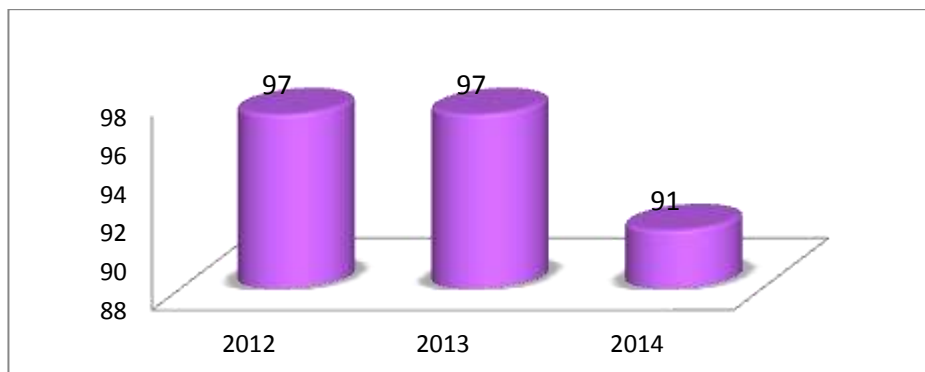
Rodzinna piecza zastępcza jest formą tymczasowej opieki nad dzieckiem. W sytuacji, kiedy dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej, najlepszym wyjściem jest zapewnienie mu opieki rodzinnej w rodzinie zastępczej: spokrewnionej, niezawodowej lub zawodowej. Dziecko może pozostać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletniości, a w przypadku podjęcia dalszego kształcenia – nie dłużej niż do 25 roku życia. Rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej. Rodzinę zastępczą zawodową lub rodzinę zastępczą niezawodową tworzą małżonkowie lub osoba, o których mowa w ust. 1, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w powiecie olkuskim w 2012 roku wynosiła 74, w 2013 roku 77, i w 2014 roku 74 rodziny. Liczba umieszczonych dzieci w tych rodzinach wynosiła odpowiednio: w 2012 roku 97, w 2013 roku 97 i w 2014 roku 91.

Wykres 31. Liczba rodzin spokrewnionych z dzieckiem w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

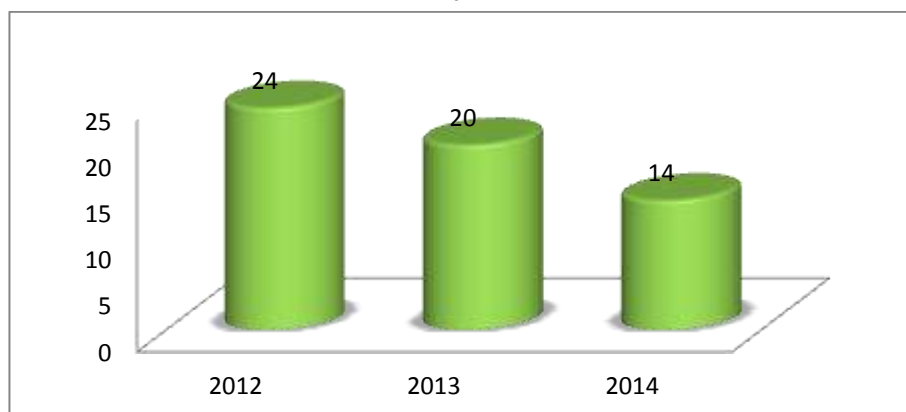

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

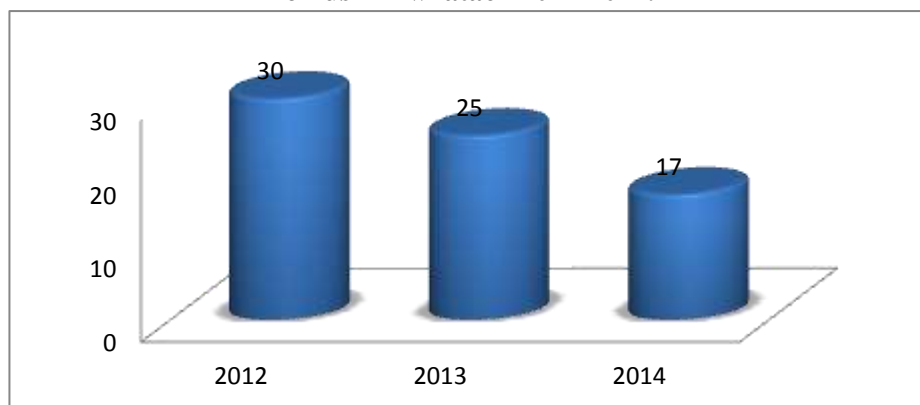
Wykres 32. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach spokrewnionych z dzieckiem w powiecie olkuskim w latach 2012-2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w 2012 roku wynosiła 24, w 2013 roku zmniejszyła się do 20, a w 2014 roku do 14. Liczba dzieci w tych rodzinach także uległa zmniejszeniu w badanych latach z 30 do 17.

Wykres 33. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

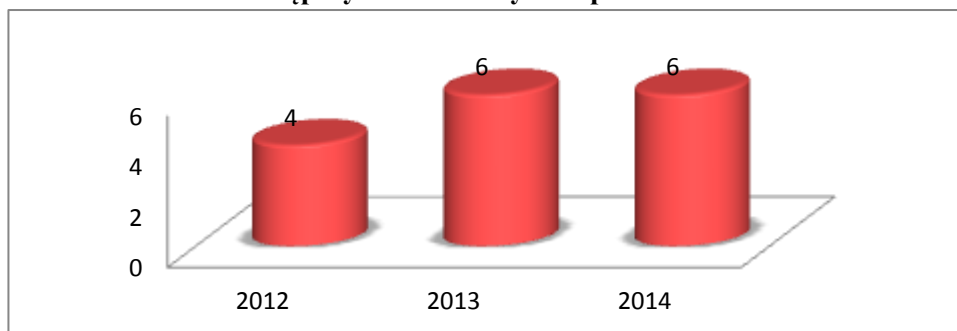
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Wykres 34. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych niezawodowych w powiecie olkuskim w latach 2012-2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

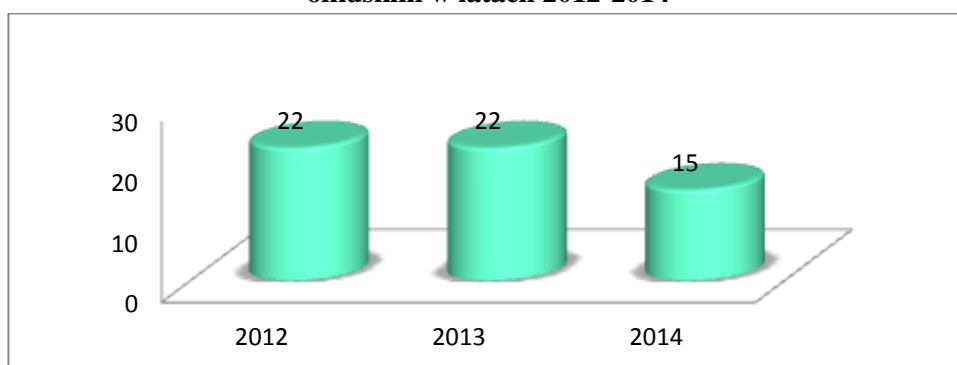
Najmniejszą liczbę w powiecie stanowiły rodziny zastępcze zawodowe. W zawodowej rodzinie zastępczej umieszcza się dzieci na pobyt długoterminowy lub – w przypadku rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego – na pobyt okresowy, do czasu unormowania sytuacji dziecka. Liczba rodzin zastępczych zawodowych w powiecie w latach 2012-2014 wynosiła: 4 w 2012 i 2013 roku, a w 2014 roku wzrosła do 6. Liczba dzieci w tego typu rodzinach wynosiła w 2012 i 2013 roku 22, a w 2014 roku 15.

Wykres 35. Liczba rodzin zastępczych zawodowych w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Wykres 36. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych zawodowych w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

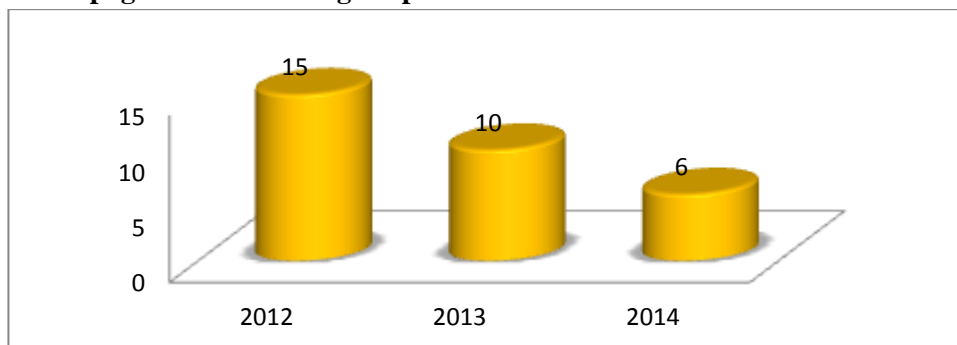

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Brak w powiecie rodzin zastępczych specjalistycznych, obejmujących opieką w szczególności dzieci niedostosowane społecznie oraz dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności.

W rodzinach zastępczych zawodowych o charakterze pogotowia rodzinnego zostało umieszczonych łącznie 15 dzieci w 2012 roku, 10 dzieci w 2013 roku i 6 dzieci w 2014 roku. W powiecie olkuskim w latach 2012-2014 funkcjonowały 2 rodziny zastępcze o charakterze pogotowia rodzinnego. Pogotowie rodzinne to rodzaj zawodowej krótkoterminowej opieki zastępczej. Umieszcza się w niej dzieci w sytuacji natychmiastowej konieczności odizolowania ich od środowiska rodzinnego zagrażającego jego zdrowiu, życiu oraz prawidłowemu wychowaniu.

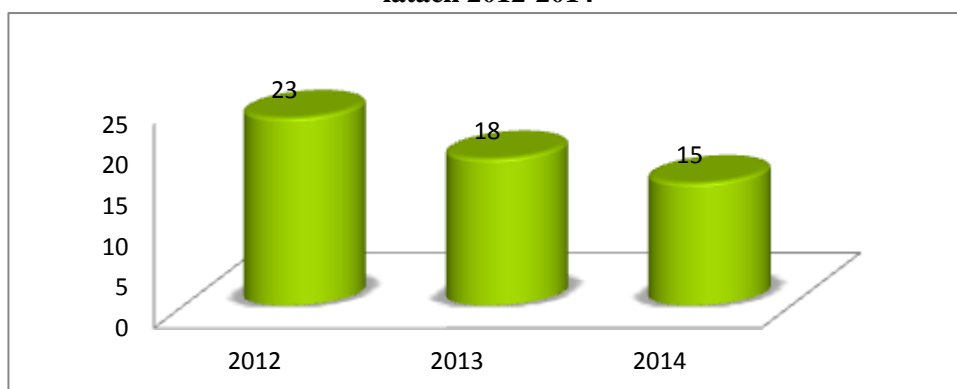
Wykres 37. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych pełniących funkcje pogotowia rodzinnego w powiecie olkuskim w latach 2012-2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

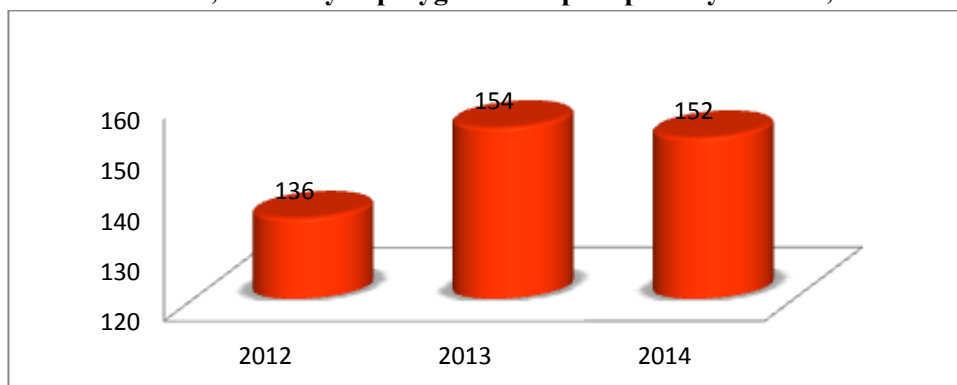
Oprócz rodzin zastępczych, drugą formą pieczy zastępczej jest rodzinny dom dziecka. Jest to typ rodzinnej placówki opiekuńczo-wychowawczej. W rodzinnym domu dziecka mogą wychowywać się dzieci do chwili powrotu do rodziny naturalnej, przejścia do rodziny adopcyjnej, rodziny zastępczej w ostateczności do całkowitego usamodzielnienia się. Na terenie powiatu w latach 2012-2013 znajdowały się 3 rodzinne domy dziecka, a w 2014 roku 2. Liczba umieszczonych w nich dzieci wynosiła łącznie: w 2012 roku 23 dzieci, w 2013 roku 18 dzieci a w 2014 roku 15 dzieci.

Wykres 38. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnym domu dziecka w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Jak wspomniano we wstępie niniejszego rozdziału, w skład Zespołu ds. pieczy zastępczej wchodzi koordynator pieczy zastępczej. Jego zadaniem jest udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej a także przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku. Zawiera on cele, do których ma dążyć rodzina przy pomocy konkretnych działań. Działania są formułowane pisemnie z podziałem na krótko i długo terminowe, uwzględniając działania w sferach: psychospołecznej, edukacyjnej, zdrowotnej, materialno –bytowej, sferze zainteresowań dziecka oraz kontaktów z rodzicami biologicznymi. W 2012 roku przygotowano ramach pieczy zastępczej plany pomocy dla 136 dzieci, w 2013 roku dla 154 dzieci, a w 2014 roku dla 152 dzieci.

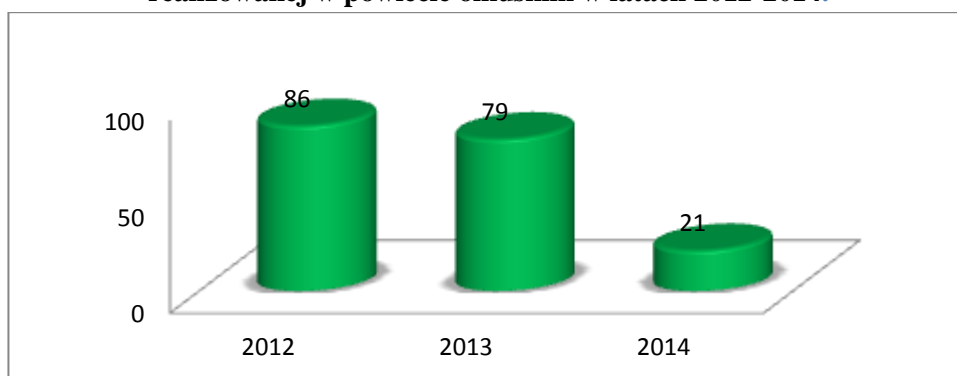
Wykres 39. Liczba dzieci, dla których przygotowano plan pomocy dziecku, w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Do innych zadań koordynatora pieczy zastępczej należą: pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu, zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej, zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających, udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej, przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej tworzy również ocenę rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej oraz rodzinnego domu dziecka. Oceny powinny być dokonywane w konsultacji z asystentem pracującym z rodziną dziecka.

W ramach pieczy zastępczej na terenie powiatu koordynatorzy przygotowali w 2012 roku 86 ocen rodzin zastępczych, w 2013 roku 79 ocen, a w 2014 roku 21 ocen rodzin zastępczych. Z kolei w 2012 roku dokonano 3 ocen dla 3 rodzinnych domów dziecka, a w 2014 roku dokonano 1 tego typu oceny.

Wykres 40. Liczba sporządzonych ocen rodzin zastępczych w ramach pieczy zastępczej realizowanej w powiecie olkuskim w latach 2012-2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Formami instytucjonalnej pieczy zastępczej (z art. 93 ustawy) są:

1. placówki opiekuńczo-wychowawcze
2. regionalne placówki opiekuńczo-wychowawcze (samorząd województwa);
3. interwencyjne ośrodki preadopcyjne (samorząd województwa)

Natomiast placówki opiekuńczo-wychowawcze, dzielą się na placówki typu:

1. socjalizacyjnego
2. interwencyjnego
3. specjalistyczno-terapeutycznego
4. rodzinnego

Placówki opiekuńczo-wychowawcze mają zapewniać dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajać jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne. Realizują przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku. Placówki umożliwiają kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba, że sąd postanowi inaczej, a także podejmują działania w celu powrotu dziecka do rodziny, zapewniają dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych, obejmują dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewniają korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

Na terenie powiatu olkuskiego zlokalizowane są 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze. Pierwszą z nich jest Socjalizacyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza z miejscami interwencyjnymi w Olkuszu. Jest to publiczna placówka opiekuńczo-wychowawcza, prowadzoną w formie jednostki budżetowej. Jest wielofunkcyjną, specjalistyczną placówką opiekuńczo-wychowawczą, zapewniającą dzieciom dzienną oraz całodobową opiekę i wychowanie. Ze względu na specyfikę działań, realizuje zadania placówki socjalizacyjnej i interwencyjnej: zapewniającej dziecku całodobową opiekę i wychowanie, diagnozującej poziom rozwoju dziecka, stan zdrowia, sytuację rodzinną wskazując kierunki oddziaływań wychowawczych i dydaktycznych, działającej interwencyjnie w sytuacji kryzysowej dziecka i rodziny oraz placówki socjalizacyjnej dla dzieci o szczególnych potrzebach. Placówka przygotowuje wychowanków do samodzielnego życia, współpracuje z instytucjami oraz organizacjami powołanymi do niesienia pomocy dziecku i rodzinie. Wychowankami placówki są dzieci i młodzież w wieku 10 - 18 lat, a w uzasadnionych przypadkach młodsze przebywające do osiągnięcia pełnoletniości lub do czasu ukończenia szkoły, w której osiągnęły pełnoletniość, znajdujące się w sytuacji kryzysowej: pozbawione opieki rodzicielskiej, dla których nie znaleziono rodzinnej opieki zastępczej, sprawiające problemy wychowawcze, zagrożone demoralizacją.¹⁰

Drugą tego typu placówką zlokalizowaną na terenie powiatu olkuskiego jest placówka opiekuńczo-wychowawcza typu specjalistyczno-terapeutycznego pn. Ośrodek Terapii Uzależnień Dzieci i Młodzieży w Jeżówce. Placówka świadczy całodobową, kompleksową opiekę nad młodymi ludźmi uzależnionymi od środków psychoaktywnych. Placówka oferuje całodobową opiekę wykwalifikowanej kadry, w tym specjalistów terapii uzależnień, wychowawców, psychologa, dostęp do nauki w zależności od potrzeb dzieci. Zapewnia stały dostęp do usług świadczonych przez lekarzy oraz specjalistów terapii uzależnień Dziennego Oddziału Terapii Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych Dzieci i Młodzieży NZOZ Nowy Szpital w Olkuszu. Liczba statutowych miejsc w placówce wynosi 17 co pozwala na indywidualne podejście do każdego dziecka.¹¹

Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletniości. Osoby, które opuszczają rodzinę zastępczą po osiągnięciu pełnoletniości przyznaje się pomoc na: kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie oraz udziela się pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia.

Pełnoletni wychowanek placówki opiekuńczo-wychowawczej lub rodziny zastępczej może przystąpić do realizacji Indywidualnego Programu Usamodzielniania i ubiegać się o przyznanie

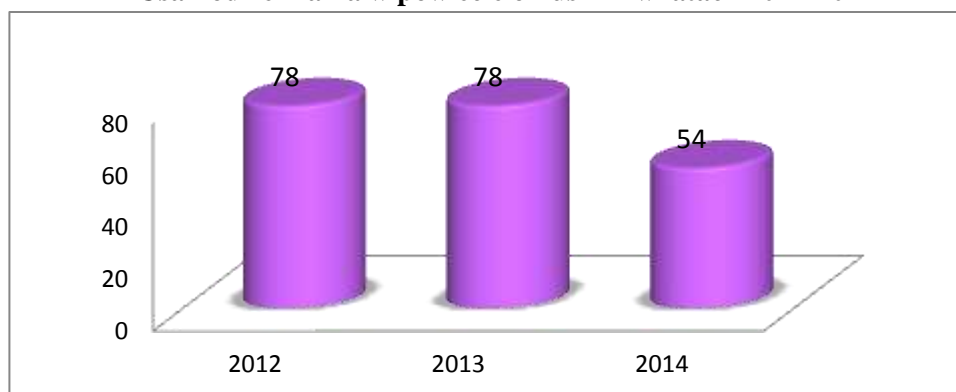
¹⁰ <http://www.zpowolkusz.republika.pl/>

¹¹ <http://otujezowka.pl/>

pomocy pieniężnej. Stwarza to szansę dla osób, które są w trudnej sytuacji życiowej, ale starają się współpracować z instytucją pomocy społecznej w kwestii swojego usamodzielnienia i stopniowo rozwiązywać problemy wiążące się z uzyskaniem samodzielności.

W powiecie olkuskim, do realizacji Indywidualnego Programu Usamodzielniania przystąpiło w 2012 roku 78 osób, w 2013 roku również 78 osób, a w 2014 roku 54 osoby.

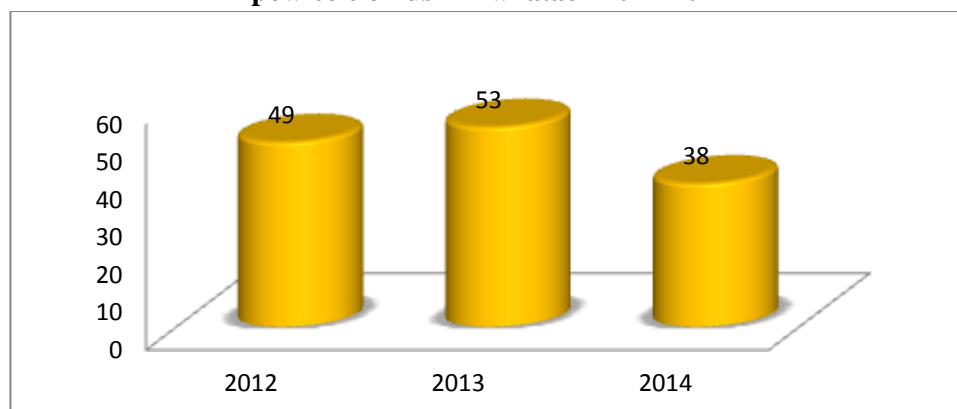
Wykres 41. Liczba osób które przystąpiły do realizacji Indywidualnego Programu Usamodzielniania w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

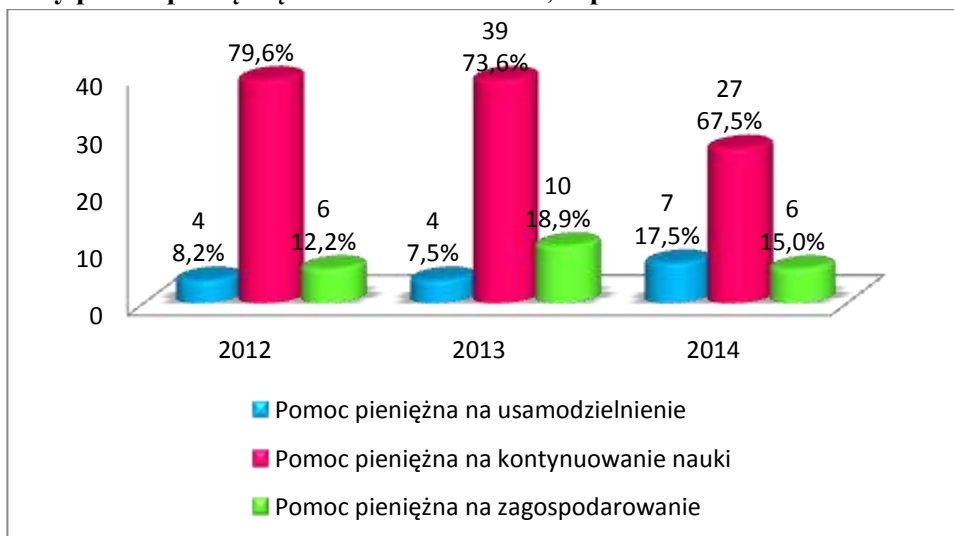
Liczba pełnoletnich osób opuszczających rodzinne formy pieczy zastępczej wynosiła w 2012 roku 49, w 2013 roku 53 osoby, a w 2014 roku 38 osób.

Wykres 42. Liczba pełnoletnich osób opuszczających rodzinne formy pieczy zastępczej w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

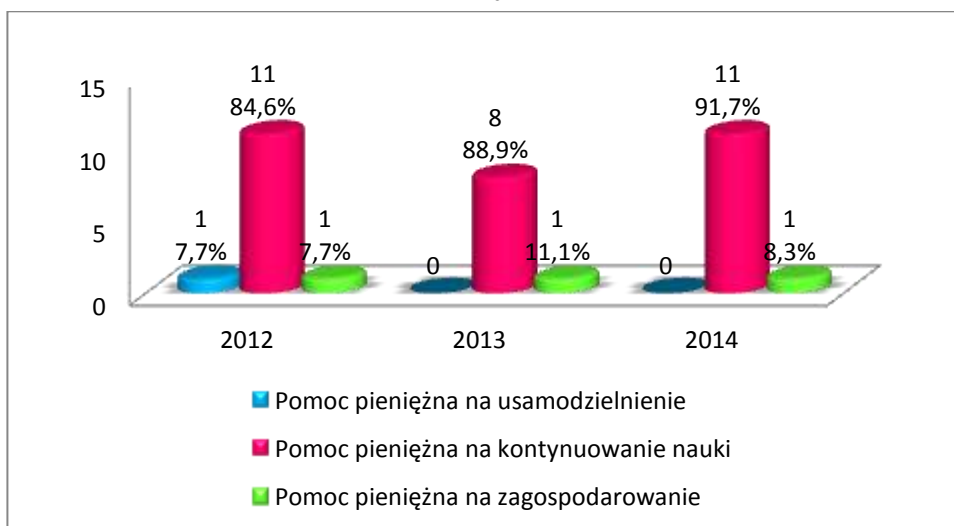
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Pomoc pieniężną na usamodzielnienie dostały w latach 2012-2013: 4 osoby, a w 2014 roku 7 osób. Pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki otrzymało w latach 2012-2013 39 osób, a w 2014 roku 27 osób. Pomoc pieniężną na zagospodarowanie otrzymało w 2012 i 2014 roku 6 osób, a w 2013 roku 10 osób. Tak więc, najwięcej osób po opuszczeniu placówek kontynuuje naukę (około 70% osób).

Wykres 43. Liczba pełnoletnich osób, opuszczających rodzinne formy pieczy zastępczej, które otrzymały pomoc pieniężną na usamodzielnienie, w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Liczba pełnoletnich osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze była największa w 2012 roku i wynosiła 13. W kolejnych latach wynosiła: 9 w 2013 roku oraz 12 w 2014 roku. Natomiast z tych osób najczęściej otrzymało pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki - po 11 osób w 2012 i 2014 roku oraz 8 osób w 2013 roku. Pomoc pieniężną na zagospodarowanie otrzymała 1 osoba w każdym analizowanym roku.

Wykres 44. Liczba pełnoletnich osób, opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, które otrzymały pomoc pieniężną na usamodzielnienie, w powiecie olkuskim w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Zapewnienie miejsca do dalszego życia jest jedną z najbardziej pożądanых form wsparcia młodych osób opuszczających pieczę zastępczą, w tym placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Na terenie Powiatu Olkuskiego funkcjonuje 1 mieszkanie chronione, które jest przeznaczone dla 3 osób opuszczających pieczę zastępczą nie posiadających czasowo innych możliwości zamieszkania i znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Mieszkanie chronione jest formą

pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia oraz integracji ze społecznością lokalną - do czasu uzyskania przez nie innych możliwości zamieszkania. Pierwszeństwo w uzyskaniu pomocy w postaci pobytu w mieszkaniu chronionym mają osoby kontynuujące naukę oraz osoby usamodzielniane pochodzące z Powiatu Olkuskiego. Mieszkaniec ma obowiązek realizowania zapisów indywidualnego programu usamodzielnienia.

Zakres działania mieszkania chronionego:

- umożliwia przygotowanie do pełnej samodzielności poprzez doskonalenie umiejętności prowadzenia samodzielnego gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami codziennego życia, rozporządzania posiadanymi środkami finansowymi,
- pomaga w integracji ze środowiskiem poprzez rozwój umiejętności prawidłowego wchodzenia w relacje społeczne,
- stwarza możliwości w zakresie uzyskania wykształcenia, zdobycia kwalifikacji zawodowych, poszukiwania pracy i pozyskania samodzielnego mieszkania,
- stwarza możliwości do nabycia umiejętności samodzielnego rozwiązywania trudności życiowych, emocjonalnych, rodzinnych itp. - przy wsparciu osób wspomagających usamodzielnianego,
- rozwija umiejętności planowania i wykorzystywania czasu wolnego,
- umożliwia rozwijanie i utrwalanie poczucia odpowiedzialności za własne życie,
- uczy ponoszenia konsekwencji własnych decyzji i działań,
- umożliwia nabycie realnego postrzegania rzeczywistości.¹²

¹² <http://pcpr.olkusz.pl/index.php/mieszkania-chronione>

8. Zjawiska i problemy w pomocy społecznej

Zadania pomocy społecznej w gminach wchodzących w skład powiatu olkuskiego wykonuje 6 ośrodków pomocy społecznej w tym Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olkuszu, Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolbromiu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bukownie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławiu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzyciążu.

Do zadań ośrodków pomocy społecznej należy udzielanie pomocy osobom, rodzinom i grupom społecznym, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Proces pomocy to całokształt działań podejmowanych przez pracowników socjalnych. W 2014 roku, kadre ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących w powiecie olkuskim stanowiło łącznie 60 pracowników socjalnych prowadzonych przez 6 kierowników oraz 2 zastępców kierowników (Gminy Klucze i Wolbrom).

Tabela 25. Kadra ośrodków pomocy społecznej w powiecie olkuskim w 2014 roku.

	kierownicy	zastępcy kierowników	pracownicy socjalni	% pracowników socjalnych
Bolesław	1	0	4	6,7
Bukowno	1	0	5	8,3
Klucze	1	1	8	13,3
Olkusz	1	0	27	45,0
Trzyciąż	1	0	3	5,0
Wolbrom	1	1	13	21,7
Razem	6	2	60	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MPiPS

Do pomocy osobom/rodzinom wymagającym wsparcia społecznego w rozwiązywaniu ich problemów Ustawodawca (Ustawa o pomocy społecznej z dnia 29 listopada 1990 roku) upoważnił ośrodki pomocy społecznej oraz określił zadania tych ośrodków względem mieszkańców, których należy wesprzeć świadczeniami socjalnymi oraz pracą socjalną. Osoby/rodziny ubiegające się o świadczenia z pomocy społecznej, w tym wsparcie finansowe (udzielenie zasiłku w postaci pomocy finansowej) powinny spełniać warunki określone w Ustawie o Pomocy Społecznej. Mowa tu o narzuconym przez Ustawodawcę kryterium dochodowym na osobę w gospodarstwie domowym w rozumieniu ustawy oraz kryterium dochodowym na osobę samotnie prowadzącą gospodarstwo domowe. Ustawodawca określił również inne przesłanki, które uprawniają do korzystania z systemu pomocy społecznej – zostały wskazane przyczyny przyznania pomocy. Innymi słowy, Ustawodawca określił problemy społeczne, które uprawniają do korzystania ze świadczeń socjalnych. Zgodnie z art. 7 Ustawy o pomocy społecznej udzielana jest pomoc osobom/rodzinom w szczególności z powodu: 1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) (uchylony) 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach; 12) trudności w

przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13) alkoholizmu lub narkomanii; 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Poniższe dane pochodzą ze sprawozdań MPiPS-03 ośrodków pomocy społecznej w powiecie olkuskim. Zagadnienie dotyczące problemów społecznych, wiąże się z uwagą metodologiczną, iż udział procentowy rodzin, wyliczany był na podstawie danych dotyczących liczby rodzin z danym problemem w stosunku do ogółu rodzin korzystających w ośrodku pomocy społecznej w danej gminie. Należy pamiętać, iż w danej rodzinie może występować co najmniej kilka problemów społecznych.

Liczba rodzin korzystających z pomocy ośrodków pomocy społecznej w poszczególnych gminach była zróżnicowana. Najwięcej rodzin wymagających wsparcia obsługiwał w latach 2012-2014 GOPS w Gminie Klucze – w 2012 roku 1161 rodzin (32%), w 2013 roku 952 rodziny (28,4%), a w 2014 roku 968 rodzin (30,8%). Widać wyraźnie, iż liczba rodzin w badanym okresie zmniejszyła się. Drugim ośrodkiem¹³, pod względem liczby korzystających rodzin był MGOPS w Olkuszu. Liczba rodzin korzystających z pomocy wynosiła w 2012 roku 789 (21,7%), w 2013 roku 797 (23,7%), a w 2014 roku 793 (25,2%), tak więc liczby te utrzymywały się na wysokim, ale podobnym poziomie.

W Gminie Wolbrom liczba rodzin, które korzystały z ośrodka pomocy społecznej wyniosła w 2012 roku 752 (20,7%), w 2013 roku 788 (23,5%), a w 2014 roku 640 (20,4%). Na czwartym miejscu znalazł się MOPS Bukowno, z liczbą rodzin 382 (10,5%), w 2012 roku oraz 310 (9,9%) w 2014 roku. W badanym czasie tu również wystąpił spadek liczby rodzin korzystających ze wsparcia. Na piątym miejscu zakwalifikowano GOPS w Bolesławiu. Liczba omawianych rodzin wyniosła 278 (7,7%) w 2012 roku i 228 (7,3%) w 2014 roku, co uwidocznilo się spadkiem tej liczby. Najmniejszą liczbę rodzin obsługuje GOPS w Trzyciążu. Z tutejszego ośrodka korzystało łącznie 270 rodzin (7,4%) w 2012 roku i 202 (6,4%) w 2014 roku (spadek liczby rodzin).

Tabela 26. Liczba rodzin ogółem objętych pomocą społeczną w ośrodkach pomocy społecznej na terenie powiatu olkuskiego w latach 2012-2014

Ośrodek Pomocy Społecznej	2012	%	2013	%	2014	%
Bolesław	278	7,7	252	7,5	228	7,3
Bukowno	382	10,5	339	10,1	310	9,9
Klucze	1161	32,0	952	28,4	968	30,8
Olkusz	789	21,7	797	23,7	793	25,2
Trzyciąż	270	7,4	229	6,8	202	6,4
Wolbrom	752	20,7	788	23,5	640	20,4
Powiat	3632	100,0	3357	100,0	3141	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MPiPS

¹³ wg liczby rodzin objętych pomocą społeczną w 2012 roku

8. 1. Opis problemów społecznych

Ubóstwo.

Kwestia ubóstwa – jego zasięgu, przyczyn, konsekwencji i sposobów przeciwdziałania – jest jednym z najpoważniejszych wyzwań rozwojowych współczesnego świata. Ustawa o pomocy społecznej definiuje ten termin jako nieosiągnięcie określonego kryterium dochodowego, co oznacza w praktyce biedę i brak możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb. Niewątpliwie, jest to również jedna z podstawowych przyczyn ubiegania się o pomoc społeczną rodzin w gminach powiatu olkuskiego.

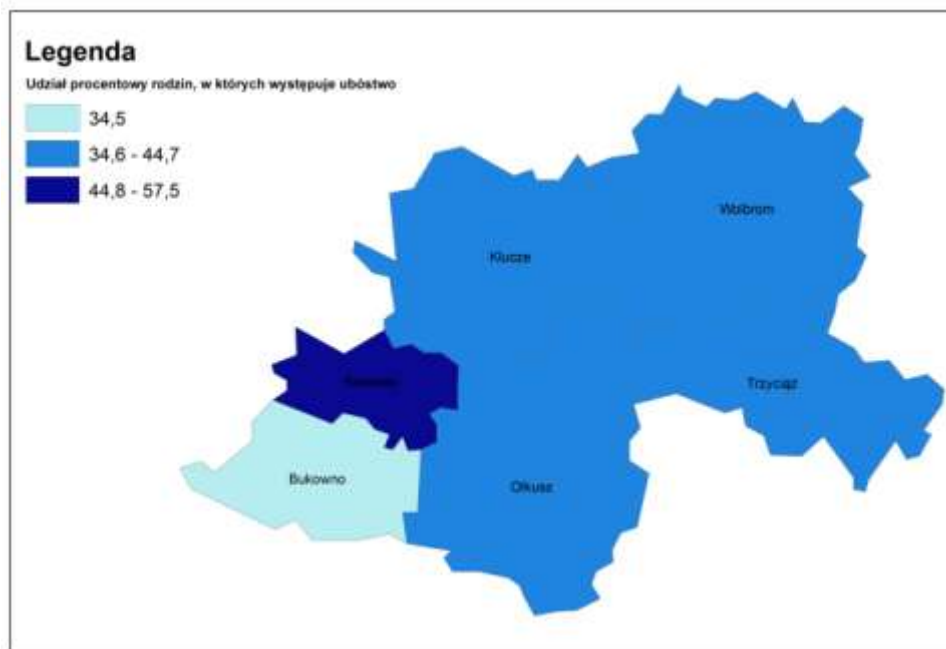
Łączna liczba rodzin które otrzymały pomoc z tego tytułu w powiecie olkuskim wynosiła w 2012 roku 1060, stanowiąc niemal 30% ogółu rodzin, w 2013 roku 1215 (36,2%), a w 2014 roku 1308 (41,6%). Widać więc na obszarze powiatu wzrastającą liczbę ubogich rodzin. Ponad połowa rodzin w Gminie Bolesław w 2014 roku starała się o pomoc z tytułu ubóstwa. W Bukownie w latach 2012-2014 o pomoc z tego tytułu starało się 32-34% mieszkańców. Z kolei w Gminie Klucze w 2012 roku o pomoc starało się 33% ubogich mieszkańców a w 2014 roku wartości osiągnęły niemal 40%. W Gminie Trzyciąż udział procentowy rodzin ubogich korzystających z ośrodka pomocy społecznej wynosił 26% a w 2014 roku takich rodzin było ponad 40%. W Gminie Wolbrom w czasookresie 2012-2014 udział procentowy ubogich rodzin był an podobnym poziomie nieco ponad 40%. Nieco odmienną sytuację odnotowano w Gminie Olkusz, ponieważ udział rodzin korzystających z ubóstwa był bardzo niski i wynosił 5,6% w 2012 roku, następnie odnotowano wzrost tego wskaźnika do 18,7% w 2013 roku i kolejny wzrost do 39,5% w 2014 roku.

Tabela 27. Liczba rodzin oraz udział procentowy rodzin w których występuje problem ubóstwa. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014

Jednostka terytorialna	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin
	2012		2013		2014	
Bolesław	121	43,5	128	50,8	131	57,5
Bukowno	123	32,2	111	32,7	107	34,5
Klucze	383	33,0	413	43,4	385	39,8
Olkusz	44	5,6	149	18,7	313	39,5
Trzyciąż	71	26,3	86	37,6	86	42,6
Wolbrom	318	42,3	328	41,6	286	44,7
Powiat	1060	29,2	1215	36,2	1308	41,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MPiPS

Mapa 39. Udział procentowy rodzin, w których występuje problem ubóstwa. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MPiPS

Bezdomność.

Bezdomność to skrajny przejaw wykluczenia społecznego. Związana jest z wieloma występującymi równocześnie przyczynami takimi jak utrata pracy, utrata mieszkania, przemoc, uzależnienia czy rozpad rodziny. Może to również być świadomy wybór innego sposobu życia lub braku zgody na obowiązujący system wartości.

Dane z lat 2010-2013 wykazały, iż przybliżona liczba osób bezdomnych w Małopolsce to 1,7 tysiąca osób. Są to głównie mężczyźni powyżej 50 lat, zmagający się z chorobą alkoholową. Ze względu na bezdomność w Małopolsce z pomocy społecznej skorzystało w 2012 roku 2 042 osób.¹⁴

W powiecie olkuskim zlokalizowane są 2 miejsca, w których bezdomni mogą uzyskać pomoc: Schronisko dla Bezdomnych w Gornicach oraz Schronisko Dom Nadziei w Kluczach. Obydwa schroniska prowadzone są przez Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne w Kluczach. Schronisko dla bezdomnych w Gornicach, zlokalizowane jest na terenie Gminy Olkusz. Skierowane jest do wszystkich bezdomnych. Łączna liczba miejsc to 36. Bezdomni mogą tu znaleźć pomoc rzeczową, zjeść ciepły posiłek, pomoc w zdobyciu mieszkania, pracy, pomoc psychologiczną, pomoc w postaci pracy socjalnej, pomoc medyczną i pielęgniarską. Schronisko Dom Nadziei również skierowane jest do wszystkich bezdomnych bez względu na wiek i płeć. Łączna liczba miejsc wynosi 70. Osoby bezdomne mogą uzyskać tu pomoc rzeczową, pomoc prawną, pomoc w zdobyciu mieszkania i pracy, psychologiczną oraz pielęgniarsko-medyczną a także zjeść ciepły posiłek.

Ogólna liczba rodzin, którzy uzyskali pomoc z tytułu bezdomności, wynosiła w latach 2012-2014 ponad 70 osób (nieco ponad 2%). Chodzi tu o pomoc społeczną w ośrodkach pomocy na terenie powiatu olkuskiego.

¹⁴ Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie. es.O.es. Bezdomność jako problem wieloaspektowy, Nr 3/2013. Raport z badań „Wykluczenie społeczne w Małopolsce – strategię przeciwdziałania”

Tabela 28. Liczba rodzin oraz udział procentowy rodzin w których występuje problem bezdomności . Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014

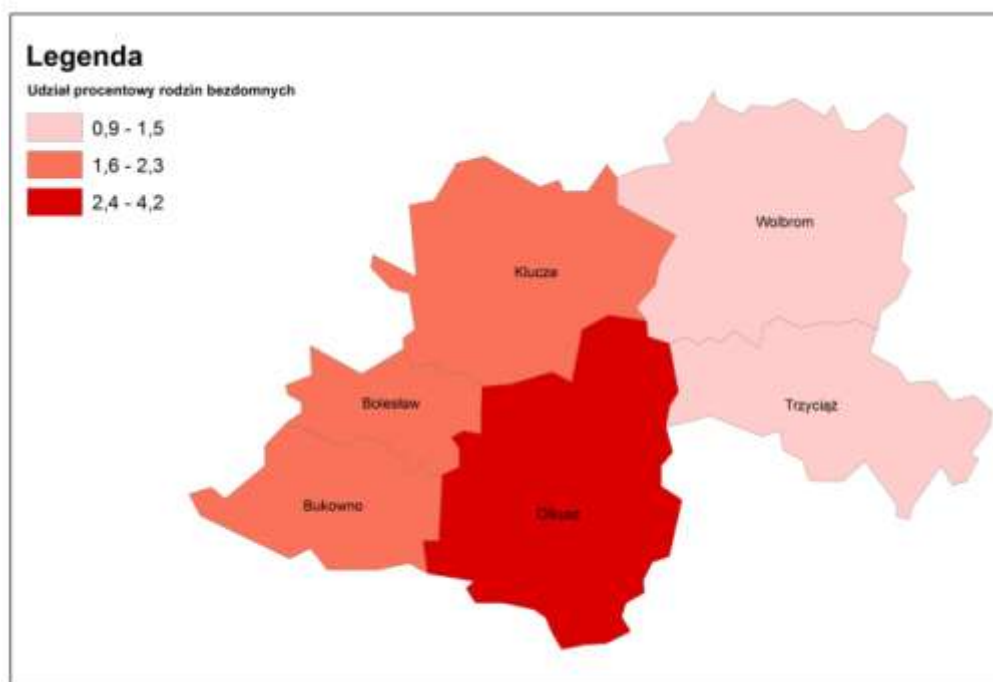
jednostka terytorialna	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin
	2012		2013		2014	
Bolesław	4	1,4	4	1,6	4	1,8
Bukowno	12	3,1	7	2,1	7	2,3
Klucze	26	2,2	24	2,5	20	2,1
Olkusz	29	3,7	27	3,4	33	4,2
Trzyciąż	2	0,7	1	0,4	3	1,5
Wolbrom	6	0,8	8	1,0	6	0,9
Powiat	79	2,2	71	2,1	73	2,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MPiPS

Najwięcej bezdomnych rodzin zgłosiło się o pomoc w 2012 roku w Gminie Olkusz 29 rodzin. Liczba ta w 2014 roku zwiększyła się do 33 w 2014 roku. W 2012 roku stanowiły one 3,7% ogólnej liczby rodzin zgłaszających się do ośrodka o pomoc społeczną a w 2014 roku udział ten wyniósł 4,2%. Liczba bezdomnych rodzin zgłaszających się do ośrodka pomocy w Gminie Klucze również była wysoka w 2012 roku i wynosiła 26.

W 2014 roku zmniejszyła się do 20. udział procentowy tej grupy społecznej w ogólnej liczbie rodzin w ośrodku pomocy w Kluczach był na poziomie nieco ponad 2% w latach 201-20214. Warty uwagi jest także fakt dużej liczby bezdomnych w Gminie Bukowno. Mimo niewielkiej ogólnej liczby tych rodzin wynoszącej w 2012 roku 12 i w 2013-2014 roku 7 rodzin, udział procentowy w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej był wynosił i wynosił 3,1% w 2012 roku, 2,15 w 2013 roku i 2,3% w 2014 roku. Mimo niskiego udziału rodzin bezdomnych w Gminie Bolesław, wynoszącego od 1,4% do 1,8% warto dodać, iż w czasookresie 2012-2014, widoczny jest coraz większy udział tych rodzin w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy. W pozostałych gminach wartości nie osiągały 2%.

Mapa 40. Udział procentowy rodzin w których występuje problem bezdomności. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MPiPS

Potrzeba ochrony macierzyństwa.

Jest to zagadnienie niedookreślone, bowiem nie ma jednoznacznej definicji jak i unormowań prawnych. Ustawa o pomocy społecznej wskazuje potrzebę ochrony macierzyństwa, jako jeden z powodów przyznania takiej pomocy, czyli pomoc ta de facto jest kierowana do kobiet posiadających dzieci. Z tego tytułu rodziny otrzymują świadczenia takie jak zasiłek rodzinny plus dodatki (np. z tytułu urodzenia dziecka czy samotnego wychowywania dziecka) lub świadczenia pielęgnacyjne z tytułu sprawowania opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem.¹⁵

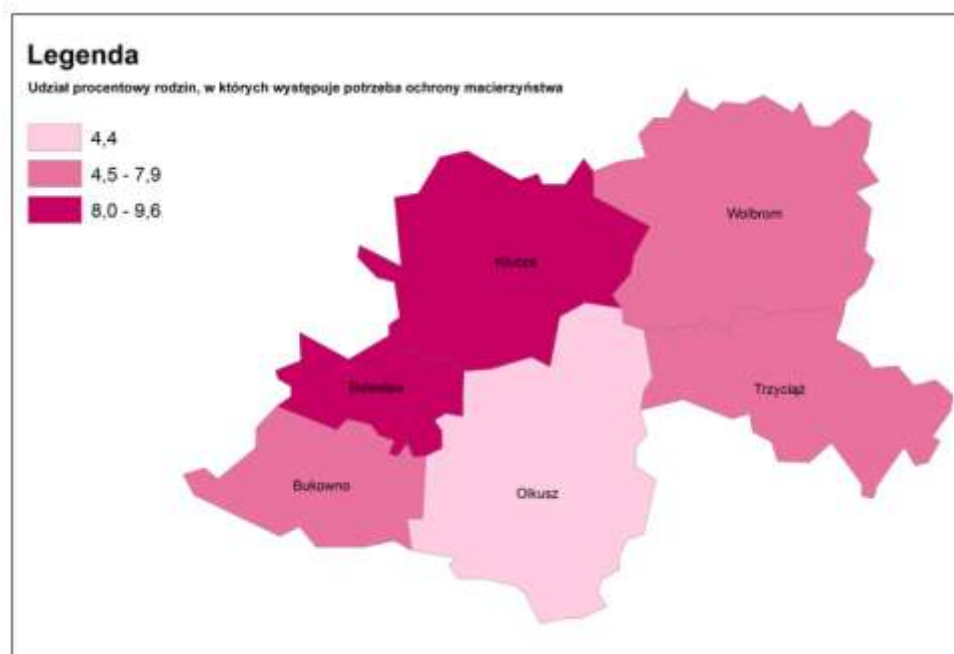
Z tytułu potrzeby macierzyństwa w powiecie olkuskim o pomoc społeczną zwracało się łącznie 203 rodziny (5,6%) w 2012 roku, 243 rodziny (7,2%) w 2013 roku i 224 rodziny (7,1%) w 2014 roku. Najwięcej rodzin, korzystających z pomocy z tego tytułu odnotowano w Gminie Klucze 57 w 2012 roku, 80 w 2013 roku i 85 w 2014 roku. trzeba podkreślić iż wartości te mają charakter zwykły. Udział procentowy tych rodzin w stosunku do ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej był równie wysoki, wynoszący od niemal 5% do 8,8% w 2014 roku. Liczba rodzin które stały się beneficjentem MGOPS-u w Walbromiu, z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa była wysoka. Z tego tytułu ubiegało się o pomoc w 2012 roku 55 rodzin, stanowiąc udział 7,3%, w 2013 roku 65 rodzin 8,2% (najwięcej w omawianym czasookresie), a w 2014 roku 46 rodzin, stanowiąc 7,2% ogółu rodzin MGOPS. Na uwagę zasługuje jeszcze jeden fakt, dużego udziału tych rodzin w Gminie Bolesław w 2013 roku – ponad 12% ogółu rodzin korzystających z pomocy tutejszego ośrodka (31 rodzin) oraz również wysoki w kolejnym roku badania 9,6% (22 rodziny).

¹⁵ „Prawo do pomocy społecznej w polskim systemie prawnym”, Stanisław Nitecki, 2008, wyd. Oficyna

Tabela 29. Liczba rodzin oraz udział procentowy rodzin, w których występuje potrzeba ochrony macierzyństwa. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014

jednostka terytorialna	2012		2013		2014	
	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin
Bolesław	24	8,6	31	12,3	22	9,6
Bukowno	27	7,1	22	6,5	20	6,5
Klucze	57	4,9	80	8,4	85	8,8
Olkusz	28	3,5	27	3,4	35	4,4
Trzyciąż	12	4,4	18	7,9	16	7,9
Wolbrom	55	7,3	65	8,2	46	7,2
Powiat	203	5,6	243	7,2	224	7,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MPiPS

Mapa 41. Udział procentowy rodzin w których występuje problem potrzeby ochrony macierzyństwa Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MPiPS

Bezrobocie.

Bezrobocie to problem społeczny, który należy uznać za systemowy. Przenosi się on na wszystkie sfery życia społecznego i rodzinnego. U bezrobotnego, zwłaszcza u długotrwale bezrobotnego obniża się poczucie własnej wartości, zmniejsza się motywacja do działania w tym do poszukiwania pracy oraz wzrasta bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Wpływa także na stan zdrowia psychicznego takiej osoby. Bezrobocie w rodzinie powoduje zmniejszenie dochodów członków rodziny co powoduje, że problem ten występuje zazwyczaj łącznie z ubóstwem.

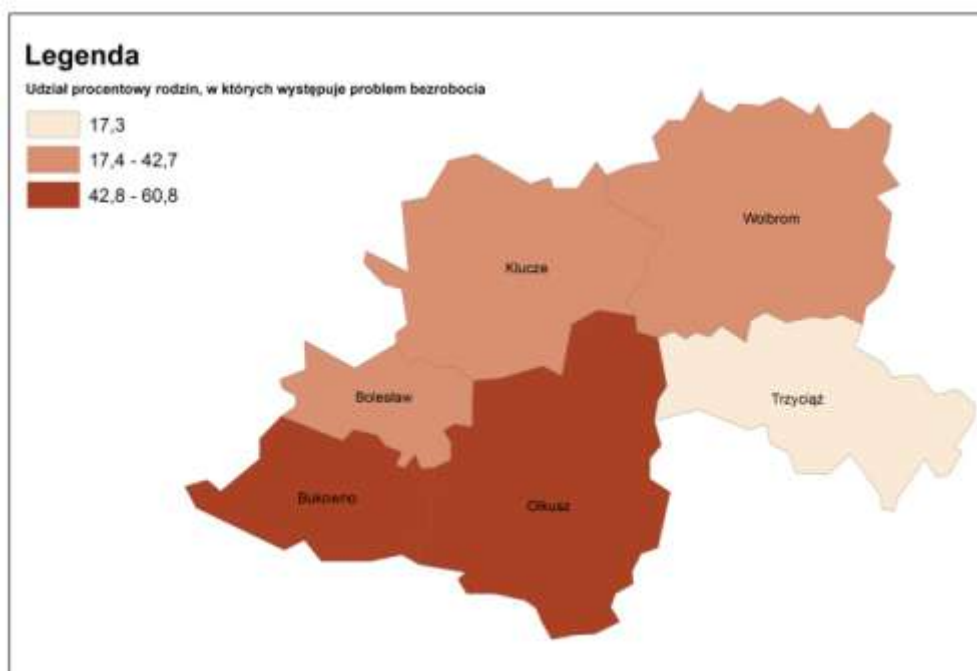
Wg danych, łączna liczba rodzin, które otrzymały pomoc z ośrodków pomocy społecznej w powiecie olkuskim z tytułu bezrobocia wynosiła w 2012 roku 1402 rodziny (38,6%), w 2013 roku 1472 rodziny (43,8%), a w 2014 roku 1361 rodzin (43,3%). Udział procentowy rodzin, które pobierały świadczenia z tego tytułu w stosunku do ogółu rodzin w poszczególnych gminach był zróżnicowany. Największy udział osiągnięto w 2012 roku w Gminie Olkusz – z tego tytułu korzystało ponad 60% rodzin. Wskaźnik ten w kolejnych latach również utrzymywał się na tym poziomie. Ponad 40% rodzin korzystających z tytułu bezrobocia odnotowano w badanych latach w Gminie Wolbrom. Równie wysoki, najpierw nieco ponad 40% a w 2014 roku ponad 50% udział rodzin w której funkcjonowały osoby bezrobotne odnotowano w Gminie Bukowno. Najmniejszy udział procentowy rodzin korzystających z tego tytułu przypadło na gminę Trzyciąż-13% w 2012 i 17,3% w 2014 roku.

Tabela 30. Udział procentowy rodzin w których występuje problem bezrobocia. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014

jednostka terytorialna	2012		2013		2014	
	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin
Bolesław	92	33,1	106	42,1	92	40,4
Bukowno	160	41,9	160	47,2	165	53,2
Klucze	316	27,2	345	36,2	314	32,4
Olkusz	481	61,0	504	63,2	482	60,8
Trzyciąż	35	13,0	43	18,8	35	17,3
Wolbrom	318	42,3	314	39,8	273	42,7
Powiat	1402	38,6	1472	43,8	1361	43,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MPiPS

Mapa 42. Udział procentowy rodzin w których występuje problem bezrobocia. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MPiPS

Niepełnosprawność.

Niepełnosprawność w niniejszej analizie jest rozumiana jako przyczyna ubiegania się o pomoc społeczną, bowiem istnieje wiele definicji niepełnosprawności w nauce i prawie. Poniższy tekst opiera się na danych zastanych, jakimi dysponują ośrodki pomocy społecznej MPiPS, wykazujące rodziny, w których występują osoby niepełnosprawne starające się o pomoc społeczną.

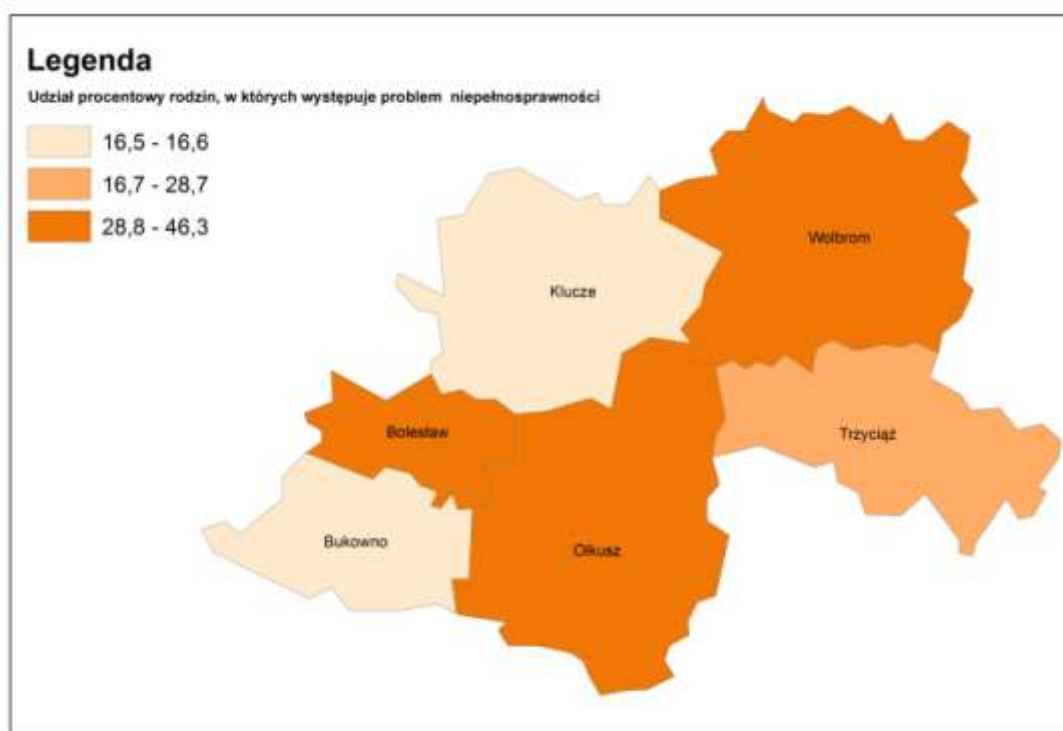
Liczba rodzin, w których występował problem niepełnosprawności, łącznie w powiecie olkuskim w czasookresie 2012-2014 oscylowała blisko 1000 rodzin (od 27,7% w 2012 roku do 31,9% w 2014 roku). Najwięcej rodzin ubiegało się o pomoc społeczną z tego tytułu w Gminach Olkusz i Wolbrom – blisko po 300 osób w każdym roku. Udziały procentowe rodzin, w stosunku do ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej, w poszczególnych gminach przedstawiały się następująco. Z tytułu niepełnosprawności w Gminach Olkusz i Wolbrom ubiegało się o pomoc społeczną nieco ponad 40% beneficjentów tych ośrodków. Równie wysoki odsetek – do 40 % odnotowano w Gminie Bolesław. W Gminie Trzyciąż o pomoc z tego tytułu ubiegało się w 2012 roku 18,5%, a w 2014 roku już niemal 29% rodzin. Odnotowano tu najwyższy skok udziału procentowego w badanym czasookresie. W Gminach Bolesław i Klucze z powodu niepełnosprawności w rodzinie ubiegało się blisko 16% rodzin.

**Tabela 31. Udział procentowy rodzin w których występuje problem niepełnosprawności
Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014**

Jednostka terytorialna	2012		2013		2014	
	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin
Bolesław	97	34,9	84	33,3	93	40,8
Bukowno	63	16,5	56	16,5	51	16,5
Klucze	144	12,4	152	16,0	161	16,6
Olkusz	329	41,7	328	41,2	344	43,4
Trzyciąż	50	18,5	66	28,8	58	28,7
Wolbrom	322	42,8	311	39,5	296	46,3
Powiat	1005	27,7	997	29,7	1003	31,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MPiPS

**Mapa 43. Udział procentowy rodzin w których występuje problem niepełnosprawności.
Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MPiPS

Długotrwała lub ciężka choroba.

Istotnym powodem korzystania ze świadczeń ośrodków pomocy społecznej jest również długotrwała choroba, określana z medycznego punktu widzenia jako choroba przewlekła. Natężenia występowania tego problemu społecznego było również wysokie w powiecie olkuskim, a jego skutki są dużo trudniejsze do wyeliminowania (niż np. bezrobocie), ponieważ w znacznie mniejszym stopniu zależą od samej osoby, a ponadto wymagają znacznych nakładów finansowych przez dłuższy czas. W wielu przypadkach długotrwała choroba utrzymuje się latami i kończy się zaliczeniem osoby do stopnia niepełnosprawności przez organy do tego uprawnione.

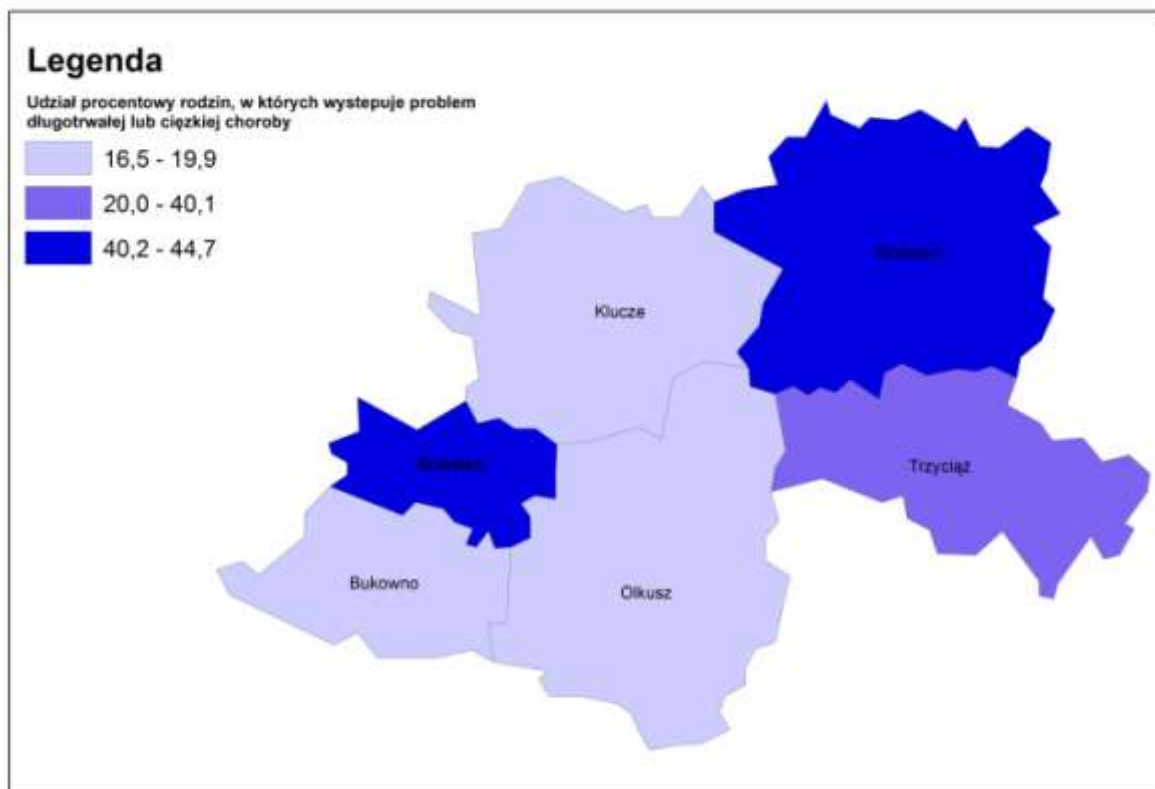
W powiecie olkuskim, łączna liczba rodzin, które są beneficjentami ośrodków pomocy społecznej wynosiła 809 (22,3%) w 2012 roku, 852 rodziny (25,4%) w 2013 roku i 844 rodziny (26,9%) w 2014 roku. Największy odsetek rodzin ubiegających się o pomoc społeczną z tego tytułu było w Gminach: Wolbrom – niemal 39% w 2012 roku i wzrost do niemal 45% w 2014 roku, Bolesław - niemal 30% w 2012 roku i wzrost do 43% w 2014 roku oraz Trzyciąż 28% w 2012 roku i wzrost do 40% w 2014 roku. W pozostałych gminach wartości wskaźnika nie osiągnęły 20%.

Tabela 32. Udział procentowy rodzin w których występuje problem długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014

	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin
jednostka terytorialna	2012		2013		2014	
Bolesław	82	29,5	103	40,9	98	43,0
Bukowno	74	19,4	66	19,5	61	19,7
Klucze	164	14,1	175	18,4	160	16,5
Olkusz	121	15,3	146	18,3	158	19,9
Trzyciąż	76	28,1	77	33,6	81	40,1
Wolbrom	292	38,8	285	36,2	286	44,7
Powiat	809	22,3	852	25,4	844	26,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MPiPS

Mapa 44. Udział procentowy rodzin w których występuje problem długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MPiPS

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych.

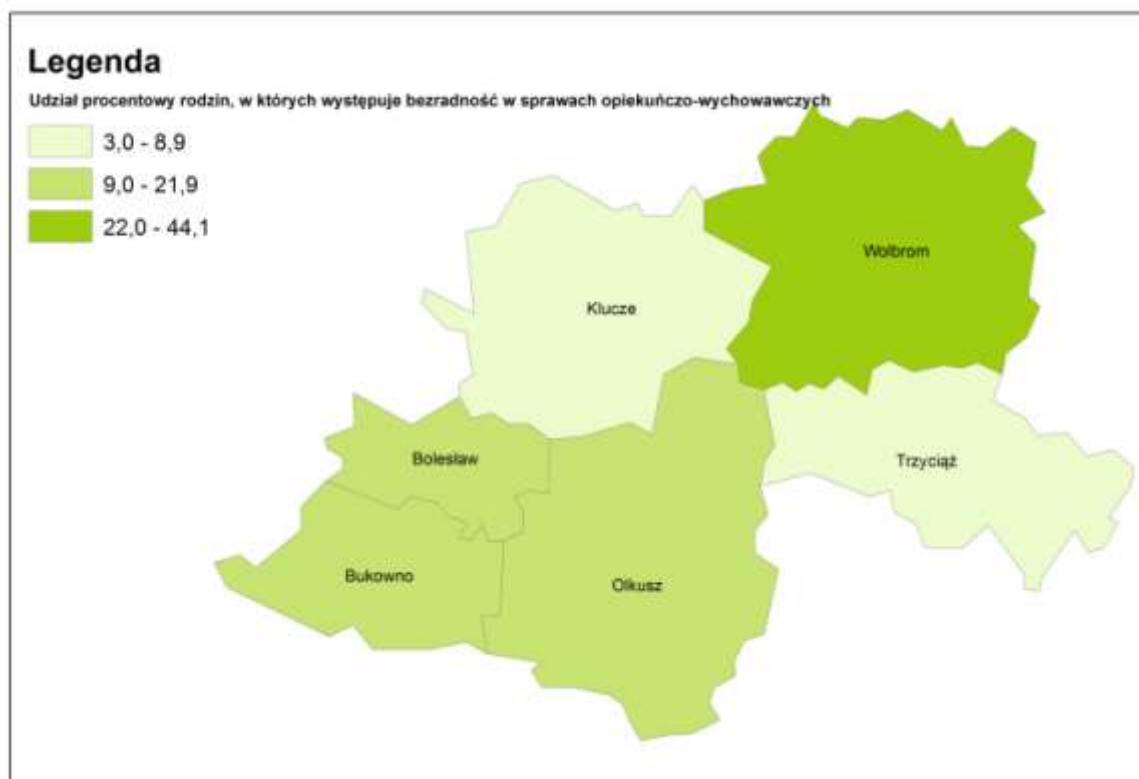
Niezaradność opiekuńczo-wychowawcza rodzin, wiąże się z innymi problemami społecznymi. Jest to zatem niejako skutek uzależnień, przemocy w rodzinie, niepełnosprawności któregoś z członków rodziny bądź też może być przyczyną niedojrzałości emocjonalnej, problemów wychowawczych czy konfliktów i trudności adaptacyjnych. Ważnym zagadnieniem staje się w tej sytuacji opieka nad dziećmi, w czasie rozwiązywania tych problemów. Bezradność ta bowiem, często jest skutkiem odbierania dzieci z rodzin biologicznych i umieszczenia ich w formach rodzinnej pieczy zastępczej. Liczba rodzin, w których występował problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w powiecie wynosiła 597 (16,4%) w 2012 roku, 614 (18,3%) w 2013 roku oraz 588 rodzin (18,7%) w 2014 roku. Ponad 40% rodzin ubiegających się o pomoc odnotowano w Gminie Wolbrom. W Gminach Bolesław, Bukowno i Olkusz wskaźnik ten oscylował od 15% do 21%. Najniższy wskaźnik osiągnięto w Gminie Kluźce – blisko 3%.

Tabela 33. Udział procentowy rodzin w których występuje problem bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014

jednostka terytorialna	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin
	2012		2013		2014	
Bolesław	46	16,5	44	17,5	50	21,9
Bukowno	62	16,2	61	18,0	56	18,1
Klucze	43	3,7	32	3,4	29	3,0
Olkusz	125	15,8	134	16,8	153	19,3
Trzyciąż	29	10,7	20	8,7	18	8,9
Wolbrom	292	38,8	323	41,0	282	44,1
Powiat	597	16,4	614	18,3	588	18,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MPiPS

Mapa 45. Udział procentowy rodzin w których występuje problem bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MPiPS

Przemoc w rodzinie i alkoholizm.

Problem przemocy w rodzinie jest wyjątkowo trudny, ponieważ u jego podstaw leży więź rodzinna oraz wartości którymi rodzina się kieruje. Ważna jest tu zatem pomoc psychologiczna dla tych rodzin, profilaktyka i terapia rodziny oraz edukacja, która powinna być skierowana nie tylko do służb przeciwdziałających zjawisku przemocy ale również do społeczeństwa – promocja instytucji i organów zajmujących się zawodowo tym zjawiskiem. Jednym z czynników powodujących przemoc w rodzinie są uzależnienia- głównie od alkoholu. Liczba rodzin, w których występował problem przemocy domowej w powiecie wynosiła 36 (1,0%) w 2012 roku, 29 rodzin (0,9%) w 2013 roku i 22 rodziny (0,7) w 2014 roku. Odsetek tych rodzin był największy w Gminie Wolbrom i wynosił blisko 2,0. Z kolei z powodu alkoholizmu w rodzinie, o pomoc społeczną ubiegało się 175 rodzin (4,8%) z terenu powiatu w 2012 roku, 167 rodzin (5,0%) w 2013 roku i 147 rodzin (4,7%) w 2014 roku. Problem alkoholowy nie zawsze jest widoczny, często pozostaje w sferze domniemania pracownika socjalnego, jest trudny do zdiagnozowania. Rodzina również niechętnie przyznaje się do występowania problemu uzależnienia jednego z jej członków. Z powodu występującego alkoholizmu w rodzinie, o pomoc społeczną w Gminie Bolesław w 2012 roku ubiegało się 7,2% rodzin, w 2013 roku wartości wskaźnika osiągnęły ponad 10%, a w 2014 roku 6,6%. W pozostałych Gminach wartości oscylowały między 3 a 6% ogółu rodzin podlegających pomocy społecznej.

Tabela 34. Udział procentowy rodzin w których występuje problem przemocy w rodzinie. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014

jednostka terytorialna	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin
	2012		2013		2014	
Bolesław	0	0	0	0	0	0
Bukowno	1	0,3	3	0,9	2	0,6
Klucze	5	0,4	2	0,2	3	0,3
Olkusz	11	1,4	8	1,0	11	1,4
Trzyciąż	4	1,5	2	0,9	0	0,0
Wolbrom	15	2,0	14	1,8	6	0,9
Powiat	36	1,0	29	0,9	22	0,7

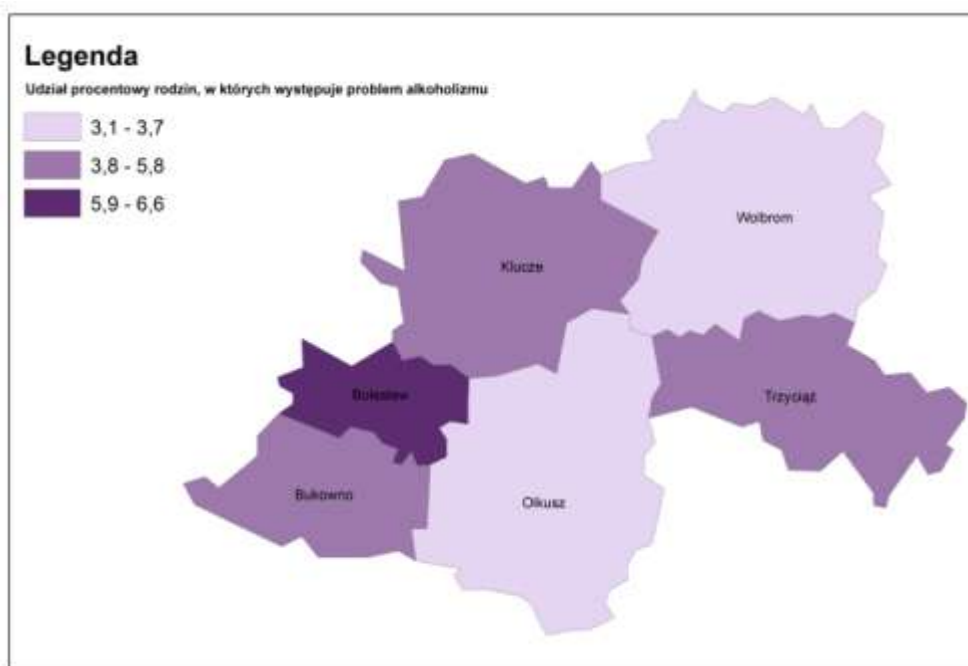
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MPiPS

Tabela 35. Udział procentowy rodzin w których występuje problem alkoholizmu Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014

jednostka terytorialna	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin	Liczba rodzin	Udział % w ogólnej liczbie rodzin
	2012		2013		2014	
Bolesław	20	7,2	27	10,7	15	6,6
Bukowno	20	5,2	17	5,0	16	5,2
Klucze	57	4,9	56	5,9	56	5,8
Olkusz	37	4,7	35	4,4	29	3,7
Trzyciąż	8	3,0	10	4,4	11	5,4
Wolbrom	33	4,4	22	2,8	20	3,1
Powiat	175	4,8	167	5,0	147	4,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MPiPS

Mapa 46. Liczba rodzin oraz udział procentowy rodzin, w których występuje problem alkoholizmu. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MPiPS

Inne przyczyny ubiegania się o pomoc.

Analiza przyczyn ubiegania się o pomoc społeczną w ośrodkach pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie powiatu olkuskiego wykazała w dalszej kolejności takie przyczyny jak: narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego oraz zdarzenia losowe, sytuację kryzysową i klęskę żywiołową lub ekologiczną.

8. 2. Społeczno – demograficzna charakterystyka wnioskodawców objętych świadczeniem z pomocy społecznej.

Istotnym uzupełnieniem diagnozy problemów społecznych w powiecie jest analiza osób funkcjonujących w rodzinach objętych pomocą społeczną. Ta część diagnozy obejmuje lata 2012-2014, w zakresie charakterystyki społeczno – demograficznej osób żyjących w gospodarstwach domowych tj. wnioskodawców pomocy społecznej, w podziale na wnioskodawców w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym ze względu na płeć oraz dzieci wnioskodawców w wieku 0-17 lat¹⁶.

Pierwszą cechą wnioskodawców, jaka zostanie omówiona w niniejszym rozdziale, jest płeć osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Łączna liczba dorosłych wnioskodawców w całym powiecie olkuskim w 2012 roku wynosiła 2450 osób, w tym 54,8% to kobiety. W 2013 roku ogólna liczba wnioskodawców nieco wzrosła, wynosząc 2458 osób, w tym 57,6% to kobiety. W ostatnim roku badania liczba wnioskodawców pomocy społecznej uległa zmniejszeniu, wynosząc 2378 osób, w tym 56,9% stanowiły kobiety.

Tabela 36. Liczba wnioskodawców pomocy społecznej w powiecie olkuskim ze względu na płeć w latach 2012-2014.

	liczba kobiet	%	liczba mężczyzn	%	Razem Powiat
2012	1342	54,8	1108	45,2	2450
2013	1417	57,6	1041	42,4	2458
2014	1353	56,9	1025	43,1	2378

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

W strukturze przestrzennej powiatu, w 2012 roku odsetek wnioskodawców płci męskiej w Gminach: Bukowno i Olkusz, przewyższał odsetek wnioskodawców płci żeńskiej. W pozostałych gminach odsetek kobiet był wyższy. Największy odsetek mężczyzn- wnioskodawców wystąpił w ośrodku pomocy społecznej w Gminie Olkusz tj. 35,1%. W 2014 roku odsetki wnioskodawców ze względu na płeć zasadniczo nie uległy zmianom.

Tabela 37. Liczba wnioskodawców pomocy społecznej w gminach powiatu olkuskiego ze względu na płeć oraz miejsce zamieszkania wnioskodawcy w latach 2012-2014.

	2012				2013				2014			
	kobiety	%	mężczyźni	%	kobiety	%	mężczyźni	%	kobiety	%	mężczyźni	%
Bolesław	144	10,7	79	7,1	146	10,3	78	7,5	150	11,1	74	7,2
Bukowno	122	9,1	135	12,2	122	8,6	128	12,3	123	9,1	120	11,7
Klucze	323	24,1	212	19,1	297	21,0	211	20,3	287	21,2	197	19,2
Olkusz	377	28,1	389	35,1	396	27,9	297	28,5	406	30,0	329	32,1
Trzyciąż	49	3,7	41	3,7	59	4,2	47	4,5	56	4,1	47	4,6
Wolbrom ¹⁷	327	24,4	252	22,7	397	28,0	280	26,9	331	24,5	258	25,2
Powiat	1342	100	1108	100	1417	100	1041	100	1353	100	1025	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

¹⁶ dane dla dzieci funkcjonujących w pomocy społecznej bez Gminy Wolbrom

¹⁷ Dane z MOPS Wolbrom dotyczą kobiet i mężczyzn w wieku 18-65 lat

Istotnym zagadnieniem jest również wiek wnioskodawców. Na potrzeby niniejszej strategii, wnioskodawcy pomocy społecznej zostali podzieleni na wiek produkcyjny tj. kobiety w wieku 18-60 lat i mężczyźni w wieku 18-65 lat oraz wiek poprodukcyjny tj. kobiety powyżej 60 roku życia i mężczyźni powyżej 65 roku życia.

Ogólna liczba wnioskodawców w wieku produkcyjnym w 2012 roku wynosiła 2195 osób w tym, 53,3% stanowiły kobiety. W 2014 roku ogólna liczba tych osób zmniejszyła się do 2137, w tym również większość stanowiły kobiety tj. 55,8%. Zdecydowaną większość wnioskodawców, stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, tj. niemal 90% w każdym roku w ogólnej liczbie dorosłych wnioskodawców.

Tabela 38. Wnioskodawcy pomocy społecznej w wieku produkcyjnym w powiecie olkuskim, ze względu na płeć w latach 2012-2014

	kobiety	%	mężczyźni	%	Razem Powiat	Udział % w ogólnej liczbie dorosłych wnioskodawców
2012	1169	53,3	1026	46,7	2195	89,6
2013	1250	56,5	961	43,5	2211	90,0
2014	1192	55,8	945	44,2	2137	89,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

Ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawców w wieku produkcyjnym, największa ich liczba mieszkała w Gminie Olkusz, stanowiąc w 2012 roku 31,%, a w 2014 roku 31,2% ogółu wnioskodawców w powiecie. Najmniejsza liczba wnioskodawców w wieku produkcyjnym mieszkała w Gminie Trzyciąż, stanowiąc w 2012 roku zaledwie 3,7% i w 2014 roku 4,1% ogółu wnioskodawców w wieku produkcyjnym.

Tabela 39. Wnioskodawcy pomocy społecznej w wieku produkcyjnym w powiecie olkuskim, ze względu na miejsce zamieszkania w latach 2012-2014

	2012		2013		2014	
	liczba wnioskodawców	%	liczba wnioskodawców	%	liczba wnioskodawców	%
Bolesław	189	8,6	195	8,8	189	8,8
Bukowno	237	10,8	227	10,3	224	10,5
Kłucze	488	22,2	472	21,3	450	21,1
Olkusz	681	31,0	612	27,7	667	31,2
Trzyciąż	81	3,7	90	4,1	88	4,1
Wolbrom	519	23,6	615	27,8	519	24,3
Powiat	2195	100,0	2211	100,0	2137	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

Ogólna liczba wnioskodawców pomocy społecznej w wieku poprodukcyjnym w powiecie wynosiła w 2012 roku 255 osób, w tym 67,8% to kobiety, a w 2014 roku liczba osób w wieku poprodukcyjnym zmniejszyła się do 241, a udział kobiet wyniósł 66,8%. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły nieco ponad 10% ogólnej liczby dorosłych wnioskodawców. Ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawców w wieku poprodukcyjnym, największy udział stanowili mieszkańcy Gminy Olkusz tj. w 2012 roku 33,3% ogółu wnioskodawców w wieku poprodukcyjnym

w powiecie. Z kolei w 2014 roku największy udział w tej grupie wiekowej stanowili mieszkańcy Gminy Wolbrom tj. 29,0%.

Tabela 40. Wnioskodawcy pomocy społecznej w wieku poprodukcyjnym w powiecie olkuskim, ze względu na płeć w latach 2012-2014

	kobiety	%	mężczyźni	%	Razem Powiat	udział % w ogólnej liczbie wnioskodawców
2012	173	67,8	82,0	32,2	255	10,4
2013	167	67,6	80,0	32,4	247	10,0
2014	161	66,8	80,0	33,2	241	10,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

Tabela 41. Wnioskodawcy pomocy społecznej w wieku poprodukcyjnym w powiecie olkuskim, ze względu na miejsce zamieszkania w latach 2012-2014

	2012		2013		2014	
	liczba wnioskodawców	%	liczba wnioskodawców	%	liczba wnioskodawców	%
Bolesław	34	13,3	29	11,7	35	14,5
Bukowno	20	7,8	23	9,3	19	7,9
Klucze	47	18,4	36	14,6	34	14,1
Olkusz	85	33,3	81	32,8	68	28,2
Trzyciąż	9	3,5	16	6,5	15	6,2
Wolbrom	60	23,5	62	25,1	70	29,0
Powiat	255	100,0	247	100,0	241	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

9. Przemoc w rodzinie

Definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, posiada brzmienie: *„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”*. Zjawisko przemocy w rodzinie ma charakter złożony i rozpatrywane jest zarówno w aspekcie, prawnym, psychologicznym jak i społecznym.

Powiat olkuski realizuje zadania własne z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, do których należą: opracowanie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2011 – 2015, opracowywanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, prowadzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy.

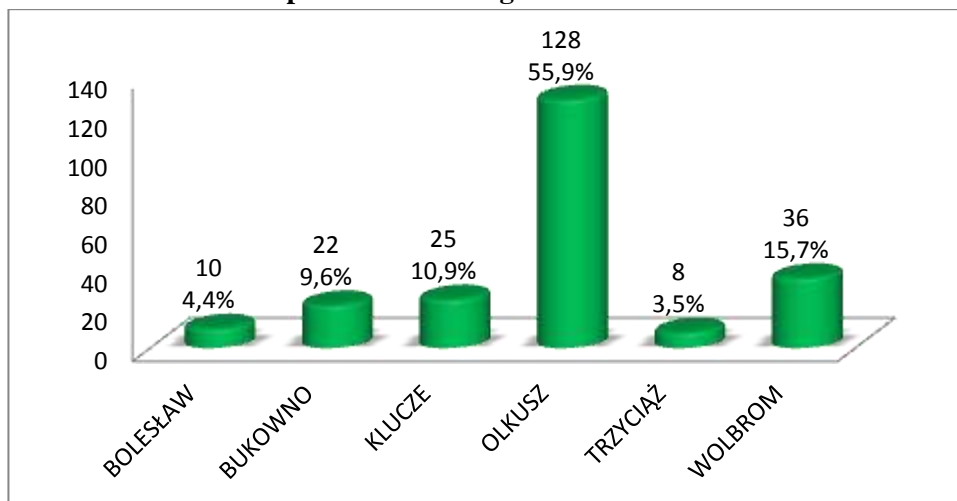
W 2011 roku Rada Powiatu w Olkuszu przyjęła Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2012-2015. Głównym celem programu jest *„Tworzenie warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Olkuskiego”*. W ramach realizacji Programu, wyznaczono 5 priorytetów, do których należą: 1. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie, 2. Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie, 3. Szkolenie służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, 4. Działania podejmowane w zakresie zapewnienia ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą, 5. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w każdej gminie powinien powstać i funkcjonować zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ustawa nakłada na gminę obowiązek przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego, który tworzą przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, a także kuratorzy sądowi. W skład zespołu mogą wchodzić również: prokuratorzy i przedstawiciele innych podmiotów, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W powiecie olkuskim, w każdej gminie powiatu działa Zespół Interdyscyplinarny. Realizuje on działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. W 2013 roku Zespoły Interdyscyplinarne prowadzone w gminach powiatu olkuskiego, spotykały się od 4 do 13 razy, a liczba osób objętych wsparciem zespołów była różna - najwięcej osób zostało objętych wsparciem Zespołu interdyscyplinarnego w Gminie Olkusz tj. 370. Łączna liczba rodzin objętych wsparciem zespołów wynosiła 229, również największą liczbę posiadała Gmina Olkusz 128 rodzin (55,9%).

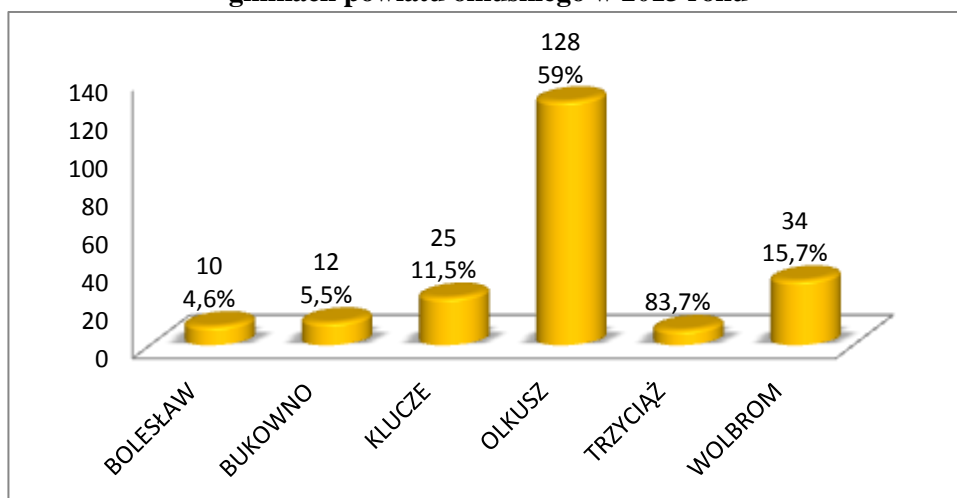
Wykres 45. Liczba rodzin, objętych wsparciem Zespołów Interdyscyplinarnych w gminach powiatu olkuskiego w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

W ramach Zespołów Interdyscyplinarnych powołano łącznie 217 grup roboczych z czego najwięcej powołano w Gminie Olkusz- 128 grup.

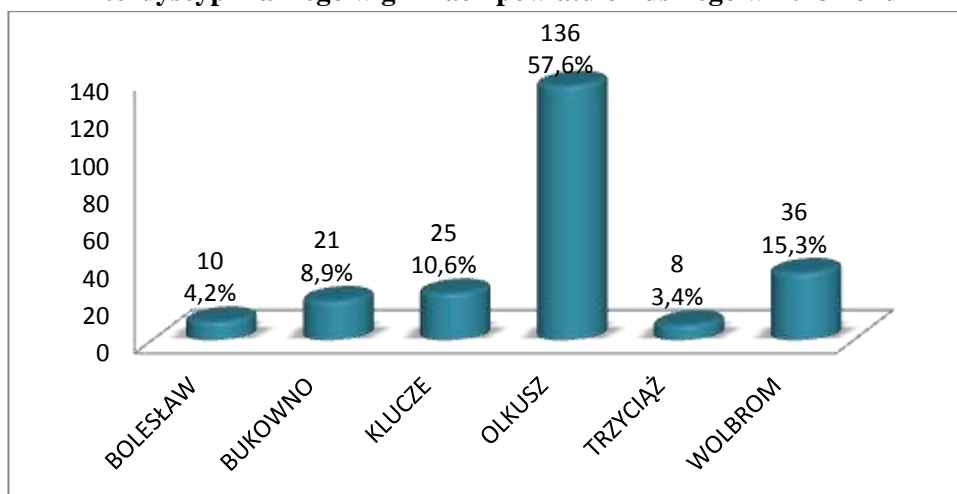
Wykres 46. Liczba powołanych grup roboczych w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego w gminach powiatu olkuskiego w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem grup roboczych wynosiła dla całego powiatu 236, z czego najwięcej zostało objętych w Gminie Olkusz 136 (57,6%).

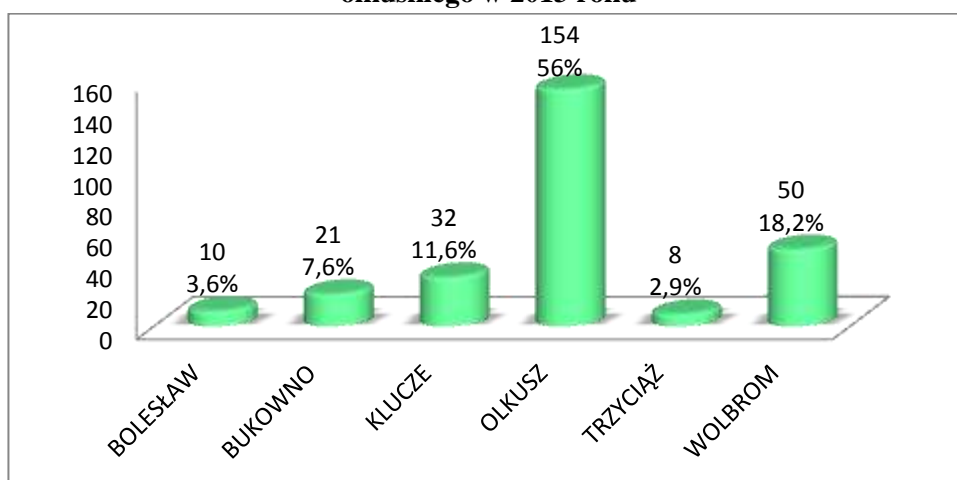
Wykres 47. Liczba rodzin objętych wsparciem grup roboczych w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego w gminach powiatu olkuskiego w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” uregulowany został sposób postępowania służb odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Wg danych, na terenie powiatu olkuskiego powyższą procedurą zostało objętych łącznie 275 rodzin. Poniższy wykres przedstawia szczegółowe dane.

Wykres 48. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w gminach powiatu olkuskiego w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Formularze „Niebieskiej Karty” - A zakładane były przez pracowników socjalnych od 2 do 14 razy, „Niebieskiej Karty” C i D -przez członków Zespołów Interdyscyplinarnych od 10 do ponad 200 razy. W związku z ustaniem przemocy w rodzinie, liczba zakończonych procedur była największa w Gminie Olkusz- 100 takich procedur.

Na obszarze powiatu olkuskiego, w poszczególnych jego gminach, dla osób i rodzin dotkniętych przemocą realizowane było poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne a także zawodowe i rodzinne (Gmina Klucze). Osoby pokrzywdzone mogły uzyskać bezpłatną poradę w niżej wymienionych punktach działających na terenie powiatu: Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Olkuszu, Punkt Konsultacyjno - Informacyjny dla Osób Uzależnionych i Ofiar Przemocy w Rodzinie w Olkuszu, Punkt Informacji Wsparcia i Pomocy dla

Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Olkuszu, Punkt Konsultacyjno – Informacyjny przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Trzyciążu, Punkt Interwencji Kryzysowej przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Kluczach, Punkt Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bukowni, Punkt Konsultacyjno - Informacyjny dla Osób Uzależnionych i Ofiar Przemocy w Rodzinie przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bolesławiu, Punkt Informacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wolbromiu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olkuszu jest realizatorem „Programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie”. Głównym celem programu jest „*Powstrzymanie sprawców od stosowania przemocy w rodzinie*”. Program kierowany jest do osób wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych, osób stosujących przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii leczenia uzależnienia od alkoholu lub narkotyków, lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, dla których oddziaływania korekcyjno-edukacyjne mogą stanowić uzupełnienie podstawowej terapii, osób, które są zgłaszane przez instytucje zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz osób, które w wyniku innych okoliczności same zgłaszają się do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym, w szczególności osobistej decyzji podjętej w związku z kontaktem z instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy.¹⁸

¹⁸ W związku z powiązaniem zjawiska przemocy domowej z problemem alkoholowym, dane dotyczące przemocy w rodzinie można znaleźć również w rozdziale : nr 10 „Alkoholizm”, str. 152

10. Uzależnienie od alkoholu.

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie. Szczęólnego znaczenia w rodzinach objętych takim problemem nabiera wzorzec picia alkoholu, brak kontroli rodziców i stosowanie niewłaściwych metod wychowawczych. W wielu środowiskach daje się zauważyć zjawisko „dziedziczenia” alkoholizmu. Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych pomocy społecznej jest bardzo skomplikowany ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, a także przemoc. Praca z tą dysfunkcyjną grupą jest bardzo trudna, długotrwała i często skazana na niepowodzenie z uwagi na brak środków przymusu.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, jak również utratę zatrudnienia.

Narodowy Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych definiuje uzależnienie od alkoholu jako kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których picie alkoholu dominuje nad innymi zachowaniami, które miały dla pacjenta poprzednio większą wartość. Głównym objawem zespołu uzależnienia jest pragnienie alkoholu. Na ostateczne rozpoznanie uzależnienia, pozwala identyfikacja trzech lub więcej następujących cech lub objawów występujących łącznie przez pewien czas w ciągu ostatniego roku (picia):

1. Silne pragnienie lub poczucie przymusu picia („głód alkoholowy”).
2. Upośledzona zdolność kontrolowania zachowań związanych z piciem (trudności w unikaniu rozpoczęcia picia, trudności w zakończeniu picia do wcześniej założonego poziomu, nieskuteczność wysiłków zamierzających do zmniejszenia lub kontrolowania picia) .
3. Fizjologiczne objawy stanu odstawienia pojawiającego się, gdy picie alkoholu jest ograniczone lub przerywane albo używanie alkoholu lub pokrewnie działających substancji (np. leków) w celu złagodzenia ww. objawów, uwolnienie się od nich lub uniknięcia ich.
4. Zmieniona (najczęściej zwiększona) tolerancja alkoholu, potrzeba spożycia większych dawek dla wywołania oczekiwanego efektu.
5. Z powodu picia alkoholu narastające zaniedbywanie alternatywnych źródeł przyjemności lub zainteresowań, zwiększona ilość czasu przeznaczona na zdobywanie alkoholu lub jego picie, bądź uwolnienia się od następstw jego działania.
6. Uporczywe picie alkoholu mimo oczywistych dowodów występowania szkodliwych następstw picia.¹⁹

Głównym źródłem danych zawartych w niniejszym rozdziale, są roczne sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 z poszczególnych gmin w latach 2012,2013,2014.

Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwane dalej „gminnymi komisjami” działają na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356, z późn. zm.). Liczby członków gminnych komisji w poszczególnych gminach wynoszą między 3 a 11 osób. Najwięcej członków posiada gminna komisja w Olkuszu 11 członków, najmniej w Bukowni 3 członków. Łączna liczba członków komisji wynosiła 38 w 2012 roku i po 39 w 2013 i 2014 roku

¹⁹ http://www.parpa.pl/images/image/NP%202011_2015_11_011.pdf

Tabela 42. Liczba członków GKRPA w podziale na gminy powiatu olkuskiego w latach 2012-2014

	2012	%	2013	%	2014	%
Bolesław	6	15,8	6	15,4	6	15,4
Bukowno	3	7,9	3	7,7	3	7,7
Klucze	9	23,7	9	23,1	9	23,1
Olkusz	11	28,9	11	28,2	11	28,2
Trzyciąż	5	13,2	6	15,4	6	15,4
Wolbrom	4	10,5	4	10,3	4	10,3
Powiat	38	100	39	100,0	39	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: sprawozdania PARPA – GI z Gmin: Bukowno, Bolesław, Olkusz, Klucze, Trzyciąż, Wolbrom

Wg danych ze sprawozdań za rok 2014 gminne komisje przeprowadzały rozmowy z członkami rodzin osób z problemem alkoholowym. Bowiem problem alkoholizmu dotyczy uzależnionego członka rodziny oraz pozostałych jej członków w różnych aspektach. Diagnoza jest zatem bardzo ważnym elementem, gdyż uzależnienie od alkoholu jest często ukrywane przez rodzinę i nie można w pełni rozpoznać przypadków gdzie problem ten ma miejsce. Najwięcej takich rozmów zostało przeprowadzonych w Gminie Olkusz, tj. 94 w 2013 roku i 79 w 2014 roku oraz w Gminie Wolbrom tj. 50 w 2014 roku i 112 w 2013 roku.

Tabela 43. Udział procentowy oraz liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziła rozmowy w latach 2013 i 2014 w gminach powiatu olkuskiego.

	2013	%	2014	%
Bolesław	14	5,8	29	15,8
Bukowno	5	2,1	5	2,7
Klucze	15	6,3	20	10,9
Olkusz	94	39,2	79	43,2
Trzyciąż	0	0,0	0	0,0
Wolbrom	112	46,7	50	27,3
Razem	240	100	183	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: sprawozdania PARPA – GI z Gmin: Bukowno, Bolesław, Olkusz, Klucze, Trzyciąż, Wolbrom

Uszczegółowieniem będzie informacja dotycząca liczby osób, z którymi gminna komisja przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z używaniem alkoholu. Najwięcej takich rozmów zostało przeprowadzonych w 2014 roku w Gminie Klucze – z 43 osobami oraz w Gminie Olkusz – z 39 osobami, a także w 2013 roku w Gminie Bukowno – z 46 osobami oraz w Gminie Olkusz – z 44 osobami.

Tabela 44. Liczba osób, z którymi Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziła rozmowy interwencyjno - motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu w latach 2013-2014 w gminach powiatu olkuskiego.

	2013		2014	
Bolesław	9	5,0	31	16,2
Bukowno	46	25,7	37	19,4
Klucze	32	17,9	43	22,5
Olkusz	44	24,6	39	20,4
Trzyciąż	10	5,6	11	5,8
Wolbrom	38	21,2	30	15,7
Razem	179	100	191	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: sprawozdania PARPA – G1 z Gmin: Bukowno, Bolesław, Olkusz, Klucze, Trzyciąż, Wolbrom

Gminne komisje prowadzą postępowania zmierzające do orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego wobec osób uzależnionych od alkoholu. W związku z prowadzonymi postępowaniami najczęściej rozmów przeprowadzili członkowie gminnych komisji w Olkuszu – z 87 osobami w 2014 roku i z 92 osobami w 2013 roku oraz w Gminie Wolbrom – z 50 osobami w 2014 roku i z 55 osobami w 2013 roku.

Tabela 45. Udział procentowy oraz liczba osób, w stosunku do których Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu w latach 2013-2014 w gminach powiatu olkuskiego.

	2013	%	2014	%
Bolesław	37	13,5	29	12,2
Bukowno	47	17,2	37	15,5
Klucze	28	10,2	25	10,5
Olkusz	92	33,6	87	36,6
Trzyciąż	15	5,5	10	4,2
Wolbrom	55	20,1	50	21,0
Razem	274	100	238	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: sprawozdania PARPA – G1 z Gmin: Bukowno, Bolesław, Olkusz, Klucze, Trzyciąż, Wolbrom.

Gminne komisje występowały także do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Najwięcej przypadków wystąpiło w Gminie Olkusz 37 osób w 2014 roku i 40 osób w 2013 roku, oraz w Gminie Klucze 22 osoby w 2014 roku i 23 osoby w 2013 roku.

Tabela 46. Udział procentowy oraz liczba osób, wobec których Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego w latach 2013-2014 w gminach powiatu olkuskiego

	2013		2014	
Bolesław	8	6,3	9	9,0
Bukowno	22	17,3	16	16,0
Klucze	23	18,1	22	22,0
Olkusz	40	31,5	37	37,0
Trzyciąż	6	4,7	7	7,0
Wolbrom	28	22,0	9	9,0
Razem	127	100	100	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: sprawozdania PARPA – G1 z Gmin: Bukowno, Bolesław, Olkusz, Klucze, Trzyciąż, Wolbrom

W związku z nadużywaniem alkoholu przez członka rodziny, w czasie trwania choroby alkoholowej często dochodzi do zjawiska przemocy w rodzinie. W związku z powyższym członkowie gminnych komisji kontaktowali się z osobami, zarówno ofiarami przemocy jak i sprawcami przemocy. Najwięcej rozmów z ofiarami przemocy w rodzinie, w której występuje problem alkoholowy jak i również ze sprawcami przemocy przeprowadzili członkowie gminnej komisji w Olkuszu i Wolbromiu w latach 2013-2014, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 47. Liczba osób – ofiar przemocy i sprawców przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminach powiatu olkuskiego w latach 2013-2014

	ofiary przemocy				sprawcy przemocy			
	2013		2014		2013		2014	
Bolesław	7	6,1	7	8,6	7	8,1	7	11,9
Bukowno	0	0,0	0	0,0	5	5,8	1	1,7
Klucze	13	11,3	12	14,8	7	8,1	8	13,6
Olkusz	27	23,5	37	45,7	39	45,3	22	37,3
Trzyciąż	8	7,0	5	6,2	8	9,3	5	8,5
Wolbrom	60	52,2	20	24,7	20	23,3	16	27,1
Razem	115	100	81	100	86	100	59	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: sprawozdania PARPA – G1 z Gmin: Bukowno, Bolesław, Olkusz, Klucze, Trzyciąż, Wolbrom

Gminne komisje podejmowały szereg działań wobec członków rodzin, w których dochodziło do zjawiska przemocy (w związku z alkoholizmem w rodzinie). W 2014 roku w Gminie Wolbrom, 16 razy zawiadomiono prokuraturę o popełnieniu przestępstwa znęcania się, w Gminie Klucze w 2012 roku 5 razy powiadomiono Policję, prowadzono rozmowy z osobą nadużywającą alkoholu z związku ze stosowaniem przez nią przemocy: w Gminie Olkusz – w 2012 roku 28 razy, w Gminie Wolbrom w 2012 roku 15 razy, w Gminie Trzyciąż w 2013 roku 8 razy. Ważnym zagadnieniem jest także motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjnym lub terapii. Takie działania podejmowano w każdej z gmin powiatu olkuskiego, co potwierdza poniższy wykres.

Tabela 48. Udział procentowy oraz liczba działań podejmowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych tj. motywowanie sprawcy przemocy do udziału w programie korekcyjnym/terapii w latach 2013-2014 w gminach powiatu olkuskiego.

	2013		2014	
Bolesław	7	9,5	7	13,5
Bukowno	5	6,8	1	1,9
Klucze	4	5,4	4	7,7
Olkusz	26	35,1	19	36,5
Trzyciąż	8	10,8	5	9,6
Wolbrom	24	32,4	16	30,8
Razem	74	100	52	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: sprawozdania PARPA – G1 z Gmin: Bukowno, Bolesław, Olkusz, Klucze, Trzyciąż, Wolbrom

Podejmowane były również działania motywujące dorosłe ofiary przemocy do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy. Takie działania odbyły się w 2014 roku w Gminach: Bolesław, Klucze, Trzyciąż i Wolbrom. Gminne komisje w 2014 roku w: Kluczach, Trzyciążu i Wolbromiu informowały o lokalnej ofercie pomocy dla dzieci skrzywdzonych. W 27 przypadkach członkowie komisji w Gminie Olkusz powiadomili sąd rodzinny o sytuacji dziecka. Takie powiadomienie również miało miejsce w 20 przypadkach w Gminie Wolbrom, 7 przypadkach w Gminie Bolesław i 5 przypadkach w Gminie Klucze.

W każdej z gmin powiatu olkuskiego funkcjonują punkty konsultacyjno -informacyjne, udzielające porad dla osób uzależnionych od alkoholu, dla dorosłych członków rodziny osoby z problemem alkoholowych, dla ofiar przemocy w rodzinie i dla sprawców przemocy w rodzinie. Pracownikiem punktu może być: psycholog – zatrudniony jest w punktach konsultacyjno – informacyjnych w gminach: Bolesław, Bukowno, Klucze (po jednym) oraz Olkusz – w 2014 roku -4 osoby. Pracownik socjalny zatrudniony jest w punktach w Bolesławiu (3 osoby w 2014 roku), w Kluczach i Trzyciążu (po 1 osobie), oraz w Olkuszu (2 osoby). Pedagogzy lub nauczyciele zatrudnieni są w punkcie w Kluczach i Olkuszu, a prawnik udziela porad w punktach w Bolesławiu, Kluczach i Olkuszu. Ponadto w Bolesławiu w latach 2012-2014 zatrudniony był mediator, psychoterapeuta, w Kluczach w 2012 roku zatrudniony był kurator sądowy, w Olkuszu w latach 2012-2014 zatrudniano policjanta, w Trzyciążu w punkcie pracował w 2012 roku policjant oraz kurator sądowy a w Wolbromiu w latach 2013-2014 zatrudniono osobę w trakcie szkolenia na instruktora terapii uzależnień. Wyszkolonego instruktora terapii uzależnień zatrudnia punkt w Bolesławiu. Oprócz wymienionych w punktach pracują jeszcze specjaliści psychoterapii - po jednym w Bolesławiu i Olkuszu.

Pracownicy punktów konsultacyjno – informacyjnych udzielali porad dla osób z problemem alkoholowym, w największej liczbie w 2014 roku w Bolesławiu. Wówczas udzielono 666 porad dla 76 osób. Również wysoką liczbę udzielonych porad zanotowano w Olkuszu- tu udzielono w 2014 roku 230 porad dla 180 osób.

Tabela 49. Udział procentowy oraz liczba osób z problemem alkoholowym oraz udzielonych im porad w punkcie konsultacyjno – informacyjnym w gminach powiatu olkuskiego (2013-2014)

	2013				2014			
	porady	%	osoby	%	porady	%	osoby	%
Bolesław	632	60,5	70	18,0	666	62,7	76	21,5
Bukowno	44	4,2	37	9,5	45	4,2	31	8,8
Klucze	43	4,1	35	9,0	32	3,0	10	2,8
Olkusz	230	22,0	180	46,3	230	21,6	180	50,8
Trzyciąż	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Wolbrom	96	9,2	67	17,2	90	8,5	57	16,1
	1045	100,0	389	100,0	1063	100,0	354	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: sprawozdania PARPA – GI z Gmin: Bukowno, Bolesław, Olkusz, Klucze, Trzyciąż, Wolbrom

Dla dorosłych członków rodzin osób z problemem alkoholowym udzielano porad w 2014 roku w : Olkuszu dla 400 osób 450 porad, w Wolbromiu – dla 82 osób 134 porad, w Bukownie dla 38 osób udzielono 55 porad. Więcej szczegółów zamieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 50. Liczba dorosłych członków rodziny osoby z problemem alkoholowym oraz udzielonych im porad w punkcie konsultacyjno – informacyjnym w gminach powiatu olkuskiego w latach 2013-2014

	2013				2014			
	porady	%	osoby	%	porady	%	osoby	%
Bolesław	0	0	0	0	15	2,2	5	0,9
Bukowno	40	6,2	35	6,5	55	8,2	38	7,1
Klucze	20	3,1	15	2,8	14	2,1	7	1,3
Olkusz	450	69,8	400	74,1	450	67,3	400	75,0
Trzyciąż	1	0,2	1	0,2	1	0,1	1	0,2
Wolbrom	134	20,8	89	16,5	134	20,0	82	15,4
Razem	645	100	540	100	669	100,0	533	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: sprawozdania PARPA – GI z Gmin: Bukowno, Bolesław, Olkusz, Klucze, Trzyciąż, Wolbrom

Na terenie powiatu olkuskiego dla osób uzależnionych od alkoholu działają placówki takie jak: poradnia terapii uzależnienia od alkoholu (Gmina Olkusz), oddział leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych (Gmina Olkusz). Ponadto w Olkuszu funkcjonuje Klub Abstynenta „Krokusy”. Działa on od 1996 roku. Jest zarejestrowany w Rejestrze Stowarzyszeń prowadzonym przez Starostę Olkuskiego. Działalność klubu opiera się na społecznej pracy członków, których obecnie jest 27. Celem klubu jest: tworzenie społeczności klubowej, propagowanie trzeźwego stylu życia, doprowadzenie do trwałej abstynencji – trzeźwości członków klubu, organizowanie wolnego czasu. Klub Abstynenta współpracuje z grupami samopomocowymi: „AA” – Anonimowi Alkoholicy, AI – Anon - wspólnota osób i rodzin, u których występuje problem alkoholowy.²⁰ Łącznie na terenie powiatu w 2014 roku działały: 2 grupy AA w Olkuszu i 1 w Wolbromiu, 2 grupy AL.-ANON w Olkuszu, 1 grupa AL- ATEEN w Olkuszu.

²⁰

W powiecie olkuskim działa jedno Centrum Integracji Społecznej, zlokalizowane na terenie Gminy Klucze, w ramach Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego. Centrum jest jednostką organizacyjną, w której zasady tworzenia i funkcjonowania reguluje ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 roku. CIS w Kluczach został utworzony z projektu finansowanego z EFS, w ramach konkursu CIS w gminie wiejskiej finansowanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz z Powiatowego Urzędu Pracy w Olkuszu ze środków Funduszu Pracy na wypłaty świadczeń integracyjnych. Łączna liczba uczestników CIS w 2012 roku wynosiła 51 osób, w 2013 roku 55 osób, a w 2014 roku 50 osób. Z grupy uczestników, w 2012 roku 15 z nich to osoby uzależnione od alkoholu po zakończeniu leczenia odwykowego. W 2013 roku grupa ta wynosiła 22 osoby, a w 2014 roku zwiększyła się do 25 osób.

Na terenie Klucz, funkcjonuje także Klub Integracji Społecznej, w ramach Ośrodka Pomocy Społecznej, istniejący od 2006 roku. Zadaniem klubu jest wspieranie osób bezrobotnych z terenu Gminy Klucze, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Formuła klubu ma umożliwić wzrost aktywności życiowej, wyzwolenie się z bierności i uzyskanie narzędzi do samodzielnego radzenia sobie z trudnościami, na jakie napotykają osoby długotrwale bezrobotne.²¹ W 2012 roku, 75 osób uczestniczyło w zajęciach prowadzonych przez klub, w tym 12 osób uzależnionych od alkoholu, w 2013 roku w takich zajęciach uczestniczyło już 149 osób, w tym 12 osób uzależnionych od alkoholu, a w 2014 roku liczba uczestników była równie wysoka i wynosiła 140 osób, w tym 10 osób uzależnionych od alkoholu.

Istotną informacją jest także liczba rodzin, korzystających z pomocy Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej, którzy korzystają z tejże pomocy z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny. Nadużywanie alkoholu jest często nie tylko podłożem problemów, z którymi zgłaszają się klienci, ale również zasadniczą przeszkodą w osiągnięciu trwałej poprawy ich sytuacji życiowej. Zajmowanie się problemami alkoholowymi klientów wymaga od pracownika pomocy społecznej specyficznych umiejętności. Powinien on mieć podstawową wiedzę na temat alkoholu, konsekwencji jego spożywania i skutecznych sposobów pomagania osobom nadużywającym alkoholu oraz członkom ich rodzin.²²

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu było w latach 2013-2014 w Olkuszu- odpowiednio 59 i 57 osób oraz w Wolbromiu – 22 i 20 osób.

Tabela 51. udział procentowy oraz liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2012-2014 w powiecie olkuskim, objętych pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny

	2013	%	2014	%
Bolesław	27	12,6	15	8,6
Bukowno	41	19,1	16	9,1
Klucze	56	26,0	56	32,0
Olkusz	59	27,4	57	32,6
Trzyciąż	10	4,7	11	6,3
Wolbrom	22	10,2	20	11,4
Razem	215	100	175	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: sprawozdania PARPA – G1 z Gmin: Bukowno, Bolesław, Olkusz, Klucze, Trzyciąż, Wolbrom

²¹ http://www.ops.gmina-klucze.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=37&Itemid=138

²² <http://irss.pl/wp-content/uploads/2012/09/Uzale%5%BCnienie%20od%20alkoholu%20-%20%20mi%C4%99dzy%20diagnoz%C4%85%20a%20dzia%C5%82aniem.pdf>

Nie mniej ważnym zagadnieniem poruszonym w niniejszym rozdziale, będzie profilaktyka szkolna i środowiskowa dotycząca problemów alkoholowych. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wprowadziła do środowisk szkolnych w całej Polsce nowoczesne programy profilaktyczne, które stanowią przeciwwagę dla tradycyjnych, słabych pod względem merytorycznym i nisko ocenianych przez młodzież pogadanek i konkursów trzeźwości. Nowoczesna wiedza na temat problemów alkoholowych oraz sposobów radzenia sobie z tymi problemami nie jest ograniczona jedynie do wąskich, elitarnych grup, skupionych wokół niewielkiej liczby specjalistów realizujących eksperymentalne i pilotażowe programy edukacyjne. Jednak najważniejszym powodem, dla którego zdecydowano się na tak szeroki rozwój szkolnych programów profilaktycznych było przekonanie, że staną się one załącznikiem lub podstawą przyszłych lokalnych koalicji trzeźwościowych, skupiających nie tylko nauczycieli, pedagogów czy psychologów pracujących z dziećmi i młodzieżą, ale również rodziców tej młodzieży.²³

Wg danych, nie wszystkie gminy powiatu olkuskiego realizowały programy profilaktyczne w latach 2013-2014. Łączna liczba uczniów uczestniczących w programach profilaktycznych rekomendowanych przez Krajowe Biuro Przeciwdziałania Narkomanii, Ośrodek Rozwoju Edukacji lub Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lub inne programy profilaktyczne była największa Olkuszu. Liczba uczniów tych programów zwiększyła się z 350 w 2013 roku do 1070 w 2014 roku. Liczba uczniów w badanych latach zwiększyła się także w Gminie Bolesław (z 600 do 700), w Gminie Bukowno – z 96 do 265 oraz w Gminie Wolbrom (z 200 do 300).

Ostatnim zagadnieniem poruszonym w tym rozdziale będą świetlice realizujące program opiekuńczo-wychowawczy oraz łączna liczba dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych biorących udział w zajęciach. Dzieci z rodzin z problemem alkoholowym zasługują na szczególną uwagę, gdyż zdecydowana większość z nich to dzieci rodziców, którzy nie mogą, lub nie potrafią (czasem nie chcą), wykonywać swych obowiązków rodzicielskich. Niemal wszystkie gminy powiatu olkuskiego posiadały w latach 2013-2014 świetlice realizujące programy opiekuńczo-wychowawcze. Łączna liczba dzieci z rodzin alkoholowych uczestniczących w zajęciach w Gminie Olkusz w 2014 roku wynosiła 55, w Gminie Wolbrom 30, w Gminie Bolesław 18, w Gminie Klucze 15 i w Gminie Bukowno 4.

Tabela 52. Udział procentowy oraz łączna liczba dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych biorących udział w zajęciach świetlic realizujących program opiekuńczo-wychowawczy w gminach powiatu olkuskiego w latach 2013-2014.

	2013	%	2014	%
Bolesław	10	9,7	18	14,8
Bukowno	5	4,9	4	3,3
Klucze	28	27,2	15	12,3
Olkusz	30	29,1	55	45,1
Trzyciąż	0	0,0	0	0,0
Wolbrom	30	29,1	30	24,6
Razem	103	100	122	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: sprawozdania PARPA – G1 z Gmin: Bukowno, Bolesław, Olkusz, Klucze, Trzyciąż, Wolbrom

²³ <http://www.parpa.pl/index.php/alkohol-i-mlodzi-polacy/rekomendowane-programy-profilaktyczne>

11. Ogólna charakterystyka problematyki zdrowotnej

Zdrowie jest jednym z podstawowych wartości w życiu człowieka, chronioną przez państwo poprzez narzędzia polityki społecznej w zakresie ochrony zdrowia, stanowi ono wartość indywidualną, ale również dobro społeczne, postrzegane jest jako kapitał i najlepsza inwestycja. Zdrowe społeczeństwo jest wizytówką samorządu lokalnego, dlatego dobrze funkcjonująca, odpowiadająca potrzebom społeczności lokalnej opieka zdrowotna jest priorytetem całej polityki społecznej.

Planowanie społeczne w obszarze polityki zdrowotnej wymaga rzetelnej, profesjonalnej diagnozy sytuacji zdrowotnej mieszkańców, jak również analizy dostępności usług medycznych, w tym specjalistycznych w powiecie olkuskim.

Pierwszym obszarem analizy, który został przeprowadzony na potrzeby niniejszej strategii jest charakterystyka przyczyn zgonów.

Tabela 53. Zgony mieszkańców powiatu olkuskiego według przyczyn w 2013 roku

Przyczyny zgonu	L.B	%
niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze ogółem	5	0,4
nowotwory ogółem	290	25,3
zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej ogółem	20	1,7
choroby układu nerwowego ogółem	25	2,2
choroby układu krążenia ogółem	586	51,0
choroby układu oddechowego ogółem	30	2,6
choroby układu trawiennego ogółem	50	4,4
choroby układu moczowo-płciowego	6	0,5
niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	5	0,4
wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe	1	0,1
objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych, laboratoryjnych gdzie indziej niesklasyfikowane	41	3,6
zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu - ogółem	77	6,7
pozostałe przyczyny	12	1,0
Razem	1148	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie: „Zabezpieczenie opieki zdrowotnej na terenie województwa małopolskiego: Małopolski Urząd Wojewódzki

Analiza danych zastanych za rok 2013 wskazuje, że najczęstszą przyczyną zgonów wśród mieszkańców powiatu olkuskiego były choroby układu krążenia. Procentowy udział zgonów spowodowanych właśnie tymi chorobami w badanym roku wyniósł 51,0% względem ogólnej liczby zgonów w 2013 roku. Nowotwory jako przyczyny zgonów mieszkańców powiatu stanowiły 25,3%. Przedstawione powyżej choroby stanowiły najczęstsze przyczyny zgonów. Choroby układu krążenia oraz nowotwory w sumie stanowiły 76,3% wszystkich zgonów. Szczegółowa struktura zgonów w 2013 roku została zawarta w powyższej tabeli.

Kolejnym obszarem, który został poddany analizie był stan zdrowia osób w przedziale wieku 0-18 lat. Dokonano analizy osób będących pod opieką lekarską oraz schorzeń, które były przyczyną interwencji lekarskiej.

Tabela 54. Stan zdrowia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w zakładach publicznych, niepublicznych oraz praktykach lekarskich na terenie województwa małopolskiego w Powiecie Olkuskim

Rok	Osoby których stwierdzono schorzenia ogółem	Schorzenia z powodu:															
		nowotworu C00-C97, D00-D48		niedokrwistości D50-D59		choroby tarczycy E00-E07		cukrzyca E10-E14		nieodżywienia E40-E46		otyłości E65-E68		upośledzenia umysłowego F70-F79		Padaczki	
		L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%
2012	6667	23	0,3	71	1,0	68	1,0	52	0,8	83	1,2	408	6,1	65	1,0	103	1,5
2013	5042	15	0,3	40	0,8	75	1,5	51	1,0	23	0,5	344	6,8	43	0,9	90	1,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie: „Zabezpieczenie opieki zdrowotnej na terenie województwa małopolskiego: Małopolski Urząd Wojewódzki

W analizowanej grupie wieku w 2012 roku objęto opieką lekarską 6 667 osób. Natomiast w roku następnym ich liczba zmalała do 5042 osób. Analiza schorzeń, które były przyczyną opieki lekarskiej wskazuje, że wysoki udział procentowy odnotowano w przypadku osób z chorobą otyłości. W 2012 roku ich udział procentowy wynosił 6,2%, zaś w 2013 roku już 6,8%.

Dzieci i młodzież zgłaszająca się do lekarza z powodu zaburzenia refrakcji i akomodacji oka w 2012 roku stanowiły 21,0% wszystkich pacjentów wieku 0-18 lat. Natomiast w roku następnym ich udział procentowy uległ wzrostowi 24,7%. Kolejnym schorzeniem, które wyjątkowo często występowało wśród badanej zbiorowości były zniekształcenia kręgosłupa. W pierwszym roku analizy ich udział procentowy wynosił 20,1%. W roku następnym odsetek osób z tym schorzeniem zmalał do 19,7%. Równie częstym schorzeniem występującym wśród dzieci i młodzieży z powiatu olkuskiego była dychawica oskrzelowa 11,8% w 2012 roku, a w 2013 roku 11,8%.

Tabela 55. Stan zdrowia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w zakładach publicznych, niepublicznych oraz praktykach lekarskich na terenie województwa małopolskiego w powiecie olkuskim

Rok	Schorzenia z powodu																	
	dziecięcego porażenia mózgowego G80		zaburzenia refrakcji i akomodacji oka H52		dychawicy oskrzelowej J45		alergii skórnych L27.2		zniekształcenia kręgosłupa M40-M41		choroby układu moczowego N00-N23		wady rozwojowej układu krążenia Q20-Q28		zaburzenia rozwoju R62		trwałego uszkodzenia narządu ruchu R26.2	
	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%
2012	36	0,5	1405	21,0	789	11,8	155	2,3	1340	20,1	96	1,5	92	1,4	516	7,7	32	0,5
2013	27	0,5	1247	24,7	594	11,8	140	2,8	997	19,8	83	1,6	52	1,0	524	10,3	20	0,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie: „Zabezpieczenie opieki zdrowotnej na terenie województwa małopolskiego: Małopolski Urząd Wojewódzki

Analiza danych statystycznych przeprowadzona na potrzeby niniejszego dokumentu wskazała znaczny odsetek dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwoju. W 2012 roku udział procentowy tej zbiorowości wyniósł – 7,74%. W roku 2013 odnotowano wzrost udziału do 10,39%.

Tabela 56. Stan zdrowia osób w wieku 19 lat i więcej, będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w podmiotach wykonujących działalność leczniczą w powiecie olkuskim.

Rok	Osoby, u których stwierdzono schorzenia ogółem	schorzenia z powodu																	
		gruźlica A15-A19, B-90		nowotwory C00-C97, D00-D48		choroby tarczycy E00-E07		cukrzyca E10-E14		obwodowego układu nerwowego		choroby układu krążenia I00-I99		oskrzeli i dychawicy oskrzelowej J40-J47		choroby układu trawiennego K25-K93		mięśniowo-kostnego i tkanki	
		L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%
2012	23323	40	0,2	1304	5,6	1635	7,0	3991	17,1	4381	18,8	14799	63,4	3041	13,0	3551	15,2	5561	23,8
2013	25841	52	0,2	1265	4,9	1771	6,8	3671	14,2	3443	13,3	14357	55,6	2520	9,7	2718	10,5	5064	19,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie: „Zabezpieczenie opieki zdrowotnej na terenie województwa małopolskiego: Małopolski Urząd Wojewódzki

Przeprowadzona analiza zgromadzonego materiału badawczego względem osób w wieku 19 lat i więcej będących pod opieką lekarza wskazała, że jedną z dojmujących przyczyn konsultacji medycznych były choroby układu krążenia. W 2012 roku udział procentowy pacjentów służby zdrowia z chorobami układu krążenia wynosił 63,4%. Natomiast w roku 2013 ich udział wynosił 55,6%. Drugą pod względem częstotliwości występowania wśród mieszkańców powiatu były choroby układu mięśniowo kostnego i tkanki łącznej. W 2012 roku mieszkańcy powiatu z tym schorzeniem stanowili 23,8%, zaś w 2013 roku 19,6%. Mieszkańcy z chorobami obwodowego układu nerwowego w 2012 roku stanowili 18,8%, zaś 2013 roku 13,3%. Równie wysoki udział procentowy w 2012 roku stanowiły osoby chorujące na cukrzycę. Ich udział procentowy wynosił 17,1%. W roku 2013 nastąpił spadek osób z chorobą cukrzycy 14,2%. Choroby nowotworowe w badanym roku wyniosły 5,6%, zaś w 2013 roku 4,9%.

Tabela 57. Osoby w wieku 19 lat i więcej będące pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej z powodu chorób układu krążenia w powiatach województwa małopolskiego.

Rok	Ogółem	W tym						Choroby niedokrwienia serca			
		przewlekła choroba reumatyczna		choroba nadciśnieniowa		choroby naczyń mózgowych		Ogółem		z tego przebyły zawał serca	
		L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%
2012	14799	329	2,2	11453	77,4	641	4,3	3412	23,0	382	2,6
2013	14357	200	1,4	11214	78,1	780	5,4	2525	17,6	409	2,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie: „Zabezpieczenie opieki zdrowotnej na terenie województwa małopolskiego: Małopolski Urząd Wojewódzki

Szczegółowa analiza osób w wieku 19 lat i więcej będących pod opieką lekarza podstawowej opieki z powodu chorób układu krążenia wskazuje, że najczęściej występowały choroby związane z nadciśnieniem. W 2012 roku udział procentowy osób z tym schorzeniem wynosił 77,4% ogółu osób z chorobami krążenia. W roku następnym odnotowano nieznaczny wzrost udziału analizowanej zbiorowości. Osoby z niedokrwieniem serca w 2012 roku stanowiły 23,0%. W roku następnym odnotowano spadek, ich udział procentowy wynosił 17,6%. Warto zaznaczyć, iż wśród osób z chorobami niedokrwienia mięśnia sercowego, które jednocześnie przebyły zawał serca w 2012 roku stanowiły 2,6%, zaś w 2013 roku 2,8%.

Kolejnym obszarem, który został poddany szczegółowej analizie to wiek osób chorujących na cukrzycę. Analiza osób z tą chorobą wskazała, iż najliczniejszą grupą osób wśród badanej zbiorowości były osoby w wieku 65 lat i więcej. Udział procentowy tej grupy wiekowej w 2012 roku wynosił 51,9% względem ogólnej liczby osób chorych na cukrzycę. Drugą pod względem liczebności, kategorią wiekową były osoby w wieku 55-64 lat. Analiza wieku osób chorujących na cukrzycę wskazała, że osoby w wieku 55-64 lat w 2012 roku stanowiły 33,0%, zaś w 2013 roku 33,8%. Osoby chorujące na cukrzycę będące w wieku 35-54 lat w 2012 roku stanowiły 12,4%. Ostatnią kategorią wiekową badanej zbiorowości były osoby w wieku 19-34 lat. Ich udział procentowy w 2012 roku wynosił 2,7%.

Tabela 58. Osoby w wieku 19 lat i więcej będące pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej z powodu cukrzycy w powiatach województwa małopolskiego

ROK	Ogółem	w tym leczeni insuliną	w tym grupy wieku															
			19-34 lata		w tym leczeni insuliną		35-54 lata		w tym leczeni insuliną		55-64 lata		w tym leczeni insuliną		65 lat i więcej		w tym leczeni insuliną	
			L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%
2012	3991	1044	106	2,7	61	1,5	495	12,4	190	4,8	1317	33	287	7,2	2073	51,9	506	12,7
2013	3671	717	82	2,2	39	1,0	455	12,4	133	3,6	1243	33,7	281	7,6	1891	51,5	264	7,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie: „Zabezpieczenie opieki zdrowotnej na terenie województwa małopolskiego: Małopolski Urząd Wojewódzki

Kolejną zbiorowością w wieku 19 lat i więcej, która została poddana szczegółowej analizie były osoby leczone w związku z doświadczanymi zaburzeniami psychicznymi. Analiza wtórna danych statystycznych Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, Wydział Polityki Społecznej wykazała, że spośród 3502 mieszkańców powiatu leczonych ze względu na zaburzenia psychiczne, najwięcej, bo 23,8% stanowiły osoby z zaburzeniami organicznymi. W roku następnym nastąpił znaczny wzrost odsetka osób z tego typu zaburzeniami.

Tabela 59. Osoby w wieku 19 lat i więcej będące pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej z powodu zaburzeń psychicznych w powiatach województwa małopolskiego

ROK	Ogółem	Zaburzenia organiczne (F00-F09)				Schizofrenia (F20)				Zaburzenia psychotyczne i urojeniowe (F21-F29)				Zaburzenia afektywne (F30-F39)				Zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne			
		ogółem		w tym mężczyźni		ogółem		w tym mężczyźni		ogółem		w tym mężczyźni		ogółem		w tym mężczyźni		ogółem		w tym mężczyźni	
		L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%
2012	3502	834	23,8	465	13,3	470	13,4	215	6,1	167	4,8	74	2,1	1041	29,7	336	9,6	536	15,3	157	4,5
2013	3609	681	37,7	381	10,6	527	14,6	241	6,7	82	2,3	37	1,0	1108	30,7	372	10,3	561	15,5	191	5,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie: „Zabezpieczenie opieki zdrowotnej na terenie województwa małopolskiego: Małopolski Urząd Wojewódzki

W 2013 roku procentowy udział osób z zaburzeniami organicznymi wynosił 37,7%. Zaburzenia afektywne wśród pacjentów z zaburzeniami psychicznymi w 2012 roku wynosiły 29,7%, a w roku 2013 ich udział procentowy był jeszcze wyższy 30,7%. Równie wysoki udział procentowy zidentyfikowano wśród pacjentów, u których zdiagnozowano Zaburzenia nerwicowe związane ze stresem oraz zaburzenia somatoformiczne. Udział pacjentów z tymi schorzeniami w 2012 roku wynosił 15,3%. W 2013 roku odnotowano wzrost udziału badanej zbiorowości do wartości 15,5%. Schizofrenia występowała w 2012 roku równie często. Udział osób z tym schorzeniem zidentyfikowano w stosunku do 13,4%, zaś w 2013 ich udział procentowy wynosił 14,6%. Natomiast zaburzenia psychotyczne i urojeniowe wśród pacjentów Powiatu Olkuskiego stanowiły w 2012 roku 4,7%, zaś w roku 2013 nastąpił ich spadek do wartości 2,3%.

12. Sytuacja osób niepełnosprawnych

Współczesne ujęcie niepełnosprawności można rozważać w ramach podejścia medycznego oraz społecznego. W modelu medycznym bariery doświadczane przez osoby niepełnosprawne stanowią konsekwencje choroby lub uszkodzenia, a przyczyna niepełnosprawności jest lokowana w jednostce, w ujęciu społecznym bariery są skutkiem ograniczeń w sferze społecznej lub ekonomicznej (w tym w dostępie do rynku pracy). Ujęcie łączące podejście medyczne i społeczne znalazło odzwierciedlenie w kluczowych aktach prawnych w obszarze niepełnosprawności. W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, zgodnie z którą niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. W ramach systemu rentowego nie używa się natomiast pojęcia niepełnosprawność. Operuje się pojęciami niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji – można więc mówić w tym przypadku o podejściu ściśle społecznym, które koncentruje się na możliwości wypełniania ról zawodowych w kontekście możliwości samodzielnego utrzymania się jednostki.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych koncentruje się na rehabilitacji osób niepełnosprawnych. W myśl tej ustawy (art. 7, ust.1) rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

W tej samej ustawie Ustawodawca wskazuje na trzy stopnie niepełnosprawności:

- Znaczny - zalicza się do niego osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.
- Umiarkowany – zalicza się do niego osobę o naruszonej sprawności organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób, w celu pełnienia ról społecznych
- Lekki - zalicza się do niego osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych, z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych, dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną, o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspakajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. Nr 139, poz. 1328, ze zm.) rozróżnia się symbole przyczyny niepełnosprawności:

- 01-U – upośledzenie umysłowe,
- 02-P – choroby psychiczne,
- 03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
- 04-O – choroby narządu wzroku,
- 05-R – upośledzenie narządu ruchu,
- 06-E – epilepsja,
- 07-S – choroby układu oddechowego i krążenia,
- 08-T – choroby układu pokarmowego,
- 09-M – choroby układu moczowo-płciowego,
- 10-N – choroby neurologiczne,
- 11-I – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,
- 12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe.

Symbol przyczyny niepełnosprawności zawarty w orzeczeniu odzwierciedla rozpoznanie uszkodzenia lub choroby, która niezależnie od przyczyny jej powstania powoduje zaburzenia funkcji organizmu oraz ograniczenia w wykonywaniu czynności życiowych i aktywności społecznej dziecka.²⁴

Symbol przyczyny niepełnosprawności zawarty w orzeczeniu odzwierciedla rozpoznanie uszkodzenia lub choroby, która niezależnie od przyczyny jej powstania powoduje zaburzenia funkcji organizmu oraz ograniczenia w wykonywaniu czynności życiowych i aktywności społecznej dziecka.²⁵

²⁴ <http://www.niepelnosprawni.gov.pl>

²⁵ <http://www.niepelnosprawni.gov.pl>

12.1. Osoby poniżej 16 roku życia wg przyczyn niepełnosprawności, wieku, płci w 2012 i 2014 roku.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania O Niepełnosprawności w Olkuszu przekazał dane statystyczne na temat liczby osób w wieku do 16 roku życia w stosunku do których wydała pozytywne orzeczenie o ustaleniu niepełnosprawności. Przekazał również dane w zakresie symboli niepełnosprawności czyli inaczej mówiąc przyczyn niepełnosprawności oraz wieku i płci.

Pierwszym obszarem zainteresowań badawczych była liczba wydanych orzeczeń (pozytywnych) oraz przyczyna orzeczenia niepełnosprawności. Prezentują ten fakt społeczny poniższe tabele.

Tabela 60. Liczba osób przed 16 rokiem życia wobec których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w 2012 roku, wg przyczyny niepełnosprawności

przyczyny niepełnosprawności	Liczba osób	%
01-U	7	4,7
02-P	6	4,0
03-L	4	2,7
04-O	7	4,7
05-R	17	11,4
06-E	3	2,0
07-S	39	26,2
08-T	2	1,3
09-M	6	4,0
10-N	22	14,8
11-I	29	19,5
12-C	7	4,7
RAZEM	149	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Przeprowadzona analiza danych zastanych wskazuje, iż w 2012 roku Powiatowy Zespół wydał pozytywne orzeczenia w stosunku do 149 osób w wieku przed 16 rokiem życia. W roku 2014 sytuacja nie uległa zmianie, bowiem również 149 osób otrzymało pozytywne orzeczenia Powiatowego Zespołu.

Analiza wskazuje, że w 2012 roku najczęstszym powodem orzeczenia niepełnosprawności były choroby układu oddechowego i krążenia. Odsetek osób z tym zespołem chorobowym wynosił 26,2%. Natomiast w 2014 roku odnotowano spadek udziału osób z chorobami układu oddechowego i krążenia, wynosił on bowiem 11,4%. Natomiast osoby z innymi schorzeniami, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego w 2012 roku stanowiły 19,5% ogółu, a w 2014 roku udział procentowy osób z innymi chorobami w stosunku do ogółu osób do 16 roku życia wynosił 24,2%.

Tabela 61. Liczba osób przed 16 rokiem życia wobec których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w 2014 roku, wg przyczyny niepełnosprawności

przyczyny niepełnosprawności	Liczba osób	%
01-U	6	4,0
02-P	6	4,0
03-L	6	4,0
04-O	8	5,4
05-R	12	8,1
06-E	6	4,0
07-S	17	11,4
08-T	4	2,7
09-M	2	1,3
10-N	36	24,2
11-I	36	24,2
12-C	10	6,7
RAZEM	149	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Choroby neurologiczne występowały równie często wśród przyczyn przyznania niepełnosprawności. W 2012 roku odnotowano udział procentowy na poziomie 14,8%, a w 2014 roku już 24,2%. Upośledzenia narządu ruchu jako przyczyna przyznania niepełnosprawności w 2012 roku występowały równie często, w 2012 roku udział procentowy wynosił 11,4%. Natomiast w roku 2014 udział procentowy z tym zespołem chorobowym wynosił 8,1%. Osoby z chorobami narządu wzroku w 2012 roku stanowiły 4,7%, a w 2014 roku odnotowano wzrost udziału procentowego do wartości 5,4%. Choroby psychiczne w badanym roku stanowiły 4,0% względem ogółu badanej zbiorowości, a w 2014 roku ich udział procentowy wyniósł 4,0%. Upośledzenie umysłowe wśród osób w wieku do 16 roku życia w 2012 roku wynosiły 4,7%, a w 2014 roku 4,0%.

W zbiorowości objętej analizą w roku 2012, jak i w 2014 roku wśród klientów Powiatowego Zespołu najliczniejszą grupą były osoby w wieku 8-16 lat. W 2012 i w 2014 roku procentowy udział osób w wieku 8-16 lat wynosił 41,6%. Osoby wieku 0-3 lat w 2012 roku stanowiły natomiast 31,5%, a w 2014 roku 26,2%. W grupie wiekowej 4-7 lat udział procentowy tej grupy w 2012 roku wynosił 26,8%, zaś w 2014 roku 32,2%.

Tabela 62. Liczba osób przed 16 rokiem życia wobec których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w latach 2012-2014

	0-3 lat	%	4-7 lat	%	8-16 lat	%
2012	47	31,5	40	26,8	62	41,6
2014	39	26,2	48	32,2	62	41,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Tabela 63. Liczba osób przed 16 rokiem życia wobec, których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w 2012 roku, wg wieku i przyczyny niepełnosprawności

przyczyny niepełnosprawności	0-3 lat		4-7 lat		8-16 lat	
	L.B	%	L.B	%	L.B	%
01-U	0	0,0	1	2,5	6	9,7
02-P	1	2,1	3	7,5	2	3,2
03-L	4	8,5	0	0,0	0	0,0
04-O	1	2,1	4	10,0	2	3,2
05-R	6	12,8	3	7,5	8	12,9
06-E	0	0,0	0	0,0	3	4,8
07-S	12	25,5	14	35,0	13	21,0
08-T	0	0,0	0	0,0	2	3,2
09-M	3	6,4	2	5,0	1	1,6
10-N	10	21,3	6	15,0	6	9,7
11-I	6	12,8	6	15,0	17	27,4
12-C	4	8,5	1	2,5	2	3,2
RAZEM	47	100,0	40	100,0	62	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Tabela 64. Liczba osób przed 16 rokiem życia wobec, których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w 2014 roku wg wieku i przyczyny niepełnosprawności

przyczyny niepełnosprawności	0-3 lat		4-7 lat		8-16 lat	
	L.B	%	L.B	%	L.B	%
01-U	0	0	2	4,2	4	6,5
02-P	0	0	2	4,2	4	6,5
03-L	5	12,8	0	0	1	1,6
04-O	3	7,7	1	2,1	4	6,5
05-R	4	10,3	2	4,2	6	9,7
06-E	0	0	3	6,3	3	4,8
07-S	2	5,1	10	20,8	5	8,1
08-T	1	2,6	2	4,2	1	1,6
09-M	0	0	2	4,2	0	0
10-N	14	35,9	10	20,8	12	19,4
11-I	9	23,1	10	20,8	17	27,4
12-C	1	2,6	4	8,3	5	8,1
RAZEM	39	100	48	100	62	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Analiza danych statystycznych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności za lata 2012 oraz 2014 wskazuje, że najliczniejszą grupą wśród badanej zbiorowości byli chłopcy. W 2012 roku udział procentowy chłopców w wieku do 16 roku życia wynosił 55,7%, zaś w 2014 roku ich odsetek wyniósł 58,4%. Natomiast procentowy udział dziewcząt w 2012 roku wyniósł 44,3%, a w 2014 roku 41,6%.

Tabela 65. Liczba osób przed 16 rokiem życia wobec, których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w latach 2012 i 2014, wg płci

	dziewczęta	%	chłopcy	%
2012	66	44,3	83	55,7
2014	62	41,6	87	58,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Z danych wynika, iż w 2012 roku największy udział procentowy wśród chłopców posiadała grupa młodych osób z chorobami układu oddechowego i krążenia stanowiąc 24,1% ogółu. Z kolei wśród dziewcząt dominowały również te z chorobami układu oddechowego i krążenia stanowiąc 28,8% ogółu. W 2014 roku sytuacja nieco uległa zmianie, gdyż w przypadku chłopców, liczba osób z chorobami krążenia i układu oddechowego zmniejszyła się a dominowała grupa osób z chorobami zaliczanymi jako inne, stanowiąc 23,0% ogółu chłopców. W przypadku dziewcząt, liczba osób z chorobami układu krążenia i oddechowego zdecydowanie uległa zmniejszeniu, zaś dominowały te dziewczęta, które posiadały choroby neurologiczne, stanowiąc 30,2% ogółu.

Tabela 66. Liczba osób przed 16 rokiem życia wobec, których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w 2012 roku, wg płci i przyczyny niepełnosprawności

przyczyny niepełnosprawności	dziewczęta		chłopcy	
	Liczba	%	Liczba	%
01-U	3	4,5	4	4,8
02-P	1	1,5	5	6,0
03-L	1	1,5	3	3,6
04-O	6	9,1	1	1,2
05-R	8	12,1	9	10,8
06-E	2	3,0	1	1,2
07-S	19	28,8	20	24,1
08-T	1	1,5	1	1,2
09-M	2	3,0	4	4,8
10-N	9	13,6	13	15,7
11-I	12	18,2	17	20,5
12-C	2	3,0	5	6,0
RAZEM	66	100	83	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Tabela 67. Liczba osób przed 16 rokiem życia wobec, których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w 2014 roku, wg płci i przyczyny niepełnosprawności

przyczyny niepełnosprawności	dziewczęta		chłopcy	
	L.B	%	L.B	%
01-U	2	3,2	4	4,6
02-P	0	0,0	6	6,9
03-L	2	3,2	4	4,6
04-O	3	4,8	5	5,7
05-R	4	6,5	8	9,2
06-E	1	1,6	5	5,7
07-S	7	11,3	10	11,5
08-T	3	4,8	1	1,1
09-M	0	0,0	2	2,3
10-N	19	30,6	17	19,5
11-I	16	25,8	20	23,0
12-C	5	8,1	5	5,7
RAZEM	62	100,0	87	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

12. 2. Osoby powyżej 16 roku życia z orzeczonym stopniem niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w 2012 i 2014 roku.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Olkuszu przekazał dane statystyczne na temat liczby osób, ze względu na posiadany stopień niepełnosprawności oraz symbol niepełnosprawności. Pierwszą cechą określającą zbiorowość niepełnosprawnych klientów Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności była płeć.

Analiza klientów Powiatowego Zespołu ds. Orzekania O Stopniach Niepełnosprawności w powiecie olkuskim ze względu na płeć wskazała, iż w 2012 roku kobiety stanowiły 51,4%. Natomiast mężczyźni w badanej grupie stanowili – 48,6%. W 2014 roku udział procentowy kobiet wynosił 47,8%, mężczyźni stanowili 52,2%. Odnotowano zatem spadek udziału kobiet o 3,6 punktów procentowych oraz wzrost udziału mężczyzn o 3,6%.

Tabela 68. Liczba osób powyżej 16 roku życia wobec których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w latach 2012 i 2014, wg płci

	kobiety	%	mężczyźni	%
2012	883	51,4	834	48,6
2014	827	47,8	903	52,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Tabela 69. Liczba wydanych orzeczeń wg płci i symboli niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia w 2012 roku

symbole	Kobiety		Mężczyźni	
	L.B	%	L.B	%
01-U	12	1,4	18	2,2
02-P	62	7,0	81	9,7
03-L	13	1,5	20	2,4
04-O	20	2,3	20	2,4
05-R	218	24,7	172	20,6
06-E	10	1,1	18	2,2
07-S	241	27,3	257	30,8
08-T	25	2,8	31	3,7
09-M	67	7,6	33	4,0
10-N	172	19,5	148	17,7
11-I	43	4,9	35	4,2
12-C	0	0,0	1	0,1
Suma	883	100,0	834	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Tabela Liczba wydanych orzeczeń wg płci i symboli niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia w 2014 roku

symbole	Kobieta		Mężczyzna	
	L.B	%	L.B	%
01-U	14	1,7	18	2,0
02-P	68	8,2	55	6,1
03-L	14	1,7	17	1,9
04-O	21	2,5	22	2,4
05-R	209	25,3	235	26,0
06-E	6	0,7	14	1,6
07-S	186	22,5	258	28,6
08-T	31	3,7	44	4,9
09-M	77	9,3	31	3,4
10-N	149	18,0	164	18,2
11-I	50	6,0	45	5,0
12-C	2	0,2	0	0,0
Suma	827	100	903	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Przeprowadzona analiza wtórna danych zastanych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w 2012 roku wskazuje, iż zespół wydał najwięcej orzeczeń przyznających mieszkańcom powiatu **umiarkowany stopień niepełnosprawności** - osoby z tym stopniem stanowiły 41,8% (719 osób). W 2014 roku udział procentowy badanej zbiorowości wynosił 50,3% (870 osób). Odnotowano zatem znaczny wzrost badanej zbiorowości o 8,4% w stosunku do analizy z roku 2012. **Znaczny stopień niepełnosprawności** w 2012 roku zespół przyznał 624 osobom zamieszkałym na obszarze powiatu. Stanowili oni 36,3% badanej zbiorowości. Natomiast w 2014 roku udział procentowy badanej zbiorowości wynosił 30,7% (531 osób). Nastąpił zatem spadek o 5,6 punktów procentowych względem 2012 roku. **Lekki stopień niepełnosprawności** w 2012 roku

przyznano 374 osobom, co stanowiło 21,8% ogółu klientów Powiatowego Zespołu. W 2014 roku liczebność badanej zbiorowości wynosiła 329 osób, co stanowiło 19,0%. Odnotowano zatem zmniejszenie się tej zbiorowości o 2,8%.

Tabela 70. Liczba wydanych orzeczeń wg symboli oraz przyczyn niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia w 2012 roku

symbole	znaczny		umiarkowany		lekki	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
01-U	9	1,4	21	2,9	0	0,0
02-P	29	4,6	91	12,7	23	6,1
03-L	9	1,4	8	1,1	16	4,3
04-O	17	2,7	10	1,4	13	3,5
05-R	61	9,8	154	21,4	175	46,8
06-E	2	0,3	11	1,5	15	4,0
07-S	249	39,9	197	27,4	52	13,9
08-T	25	4,0	21	2,9	10	2,7
09-M	55	8,8	41	5,7	4	1,1
10-N	132	21,2	136	18,9	52	13,9
11-I	35	5,6	29	4,0	14	3,7
12-C	1	0,2	0	0,0	0	0,0
Suma	624	100	719	100	374	100

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Przyznanie **znacznego stopnia niepełnosprawności** związane było najczęściej z **chorobami układu oddechowego i krążenia (07-S)**. Zbiorowość osób z tym schorzeniem, którym jednocześnie przyznano znaczny stopień niepełnosprawności w 2012 roku stanowiła - 39,9% ogółu (249 osób). W 2014 roku udział procentowy tej grupy beneficjentów stanowił 36,3% (193 osoby). Zaobserwowano zatem spadek badanej zbiorowości o 3,6 punkty procentowe. **Choroby neurologiczne** stanowiły jedną z dominujących przyczyn przyznania znacznego stopnia niepełnosprawności. Zbiorowość osób z tym zespołem chorobowym w 2012 roku stanowiła 21,2%. Natomiast w roku 2014 zbiorowość z tym schorzeniem wynosiła 19,0%. Zaobserwowano zmniejszenie się badanej zbiorowości o 2,1 punktów procentowych. Kolejną grupą chorobową wartą odnotowania były osoby z **upośledzeniem ruchu**, które stanowiły w 2012 roku 9,8%, a w 2014 roku 10,5%. Osoby z **chorobami układu moczowo-płciowego** w 2012 roku stanowiły 8,8%. W 2014 roku te same osoby stanowiły 10,7%, tak więc nastąpił wzrost o 1,9 punktów procentowych względem roku 2012. **Choroby psychiczne** wśród beneficjentów Zespołu o znacznym stopniu niepełnosprawności w 2012 stanowiły 4,6%, a w 2014 roku 2,4%. Zarejestrowane osoby niepełnosprawne o **umiarkowanym stopniu niepełnosprawności**, to przede wszystkim osoby z chorobami układu oddechowego i krążenia. W 2012 roku stanowiły one 27,4% , a w 2014 roku ich udział wyniósł 24,3%. W 2014 roku, wśród osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności dominowały te, które posiadały choroby narządów ruchu.

Tabela 71. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyny i stopnia niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia w 2014 roku

symbole	znaczny		umiarkowany		lekki	
	L.B	%	L.B	%	L.B	%
01-U	13	2,4	19	2,2	0	0,0
02-P	13	2,4	79	9,1	31	9,4
03-L	3	0,6	10	1,1	18	5,5
04-O	24	4,5	15	1,7	4	1,2
05-R	56	10,5	244	28,0	144	43,8
06-E	1	0,2	13	1,5	6	1,8
07-S	193	36,3	211	24,3	40	12,2
08-T	36	6,8	29	3,3	10	3,0
09-M	57	10,7	42	4,8	9	2,7
10-N	101	19,0	164	18,9	48	14,6
11-I	32	6,0	44	5,1	19	5,8
12-C	2	0,4	0	0,0	0	0,0
Suma	531	100,0	870	100,0	329	100

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Osoby z **upośledzeniem narządu ruchu**, posiadające umiarkowany stopień niepełnosprawności w 2012 roku stanowiły 21,4% , a w 2014 roku stanowiły 28,0%. Natomiast osoby z **chorobami neurologicznymi** stanowiły w 2012 roku 18,9% , a w 2014 wartość procentowa nie ulegała zmianie. **Choroby psychiczne** jako przyczyna przyznania umiarkowanego stopnia niepełnosprawności w 2012 roku stanowiły 12,7% ,a w 2014 roku 9,1%.

Trzecią grupą, która została poddana analizie były osoby z **lekkim stopniem niepełnosprawności**. Analiza wskazała, iż dominowały tu osoby z **upośledzeniem narządu ruchu** - w 2012 roku stanowiły one 46,8% i w 2014 roku wartości procentowe nie uległy zmianie. **Osoby z chorobami układu oddechowego i krążenia** w 2012 roku stanowiły – 1,1%. Natomiast w 2014 roku ich udział procentowy wynosił 2,7%. Osoby z **chorobami neurologicznymi** w 2012 roku stanowiły 13,9%, a w 2014 roku 14,6%. Osoby z **chorobami psychicznymi** (z lekkim stopniem niepełnosprawności)w 2012 stanowiły 6,1%, a w 2014 roku już 9,4%, zatem nastąpił wzrost opisanej grupy o 3,3 punkty procentowe.

Kolejną cechą, która została poddana analizie jest wiek osób niepełnosprawnych, którzy pozostają w rejestrze Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności. **Osoby niepełnosprawne w wieku 16-24 lata** w roku 2012 stanowiły 8,8%. Natomiast w roku 2014 osoby w wieku 16-24 stanowiły – 6,2%.

Tabela 72. Liczba osób powyżej 16 roku życia wobec których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w latach 2012 i 2014, wg wieku

	16-25 lat	%	26-40 lat	%	41-60 lat	%	60 lat i	%
2012	151	8,8	177	10,3	671	39,0	718	41,8
2014	107	6,2	171	9,9	670	38,7	782	45,2

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Tabela 73. Liczba wydanych orzeczeń wg wieku i symboli niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia w 2012 roku

Symbole	16-25 Lat		26-40 Lat		41-60 Lat		60 Lat i więcej		razem	
	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%
01-U	25	16,6	2	1,1	3	0,4	0	0	16,6	2
02-P	20	13,2	27	15,3	70	10,4	26	3,6	13,2	27
03-L	4	2,6	3	1,7	16	2,4	10	1,4	2,6	3
04-O	10	6,6	4	2,3	15	2,2	11	1,5	6,6	4
05-R	37	24,5	44	24,9	178	26,5	131	18,2	24,5	44
06-E	8	5,3	11	6,2	7	1,0	2	0,3	5,3	11
07-S	11	7,3	24	13,6	166	24,7	297	41,4	7,3	24
08-T	4	2,6	5	2,8	29	4,3	18	2,5	2,6	5
09-M	2	1,3	5	2,8	44	6,6	49	6,8	1,3	5
10-N	20	13,2	41	23,2	115	17,1	144	20,1	13,2	41
11-I	9	6,0	11	6,2	28	4,2	30	4,2	6,0	11
12-C	1	0,7	0	0	0	0	0	0	0,7	0
RAZEM	151	100	177	100	671	100	718	100	100	177

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Osoby w wieku 16-25 lat, którym został przyznany stopień niepełnosprawności najczęściej borykały się z chorobami narządu ruchu. W 2012 roku udział procentowy tych osób wynosił 24,5%. Natomiast w 2014 roku ich udział wynosił – 12,1%. Również wysoki udział osób odnotowano przypadku przyczyny niepełnosprawności jaką jest upośledzenie umysłowe. Udział procentowy tych osób w 2012 roku wynosił 16,6% i w 2014 roku wartość jego wzrosła do 21,5%. Natomiast osoby z chorobami psychicznymi w roku badania podstawowego (2012) stanowiły 13,2%, a w 2014 roku 12,1%.

Tabela 74. Liczba wydanych orzeczeń wg wieku i przyczyny niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia w 2014 roku

Symbole	16-25 Lat		26-40 Lat		41-60 Lat		60 Lat i więcej		razem	
	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%
01-U	23	21,5	6	3,5	3	0,4	0	0	32	1,9
02-P	13	12,1	31	18,1	58	8,7	21	2,7	123	7,1
03-L	8	7,5	2	1,2	7	1,0	14	1,8	31	1,8
04-O	3	2,8	4	2,3	17	2,5	19	2,4	43	2,5
05-R	13	12,1	40	23,4	173	25,8	218	27,9	444	25,7
06-E	4	3,7	8	4,7	8	1,2	0	0,0	20	1,2
07-S	7	6,5	16	9,4	152	22,7	269	34,4	444	25,7
08-T	5	4,7	6	3,5	30	4,5	34	4,3	75	4,3
09-M	2	1,9	6	3,5	53	7,9	47	6,0	108	6,2
10-N	14	13,1	38	22,2	134	20,0	127	16,2	313	18,1
11-I	13	12,1	14	8,2	35	5,2	33	4,2	95	5,5
12-C	2	1,9	0	0	0	0	0	0	2	0,1
RAZEM	107	100	171	100	670	100	782	100	1730	100

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Kolejną grupą wiekową, której dotyczyła analiza były **osoby niepełnosprawne w wieku 26-40 lat**. Poprowadzona analiza za rok 2012 wskazała, że odsetek osób w tym wieku wynosił 10,3%. Natomiast w 2014 roku ich udział procentowy zmniejszył się do 9,9%. Najczęstszą przyczyną przyznania niepełnosprawności w tej grupie wiekowej były upośledzenia narządu ruchu. W 2012 roku osoby z tymi chorobami stanowiły 24,9%, a w 2014 roku 23,4%. Choroby neurologiczne były równie częstym zespołem chorobowym decydującym o przyznaniu niepełnosprawności. Odsetek osób w 2012 roku z tym zespołem chorobowym wynosił 23,2%, a w 2014 roku 22,2%. Choroby psychiczne jako przyczyna przyznania niepełnosprawności stanowiły 15,3% w 2012 roku. Natomiast w 2014 roku odsetek osób z chorobą psychiczną wynosił 18,1%. Z kolei osoby z chorobami układu oddechowego i krążenia w 2012 roku stanowiły 13,6%, a w 2014 roku 9,4%.

Osoby niepełnosprawne w wieku 41-60 lat w 2012 roku stanowiły 39,0%. W kolejnym roku, który został podany analizie (2014) udział procentowy klientów Powiatowego Zespołu wynosił 38,7%. W tej grupie wiekowej upośledzenia narządu ruchu stanowiły dominującą przyczynę przyznania stopnia niepełnosprawności. W 2012 roku ich udział procentowy wynosił 26,5%, a w 2014 roku 25,8%. Choroby układu oddechowego i krążenia były kolejną przyczyną przyznawania stopnia niepełnosprawności. Ich udział w 2012 roku wyniósł 24,7%, a w 2014 roku wyniósł 22,7%. Równie wysoki odsetek osób, którym przyznano stopień niepełnosprawności odnotowano wśród osób z chorobami neurologicznymi. W 2012 roku ich odsetek wynosił 17,1%, a w 2014 roku wzrósł do 20,0%. Osoby z chorobami psychicznymi, którym przyznano stopień niepełnosprawności stanowiły w 2012 roku 10,4%, a w 2014 roku wartość wskaźnika obniżyła się do 8,7%.

Odsetek **osób niepełnosprawnych w wieku 60 lat i więcej** w 2012 roku wynosił 41,8%. Natomiast w 2014 roku udział tej grupy wiekowej wśród klientów Powiatowego Zespołu wynosił 45,2%. W tej grupie wiekowej dominującą przyczyną przyznania stopnia niepełnosprawności były choroby układu oddechowego i krążenia stanowiące 41,4%. W 2014 roku ich udział nieco zmniejszył się wynosząc 34,4%. Równie częstą przyczyną przyznania niepełnosprawności były choroby neurologiczne stanowiące 20,1%. W 2014 roku udział osób z chorobami neurologicznymi wynosił 16,2%. Upośledzenia narządu ruchu jako przyczyna przyznania stopnia niepełnosprawności wynosiły w 2012 roku 18,2%, a w 2014 roku wartość wskaźnika wzrosła do 27,9%.

Kolejną cechą określającą niepełnosprawnych klientów Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w powiecie olkuskim było wykształcenie, a dane na ten temat zostały zamieszczone w poniższych tabelach.

Tabela 75. Liczba osób powyżej 16 roku życia wobec których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w latach 2012 i 2014, wg wykształcenia

	poniżej podstawowe	%	podstawowe	%	zasadnicze zawodowe	%	średnie	%	wyższe	%
2012	26	1,5	524	30,8	487	28,7	526	31,0	136	8,0
2014	56	3,2	424	24,5	567	32,8	546	31,6	137	7,9

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Tabela 76. Liczba wydanych orzeczeń wg wykształcenia i symbolu niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia w 2012 roku

symbol e	poniżej		podstawowe		zasadnicze		średnie		wyższe	
	LB	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%
01-U	2	7,7	24	4,4	3	0,6	1	0,2	0	0,0
02-P	3	11,5	51	9,4	47	9,7	37	7,0	5	3,7
03-L	1	3,8	12	2,2	11	2,3	6	1,1	3	2,2
04-O	0	0,0	14	2,6	6	1,2	12	2,3	8	5,9
05-R	5	19,2	92	17,0	110	22,6	149	28,3	34	25,0
06-E	1	3,8	5	0,9	11	2,3	10	1,9	1	0,7
07-S	9	34,6	175	32,3	161	33,1	122	23,2	31	22,8
08-T	0	0,0	15	2,8	17	3,5	20	3,8	4	2,9
09-M	0	0,0	24	4,4	27	5,5	36	6,8	13	9,6
10-N	5	19,2	110	20,3	73	15,0	106	20,2	26	19,1
11-I	0	0,0	19	3,5	21	4,3	27	5,1	11	8,1
12-C	0	0,0	1	0,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Suma	26	100,0	542	100,0	487	100,0	526	100,0	136	100,

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Analiza danych zastanych pozwoliła określić poziom wykształcenia osób, którym zespół wydał orzeczenie o przyznaniu stopnia niepełnosprawności. Osoby legitymujące się wykształceniem **niższym niż podstawowe** w 2012 roku stanowili 1,5%, a w 2014 roku ich udział procentowy wynosił 3,2%. W całej zbiorowości klientów Powiatowego Zespołu osoby z **wykształceniem podstawowym** w roku 2012 stanowiły 30,8%, a w 2014 roku 24,5%. Wykształcenie **zasadnicze zawodowe** w 2012 roku posiadało 28,7%. Natomiast w 2014 roku osoby z wykształceniem zawodowym stanowiły 32,8%. Wykształceniem średnim legitymowało się w 2012 roku 31,0% ogółu, a w 2014 roku 31,6%. osoby z wykształceniem wyższym stanowiły w latach 2012-2014 blisko 8,0% ogółu.

Tabela 77. Liczba wydanych orzeczeń wg wykształcenia i przyczyny niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia w 2014 roku

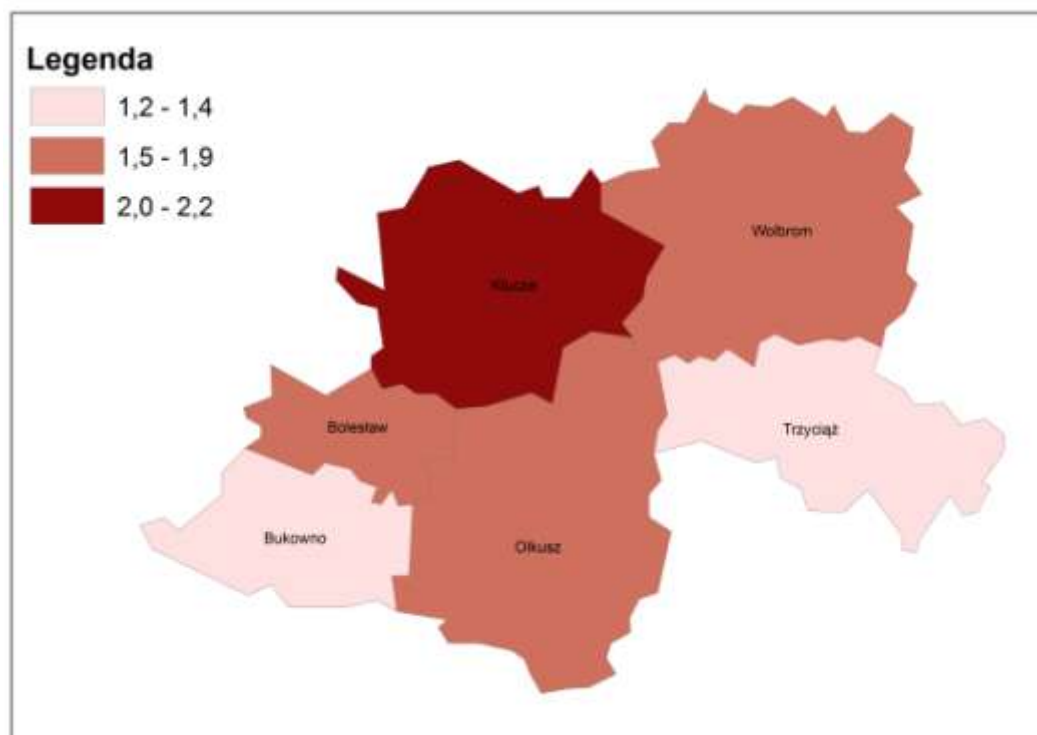
symbole	poniżej		podstawowe		zasadnicze		średnie		wyższe	
	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%	L.B	%
01-U	6	10,7	16	3,8	9	1,6	1	0,2	0	0,0
02-P	3	5,4	34	8,0	49	8,6	33	6,0	4	2,9
03-L	0	0,0	9	2,1	10	1,8	12	2,2	0	0,0
04-O	1	1,8	10	2,4	13	2,3	14	2,6	5	3,6
05-R	17	30,4	89	21,0	150	26,5	149	27,3	39	28,5
06-E	1	1,8	10	2,4	5	0,9	3	0,5	1	0,7
07-S	12	21,4	130	30,7	145	25,6	131	24,0	26	19,0
08-T	0	0,0	14	3,3	29	5,1	25	4,6	7	5,1
09-M	5	8,9	20	4,7	28	4,9	47	8,6	8	5,8
10-N	10	17,9	66	15,6	103	18,2	104	19,0	30	21,9
11-I	0	0,0	25	5,9	26	4,6	27	4,9	17	12,4
12-C	1	1,8	1	0,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0
RAZEM	56	100,0	424	100,0	567	100,0	546	100,0	137	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

12. 3. Przestrzenna dystrybucja klientów Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności według zamieszkania w 2014 roku.

Analiza danych statystycznych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania O Niepełnosprawności pozwoliła zidentyfikować przestrzenne zróżnicowanie powiatu olkuskiego w obszarze miejsc zamieszkania klientów Powiatowego Zespołu (wg gmin). Na podstawie zebranych danych udało się zidentyfikować gminy, w których zamieszkiwali beneficjenci Powiatowego Zespołu.

Mapa 47. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia względem ogólnej liczby mieszkańców powiatu olkuskiego w 2014 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Załączona mapa badawcza (mapa odsetkowa) prezentuje przestrzenne zróżnicowanie miejsc zamieszkania osób niepełnosprawnych. W świetle danych Powiatowego Zespołu największy udział procentowy badanej zbiorowości wśród ogółu mieszkańców danej gminy odnotowano w **Gminie Klucze**. W 2014 roku udział procentowy badanej zbiorowości wynosił 2,2% względem ogólnej liczby mieszkańców Gminy Klucze.

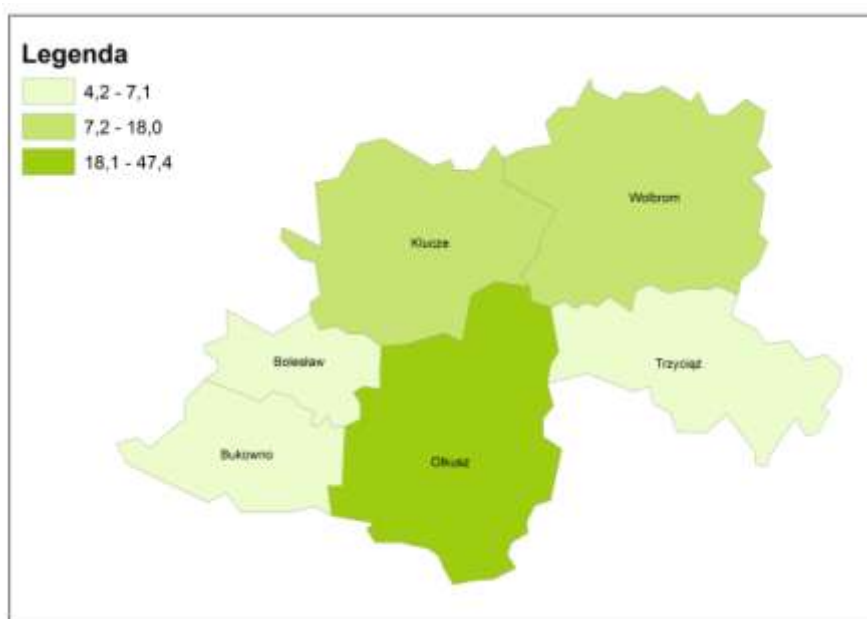
Tabela 78. Udział procentowy osób niepełnosprawnych po 16 roku życia, względem ogólnej liczby mieszkańców powiatu olkuskiego w 2014 roku, wg miejsca zamieszkania

Gmina	Liczba mieszkańców	Udział procentowy osób niepełnosprawnych względem ogólnej liczby mieszkańców danej gminy	Liczba osób niepełnosprawnych	Udział osób niepełnosprawnych względem ogółu niepełnosprawnych w powiecie
Bolesław	7839	1,9	146	7,1
Bukowano	10087	1,4	143	7,0
Klucze	15054	2,2	333	16,3
Olkusz	49713	2,0	967	47,4
Trzyciąż	7081	1,2	85	4,2
Wolbrom	23124	1,6	368	18,0
Ogółem	112898	1,8	2042	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

W Gminie Olkusz udział procentowy badanej zbiorowości był równie wysoki. W 2014 roku udział procentowy osób niepełnosprawnych w stosunku do mieszkańców gminy wynosił 2,0%. W Gminie Wolbrom odnotowano udział procentowy badanej zbiorowości na poziomie 1,6%. Natomiast w Gminie Bolesław odsetek osób niepełnosprawnych wynosił 1,9%. Najmniejszy udział procentowy badanej zbiorowości odnotowano w Gminie Trzyciąż 1,2% oraz w Gminie Bukowano 1,4%.

Kolejnym obszarem analizy jaki został zrealizowany był odsetek osób niepełnosprawnych według miejsca zamieszkania w gminie powiatu olkuskiego, względem ogólnej liczby osób niepełnosprawnych w powiecie.

Mapa 48. Udział procentowy osób niepełnosprawnych po 16 roku życia, względem ogólnej liczby osób niepełnosprawnych w powiecie olkuskim w 2014 roku.

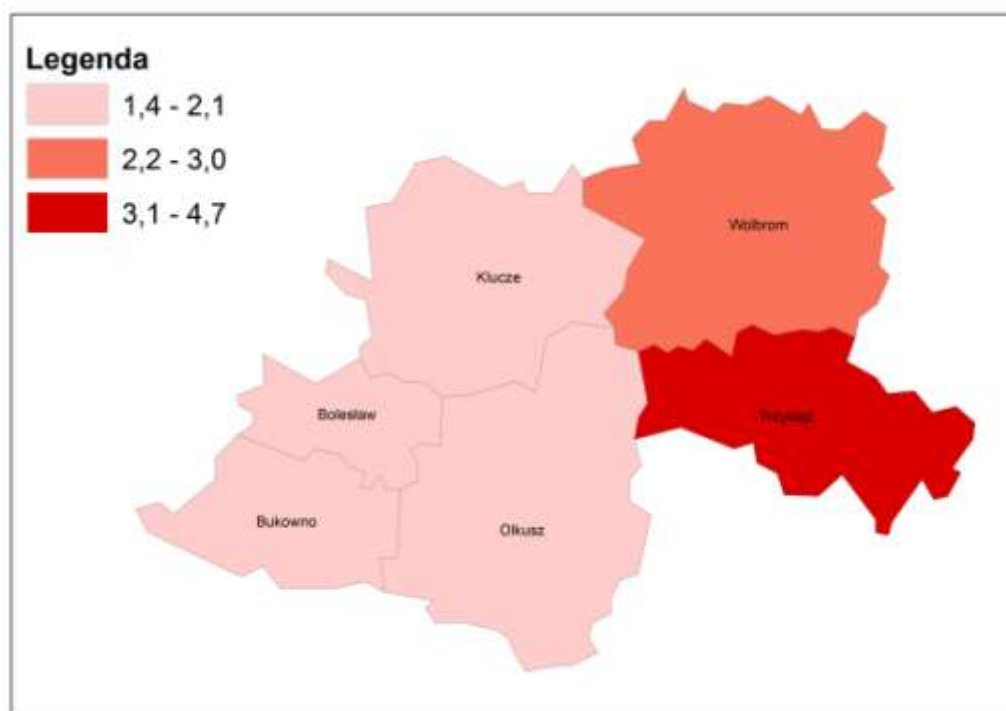
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Największy udział procentowy osób niepełnosprawnych odnotowano w Gminie Olkusz tj. 47,4% ogółu. Analiza miejsc zamieszkania osób niepełnosprawnych wskazuje, iż w drugiej grupie po Gminie Olkusz największy udział procentowy badanej zbiorowości odnotowano w Gminie Wolbrom 18,0% oraz w Gminie Klucze 16,3%. Najniższe udziały procentowe odnotowano w Gminach: Bolesław 7,1%, Bukowno 7,0%, Trzyciąż 4,2%.

13.3. Przestrzenna dystrybucja klientów Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, według przyczyn przyznania niepełnosprawności i miejsca zamieszkania w 2014 roku.

Analiza przestrzennego rozmieszczenia miejsc zamieszkania klientów Powiatowego Zespołu ze względu na występujące problemy zdrowotne wykazała przestrzenne zróżnicowanie w obszarze powiat olkuskiego. Pierwszym zespołem chorobowym, który został poddany szczegółowej analizie jest **upośledzenie umysłowe**.

Mapa 49. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia ze względu na przyczynę niepełnosprawności: upośledzenie umysłowe i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Tabela 79. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia ze względu na przyczynę niepełnosprawności: upośledzenie umysłowe i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku.

Gmina	L.B	%
Bolesław	2	1,4
Bukowano	2	1,4
Klucze	7	2,1
Olkusz	18	1,9
Trzyciąż	4	4,7
Wolbrom	11	3,0
Powiat Olkusz	33	1,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Ogólna liczba osób z **upośledzeniem umysłowym** w powiecie w 2014 roku wynosiła 33 osoby, co stanowiło 1,6% ogółu niepełnosprawnych z terenu powiatu. Największy udział procentowy w 2014 roku beneficjentów Powiatowego Zespołu z upośledzeniem umysłowym odnotowano wśród mieszkańców Gminy Trzyciąż tj. 4,7%. Analiza mapy badawczej dowiodła, że w Gminie Wolbrom udział procentowy badanej zbiorowości w 2014 roku wnosił 3,0%. Natomiast w Gminie Klucze ich udział odnotowano na poziomie 2,1%. Najmniejszy odsetek badanej zbiorowości odnotowano w Gminach: Olkusz tj. 1,9% oraz Bolesław i Bukowno po 1,4%. Przestrzenną dystrybucja upośledzenia umysłowego wśród klientów Powiatowego Zespołu została przedstawiona na mapie badawczej.

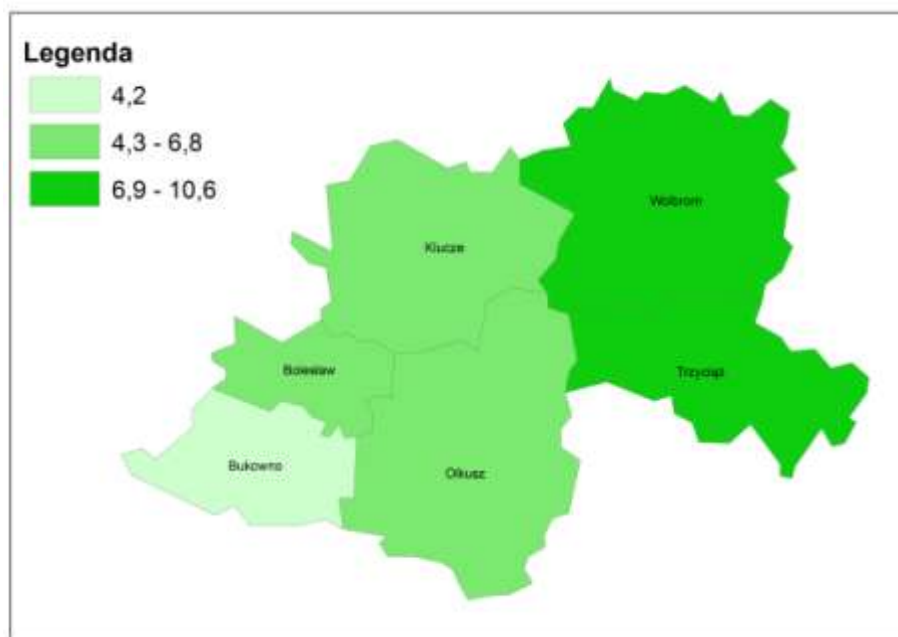
Ogólna liczba osób z **chorobami psychicznymi** w powiecie w 2014 roku wynosiła 111 osób, co stanowiło 5,4% ogółu niepełnosprawnych z terenu powiatu. Największy odsetek osób niepełnosprawnych z chorobami psychicznymi odnotowano w Gminie Trzyciąż – 10,6% oraz w Gminie Wolbrom – 8,4%. Nieco niższy udział procentowy badanego zjawiska zidentyfikowano w Gminie Olkusz – 6,8%, w Gminie Klucze 6,3% oraz w Gminie Bolesław 6,2%. Najniższy odsetek osób z chorobami psychicznymi odnotowano w Gminie Bukowano 4,2%.

Tabela 80. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia ze względu na przyczynę niepełnosprawności: choroby psychiczne i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku.

Gmina	L.B	%
Bolesław	9	6,2
Bukowano	6	4,2
Klucze	21	6,3
Olkusz	66	6,8
Trzyciąż	9	10,6
Wolbrom	31	8,4
Powiat Olkusz	111	5,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Mapa 50. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: choroby psychiczne i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Kolejną grupą osób niepełnosprawnych, które zostały podane szczegółowej analizie socjologicznej były osoby z **innymi chorobami** w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego. Ogólna liczba osób niepełnosprawnych z tymi chorobami w powiecie olkuskim wynosiła 124 osoby, stanowiąc 6,0% ogółu niepełnosprawnych w powiecie.

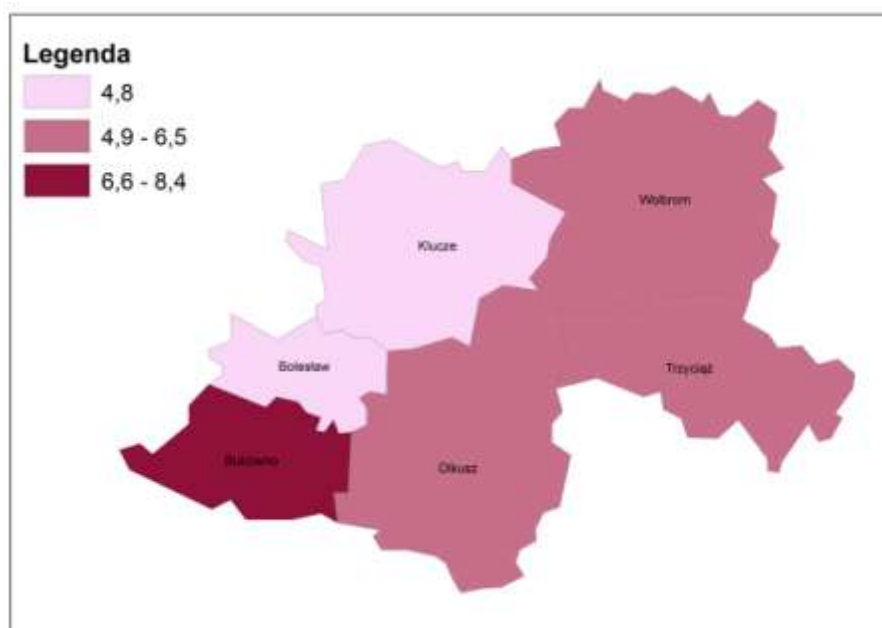
Tabela 81. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: inne choroby i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku

Gmina	L.B	%
Bolesław	7	4,8
Bukowano	12	8,4
Klucze	16	4,8
Olkusz	60	6,2
Trzyciąż	5	5,9
Wolbrom	24	6,5
Powiat Olkusz	124	6,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Analiza danych statystycznych oraz mapy badawczej dowiodła, że największy udział osób z innymi chorobami będącymi przyczyną niepełnosprawności w 2014 roku wystąpił w Gminie Bukowano – 8,4%. W drugiej grupie o największym udziale badanej zbiorowości znalazły się Gminy: Wolbrom 6,5%, Olkusz 6,2%, Trzyciąż 5,9%. Najniższy procentowy udział osób z innymi chorobami wystąpił w 2014 roku w Gminie Klucze 4,8% oraz w Gminie Bolesław 4,8%.

Mapa 51. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: inne choroby i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

W oparciu o analizę zawartości miejsc zamieszkania osób niepełnosprawnych z **chorobami neurologicznymi** w powiecie olkuskim, można opisać przestrzenne ich zróżnicowanie w poszczególnych gminach powiatu olkuskiego. Ogólna liczba tej grupy osób wynosiła 341, stanowiąc 16,7% ogółu niepełnosprawnych w powiecie.

Gminy o największym natężeniu miejsc zamieszkania niepełnosprawnych z chorobami neurologicznymi zarejestrowanych w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności są: Gmina Bolesław oraz Gmina Klucze. W Gminie Bolesław mieszkało łącznie 21,2% osób z chorobami neurologicznymi w stosunku do ogółu niepełnosprawnych w gminie. Drugą pod względem liczby niepełnosprawnych z chorobami neurologicznymi jest Gmina Klucze, w której mieszkało 19,8% osób niepełnosprawnych z chorobami neurologicznymi względem ogółu niepełnosprawnych mieszkańców gminy.

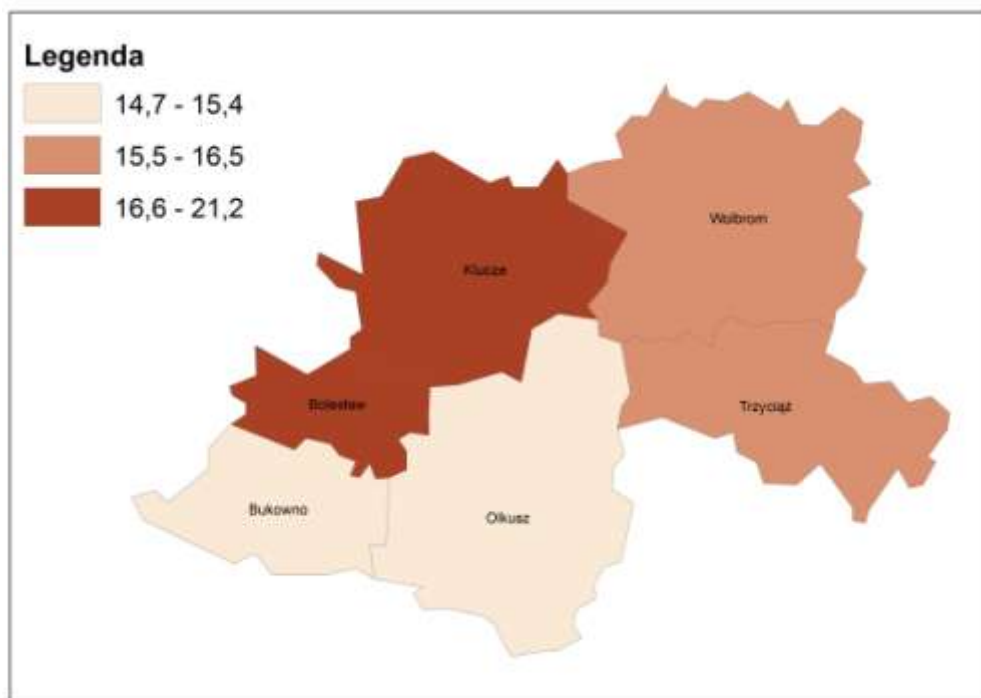
Tabela 82. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: choroby neurologiczne i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku

Gmina	L.B	%
Bolesław	31	21,2
Bukowano	21	14,7
Klucze	66	19,8
Olkusz	149	15,4
Trzyciąż	14	16,5
Wolbrom	60	16,3
Powiat Olkusz	341	16,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

W Gminie Trzyciąż procentowy udział niepełnosprawnych z chorobami neurologicznymi w badanym roku wynosił 16,5%. Nieco niższy udział odnotowano w Gminie Wolbrom 16,3%. Najmniejszy udział procentowy odnotowano w Gminie Bukowno tj. 14,7% oraz w Gminie Olkusz 15,4%.

Mapa 52. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: choroby neurologiczne i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Analiza danych statystycznych oraz mapy badawczej w obszarze osób niepełnosprawnych z **chorobami układu moczowo-płciowego** wskazała, że w 2014 roku ogólna liczba osób wynosiła 117, stanowiąc 5,7% ogółu niepełnosprawnych w powiecie a największa koncentracja badanej zbiorowości wystąpiła w Gminach Wolbrom i Trzyciąż tj. po 7,0%.

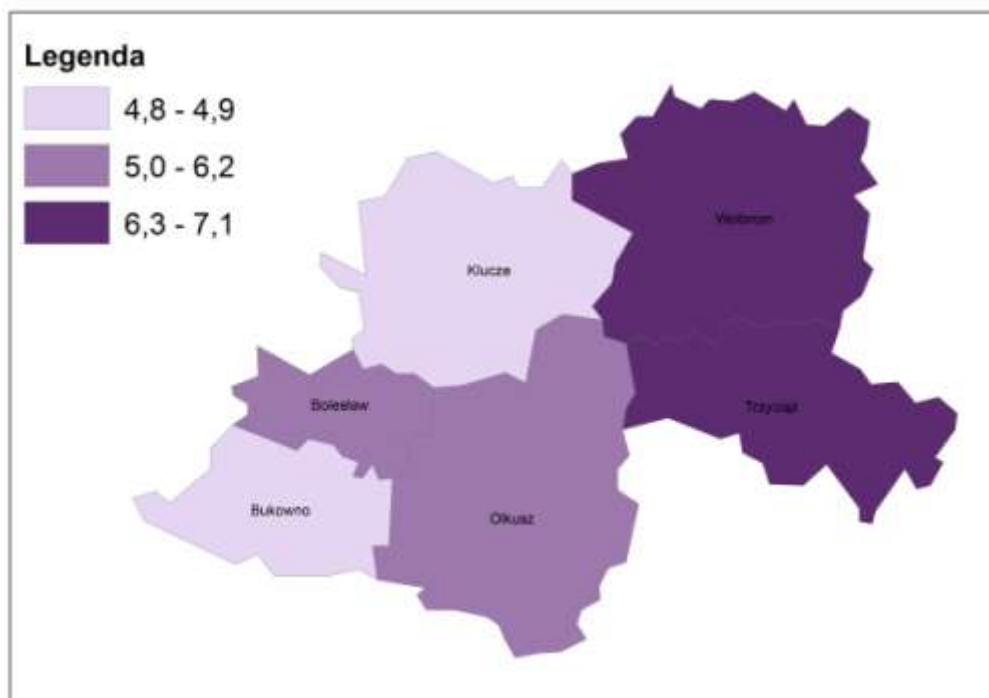
Tabela 83. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: choroby układu moczowo-płciowego i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku

Gmina	L.B	%
Bolesław	9	6,1
Bukowano	7	4,9
Klucze	16	4,8
Olkusz	53	5,5
Trzyciąż	6	7,0
Wolbrom	26	7,0
Powiat Olkusz	117	5,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Równie wysoki udział procentowy osób niepełnosprawnych z w/w chorobą wystąpił w Gminie Bolesław 6,1% oraz w Gminie Olkusz 5,5%. Najniższy udział procentowy zidentyfikowano w dwóch Gminach: Klucze 4,8%, i w Bukownie 4,9%.

Mapa 53. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: choroby układu moczowo-płciowego i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Choroby układu pokarmowego wśród klientów Powiatowego Zespołu stanowiły 4% (liczba osób w powiecie 82), najliczniej występowały w Gminie Wolbrom. Ich procentowy udział w Wolbromiu wynosił w 2014 roku 4,4%.

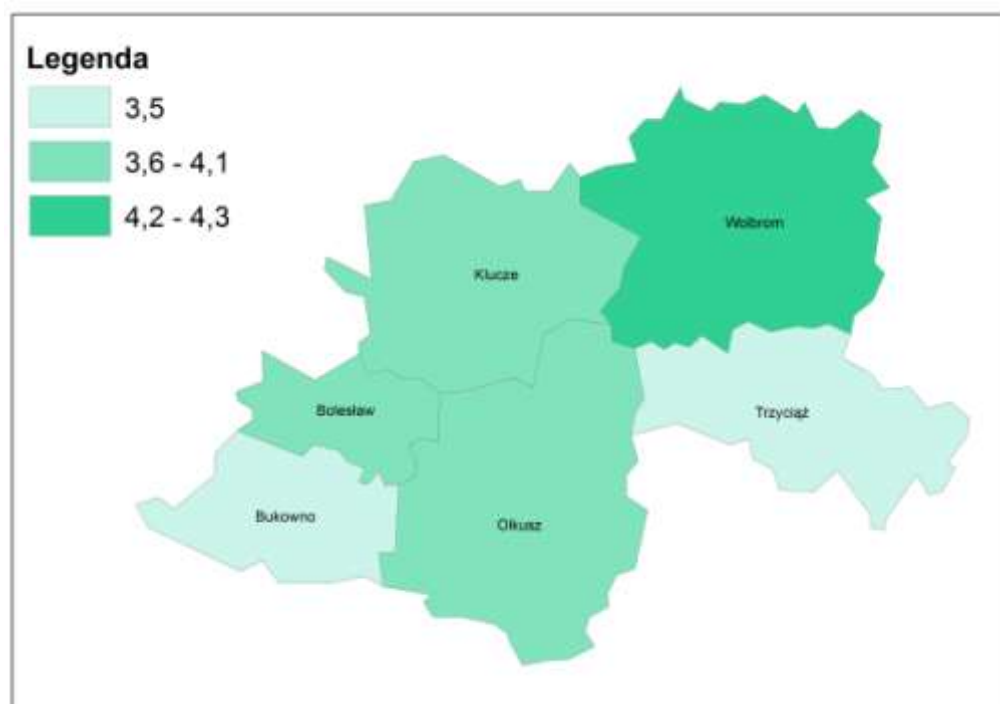
Tabela 84. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: choroby układu pokarmowy i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku

Gmina	L.B	%
Bolesław	6	4,1
Bukowano	5	3,5
Klucze	13	3,9
Olkusz	39	4,0
Trzyciąż	3	3,5
Wolbrom	16	4,3
Powiat Olkusz	82	4,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

W Gminie Bolesław badane zjawisko społeczne w 2014 roku osiągnęło poziom 4,1%. Natomiast w Gminie Olkusz 4,0%, a w Gminie Klucze 3,9%. Najniższy udział procentowy zidentyfikowano w oparciu o mapę badawczą w Gminach Bukowano 3,5% oraz Trzyciąż 3,5%.

Mapa 54. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: choroby układu pokarmowego i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

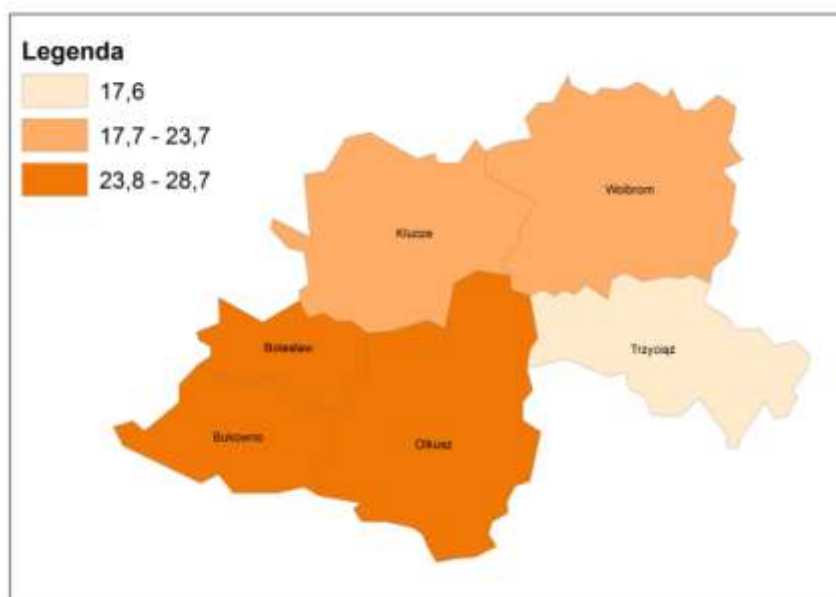
Kolejną kategorią chorób, które podlegały analizie badawczej na potrzeby niniejszej strategii były **choroby układu oddechowego i krążenia**. Ogólna liczba osób z tymi chorobami wynosiła 506, co stanowiło 24,8% ogółu niepełnosprawnych powiatu. Wśród beneficjentów Powiatowego Zespołu właśnie z tymi chorobami przeważali mieszkańcy Gmin: Bukowno 28,7%, Bolesław 27,4%, Olkusz 25,7%.

Tabela 85. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: choroby układu oddechowego i krążenia oraz miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku

Gmina	L.B	%
Bolesław	40	27,4
Bukowano	41	28,7
Klucze	79	23,7
Olkusz	248	25,7
Trzyciąż	15	17,6
Wolbrom	83	22,6
Powiat Olkusz	506	24,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Mapa 55. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: choroby układu oddechowego i krążenia oraz miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

W drugiej grupie pod względem największego natężenia analizowanych chorób znalazły się: Gmina Klucze 23,7% oraz Gmina Wolbrom 22,6%. W grupie o najmniejszym udziale osób z w/w chorobami znalazła się Gmina Trzyciąż 17,6%.

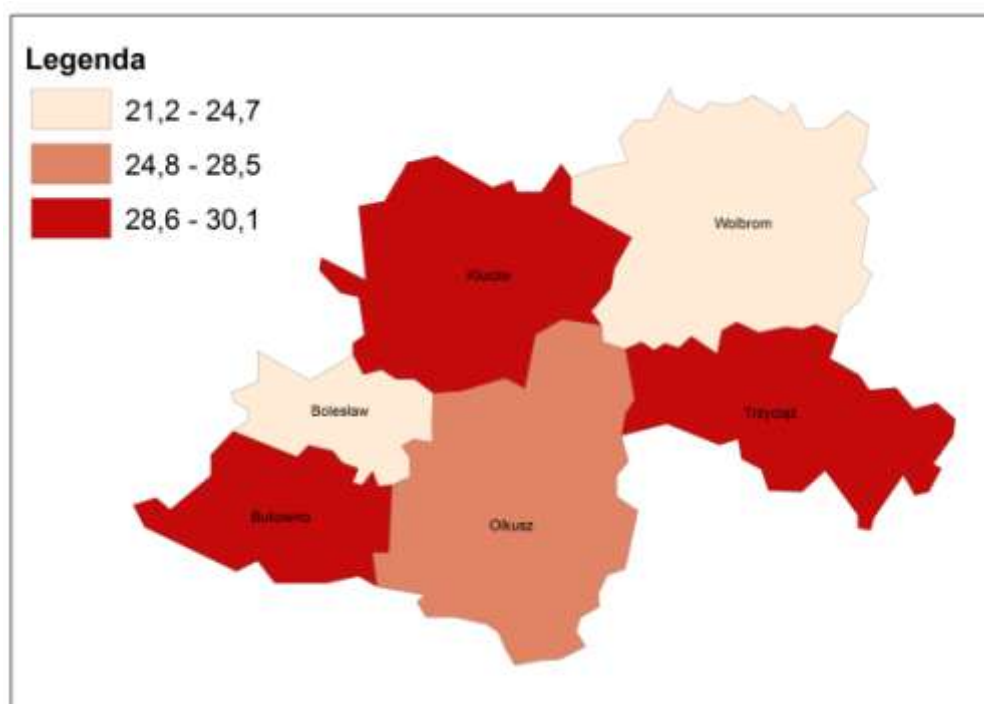
Osoby niepełnosprawne z **upośledzeniem ruchowym**, którym Powiatowy Zespół wydał pozytywne orzeczenie o niepełnosprawności najliczniej zamieszkiwały Gminę Bukowno 30,0%, Gminę Klucze 29,7% oraz Gminę Trzyciąż 29,4%. Natomiast w Gminie Olkusz udział procentowy badanej zbiorowości wynosił 28,4%. Ogólna liczba osób niepełnosprawnych z upośledzeniem ruchowym wynosiła 565 osób, stanowiąc 27,7% ogółu.

Tabela 86. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: upośledzenie ruchowe oraz miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku

Gmina	L.B	%
Bolesław	31	21,2
Bukowano	43	30,0
Klucze	99	29,7
Olkusz	276	28,5
Trzyciąż	25	29,4
Wolbrom	91	24,7
Powiat Olkuski	565	27,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Mapa 56. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: upośledzenie ruchowe oraz miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

13.4. Działania Powiatowego Centrum Pomocy w Rodzinie dla osób niepełnosprawnych w zakresie likwidacji barier architektonicznych, technicznych, komunikowania się, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i inne oraz dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych.

Jednym z problemów z jakim w swoim życiu spotykają się osoby niepełnosprawne są bariery architektoniczne, które uniemożliwiają dotarcie niepełnosprawnym do pewnych miejsc. Likwidacja barier architektonicznych polega na wykonywaniu czynności lub podejmowaniu inwestycji, które będą miały na celu udostępnianie przestrzeni architektonicznej. Likwidacja barier technicznych to inwestowanie w sprzęt techniczny, który pozwala osobom niepełnosprawnym na samodzielne, niezależne od innych osób funkcjonowanie. Likwidacja barier w komunikowaniu się, to działania mające na celu umożliwienie osobie niepełnosprawnej porozumiewanie się z innymi ludźmi poprzez dokonywanie odpowiednich inwestycji.

Dane otrzymane z PCPR w Olkuszu umożliwiły dokonanie analizy osób, które otrzymały pomoc w zakresie likwidacji barier architektonicznych, zarówno ilościowej jak i przestrzennej w tych działaniach, w podziale tych osób ze względu na płeć, wiek i miejsce zamieszkania w latach 2012-2014. Dokonano również analizy osób, które otrzymały pomoc na likwidację barier architektonicznych, technicznych i komunikowaniu się (łącznie) oraz na zaopatrzenie w przedmioty

ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny a także dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych.

Łączna liczba osób, które otrzymały pomoc w zakresie likwidacji barier architektonicznych w 2012 roku wyniosła 20 osób. W podziale na płeć tych osób dominowały kobiety tj. 14 kobiet. W 2013 roku tego typu dofinansowania otrzymało 17 osób, w tym większość stanowili mężczyźni (10 mężczyzn), a w 2014 roku liczba uległa zmniejszeniu do 14 osób, w tym również większość to mężczyźni (10 mężczyzn). Poniżej zaprezentowano tabelę dotyczącą omawianego zjawiska, w podziale na miejscowości zamieszkania klientów PCPR .

Tabela 87. Struktura osób niepełnosprawnych, które otrzymały pomoc w zakresie likwidacji barier architektonicznych w powiecie olkuskim w latach 2012-2014.

	2012				2013				2014			
	kobiety	mężczyźni	razem	%	kobiety	mężczyźni	razem	%	kobiety	mężczyźni	razem	%
Bolesław	3	0	3	15,0	0	0	0	0,0	1	0	1	7,1
Bukowno	2	0	2	10,0	0	0	0	0,0	1	1	2	14,3
Klucze	4	1	5	25,0	1	1	2	11,8	1	1	2	14,3
Olkusz	2	3	5	25,0	3	5	8	47,1	1	6	7	50,0
Trzyciąż	0	1	1	5,0	0	1	1	5,9	0	0	0	0,0
Wolbrom	3	1	4	20,0	3	3	6	35,3	0	2	2	14,3
Razem	14	6	20	100	7	10	17	100	4	10	14	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Największa liczba osób, które otrzymały w/w pomoc mieszkała w 2012 roku w Gminach Klucze oraz Olkusz (po 5 osób stanowiąc 25,0% ogółu osób). W 2013 roku 8 osób z terenu Gminy Olkusz otrzymało taki rodzaj pomocy (47,1%) oraz 6 osób (35,3%) z terenu Gminy Wolbrom. Połowa osób otrzymujących w/w pomoc w 2014 roku mieszkała w Gminie Olkusz tj. 7 osób (50%) a pozostałe 7 osób pochodziło z Gmin: Bolesław, Bukowno, Klucze i Wolbrom.

Dokonano także szczegółowej analizy wieku osób, które otrzymały pomoc w zakresie likwidacji barier architektonicznych. Największą grupę w 2012 roku stanowiły osoby powyżej 65 roku życia. Łączna ich liczba to 5 osób z terenu niemal wszystkich gmin za wyjątkiem Gminy Trzyciąż. Łącznie 4 osoby w wieku 60-65 lat otrzymały w/w pomoc z terenu Gmin: Klucze, Olkusz, Trzyciąż i Wolbrom. W sumie z takie pomocy w 2012 roku skorzystało łącznie 9 osób powyżej 60 roku życia. W 2014 roku sytuacja nieco zmieniła się, bowiem największą liczbę dofinansowań otrzymała grupa osób w wieku 54-59 lat, łącznie 5 takich osób, głównie z terenu Gmin: Bolesław, Klucze, Olkusz i Wolbrom. Natomiast sumując osoby powyżej 60 roku życia, otrzymano również grupę 5 osób.

Pomoc na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się łącznie otrzymało w 2012 roku 83 osoby. W 2013 roku liczba tych osób uległa zmniejszeniu do 41, a w 2014 roku do 27. Również liczba dofinansowań na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i rehabilitacyjne uległa w ciągu czasookresu 2012-2014 zmniejszeniu. W 2012 roku liczba tych dofinansowań wynosiła 622, w 2013 roku już 337 a w 2014 roku 312. Liczba osób, którzy otrzymali dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych w 2012 roku wynosiła 332 a w 2014 roku 109.

14. Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe określane są jako trzeci sektor społeczeństwa. Ich walorem jest to, że działają tam, gdzie nie docierają instytucje publiczne, służą swoim zaangażowaniem, oferują fachowe, zindywidualizowane i tańsze usługi. Tworzą one część każdego efektywnego i demokratycznie funkcjonującego państwa i społeczeństwa. Realizują zadania, które wynikają z polityki państwa, lub te, których mimo istniejącego zapotrzebowania ani podmioty publiczne ani prywatne, nie podejmują. Ogromnego znaczenia zatem, nabiera potrzeba szerokiej współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta jest fundamentem współczesnego społeczeństwa obywatelskiego.

Jedną z cech sektora pozarządowego jest jego występowanie w różnych formach organizacyjnych - sformalizowanych np. stowarzyszenia, związki, spółki, kluby, komitety oraz nieformalnych. Za najkorzystniejsze formy organizacyjno prawne organizacji pozarządowych uważa się powszechne stowarzyszenia i fundacje, których działalność regulują ustawy: Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2011 r., Nr 79, poz. 855), oraz Ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz.U. z 1991 r., Nr 46, poz. 203 z późn. zm.).²⁶ Współpraca organizacji pozarządowych z sektorem publicznym opiera się także na Ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536).

Powiat olkuski realizuje „Program współpracy Powiatu Olkuskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”.

Nadrzędnym celem programu w 2014 roku był rozwój współpracy Powiatu Olkuskiego z organizacjami pozarządowymi poprzez realizację celów głównych i celów szczegółowych „Programu”. Współpraca, która miała charakter finansowy i pozafinansowy, odbywała się na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji oraz jawności.

Współpraca Powiatu Olkuskiego z organizacjami dotyczyła realizacji zadań publicznych określonych w art. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w zakresie odpowiadającym zadaniom Powiatu, głównie poprzez udzielenie dotacji na dofinansowanie realizacji zadań w ramach otwartego konkursu ofert.

W związku z otwartym konkursem ofert Starosta Olkuski powołał Komisję konkursową do opiniowania ofert złożonych dla obszarów priorytetowych takich jak:

- 1) kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- 2) pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób, ze szczególnym uwzględnieniem działań ukierunkowanych na pomoc dziecku niepełnosprawnemu.

W 2014 roku wpłynęło 16 ofert w konkursie dla organizacji pozarządowych na wsparcie realizacji zadań publicznych. Ostatecznie dofinansowano realizację 9 zadań publicznych na łączną kwotę 30.000 PLN, w tym 6 dla obszaru priorytetowego 1 i 3 dla obszaru priorytetowego 2.

W 2013 roku na terenie powiatu została utworzona Powiatowa Rada Działalności Pożytku Publicznego. Rada jest organem konsultacyjnym i opiniodawczym powiatu na wniosek Stowarzyszenia na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego „KLUCZ”, Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego w Kluczach oraz Spółdzielni Socjalnej „OPOKA”.

Powiat Olkuski od 1999 roku należy do Związku Powiatów Polskich – stowarzyszenia powiatów, którego celem jest wspieranie idei samorządu terytorialnego, integrowanie i obrona

²⁶ Organizacje pozarządowe w społeczeństwie obywatelskim, red. M. Załuska, J. Boczoń, BPS, Katowice 1998

wspólnych interesów powiatów, kształtowanie wspólnej polityki, wspieranie inicjatyw na rzecz rozwoju i promocji powiatów, wymiana doświadczeń oraz upowszechnianie modelowych rozwiązań w zakresie rozwoju i zarządzania w powiatach. Związek skupia 310 powiatów i miast na prawach powiatów.

Od 2001 roku Powiat Olkuski należy do Stowarzyszenia Gmin i powiatów Małopolski - największej polskiej regionalnej organizacji samorządowej. Celem Stowarzyszenia jest upowszechnianie idei samorządności lokalnej, umacnianie kulturalnych i gospodarczych więzi wśród mieszkańców regionu, a także promocja Małopolski zarówno w kraju, jak i za granicą. Stowarzyszenia Gmin i powiatów Małopolski reprezentuje gminy i powiaty wobec rządu i parlamentu, zabierając głos w najistotniejszych dla samorządu kwestiach.

W 2009 roku Powiat Olkuski przystąpił w charakterze członka zwyczajnego do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Nad Białą Przemszą”, które funkcjonuje w formie stowarzyszenia i jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych, którego działanie ukierunkowane jest na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, aktywizowanie ludności wiejskiej i realizację Lokalnej Strategii Rozwoju. W skład Stowarzyszenia wchodzi również 5 gmin powiatu olkuskiego: Bukowno, Bolesław, Klucze, Trzyciąż, Wolbrom.

Od 2009 roku Powiat Olkuski należy jako członek zwyczajny do Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania dla Obszarów Wiejskich Gminy Olkusz”. Stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych o celach niezarobkowych, a jego działanie ukierunkowane jest w szczególności na rzecz rozwoju obszarów wiejskich uwzględniając jednocześnie ochronę oraz promocję środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno-kulturowych, rozwój turystyki oraz popularyzację i rozwój wyrobów regionalnych.

W powiecie olkuskim działa ponad 250 organizacji pozarządowych (głównie stowarzyszeń). Najwięcej organizacji zlokalizowanych jest w Gminie Olkusz – 103 stowarzyszenia i 3 fundacje. W Gminie Wolbrom funkcjonują 54 stowarzyszenia i 3 fundacje, w Gminie Klucze – 39 stowarzyszeń, w Gminie Bukowno - 17 stowarzyszeń i 2 fundacje, w Gminie Bolesław - 10 stowarzyszeń i 1 fundacja, w Gminie Trzyciąż – 18 stowarzyszeń.

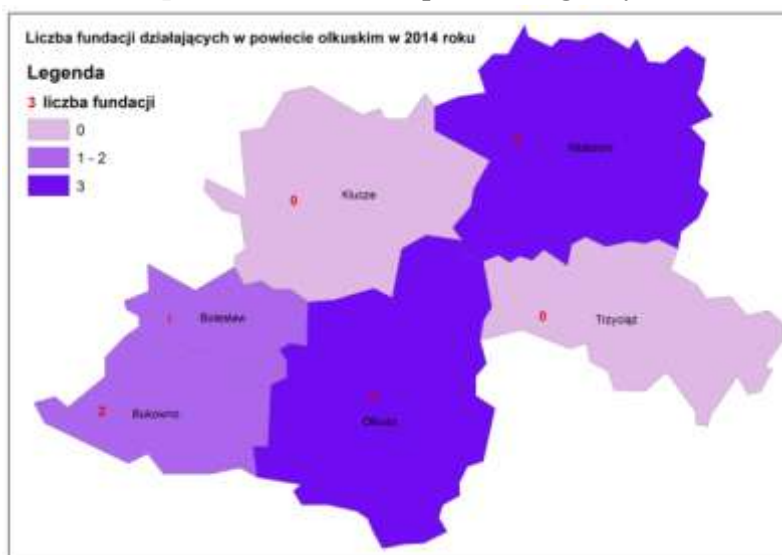
Mapa 57. Liczba organizacji pozarządowych (stowarzyszeń i fundacji) w powiecie olkuskim – podział na gminy w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.sp.olkusz.pl/organizacje-pozarzadowe>

Mapa 58. Liczba stowarzyszeń w powiecie olkuskim – podział na gminy w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.sp.olkusz.pl/organizacje-pozarzadowe/>

Mapa 59. Liczba fundacji w powiecie olkuskim – podział na gminy w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.sp.olkusz.pl/organizacje-pozarzadowe/>

Podstawowym celem organizacji pozarządowej jest integracja oraz współdziałanie ze względu na określone kryterium - obszar działania bądź profil wykonywanej działalności. I tak, w powiecie olkuskim organizacje pozarządowe można podzielić na siedem grup – profili, w którym owe organizacje działają:

1. Zdrowie i ochrona ludności – wszelkie Ochotnicze Straże Pożarne, Stowarzyszenia Ratownicze oraz Towarzystwa Lekarskie,
2. Kultura i tradycja, szerzenie etyki katolickiej oraz wsparcie rozwoju gospodarczego poszczególnych regionów, w tym obszarów wiejskich
3. Przyroda i ochrona środowiska – głównie stowarzyszenia wędkarskie, hodowców gołębi pocztowych, stowarzyszenia mające na celu promowanie walorów turystycznych i przyrodniczych danego regionu oraz działalność na rzecz ochrony środowiska

4. Oświata i edukacja – organizacje mające na celu działalność wspomagającą rozwój dzieci i młodzieży szkolnej
5. Sport i rekreacja – promowanie, organizacja i rozwój poszczególnych dyscyplin sportu, organizacje związane z turystyką i krajoznawstwem, promowanie zdrowego stylu życia
6. Organizacje działające w obszarze pomocy społecznej – wspieranie osób ubogich, niepełnosprawnych, niesienie pomocy dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, przeciwdziałanie patologiom społecznym.
7. Inne np. Małopolskie Stowarzyszenie Strzelców i Kolekcjonerów Militariów

Najwięcej organizacji działających w profilu 1 znajduje się w Gminie Wolbrom – łącznie 21 oraz w Gminie Olkusz – 16. W sumie na terenie powiatu działa 67 tego typu organizacji. Aż 85 organizacji porusza się w zakresie profilu 2, najwięcej w Gminie Olkusz – 41 oraz w Gminie Wolbrom – 19. W profilu 5 na terenie powiatu działa 35 organizacji – głównie w Gminie Olkusz – 19. Liczba organizacji działających w obszarze pomocy społecznej, czyli wsparcia dla osób w trudnej sytuacji życiowej nie jest wielka, bowiem tylko 16 tego typu jednostek działa na terenie powiatu, najwięcej w Gminie Olkusz oraz Gminie Wolbrom.

Tabela 88. Wykaz organizacji pozarządowych w podziale na stowarzyszenia i fundacje oraz profile działalności

	a	%	Fundacje	%	Profil 1	%	Profil 2	%	Profil 3	%	Profil 4	%	Profil 5	%	Profil 6	%	Profil 7	
Bolesław	10	4,1	1	11,	4	6,0	1	1,2	1	5,3	0	0,0	3	8,6	1	6,3	0	0,0
Bukown	17	7,1	2	22,	4	6,0	5	5,9	1	5,3	1	7,7	5	14,	0	0,0	1	16,
Klucze	39	16,	0	0,0	11	16,	15	17,	1	5,3	2	15,	7	20,	3	18,	0	0,0
Olkusz	103	42,	3	33,	16	23,	41	48,	10	52,	6	46,	19	54,	8	50,	3	50,
Trzyciąż	18	7,5	0	0,0	11	16,	4	4,7	1	5,3	1	7,7	0	0,0	0	0,0	1	16,
Wolbro	54	22,	3	33,	21	31,	19	22,	5	26,	3	23,	1	2,9	4	25,	1	16,
Razem	241	100	9	100	67	100	85	100	19	100	13	100	35	100	16	100	6	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.sp.olkusz.pl/organizacje-pozarządowe/>

Mapa 60. Liczba organizacji pozarządowych działających w Profilu nr 1 – Zdrowie i ochrona ludności na terenie powiatu olkuskiego w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.sp.olkusz.pl/organizacje-pozarzadowe/>

Mapa 61. Liczba organizacji pozarządowych działających w Profilu nr 2 - na terenie powiatu olkuskiego w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.sp.olkusz.pl/organizacje-pozarzadowe/>

Mapa 62. Liczba organizacji pozarządowych działających w Profilu nr 4 – Oświata i edukacja na terenie powiatu olkuskiego w 2014 roku

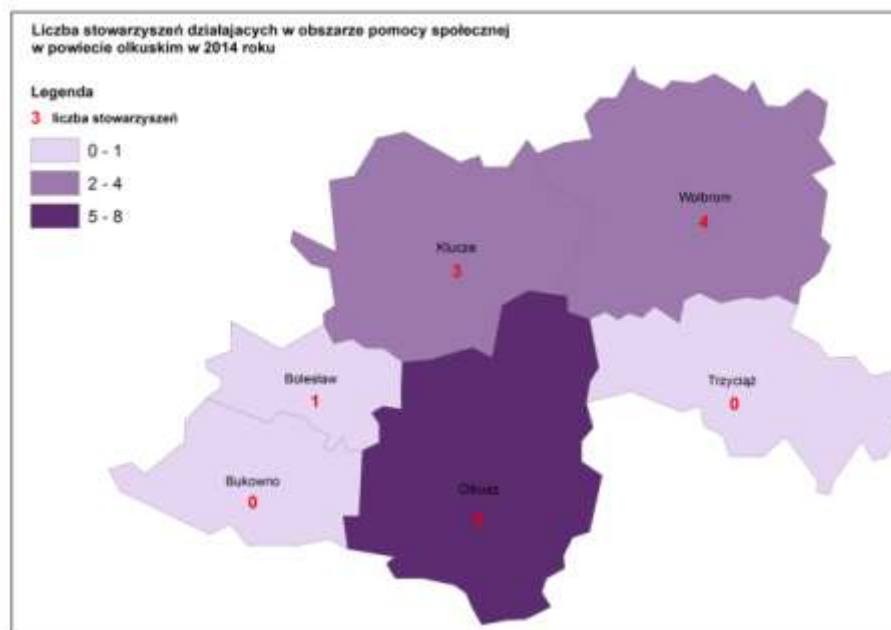
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.sp.olkusz.pl/organizacje-pozarzadowe>

Mapa 63. Liczba organizacji pozarządowych działających w Profilu nr 5 - sport i rekreacja na terenie powiatu olkuskiego w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.sp.olkusz.pl/organizacje-pozarzadowe/>

Mapa 64. Liczba organizacji pozarządowych działających w Profilu nr 6 – Pomoc społeczna na terenie powiatu olkuskiego w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.sp.olkusz.pl/organizacje-pozarzadowe/>

Na terenie Olkusza zlokalizowane jest Centrum Wspomagania Organizacji Pozarządowych „Pomost”. W 2015 roku otrzymało ono dotację z Gminy Olkusz w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego z zakresu współpracy z organizacjami pozarządowymi. Otrzymane środki pozwolą na dalsze wzmacnianie oraz ukierunkowanie na wysoką skuteczność organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Olkusz. W ramach projektu realizowane będą działania takie jak:

- Prowadzenie punktu wsparcia technicznego, umożliwi organizacjom pozarządowym korzystanie z pomieszczeń na organizację spotkań, wypożyczanie sprzętu multimedialnego do organizowania spotkań, szkoleń, czy konferencji, możliwość skorzystania z komputera czy Internetu.
- Doradztwo ekspertów w zakresie prawa, zarządzania i administracji w organizacji pozarządowej, finansów i księgowości oraz pozyskiwania środków w organizacji pozarządowej pozwoli na bezpośrednią diagnozę sygnalizowanego problemu oraz dostosowanie indywidualnego dla niego rozwiązania.
- Organizację 4 szkoleń, które pozwolą na zdobycie wiedzy i podniesienie kompetencji osób angażujących się aktywnie w funkcjonowanie III sektora na naszym terenie.
- Kontynuując dobre praktyki planowane jest zorganizowanie „Olkuskiego Forum Organizacji Pozarządowych” na którym przedstawiciele organizacji będą mogli zaprezentować bieżącą działalność, dzielić się doświadczeniem oraz podejmować wspólne inicjatywy.²⁷

²⁷ <http://www.pomost.rsm.olkusz.pl>

15. Planowanie społeczne w powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych

Nowe podejście do polityki powiatowej wymaga profesjonalnego zarządzania zasobami administracji powiatowej oraz realizacji aktywnej polityki społecznej na poziomie samorządu terytorialnego. Realizacja lokalnej polityki społecznej odbywa się na podstawie dokumentów strategicznych planowania społecznego. Pierwszym z nich to strategia zintegrowanego rozwoju (ustawa o samorządach i przestrzennym zagospodarowaniu kraju). Druga to strategia rozwiązywania problemów społecznych, wyznaczająca de facto cele realizowanej przez samorząd lokalnej polityki społecznej. Za fundamentalne dziedziny polityki społecznej uznaje się zatem:

- Politykę ludnościową i rodzinną
- Politykę w dziedzinie zatrudnienia, płac, warunków i ochrony pracy;
- Politykę mieszkaniową;
- Politykę w zakresie ochrony zdrowia;
- Politykę oświatową;
- Politykę kulturalną;
- Politykę w zakresie zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej;
- Politykę w zakresie bezpieczeństwa publicznego
- Poziom zorganizowania społeczeństwa obywatelskiego, grup obywatelskich inicjatyw itp.

16. Metoda tworzenia powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych

Przy tworzeniu strategii rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie wybrano metodę MAPS (Metodę Aktywnego Planowania Strategii) z elementami ZOPP (Planowanie Projektu Zintegrowane na Cel) jako najbardziej odpowiednich dla efektywnego i wielokierunkowego przygotowania kierunków polityki społecznej. Planowanie społeczne oparte na metodzie MAPS i ZOPP bazuje na bezpośrednich wynikach diagnozy społecznej powiatu oraz przedstawicieli gmin oraz wiedzy ekspertów. Niemniej główną metodą tworzenia strategicznych kierunków działania polityki społecznej były analizy dokumentów oraz wyniki dyskusji zwanej „burzą mózgową”. Pozwoliło to poszczególnym członkom grupy w stosunkowo krótkim czasie zorientować się w poglądach pozostałych uczestników na najważniejsze kwestie, uzgodnić najważniejsze pojęcia oraz wypracować wspólne kierunki działań strategicznych.

Proces konstruowania głównych kierunków polityki społecznej Powiatu przebiegał według omówionych poniżej czterech etapów:

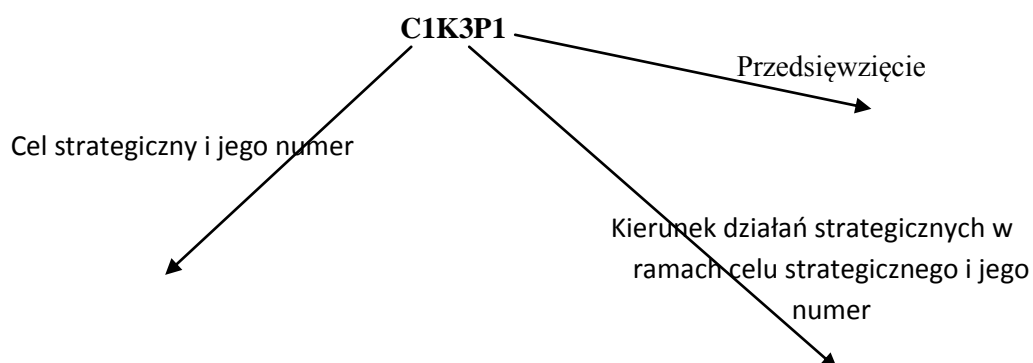
1. **Analiza problemów-** której celem było zidentyfikowanie głównych grup problemów i kwestii społecznych w Powiecie w oparciu o wyniki diagnozy oraz dostępne analizy dotyczące poszczególnych działów polityki społecznej i uporządkowanie ich w związku przyczynowo – skutkowe.
2. **Analiza głównych celów polityki społecznej w Powiecie** - które umożliwiły wskazanie i identyfikację strategicznych celów i ich wzajemnej zależności zgodnie z kryterium „cel – środek do jego osiągnięcia”. Celowi Generalnemu strategii przypisano cele strategiczne oraz kierunki działań szczegółowych oraz wskazano tzw. przedsięwzięcia, które stanowią podstawę do projektowania projektów socjalnych oraz programów szczegółowych.
3. **Określenie wskaźników realizacji** - które umożliwiły wskazanie stopnia realizacji założonych celów w poszczególnych dziedzinach polityki społecznej. Wskaźniki zostały określone liczbowo oraz procentowo. Założono, iż wskaźniki realizacji wskazują zakładaną wartość do osiągnięcia w horyzoncie czasowym do 2021 roku. Niemniej monitoring i ewaluacja stopnia realizacji będzie dokonywana nie rzadziej niż raz w roku. Ze względu na fakt, że strategia będzie obowiązywała od 2016 roku pierwsza cenzura ewaluacyjna zostanie dokonana w roku 2017.
4. **Określenie ram finansowych-** określające limit środków, które powiat zamierza przeznaczyć na realizację. Określenie ram finansowych na poziomie celów strategicznych poprzedzono analizą kosztów poszczególnych przedsięwzięć w ramach celów strategicznych, możliwych źródeł finansowania oraz prognozą finansową na poszczególne lata realizacji strategii. W rozdziale pt. ramy finansowe zawarto adnotację, iż zastrzega się możliwość dokonywania korekt ram finansowych ze względu na możliwość dostępności środków finansowych własnych oraz zewnętrznych ze względu na fakt, iż określone ramy finansowe opierają się wyłącznie na prognozie finansowej, która może ulec zmianie.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2021, to pierwszy w historii powiatu dokument programowo-wdrożeniowy z zakresu polityki społecznej. Nagromadzenie wielu zjawisk i problemów społecznych doświadczanych przez mieszkańców powiatu, to pejzaż okresu zmian społecznych trwających, w tak intensywnej postaci, od 1989 roku.

Wychodząc naprzeciw tym problemom, władze samorządowe realizujące zadania własne wynikające z wielu ustaw i rozporządzeń, przeprowadziły proces planowania społecznego: od inwentaryzacji zjawisk i problemów społecznych poprzez ich diagnozę do Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, która stanowi wyznacznik i podstawę do dalszego planowania społecznego w postaci powiatowych programów i projektów z zakresu polityki społecznej.

Naczelną przesłanką przygotowania strategii była koncepcja zrównoważonego rozwoju społecznego i aktywnej polityki społecznej. Ta pierwsza nakazuje brać pod uwagę w trakcie planowania społecznego wszystkie obszary polityki społecznej. Natomiast aktywna polityka społeczna oznacza opracowanie i wdrażanie, wygenerowanych w procesie planowania społecznego aktywnych form oddziaływania na zidentyfikowane grupy problemowe.

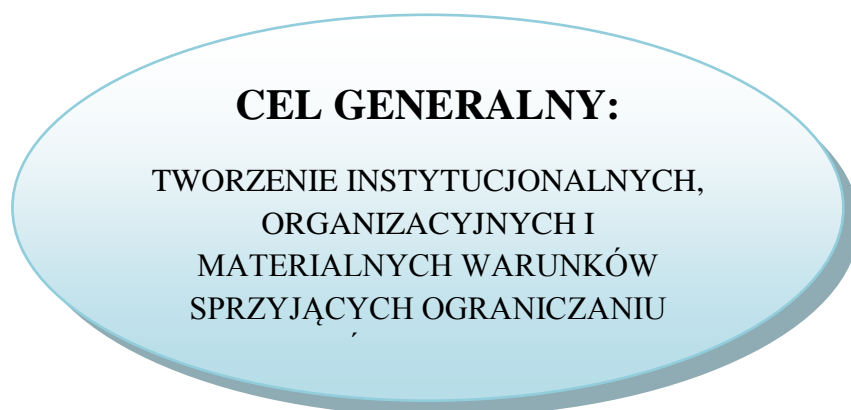
W celu usprawnienia lektury strategii w rozdziale „planowanie społeczne (...)” zastosowano technikę używaną w tego typu dokumentach, polegającą na szeregowym identyfikowaniu konkretnego przedsięwzięcia. Sposób oznaczania struktury priorytetów, celów, kierunków i przedsięwzięć w Strategii (...) ukazuje schemat:

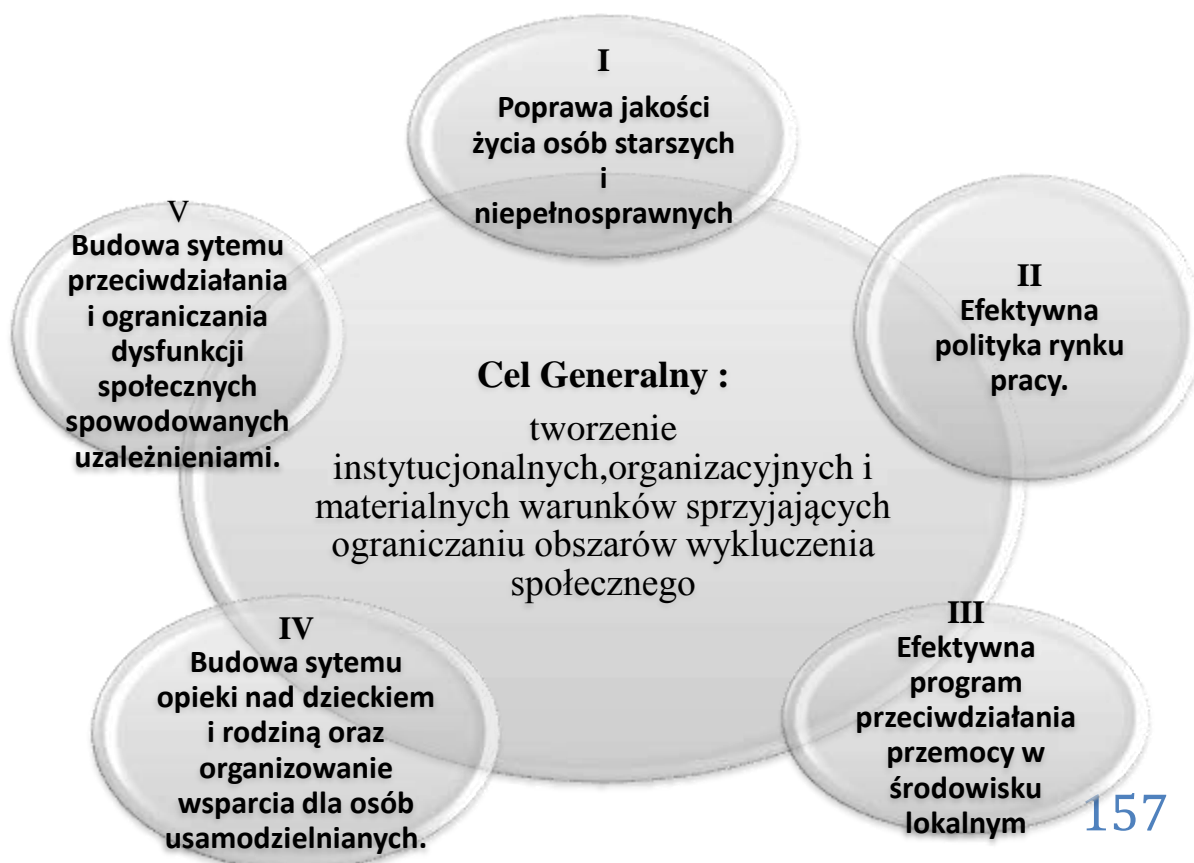
17. Identyfikacja celu generalnego i priorytetów PSRPS dla powiatu olkuskiego

Diagnoza problemów i zjawisk społecznych, przesłanki i dyrektywy płynące z różnych poziomów planowania i zarządzania rządowego i samorządowego oraz cel generalny Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Olkuszu są podstawą wyznaczania priorytetów przedmiotowej strategii w zakresie lokalnej polityki społecznej w tym i rozwiązywania kwestii i problemów społecznych, na których koncentrować się będą działania Samorządu do roku 2021.

Wyniku przeprowadzonych analiz oraz konsultacji przyjęto za cel generalny Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2021:

Diagnoza zjawisk i problemów społecznych oraz wyznaczony cel generalny Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowiły podstawę wyznaczania priorytetów, na których koncentrowane będą działania Samorządu Powiatu do roku 2021.

CEL STRATEGICZNY:**(C1) Poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych****Główne kierunki działań strategicznych:**

C1K1	Monitorowanie sytuacji osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Olkuskiego
C1K2	Monitorowanie trendów demograficznych na terenie Powiatu Olkuskiego.
C1K3	Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej dotyczącej potrzeb oraz praw osób niepełnosprawnych
C1K4	Promowanie równych szans w życiu społecznym i zawodowym osób niepełnosprawnych.
C1K5	Zwiększenie dostępu do poradnictwa socjalnego, psychologicznego oraz terapii rodzinnej dla osób niepełnosprawnych
C1K6	Integracja i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych w celu poprawy jakości ich życia.

Kierunek Działań Strategicznych

C1K1	Monitorowanie sytuacji osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Olkuskiego
------	---

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C1K1P1	Prowadzenie analiz, badań, ekspertyz dotyczących sytuacji osób niepełnosprawnych
C1K1P2	Zbieranie i publikowanie kompleksowych informacji o instytucjach i organizacjach działających na rzecz osób niepełnosprawnych
C1K1P3	Opracowanie we współpracy z samorządami lokalnymi, instytucjami i organizacjami pozarządowymi procedur zbierania danych z zakresu niepełnosprawności

Kierunek Działań Strategicznych

C1K2	Monitorowanie trendów demograficznych na terenie Powiatu Olkuskiego.
------	--

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C1K2P1	Prowadzenie analiz, badań, ekspertyz dotyczących sytuacji demograficznej powiatu.
--------	---

Kierunek Działań Strategicznych

C1K3	Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej dotyczącej potrzeb oraz praw osób niepełnosprawnych
------	---

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C1K3P1	Wydawanie broszur, poradników, informatorów, publikacji dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
C1K3P2	Rozpowszechnienie materiałów promocyjnych i informacyjnych o realizowanych programach PCPR oraz formach wsparcia dla osób niepełnosprawnych.
C1K3P3	Upowszechnianie informacji na stronie internetowej PCPR dotyczących problemów osób niepełnosprawnych w zakresie ulg, obowiązujących przepisów itp.
C1K3P4	Organizacja imprez i innych działań o charakterze integracyjnym
C1K3P5	Organizacja Powiatowego Dnia Godności Osób Niepełnosprawnych
C1K3P6	Realizacja spotkań edukacyjnych w tematyce niepełnosprawności.
C1K3P7	Promowanie i prezentacja twórczości artystycznej, kulturalnej i zawodowej osób niepełnosprawnych poprzez organizację wystaw, kiermaszów, festiwali, konkursów

C1K3P7	Rozpowszechnienie informacji oraz umożliwienie korzystania z pomocy i wsparcia asystenta osoby niepełnosprawnej.
--------	--

Kierunek Działań Strategicznych

C1K4	Promowanie równych szans w życiu społecznym i zawodowym osób niepełnosprawnych.
------	---

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C1K4P1	Publikacje informatorów dotyczących zatrudniania osób niepełnosprawnych, w tym obowiązki i przywileje dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne.
C1K4P2	Stworzenie bazy informacyjnej dla pracodawców i osób niepełnosprawnych poszukujących pracy na temat dostępnych ofert pracy oraz stworzenie systemu informacji o sytuacji na rynku pracy i możliwościach zatrudniania osób niepełnosprawnych.
C1K4P3	Upowszechnienie realizowanych programów na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.
C1K4P4	Promowanie idei i wspieranie działań zmierzających do samozatrudnienia osób niepełnosprawnych przy wykorzystaniu dofinansowania do otwarcia działalności gospodarczej.
C1K4P5	Organizacja szkoleń, kursów, warsztatów podnoszących kompetencje osób niepełnosprawnych oraz ich konkurencyjności na rynku pracy.
C1K4P6	Umożliwienie i organizacja praktyk zawodowych, staży, prac społeczno-użytecznych itp. u potencjalnych pracodawców.
C1K4P7	Przygotowanie osób niepełnosprawnych w kierunku umiejętności autoprezentacji i aktywnego poszukiwania pracy.
C1K4P8	Wspieranie istniejących form rehabilitacji i aktywizacji społeczno-zawodowej (WTZ i.in).

Kierunek Działań Strategicznych

C1K5	Zwiększenie dostępu do poradnictwa socjalnego, psychologicznego oraz terapii rodzinnej dla osób niepełnosprawnych
------	---

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C1K5P1	Objęcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin specjalistycznym poradnictwem psychologicznym, asystenta osoby niepełnosprawnej i terapią oferowaną przez PCPR.
C1K5P2	Sukcesywne zwiększanie oferty pomocowej w formie doradztwa, poradnictwa i terapii dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Kierunek Działań Strategicznych

C1K6	Integracja i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych w celu poprawy jakości ich życia.
------	--

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C1K6P1	Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych
C1K6P2	Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych.

C1K6P3	Likwidacja barier architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, w komunikowaniu się i technicznych.
C1K6P4	Organizowanie pomocy w sytuacji długotrwałej choroby w rodzinie, poprzez pomoc instytucjonalną – umieszczanie osób w domach pomocy społecznej.
C1K6P5	Wspieranie już istniejących form kompleksowej rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych (WTZ, SDS itp.).
C1K6P6	Umożliwienie osobom niepełnosprawnym dostępu do bezpłatnych usług rehabilitacji w miejscu zamieszkania.

(C2) Efektywna polityka rynku pracy.**Główne kierunki działań strategicznych:**

C2K1	Aktywizacja osób powyżej 50 roku życia
C2K2	Wspieranie zatrudnienia kobiet oraz osób pragnących pogodzić obowiązki rodzinne z zawodowymi.
C2K3	Aktywizacja osób do 30 roku życia.
C2K4	Realizacja przedsięwzięć na rzecz osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.
C2K5	Rozwijanie współpracy pomiędzy Urzędem Pracy oraz agencjami zatrudnienia i instytucjami szkoleniowymi.
C2K6	Rozwijanie współpracy pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy oraz instytucjami pomocy społecznej, partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi oraz pracodawcami.
C2K6	Budowa systemu monitoringu rynku pracy
C2K7	Monitoring efektywności polityki rynku pracy

Kierunek Działań Strategicznych

C2K1	Aktywizacja osób powyżej 50 roku życia
------	--

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C2K1P1	Analiza sytuacji osób po 50 roku życia na lokalnym rynku pracy.
C2K1P2	Upowszechnienie wyników analizy sytuacji osób po 50 roku życia na lokalnym rynku pracy.
C2K1P3	Opracowanie i realizacja aktywnych programów/projektów rynku pracy na rzecz osób w wieku powyżej 50 roku życia.

Kierunek Działań Strategicznych

C2K2	Wspieranie zatrudnienia kobiet oraz osób pragnących pogodzić obowiązki rodzinne z zawodowymi.
------	---

Kierunek Działań Strategicznych

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C2K2P1	Analiza sytuacji kobiet na lokalnym rynku pracy.
C2K2P2	Upowszechnienie wyników analizy sytuacji kobiet na lokalnym rynku pracy
C2K2P3	Opracowanie i realizacja aktywnych programów/projektów rynku pracy na rzecz kobiet pragnących pogodzić obowiązki rodzinne z zawodowymi.

Kierunek Działań Strategicznych

C2K3	Aktywizacja osób do 30 roku życia.
------	------------------------------------

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C2K3P1	Analiza sytuacji osób do 30 roku życia na lokalnym rynku pracy.
C2K2P2	Upowszechnienie wyników analizy sytuacji osób do 30 roku życia na lokalnym rynku pracy
C2K2P3	Opracowanie i realizacja aktywnych programów/projektów rynku pracy na rzecz osób do 30 roku.

Kierunek Działań Strategicznych

C2K4	Realizacja przedsięwzięć na rzecz osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.
------	--

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C2K4P1	Analiza sytuacji osób będących w szczególnej sytuacji na lokalnym rynku pracy.
C2K4P2	Upowszechnienie wyników analizy sytuacji osób będących w szczególnej sytuacji na lokalnym rynku pracy
C2K4P3	Opracowanie i realizacja aktywnych programów/projektów rynku pracy na rzecz osób będących w szczególnej sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Kierunek Działań Strategicznych

C2K5	Rozwijanie współpracy pomiędzy Urzędem Pracy oraz agencjami zatrudnienia i instytucjami szkoleniowymi.
------	--

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C2K5P1	Opracowanie modelu współpracy z agencjami zatrudnienia
C2K5P2	Opracowanie modelu współpracy z instytucjami szkoleniowymi.
C2K5P3	Podjęcie współpracy z agencjami zatrudnienia oraz instytucjami szkoleniowymi np. wspólne organizowanie Targów Pracy itp.

Kierunek Działań Strategicznych

C2K6	Rozwijanie współpracy pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy oraz instytucjami pomocy społecznej, partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi oraz pracodawcami.
------	--

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C2K6P1	Realizacja aktywizacji zawodowej w ramach współpracy/porozumienia z instytucjami pomocy społecznej i/lub partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi, pracodawcami.
C2K6P2	Monitoring współpracy z Ośrodkami Pomocy Społecznej oraz Powiatowym Centrum

	Pomocy Rodzinie.
--	------------------

Kierunek Działań Strategicznych

C2K7	Budowa sytemu monitoringu rynku pracy
------	---------------------------------------

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C2K7P1	Prowadzenie bieżącej obserwacji zjawiska popytu i podaży pracy w oparciu o monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz analizę ofert pracy.
C2K7P2	Opracowanie badań i analiz lokalnego rynku pracy w zakresie sytuacji na rynku pracy w zakresie przewidywanej sytuacji wybranych zawodów, sektorów/branż, przewidywanych oczekiwań pracodawców odnośnie posiadanych kwalifikacji i usług szkoleniowych.
C2K7P3	Pozyskiwanie i systematyczna wiedza nt. zmian dokonywanych w zakresie kierunków kształcenia przez szkoły działające na terenie Powiatu. Wskazanie nowych trendów kształcenia.

Kierunek Działań Strategicznych

C2K8	Monitoring efektywności polityki rynku pracy
------	--

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C2K8P1	Badanie efektywności i jakości realizowanych programów mierzonych podjęciem i utrzymaniem zatrudnienia.
--------	---

(C3) Efektywna program przeciwdziałania przemocy w środowisku lokalnym**Główne kierunki działań strategicznych:**

C3K1	Diagnozowanie i monitorowanie przemocy w środowisku lokalnym.
C3K2	Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie.
C3K3	Podniesienie poziomu wiedzy osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.
C3K4	Budowa kompleksowego sytemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w dotychczasowym miejscu zamieszkania i pobytu.
C3K5	Budowa kompleksowego sytemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych kryzysem.

Kierunek Działań Strategicznych

C3K1	Diagnozowanie i monitorowanie przemocy w środowisku lokalnym.
------	---

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C3K1P1	Opracowanie diagnozy przemocy w środowisku lokalnym w oparciu o analizę wtórną danych zastanych (desk research).
C3K1P2	Przeprowadzenie badania ankietowego CAWI.
C3K1P3	Cykliczny monitoring zjawiska przemocy w środowisku lokalnym

Kierunek Działań Strategicznych

C3K2	Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie.
------	---

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C3K2P1	Prowadzenie zajęć edukacyjno-informacyjnych wśród mieszkańców powiatu.
C3K2P2	Opracowywanie i publikowanie materiałów informacyjnych na temat zjawiska przemocy i instytucji udzielających pomocy (plakaty, ulotki, broszury).
C3K2P3	Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą domową.
C3K2P4	Organizowanie alternatywnych (aktywnych) form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą domową.

Kierunek Działań Strategicznych

C3K3	Podniesienie poziomu wiedzy osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.
------	---

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C3K3P1	Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego dla osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.
C3K3P2	Zapewnienie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy dla osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.
C3K3P3	Zapewnienie szkoleń z zakresu mediacji rodzinnych dla osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy
C3K3P4	Zabezpieczenie przed skutkami wypalenia zawodowego – realizacja superwizji.
C3K3P5	Powoływanie Zespołów Interdyscyplinarnych celem odbywania specjalistycznych konsultacji i dokonywania wyboru skutecznych rozwiązań, w szczególnie trudnych sytuacjach.

Kierunek Działań Strategicznych

C3K4	Budowa kompleksowego systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w dotychczasowym miejscu zamieszkania i pobytu.
------	--

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C3K4P1	Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej wraz z hostelem.
C3K4P2	Realizacja specjalistycznego poradnictwa (psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, socjalne, prawne itp.)
C3K4P3	Realizacja pracy socjalnej z ofiarami przemocy.
C3K4P4	Kontynuacja działań w formie prowadzenia grupy wsparcia dla ofiar przemocy.
C3K4P5	Udzielenie i zapewnienie bezpiecznego schronienia rodzinom dotkniętych przemocą.
C3K4P6	Opracowanie wzoru jednolitej procedury postępowania podczas interwencji kryzysowej wobec osoby doznającej przemocy.
C3K4P7	Tworzenie i realizacja specjalistycznych programów pomocy psychologicznej dla dzieci

	i młodzieży – ofiar i świadków przemocy w rodzinie.
C3K4P8	Opracowanie i realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.

Kierunek Działań Strategicznych

C3K5	Budowa kompleksowego systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych kryzysem.
------	---

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C3K5P1	Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej.
C3K5P2	Realizacja specjalistycznego poradnictwa (psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, socjalne, prawne itp.)
C3K4P3	Realizacja pracy socjalnej dla osób/rodzin w kryzysie.
C3K4P4	Tworzenie i realizacja specjalistycznych programów pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży – z rodzin kryzysowych.
C3K4P5	Zapewnienie rodzinom dostępu do mediacji.
C3K4P5	Edukacja w zakresie skutecznych sposobów w zakresie rozwiązywania konfliktów.
C3K4P6	Realizacja warsztatów mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy w zakresie wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym

(C4) Budowa systemu opieki nad dzieckiem i rodziną oraz organizowanie wsparcia dla osób usamodzielnianych.

Główne kierunki działań strategicznych:

C4K1	Poprawa kompetencji w zakresie pełnienia ról w rodzinie
C4K2	Usprawnianie systemu opieki nad dziećmi pozbawionymi możliwości wychowywania się w rodzinie biologicznej.
C4K3	Pomoc w życiowym usamodzielnieniu i integracji ze środowiskiem osób opuszczających formy pieczy zastępczej

Kierunek Działań Strategicznych

C4K1	Poprawa kompetencji w zakresie pełnienia ról w rodzinie
------	---

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C4K1P1	Edukacja rodziców w zakresie pracy z dzieckiem
C4K1P2	Wspieranie rodziny w formie poradnictwa specjalistycznego, terapii rodzinnej, mediacji.

Kierunek Działań Strategicznych

C4K2	Usprawnianie systemu opieki nad dziećmi pozbawionymi możliwości wychowywania się w rodzinie biologicznej.
------	---

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C4K2P1	Organizowanie opieki w rodzinnych formach pieczy zastępczej
C4K2P2	Wspieranie rodzinnej pieczy zastępczej poprzez organizowanie poradnictwa specjalistycznego, kursów, szkoleń, grup wsparcia i superwizji.

Kierunek Działań Strategicznych

C4K3	Pomoc w życiowym usamodzielnieniu i integracji ze środowiskiem osób opuszczających formy pieczy zastępczej
------	--

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C4K3P1	Zapewnienie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych dla wychowanków sytemu pieczy zastępczej.
C4K3P2	Udzielenie kompleksowej pomocy mającej na celu usamodzielnienie osób opuszczających formy pieczy zastępczej.
C4K3P3	Realizacja szkoleń, kursów zwiększających kompetencje społeczno- zawodowe
C4K3P4	Realizacja specjalistycznego poradnictwa dla wychowanków sytemu pieczy zastępczej.

(C5) Budowa sytemu przeciwdziałania i ograniczania dysfunkcji społecznych spowodowanych uzależnieniami.

Główne kierunki działań strategicznych:

C5K1	Diagnoza zagrożeń wśród młodzieży szkolnej w zakresie użytkowania środków psychoaktywnych.
C5K2	Redukcja negatywnych skutków uzależnień

Kierunek Działań Strategicznych

C5K1	Diagnoza zagrożeń wśród młodzieży szkolnej w zakresie użytkowania środków psychoaktywnych.
------	--

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C5K1P1	Badania młodzieży szkolonej w zakresie użytkowania środków psychoaktywnych (badania ankietowe CAWI analiza wtórna danych zastanych)
C5K1P2	Cykliczne monitorowanie skali i natężenia zjawiska (badania ewaluacyjne)

Kierunek Działań Strategicznych

C5K2	Redukcja negatywnych skutków uzależnień
------	---

Aby zrealizować cel w ramach priorytetu przyjmuje się następujące przedsięwzięcia

C5K2P1	Kontynuacja działań prowadzonych przez placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu specjalistyczno –terapeutyczną
C5K2P2	Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla dzieci i młodzieży uzależnionej od środków psychoaktywnych.
C5K2P3	Realizacja grupowych terapii uzależnień dla dzieci i młodzieży uzależnionej od środków psychoaktywnych.

18. Spis tabel

Tabela 1. Udział procentowy ludności powiatu w latach 2012-2014	17
Tabela 2. Udział procentowy kobiet w powiecie olkuskim w latach 2012-2014	18
Tabela 3. Urodzenia (udział procentowy %) w powiecie olkuskim w latach 2012-2014	21
Tabela 4. Udział procentowy zgonów w powiecie olkuskim w latach 2012-2014	23
Tabela 5. Udział procentowy (%) zawartych małżeństw w powiecie olkuskim w latach 2012-2014	25
Tabela 6. Przyrost naturalny w powiecie olkuskim w latach 2012-2014	26
Tabela 7. Współczynnik przyrostu naturalnego w powiecie olkuskim w latach 2012-2014	26
Tabela 8. Liczba ludności powiatu olkuskiego wg ekonomicznych grup wiekowych w 2012 i 2014 roku	31
Tabela 9. Liczba ludności w gminach powiatu olkuskiego wg ekonomicznych grup wiekowych w latach 2012 i 2014	32
Tabela 10. Współczynnik obciążenia demograficznego w powiecie olkuskim i w gminach powiatu olkuskiego w latach 2012-2014	34
Tabela 11. Współczynnik obciążenia demograficznego w powiecie olkuskim w latach 2012-2014	35
Tabela 12. Współczynnik obciążenia demograficznego w powiecie olkuskim w latach 2012-2014	37
Tabela 13. Współczynnik wsparcia międzypokoleniowego w powiecie olkuskim w latach 2012-2014	38
Tabela 14. Liczba przedszkoli/punktów przedszkolnych oraz oddziałów przedszkolnych wraz z udziałem procentowych w ogólnej liczbie w powiecie olkuskim w roku szkolnym 2013/2014	41
Tabela 15. Udział procentowy dzieci w przedszkolach w podziale na wiek, w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku	42
Tabela 16. Liczba szkół podstawowych oraz ich udział procentowy w ogólnej liczbie szkół podstawowych w powiecie olkuskim w roku szkolnym 2013/2014	42
Tabela 17. Procentowy udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Olkusz, ze względu na miejsce zamieszkania oraz płeć w latach 2012-2014	61
Tabela 18. Udział bezrobotnych mieszkańców powiatu olkuskiego, w podziale na czasookres pozostawania bez pracy oraz miejsce zamieszkania (gminę), w latach 2012-2014.	62
Tabela 19. Udział bezrobotnych mieszkańców powiatu olkuskiego, w podziale na wiek oraz miejsce zamieszkania (gminę), w latach 2012 i 2014	63
Tabela 20. Udział bezrobotnych mieszkańców powiatu olkuskiego, w podziale na wykształcenie oraz miejsce zamieszkania (gminę), w latach 2012 i 2014	65
Tabela 21. Udział bezrobotnych mieszkańców powiatu olkuskiego, w podziale na staż pracy oraz miejsce zamieszkania (gminę), w latach 2012 i 2014	66
Tabela 22. Udział bezrobotnych mieszkańców powiatu olkuskiego, w podziale na liczbę osób podejmujących zatrudnienie oraz miejsce zamieszkania (gminę), w latach 2012 i 2014	68
Tabela 23. Podział podmiotów gospodarczych według sekcji PKD, w powiecie olkuskim w 2013 roku	72
Tabela 24. Podział przedsiębiorstw wg ich wielkości w powiecie olkuskim w 2013 roku	73
Tabela 25. Kadra ośrodków pomocy społecznej w powiecie olkuskim w 2014 roku.	87
Tabela 26. Liczba rodzin ogółem objętych pomocą społeczną w ośrodkach pomocy społecznej na terenie powiatu olkuskiego w latach 2012-2014	88
Tabela 27. Liczba rodzin oraz udział procentowy rodzin w których występuje problem ubóstwa. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014	89
Tabela 28. Liczba rodzin oraz udział procentowy rodzin w których występuje problem bezdomności. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014	91
Tabela 29. Liczba rodzin oraz udział procentowy rodzin, w których występuje potrzeba ochrony macierzyństwa. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014	93
Tabela 30. Udział procentowy rodzin w których występuje problem bezrobocia. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014	94
Tabela 31. Udział procentowy rodzin w których występuje problem niepełnosprawności Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014	96

Tabela 32. Udział procentowy rodzin w których występuje problem długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014	97
Tabela 33. Udział procentowy rodzin w których występuje problem bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014	99
Tabela 34. Udział procentowy rodzin w których występuje problem przemocy w rodzinie. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014	100
Tabela 35. Udział procentowy rodzin w których występuje problem alkoholizmu Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014	101
Tabela 36. Liczba wnioskodawców pomocy społecznej w powiecie olkuskim ze względu na płeć w latach 2012-2014.	102
Tabela 37. Liczba wnioskodawców pomocy społecznej w gminach powiatu olkuskiego ze względu na płeć oraz miejsce zamieszkania wnioskodawcy w latach 2012-2014.	102
Tabela 38. Wnioskodawcy pomocy społecznej w wieku produkcyjnym w powiecie olkuskim, ze względu na płeć w latach 2012-2014	103
Tabela 39. Wnioskodawcy pomocy społecznej w wieku produkcyjnym w powiecie olkuskim, ze względu na miejsce zamieszkania w latach 2012-2014	103
Tabela 40. Wnioskodawcy pomocy społecznej w wieku poprodukcyjnym w powiecie olkuskim, ze względu na płeć w latach 2012-2014	104
Tabela 41. Wnioskodawcy pomocy społecznej w wieku poprodukcyjnym w powiecie olkuskim, ze względu na miejsce zamieszkania w latach 2012-2014	104
Tabela 42. Liczba członków GKRPA w podziale na gminy powiatu olkuskiego w latach 2012-2014	110
Tabela 43. Udział procentowy oraz liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziła rozmowy w latach 2013 i 2014 w gminach powiatu olkuskiego.	110
Tabela 44. Liczba osób, z którymi Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziła rozmowy interwencyjno - motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu w latach 2013-2014 w gminach powiatu olkuskiego.	111
Tabela 45. Udział procentowy oraz liczba osób, w stosunku do których Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu w latach 2013-2014 w gminach powiatu olkuskiego.	111
Tabela 46. Udział procentowy oraz liczba osób, wobec których Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego w latach 2013-2014 w gminach powiatu olkuskiego	112
Tabela 47. Liczba osób – ofiar przemocy i sprawców przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminach powiatu olkuskiego w latach 2013-2014	112
Tabela 48. Udział procentowy oraz liczba działań podejmowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych tj. motywowanie sprawcy przemocy do udziału w programie korekcyjnym/terapii w latach 2013-2014 w gminach powiatu olkuskiego.	113
Tabela 49. Udział procentowy oraz liczba osób z problemem alkoholowym oraz udzielonych im porad w punkcie konsultacyjno – informacyjnym w gminach powiatu olkuskiego (2013-2014)	114
Tabela 50. Liczba dorosłych członków rodziny osoby z problemem alkoholowym oraz udzielonych im porad w punkcie konsultacyjno – informacyjnym w gminach powiatu olkuskiego w latach 2013-2014	114
Tabela 51. udział procentowy oraz liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2012-2014 w powiecie olkuskim, objętych pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny	115

Tabela 52. Udział procentowy oraz łączna liczba dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych biorących udział w zajęciach świetlic realizujących program opiekuńczo-wychowawczy w gminach powiatu olkuskiego w latach 2013-2014. _____	116
Tabela 53. Zgony mieszkańców powiatu olkuskiego według przyczyn w 2013 roku _____	117
Tabela 54. Stan zdrowia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w zakładach publicznych, niepublicznych oraz praktykach lekarskich na terenie województwa małopolskiego w Powiecie Olkuskim _____	118
Tabela 55. Stan zdrowia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w zakładach publicznych, niepublicznych oraz praktykach lekarskich na terenie województwa małopolskiego w powiecie olkuskim _____	119
Tabela 56. Stan zdrowia osób w wieku 19 lat i więcej, będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w podmiotach wykonujących działalność leczniczą w powiecie olkuskim. _____	119
Tabela 57. Osoby w wieku 19 lat i więcej będące pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej z powodu chorób układu krążenia w powiatach województwa małopolskiego. _____	120
Tabela 58. Osoby w wieku 19 lat i więcej będące pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej z powodu cukrzycy w powiatach województwa małopolskiego _____	121
Tabela 59. Osoby w wieku 19 lat i więcej będące pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej z powodu zaburzeń psychicznych w powiatach województwa małopolskiego _____	121
Tabela 60. Liczba osób przed 16 rokiem życia wobec których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w 2012 roku, wg przyczyny niepełnosprawności _____	124
Tabela 61. Liczba osób przed 16 rokiem życia wobec których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w 2014 roku, wg przyczyny niepełnosprawności _____	125
Tabela 62. Liczba osób przed 16 rokiem życia wobec których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w latach 2012-2014 _____	125
Tabela 63. Liczba osób przed 16 rokiem życia wobec których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w 2012 roku, wg wieku i przyczyny niepełnosprawności _____	126
Tabela 64. Liczba osób przed 16 rokiem życia wobec których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w 2014 roku wg wieku i przyczyny niepełnosprawności _____	126
Tabela 65. Liczba osób przed 16 rokiem życia wobec których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w latach 2012 i 2014, wg płci _____	127
Tabela 66. Liczba osób przed 16 rokiem życia wobec których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w 2012 roku, wg płci i przyczyny niepełnosprawności _____	127
Tabela 67. Liczba osób przed 16 rokiem życia wobec których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w 2014 roku, wg płci i przyczyny niepełnosprawności _____	128
Tabela 68. Liczba osób powyżej 16 roku życia wobec których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w latach 2012 i 2014, wg płci _____	128
Tabela 69. Liczba wydanych orzeczeń wg płci i symboli niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia w 2012 roku _____	129
Tabela 70. Liczba wydanych orzeczeń wg symboli oraz przyczyn niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia w 2012 roku _____	130
Tabela 71. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyny i stopnia niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia w 2014 roku _____	131
Tabela 72. Liczba osób powyżej 16 roku życia wobec których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w latach 2012 i 2014, wg wieku _____	131
Tabela 73. Liczba wydanych orzeczeń wg wieku i symboli niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia w 2012 roku _____	132
Tabela 74. Liczba wydanych orzeczeń wg wieku i przyczyny niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia w 2014 roku _____	132
Tabela 75. Liczba osób powyżej 16 roku życia wobec których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał orzeczenie w latach 2012 i 2014, wg wykształcenia _____	133

Tabela 76. Liczba wydanych orzeczeń wg wykształcenia i symbolu niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia w 2012 roku _____	134
Tabela 77. Liczba wydanych orzeczeń wg wykształcenia i przyczyny niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia w 2014 roku _____	134
Tabela 78. Udział procentowy osób niepełnosprawnych po 16 roku życia, względem ogólnej liczby mieszkańców powiatu olkuskiego w 2014 roku, wg miejsca zamieszkania _____	136
Tabela 79. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia ze względu na przyczynę niepełnosprawności: upośledzenie umysłowe i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku. _____	138
Tabela 80. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia ze względu na przyczynę niepełnosprawności: choroby psychiczne i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku. _____	138
Tabela 81. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: inne choroby i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	139
Tabela 82. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: choroby neurologiczne i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	140
Tabela 83. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: choroby układu moczowo-płciowego i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	141
Tabela 84. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: choroby układu pokarmowy i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	142
Tabela 85. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: choroby układu oddechowego i krążenia oraz miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	143
Tabela 86. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: upośledzenie ruchowe oraz miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	144
Tabela 87. Struktura osób niepełnosprawnych, które otrzymały pomoc w zakresie likwidacji barier architektonicznych w powiecie olkuskim w latach 2012-2014. _____	146
Tabela 88. Wykaz organizacji pozarządowych w podziale na stowarzyszenia i fundacje oraz profile działalności _____	150

18. Spis map

Mapa 1. Powierzchnia geodezyjna powiatu olkuskiego wg kierunków jej wykorzystania w 2014 roku	14
Mapa 2. Liczba mieszkańców powiatu olkuskiego w 2012 roku	16
Mapa 3. Liczba mieszkańców powiatu olkuskiego w 2014 roku	16
Mapa 4. Liczba kobiet w powiecie olkuskim w 2012 roku	18
Mapa 5. Liczba kobiet w powiecie olkuskim w 2014 roku	18
Mapa 6. Gęstość zaludnienia w powiecie olkuskim w 2014 roku	19
Mapa 9. Wskaźnik urodzeń (liczba urodzeń na 1000 mieszkańców) w powiecie olkuskim w 2012 roku	20
Mapa 8. Wskaźnik urodzeń (liczba urodzeń na 1000 mieszkańców) w powiecie olkuskim w 2014 roku	21
Mapa 9. Wskaźnik zgonów (liczba zgonów na 1000 mieszkańców) w 2012 roku	22
Mapa 10. Wskaźnik zgonów (liczba zgonów na 1000 mieszkańców) w 2014 roku	23
Mapa 11. Udział procentowy zawartych małżeństw w powiecie olkuskim w 2012 roku	24
Mapa 12. Udział procentowy zawartych małżeństw w powiecie olkuskim w 2014 roku	25
Mapa 18. Współczynnik przyrostu naturalnego w powiecie olkuskim w 2012 roku	27
Mapa 20. Współczynnik przyrostu naturalnego w powiecie olkuskim w 2014 roku	27
Mapa 15. Udział procentowy (%) ludności w wieku produkcyjnym w powiecie olkuskim w 2012 roku	28
Mapa 16. Udział procentowy (%) ludności w wieku produkcyjnym w powiecie olkuskim w 2014 roku	29
Mapa 17. Udział osób w wieku produkcyjnym powiecie olkuskim w 2012 roku	30
Mapa 18. Udział osób w wieku produkcyjnym powiecie olkuskim w 2014 roku	30
Mapa 19. Udział osób w wieku poprodukcyjnym powiecie olkuskim w 2012 roku	33
Mapa 20. Udział osób w wieku poprodukcyjnym powiecie olkuskim w 2014 roku	33
Mapa 21. Współczynnik obciążenia demograficznego w powiecie olkuskim w 2012	34
Mapa 22. Współczynnik obciążenia demograficznego w powiecie olkuskim w 2014 roku	35
Mapa 23. Współczynnik obciążenia demograficznego w powiecie olkuskim w 2012 roku	36
Mapa 24. Współczynnik obciążenia demograficznego w powiecie olkuskim w 2014 roku	36
Mapa 25. Współczynnik obciążenia demograficznego w powiecie olkuskim w 2012	37
Mapa 26. Współczynnik obciążenia demograficznego w powiecie olkuskim w 2014	38
Mapa 27. Współczynnik wsparcia międzypokoleniowego w powiecie olkuskim w 2012	39
Mapa 28. Współczynnik wsparcia międzypokoleniowego w powiecie olkuskim w 2014 roku	39
Mapa 29. Udział osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu względem liczby mieszkańców w 2012 roku	60
Mapa 30. Udział osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu względem liczby mieszkańców w 2014 roku	60
Mapa 31. Udział osób zarejestrowanych powyżej 24 miesięcy w Powiatowym Urzędzie	62
Mapa 32. Udział osób zarejestrowanych powyżej 24 miesięcy w Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu w 2014 roku	63
	64
Mapa 34. Udział bezrobotnych w wieku 25-34 lat, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu w 2014 roku	64
Mapa 35. Udział bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu w 2012 roku	65
Mapa 36. Udział bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu w 2014 roku	66
Mapa 37. Udział bezrobotnych ze stażem pracy 1-5 lat, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu w 2012 roku	67
Mapa 38. Udział bezrobotnych ze stażem pracy 1-5 lat, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu w 2014 roku	67
Mapa 39. Udział procentowy rodzin, w których występuje problemu ubóstwa. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w 2014 roku	90

Mapa 40. Udział procentowy rodzin w których występuje problem bezdomności. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	92
Mapa 41. Udział procentowy rodzin w których występuje problem potrzeby ochrony macierzyństwa Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	93
Mapa 42. Udział procentowy rodzin w których występuje problem bezrobocia. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	95
Mapa 43. Udział procentowy rodzin w których występuje problem niepełnosprawności. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014 _____	96
Mapa 44. Udział procentowy rodzin w których występuje problem długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	98
Mapa 45. Udział procentowy rodzin w których występuje problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	99
Mapa 46. Liczba rodzin oraz udział procentowy rodzin, w których występuje problem alkoholizmu. Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu olkuskiego w latach 2012-2014 _____	101
Mapa 47. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia względem ogólnej liczby mieszkańców powiatu olkuskiego w 2014 roku. _____	135
Mapa 48. Udział procentowy osób niepełnosprawnych po 16 roku życia, względem ogólnej liczby osób niepełnosprawnych w powiecie olkuskim w 2014 roku. _____	136
Mapa 49. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia ze względu na przyczynę niepełnosprawności: upośledzenie umysłowe i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku. _____	137
Mapa 50. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: choroby psychiczne i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	139
Mapa 51. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: inne choroby i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	140
Mapa 52. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: choroby neurologiczne i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	141
Mapa 53. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: choroby układu moczowo-płciowego i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	142
Mapa 54. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: choroby układu pokarmowego i miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	143
Mapa 55. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: choroby układu oddechowego i krążenia oraz miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	144
Mapa 56. Udział procentowy niepełnosprawnych osób po 16 roku życia, ze względu na przyczynę niepełnosprawności: upośledzenie ruchowe oraz miejsce zamieszkania w gminach powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	145
Mapa 57. Liczba organizacji pozarządowych (stowarzyszeń i fundacji) w powiecie olkuskim – podział na gminy w 2014 roku _____	148
Mapa 58. Liczba stowarzyszeń w powiecie olkuskim – podział na gminy w 2014 roku _____	149
Mapa 59. Liczba fundacji w powiecie olkuskim – podział na gminy w 2014 roku _____	149
Mapa 60. Liczba organizacji pozarządowych działających w Profilu nr 1 – Zdrowie i ochrona ludności na terenie powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	151
Mapa 61. Liczba organizacji pozarządowych działających w Profilu nr 2 - na terenie powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	151

Mapa 62. Liczba organizacji pozarządowych działających w Profilu nr 4 – Oświata i edukacja na terenie powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	152
Mapa 63. Liczba organizacji pozarządowych działających w Profilu nr 5 - sport i rekreacja na terenie powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	152
Mapa 64. Liczba organizacji pozarządowych działających w Profilu nr 6 – Pomoc społeczna na terenie powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	153

19. Spis wykresów

Wykres 1. Powierzchnia geodezyjna powiatu wg kierunków jej wykorzystania w 2014 roku _____	7
Wykres 2. Powierzchnia geodezyjna Gminy Olkusz wg kierunków jej wykorzystania (2014) _____	8
Wykres 3. Powierzchnia geodezyjna Miasta Olkusz wg kierunków jej wykorzystania w 2014 roku _____	9
Wykres 4. Powierzchnia geodezyjna Gminy Bolesław wg kierunków jej wykorzystania (2014) _____	9
Wykres 5. Powierzchnia geodezyjna Gminy Bukowno wg kierunków jej wykorzystania (2014) _____	10
Wykres 6. Powierzchnia geodezyjna Gminy Klucze wg kierunków jej wykorzystania (2014) _____	11
Wykres 7. Powierzchnia geodezyjna Gminy Trzyciąż wg kierunków jej wykorzystania w 2014 roku _____	12
Wykres 8. Powierzchnia geodezyjna Gminy Wolbrom wg kierunków jej wykorzystania w 2014 roku _____	13
Wykres 9. Liczba mieszkańców powiatu olkuskiego w latach 2012-2014 _____	15
Wykres 10. Liczba kobiet w powiecie olkuskim w latach 2012-2014 _____	17
Wykres 11. Liczba urodzeń w powiecie olkuskim w latach 2012-2014 _____	20
Wykres 12. Liczba zgonów w powiecie olkuskim w latach 2012-2014 _____	22
Wykres 13. Liczba zawartych małżeństw w powiecie olkuskim w latach 2012-2014 _____	24
Wykres 14. Udział procentowy (%) ludności w wieku produkcyjnym w powiecie olkuskim w latach 2012-2014 _____	28
Wykres 15. Udział osób w wieku produkcyjnym w powiecie olkuskim w latach 2012-2014 _____	29
Wykres 16. Udział osób w wieku poprodukcyjnym powiecie olkuskim w latach 2012-2014 _____	31
Wykres 17. Wskaźnik dostępności domów i ośrodków kultury w gminach powiatu olkuskiego w 2013 roku _____	50
Wykres 18. Wskaźnik dostępności bibliotek dla powiatu olkuskiego w 2013 roku _____	51
Wykres 19. Wskaźnik czytelnictwa dla gmin w powiecie olkuskim w 2013 roku _____	51
Wykres 20. Działalność Domów Kultury, Ośrodków Kultury, Klubów i Świetlic w powiecie olkuskim w 2014 roku. Ogólna liczba imprez. _____	52
Wykres 21. Działalność Domów Kultury, Ośrodków Kultury, Klubów i Świetlic w powiecie olkuskim w 2014 roku. Liczba prelekcji, spotkań, wykładów. _____	52
Wykres 22. Stopa bezrobocia w województwie małopolskim, podregionie oświęcimskim i jego powiatach na koniec stycznia 2015 roku. _____	59
Wykres 23. Liczba osób bezrobotnych w powiecie olkuskim w latach 2012-2014 _____	59
Wykres 33. Podmioty gospodarcze wg sektorów w powiecie olkuskim _____ w latach 2012-2014 _____	71
Wykres 25. Podział przedsiębiorstw wg formy prawnej w powiecie olkuskim w latach 2013-2014 _____	73
Wykres 26. Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą w powiecie olkuskim w latach 2012-2014 _____	74
Wykres 27. Liczba oraz udział procentowy rodzin, korzystających z usług asystentów rodziny wg gmin powiatu olkuskiego w 2014 roku _____	76
Wykres 28. Liczba miejsc w oraz przeciętna liczba umieszczonych dzieci w placówkach wsparcia dziennego na terenie powiatu olkuskiego w 2014 roku. _____	77
Wykres 29. Ogólna liczba rodzin zastępczych w powiecie olkuskim w latach 2012-2014. _____	77
Wykres 30. Ogólna liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w powiecie olkuskim w latach 2012-2014. _____	78
Wykres 31. Liczba rodzin spokrewnionych z dzieckiem w powiecie olkuskim w latach 2012-2014 _____	78

Wykres 32. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach spokrewnionych z dzieckiem w powiecie olkuskim w latach 2012-2014.	79
Wykres 33. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w powiecie olkuskim w latach 2012-2014	79
Wykres 34. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych niezawodowych w powiecie olkuskim w latach 2012-2014.	79
Wykres 35. Liczba rodzin zastępczych zawodowych w powiecie olkuskim w latach 2012-2014	80
Wykres 36. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych zawodowych w powiecie olkuskim w latach 2012-2014	80
Wykres 47. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych pełniących funkcje pogotowia rodzinnego w powiecie olkuskim w latach 2012-2014.	81
Wykres 38. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnym domu dziecka w powiecie olkuskim w latach 2012-2014	81
Wykres 39. Liczba dzieci, dla których przygotowano plan pomocy dziecku, w latach 2012-2014	82
Wykres 40. Liczba sporządzonych ocen rodzin zastępczych w ramach pieczy zastępczej realizowanej w powiecie olkuskim w latach 2012-2014.	82
Wykres 41. Liczba osób które przystąpiły do realizacji Indywidualnego Programu Usamodzielniania w powiecie olkuskim w latach 2012-2014	84
Wykres 42. Liczba pełnoletnich osób opuszczających rodzinne formy pieczy zastępczej w powiecie olkuskim w latach 2012-2014	84
Wykres 43. Liczba pełnoletnich osób, opuszczających rodzinne formy pieczy zastępczej, które otrzymały pomoc pieniężną na usamodzielnienie, w powiecie olkuskim w latach 2012-2014	85
Wykres 44. Liczba pełnoletnich osób, opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, które otrzymały pomoc pieniężną na usamodzielnienie, w powiecie olkuskim w latach 2012-2014	85
Wykres 45. Liczba rodzin, objętych wsparciem Zespołów Interdyscyplinarnych w gminach powiatu olkuskiego w 2013 roku	106
Wykres 46. Liczba powołanych grup roboczych w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego w gminach powiatu olkuskiego w 2013 roku	106
Wykres 47. Liczba rodzin objętych wsparciem grup roboczych w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego w gminach powiatu olkuskiego w 2013 roku	107
Wykres 48. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w gminach powiatu olkuskiego w 2013 roku	107

Aneks nr 1**Wykaz programów, projektów i akcji realizowanych w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjalnych w Gminie Bolesław**

	Nazwa programu	rodzaj
1	"5 porcji warzyw, owoców lub soku"	program edukacyjny
2	"Aby zdrowym być"	program edukacyjny
3	"Akademia wyobraźni Play - Doh"	program edukacyjny
4	"Aktywna edukacja"	program edukacyjny
5	"Aktywny w szkole - aktywny w życiu"	program edukacyjny
6	"Ale czad"	program edukacyjny
7	"Bezpieczna szkoła - bezpieczny uczeń"	program edukacyjny
8	"Bezpieczne przedszkole"	program edukacyjny
9	"Cukierki"	program profilaktyczny
10	"Czysta Małopolska"	program edukacyjny
11	"Czyste powietrze"	program edukacyjny
12	"Ćwiczyć każdy może"	program edukacyjny
13	"DiAMEnT"	program edukacyjny
14	"Dobro jest wśród nas"	akcja pomocy dla biednych rodzin
15	"Dzień bezpiecznego internetu"	program edukacyjny
16	"Dzień życzliwości"	Akcja
17	"Dziś oszczędzam w SKO jutro w PKO"	program edukacyjny
18	"Ekodzieci zbierają elektrośmieci"	program edukacyjny- konkurs
19	"Ekonomia na co dzień"	program edukacyjny
20	"Festiwal Zawodów w Małopolsce"	program edukacyjny
21	"Fundusze na puste tusze"	Akcja
22	"Jak reagować na agresję"	warsztaty program profilaktyczno –edukacyjny
23	"Już pływam"	program edukacyjny
24	"Kierunek afryka"	program edukacyjny
25	"Klub Bezpiecznego Puchatka"	program edukacyjny
26	"Klub pancernika Gustawa"	program edukacyjny
27	"Krokus"	projekt edukacyjny
28	"Magiczne kryształki"	program profilaktyczny
29	"Mały ratowniczek"	program edukacyjny
30	"Mazury - cud natury"	kampania promocyjna
31	"Między nami kobietkami"	warsztaty profilaktyczne
32	"Mleko w szkole"	program edukacyjny
33	"Na własne konto"	program edukacyjny
34	"Nakarm pieska"	Akcja
35	"Nakręć marzenia nakrętkami"	Akcja
36	"Nie pal przy mnie, proszę"	program edukacji antynikotynowej
37	"No promil -no problem"	Kampania trzeźwa Małopolska

38	"Nullo Fun"	program edukacyjny
39	"Ortograffiti"	program edukacyjny
40	"Owoce i warzywa w szkole"	program edukacyjny
41	"Poczytaj Bratkowi"	program edukacyjny
42	"Poznajemy Jurę Krakowsko-Częstochowską"	program edukacyjny
43	"Program Aquafresh"	program edukacyjny
44	"Program Bezpieczny przedszkolak"	program edukacyjny
45	"Projekt Edukacja Fundamentalna w Przedszkolu"	program edukacyjny
46	"Razem dla rozwoju - aktywna edukacja globalna w szkołach"	projekt edukacyjny
47	"Samorządy mają głos"	program edukacyjny
48	"Saper-czyli jak rozminować agresję"	program edukacyjno-wychowawczy
49	"Stop agresji"	program edukacyjny
50	"Szeryf praw dziecka"	program edukacyjny
51	"Szkoła bez przemocy"	akcja edukacyjna
52	"Szkoła Współpracy. Uczniowie i rodzice kapitałem społecznym nowoczesnej szkoły"	program edukacyjny
53	"Szlachetna paczka"	akcja pomocy dla biednych rodzin
54	"Święto pieczonego ziemniaka"	program edukacyjny
55	"Trzymaj formę"	program edukacyjny
56	"Uczę się, poznaję, odkrywam świat na nowo"	wyrównywanie szans edukacyjnych
57	"Ujeździłem raka"	program edukacyjny
58	"Unikam zagrożeń"	program edukacyjny
59	"wsparcie rozwoju szkół powiatu olkuskiego - wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli"	program edukacyjny
60	"Wszystkie kolory świata"	projekt edukacyjny
61	"Zakrętki. info- pomagamy nie tylko przyrodzie"	program edukacyjny
62	"Zdrowe jedzenie w mojej szkole i na moim stole"	program edukacyjny
63	"Zdrowo jem, więcej wiem"	program edukacyjny
64	"Znajdź właściwe rozwiązanie"	program profilaktyczny
65	Spotkania profilaktyczne	warsztaty profilaktyczne
66	Spotkania z Policjantem"- Bezpieczna szkoła"	program edukacyjny
67	Sprzątanie świata	Akcja
68	Szkolny dzień profilaktyki	warsztaty profilaktyczne
69	Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy	Akcja
70	Zbiórka baterii	ogólnopolska akcja

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Wykaz programów, projektów i akcji realizowanych w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjalnych w Gminie Bukowno

	Nazwa programu	Rodzaj
1	"Akcja Miś- nie bij mniej, kochaj mnie"	program edukacyjny
2	"Bezpieczeństwo i mobilność dla wszystkich"	program edukacyjny
3	"Bezpieczna Szkoła-Demokratyczny Kraj"	program edukacyjny
4	"Bezpieczny przejazd "Zatrzymaj się i Żyj!"	program edukacyjny
5	"Cukierki"	akcja edukacyjna
6	"Czysta Małopolska"	akcja edukacyjna
7	"Czyste powietrze wokół nas"	program edukacyjny
8	"Dbajmy o przyszłość OZE"	program edukacyjny
9	"DiAMEnT"	program edukacyjny
10	"Etyka nie tylko dla smyka"	program edukacyjny
11	"Klub Bezpiecznego Puchatka"	program edukacyjny
12	"Lekcje z natury"	program edukacyjny
13	"Lepszy świat przez wolontariat"	projekt edukacyjny
14	"Małopolska - na zielonym szlaku z Mirkiem Koraliakiem"	program edukacyjny
15	"Małopolskie SOS 3D w edukacji w sporcie"	program edukacyjny
16	"Mleko z klasą"	program edukacyjny
17	"Narzędzia w działaniu"	akcja edukacyjna
18	"Nie pal przy mnie, proszę"	program edukacyjny
19	"Owoce i warzywa w szkole"	program edukacyjny
20	"Ratujemy i uczymy ratować"	program edukacyjny
21	"Szlanka Mleka"	program edukacyjny
22	"Szkoła w ruchu"	program edukacyjny
23	"Śniadanie daje moc"	akcja edukacyjna
24	"Trzymaj formę"	program edukacyjny
25	"wsparcie rozwoju szkół powiatu olkuskiego - wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli"	program edukacyjny
26	"Zalecenia Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem"	program edukacyjny

27	"Zbieraj baterie"	program edukacyjny
28	"Znajdź właściwe rozwiązanie"	program edukacyjny
29	Parafiada Regionalna	akcja edukacyjna
30	Pedagogizacja dla rodziców	program edukacyjny
31	Program pierwotnej profilaktyki zakażeń związanych z wirusem hpv	program edukacyjny
32	Program profilaktyki zdrowotnej dzieci 6 letnich	program edukacyjny
33	Szkolenie dla nauczycieli dotyczące procedury "Niebieskiej Karty"	program edukacyjny
34	Szkolny dzień profilaktyki	program edukacyjny

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Wykaz programów, projektów i akcji realizowanych w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjalnych w Gminie Klucze

	Nazwa programu	Rodzaj
1	"Akademia dojrzewania"	program edukacyjny
2	"Akademia rozwoju Ekonomii Społecznej"	program edukacyjny
3	"Aktywny w szkole - aktywny w życiu"	program edukacyjny
4	"Artystycznie w naszej gminie"	program edukacyjny
5	"Bezpieczna szkoła - bezpieczny uczeń"	projekt edukacyjny
6	"Bezpieczne przedszkole"	program edukacyjny
7	"Blenden learning"	program edukacyjny
8	"Cała Polska czyta dzieciom"	projekt edukacyjny
9	"Czas na zdrowie"	program profilaktyczny
10	"Czyste powietrze wokół nas"	program edukacyjny
11	"Dzieciństwo bez próchnicy"	program edukacyjny
12	"Edukacja szansą na lepsze jutro"	program edukacyjny
13	"Ekologia i odnawialne źródła energii korzyścią dla obszaru"	program edukacyjny
14	"Elektro - nie śmieci"	program edukacyjny
15	"Festiwal Zawodów w Małopolsce"	program edukacyjny
16	"Gimnastyka języka i buzia się nie zamyka"	program edukacyjny
17	"Incredible English"	program edukacyjny
18	"Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych w Gminie Klucze"	projekt edukacyjny
19	"Jurajska akademia dziecięco-młodzieżowa"	projekt edukacyjny
20	"Każdy uczeń jest radosny kiedy ma kręgosłup prosty"	program edukacyjny
21	"Kibice i doping TAK, pseudokibice i agresja NIE"	program profilaktyczny
22	"Klub Bezpiecznego Puchatka"	program profilaktyczny
23	"Klub odkrywców pustyni"	program edukacyjny
24	"Klub Szkół UNICEF"	program edukacyjny
25	"Klucze do Europy"	projekt edukacyjny

26	"Kubusiowi Przyjaciele Natury"	program edukacyjny
27	"Kulturalne spotkania pod chmurką"	projekt edukacyjny
28	"Lepsza szkoła"	program edukacyjny
29	"Lepszy świat przez wolontariat"	projekt edukacyjny
30	"Let's speak English"	program edukacyjny
31	"Litter less"	program edukacyjny
32	"Łączą nas pustynie"	program edukacyjny
33	"Magia Świąt Bożego Narodzenia"	program edukacyjny
34	"Mali odkrywcy II"	program edukacyjny
35	"Mała Olimpiada"	program edukacyjny
36	"Mamo, Tato, wolę wodę"	program edukacyjny
37	"MAT - Akademia Teatralna"	program edukacyjny
38	"Mieć wyobraźnię miłosierdzia"	program edukacyjny
39	"Nasze korzenie"	program edukacyjny
40	"Nie dajmy się złapać w pułapkę"	program edukacyjny
41	"Nie pal przy mnie, proszę"	projekt profilaktyczny
42	"No promil -no problem"	projekt profilaktyczny
43	"Odkrywca"	program edukacyjny
44	"Owoce i warzywa w szkole"	program edukacyjny
45	"Pomagamy nie tylko przyrodzie"	program edukacyjny
46	"Program Aquafresh"	program edukacyjny
47	"Program ORE i CEO Aktywna Edukacja"	program edukacyjny
48	"Radosna szkoła"	miejsce zabaw dla dzieci
49	"Redaktion D"	program edukacyjny
50	"Ruch i zabawa to super sprawa"	program edukacyjny
51	"Siłownia zewnętrzna"	program edukacyjny
52	"Społeczność Uczniowska sposobem na aktywność obywatelską"	
53	"Szkłanka Mleka"	program edukacyjny
54	"Szkoła bez przemocy"	projekt profilaktyczny
55	"Szkoła w ruchu"	projekt profilaktyczny
56	"Szkoła Współpracy. Uczniowie i rodzice kapitałem społecznym nowoczesnej szkoły"	projekt edukacyjny
57	"Think,Find ,Solve and WIN"	projekt edukacyjny
58	"Trzymaj formę"	projekt profilaktyczny
59	"Wakacje z angielskim"	program edukacyjny
60	"Wesołe zabawy z matematyką"	program edukacyjny
61	"Wiedza - kluczem do sukcesu"	program edukacyjny
62	"Wybieram zdrowie"	projekt edukacyjny
63	"Zdrowo jemy, zdrowo rośniemy"	program edukacyjny
64	"Zdrowomaniacy"	program edukacyjny
65	"Zielona flaga"	projekt profilaktyczny
66	"Zintegrowana polityka bezpieczeństwa"	Program
67	"Znajdź właściwe rozwiązanie"	projekt profilaktyczny
68	"Znicz pamięci"	akcja społeczna
69	Innowacja pedagogiczna - poprzez spotkania z Absolwentami do	program edukacyjny

	wiedzy i mądrości"	
70	Program Patryjotyzm Jutra	program edukacyjny
71	System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół	Projekt
72	Warsztaty biblioterapeutyczne	program edukacyjny
73	Współpraca polsko-niemiecka	program edukacyjny

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Wykaz programów, projektów i akcji realizowanych w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjalnych w Gminie Olkusz

	Nazwa programu	Rodzaj
1	"Akademia Zdrowego Przedszkolaka"	Projekt edukacyjny
2	"Animator Orlik"	Projekt edukacyjny
3	"Bądźmy poszukiwaczami autorytetu"	program edukacyjny
4	"Bezpieczna droga do szkoły"	Program profilaktyczny
5	"Bezpieczna Trójka"	program edukacyjny
6	"Bite dzieci widzą inaczej"	program edukacyjny
7	"Błysk rekina"	program edukacyjny
8	"Budowanie autorytetu jako czynnik chroniący przed uzależnieniami"	program profilaktyczny
9	"Cała Polska czyta dzieciom"	Ogólnopolska akcja
10	"Chrońmy dzieci"	Program profilaktyczny
11	"Chrońmy dzieci"	Program profilaktyczny
12	"Cięża bez alkoholu - dzieci z zespołem FAS i FAE"	Program profilaktyczny
13	"CUDER"	Program profilaktyczny
14	"Cukierki"	Program profilaktyczny
15	"Czysta Małopolska"	Program profilaktyczny
16	"Czyste powietrze wokół nas"	program edukacyjny
17	"Czytając przedszkola"	program edukacyjny
18	"Dni tolerancji"	Program profilaktyczny
19	"Dni zapobiegania agresji i przemocy"	Program profilaktyczny
20	"Dzieci ratują dzieci"	Projekt edukacyjny
21	"Dziecko inteligentne emocjonalnie"	program edukacyjny
22	"Dziel swój chleb z głodnym..."	program edukacyjny
23	"Eko - śmieci"	program edukacyjny
24	"e-Twiting"	Projekt edukacyjny
25	"Góra Grosza"	akcja
26	"Inny"	Program profilaktyczny
27	"Integracja z osobami niepełnosprawnymi"	program edukacyjny
28	"Internetowe dylematy"	program edukacyjny
29	"Jak dbać o bezpieczeństwo poza domem"	Program edukacyjny
30	"Jak pracować nad emocjami"	Program edukacyjny
31	"Jak się uczyć"	Program edukacyjny

32	"Jak sobie radzić z emocjami"	Program edukacyjny
33	"Jesień w lesie grzyby niesie"	Program edukacyjny
34	"Jestem wolny - mam przewagę"	Program edukacyjny
35	"Kabecjanie dają radę"	Program edukacyjny
36	"Kim być"	Program edukacyjny
37	"Klub Bezpiecznego Puchatka"	Program profilaktyczny
38	"Kodeks walki z rakiem"	Program profilaktyczny
39	"Kompasik"	Projekt edukacyjny
40	"Kubusiowi Przyjaciele Natury"	program edukacyjny
41	"Leki bez recepty - nie do brania, do leczenia"	program edukacyjny
42	"Magiczne kryształki"	Program profilaktyczny
43	"Mała nakrętka - duża pomoc"	akcja
44	"Małopolska szkoła w ruchu"	Projekt edukacyjny
45	"Małopolskie SOS 3D w edukacji w sporcie"	Projekt edukacyjny
46	"Mama , Tata i Ja na Szlaku Zamków Jurajskich"	Projekt edukacyjny
47	"Mamo, Tato już nie płaczę"	Projekt edukacyjny
48	"Mamo, Tato, wołę wodę"	Projekt edukacyjny
49	"Między nami kobietkami"	Projekt edukacyjny
50	"Misja Velvetki"	Projekt edukacyjny
51	"Mleko z klasą"	Projekt edukacyjny
52	"Mogę więcej"	Projekt edukacyjny
53	"Moje dochody, wydatki, oszczędności"	Projekt edukacyjny
54	"Moje miasto, moje elektrośmieci"	Projekt edukacyjny
55	"Mondragon Smok"	Program profilaktyczny
56	"Narkotykowe dylematy"	Program profilaktyczny
57	"Nauka - Sztuka - Edukacja"	Projekt edukacyjny
58	"Nie pal przy mnie, proszę"	Program profilaktyczny
59	"No promil -no problem"	Program profilaktyczny
60	"O finansach jasno i skutecznie"	Projekt edukacyjny
61	"Odblaskowa szkoła"	Program profilaktyczny
62	"Olkusz - moje Srebrne Miasto"	Projekt edukacyjny
63	"Organizacja zajęć fitness oraz zajęć rytmiczno-tanecznych dla dzieci, młodzieży oraz osób starszych na obszarach wiejskich"	Projekt edukacyjny
64	"Owoce i warzywa w Szkole"	Projekt edukacyjny
65	"Owoce w sieci"	Program profilaktyczny
66	"Pijanym kierowcom - NIE"	Program profilaktyczny
67	"Po pierwsze śniadanie"	Program profilaktyczny
68	"Powstrzymaj pijanego kierowcę"	Program profilaktyczny
69	"Problem z głowy"	Program profilaktyczny
70	"Profilaktyka AIDS"	Program profilaktyczny
71	"Program Aquafresh"	Projekt edukacyjny

72	"Program nauczania języka angielskiego z poszerzonymi komponentami kulturowymi"	Projekt edukacyjny
73	"Program opieki w szkole dziecka z alergią i astmą"	Projekt edukacyjny
74	"Projekt Edukacja Fundamentalna w Przedszkolu"	program edukacyjny
75	"Ratujemy i uczymy ratować"	Program profilaktyczny
76	"Sami o sobie w przyjaznej przestrzeni"	Projekt edukacyjny
77	"Saper-czyli jak rozminować agresję"	Program profilaktyczny
78	"Sieciaki"	Program profilaktyczny
79	"Spójrz inaczej"	Program profilaktyczny
80	"Sprzątanie świata- sprzątanie Gminy"	Program profilaktyczny
81	"Stom 18"	Program profilaktyczny
82	"Stop Cyberprzemocy"	Program profilaktyczny
83	"Szklanka Mleka"	Projekt edukacyjny
84	"Szkolne Dni Zapobiegania Agresji i Przemocy"	Projekt edukacyjny
85	"Szkoła bezpiecznego Internetu"	Projekt edukacyjny
86	"Szkoła promująca zdrowie"	Projekt edukacyjny
87	"Szkoła z kulturą"	Projekt edukacyjny
88	"Śniadanie daje moc"	Program profilaktyczny
89	"Tauronek"	Program profilaktyczny
90	"Teatr i zabawa to świetna sprawa"	Projekt edukacyjny
91	"Trzymaj formę"	Program profilaktyczny
92	"Tydzień tolerancji"	Program profilaktyczny
93	"Twórczo odkrywam świat"	Projekt edukacyjny
94	"Uczucia i emocje"	Program profilaktyczny
95	"Uwaga nadwaga - zdrowe odżywianie"	Program profilaktyczny
96	"Uzależnienia od Internetu"	Program profilaktyczny
97	"W krainie Muzykolandii"	Projekt edukacyjny
98	"W wirtualnej (nie)rzeczywistości"	Projekt edukacyjny
99	"WF z klasą"	Projekt edukacyjny
100	"Wsparcie rozwoju szkół powiatu olkuskiego - wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli"	Projekt edukacyjny
101	"Wzorowa łazienka"	Program profilaktyczny
102	"Z ekologią na Ty"	Projekt edukacyjny
103	"Zagrożenia wynikające z ugryzienia kleszcza"	Program profilaktyczny
104	"Zajęcia sportowe, plastyczne i taneczne dla dzieci i młodzieży z obszaru LSR"	Projekt edukacyjny
105	"Zdrowe odżywianie i żywność wysokoprzetworzona"	Program profilaktyczny

106	"Zdrowie na 7-kę"	program edukacyjny
107	"Zielona flaga"	Projekt edukacyjny
108	"Znajdź właściwe rozwiązanie"	Program profilaktyczny
109	Bezpłatne zajęcia rytmiczno - taneczne dla dzieci	Projekt edukacyjny
110	Internetowa platforma InstaLing	Projekt edukacyjny
111	Program aktywności sportowej MultiSport	Projekt edukacyjny
112	Teatr Internetowa	Program profilaktyczny
113	Turniej wiedzy zdrowotnej i profilaktycznej	Program profilaktyczny
114	Wielki Konkurs Profilaktyczny	Program profilaktyczny

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Wykaz programów, projektów i akcji realizowanych w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjalnych w Gminie Trzyciąż

	Nazwa programu	Rodzaj
1	"Bezpieczne dziecko-bezpieczne przedszkole 2015"	program edukacyjny
2	"Dostosowywanie i doposażenie oddziałów przedszkolnych w Gminie Trzyciąż"	Projekt
3	"Edukacja przez szachy w szkole "	program edukacyjny
4	"Ekolog XXI wieku czyli co wiesz o Naturze 2000"	program edukacyjny
5	"Już pływam"	program edukacyjny
6	"Małopolska sieć szkół promujących zdrowie"	program edukacyjny
7	"More English"	program edukacyjny
8	"Owoce w Szkole"	program profilaktyczny
9	"Szkłanka Mleka"	program profilaktyczny
10	"Trzymaj formę"	program profilaktyczny
11	"Utworzenie ścieżki przyrodniczo-edukacyjnej przy Zespole Szkół w Zadrożu"	Projekt
12	"Wsparcie rozwoju szkół powiatu olkuskiego - wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli"	Projekt
13	"Wspomaganie pracy dydaktyczno-wychowawczej multimediami"	program profilaktyczny
14	"Zachowaj trzeźwy umysł"	program profilaktyczny
15	"Żyj smacznie i zdrowo"	program profilaktyczny

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Wykaz programów, projektów i akcji realizowanych w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjalnych w Gminie Wolbrom

	Nazwa programu	Rodzaj
1	"5 porcji warzyw, owoców lub soku"	Projekt edukacyjny
2	"Aktywni dla klimatu"	Projekt edukacyjny

3	"Aktywność ruchowa"	Projekt edukacyjny
4	"Archipelag skarbów"	Projekt edukacyjny
5	"Bezpieczni w sieci"	Projekt edukacyjny
6	"Bezpieczny przedszkolak"	Program edukacyjny
7	"Caritas - Młodzi Jałmużnicy"	Projekt edukacyjny
8	"CLIL - Poznajemy świat przez języki"	Projekt edukacyjny
9	"COMENIUS"	Projekt edukacyjny
10	"Cyfrowa szkoła"	Projekt edukacyjny
11	"Czyste powietrze wokół nas"	Projekt edukacyjny
12	"Deutche - Wagen - Tour"	Projekt edukacyjny
13	"Dni przyjaciół lasu"	Projekt edukacyjny
14	"Dzieci w sieci"	Projekt edukacyjny
15	"Dziedzictwo Tutaj i Tam - parki narodowe i Eko-obywatelstwo"	Projekt edukacyjny
16	"Europejski Dzień Języków Obcych"	Projekt edukacyjny
17	"Europejski Plan Rozwoju Szkoły"	Projekt edukacyjny
18	"Festiwal Zawodów w Małopolsce"	Projekt edukacyjny
19	"Historia magistra vitae. Program edukacji literacko- kulturalno- regionalnej"	Projekt edukacyjny
20	"Hodowla hybrydy kalifornijskiej"	Projekt edukacyjny
21	"Jestem Polakiem, jestem Polką"	Projekt edukacyjny
22	"Jestem wesołym przedszkolakiem"	Program edukacyjny
23	"Już pływam"	Projekt edukacyjny
24	"Każdy może odnaleźć swoją pasję"	Projekt edukacyjny
25	"Klub Motyli Książkowych"	Projekt edukacyjny
26	"Kubusiowi Przyjaciele Natury"	Program edukacyjny
27	"Lepsza szkoła"	Projekt edukacyjny
28	"Małopolska Noc Naukowców"	Projekt edukacyjny
29	"Małopolskie SOS 2D w edukacji i sporcie"	Projekt edukacyjny
30	"Mam 6 lat"	Projekt edukacyjny
31	"Mam haka na raka"	Projekt edukacyjny
32	"Model pracy pozalekcyjnej z wykorzystaniem nowatorskich metod pracy oraz współczesnych technik informacyjnych"	Projekt edukacyjny
33	"Moje bezpieczeństwo i zdrowie"	Program profilaktyczny
34	"Nasze przedszkole"	Projekt edukacyjny
35	"Natura 2000 - Pozytywne Inspiracje"	Projekt edukacyjny
36	"Nie pal przy mnie, proszę"	Program profilaktyczny
37	"Nie piję, nie palę, nie biorę - to mój wybór"	Program profilaktyczny
38	"Odblaskowe pierwszaki"	Projekt edukacyjny
39	"Owoce i warzywa w Szkole"	Projekt edukacyjny
40	"Październikowy czas książki"	Projekt edukacyjny
41	"Postaw na rodzinę"	Projekt edukacyjny
42	"Program ARION"	Projekt edukacyjny
43	"Projekt współpracy międzynarodowej I-Europe"	Projekt edukacyjny

44	"Prowadzenie zajęć dodatkowych w szkołach podstawowych na terenie Gminy Wolbrom w ramach indywidualizacji nauczania w klasach I-III"	Projekt edukacyjny
45	"Przemoc i agresja w rodzinie"	Program profilaktyczny
46	"Ratujemy i uczymy ratować"	Projekt edukacyjny
47	"Skarby Małopolski"	Projekt edukacyjny
48	"Spotkania z ciekawymi ludźmi"	Projekt edukacyjny
49	"Szkłanka Mleka"	Projekt edukacyjny
50	"Szkoła odkrywców talentów"	Projekt edukacyjny
51	"Trzymaj formę"	Program profilaktyczny
52	"Tydzień antynikotynowy"	Projekt edukacyjny
53	"W zaczarowanym świecie sztuki"	Projekt edukacyjny
54	"Wakacyjna Szkoła dla dzieci i młodzieży z Bukowiny Rumuńskiej"	Projekt edukacyjny
55	"Wakacyjna Szkoła Języka Angielskiego"	Projekt edukacyjny
56	"Wawel. Zaczynamy przygodę z historią"	Projekt edukacyjny
57	"Wspieranie pracy wychowawców- bezpieczna szkoła"	Projekt edukacyjny
58	"Z ekologią na Ty przez cały rok"	Projekt edukacyjny
59	"Z Kujawskim Pomagamy Pszczołom"	Projekt edukacyjny
60	Program Aquafresh	Program profilaktyczny
61	Promocja zdrowego stylu życia bez nałogów	Program profilaktyczny

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG